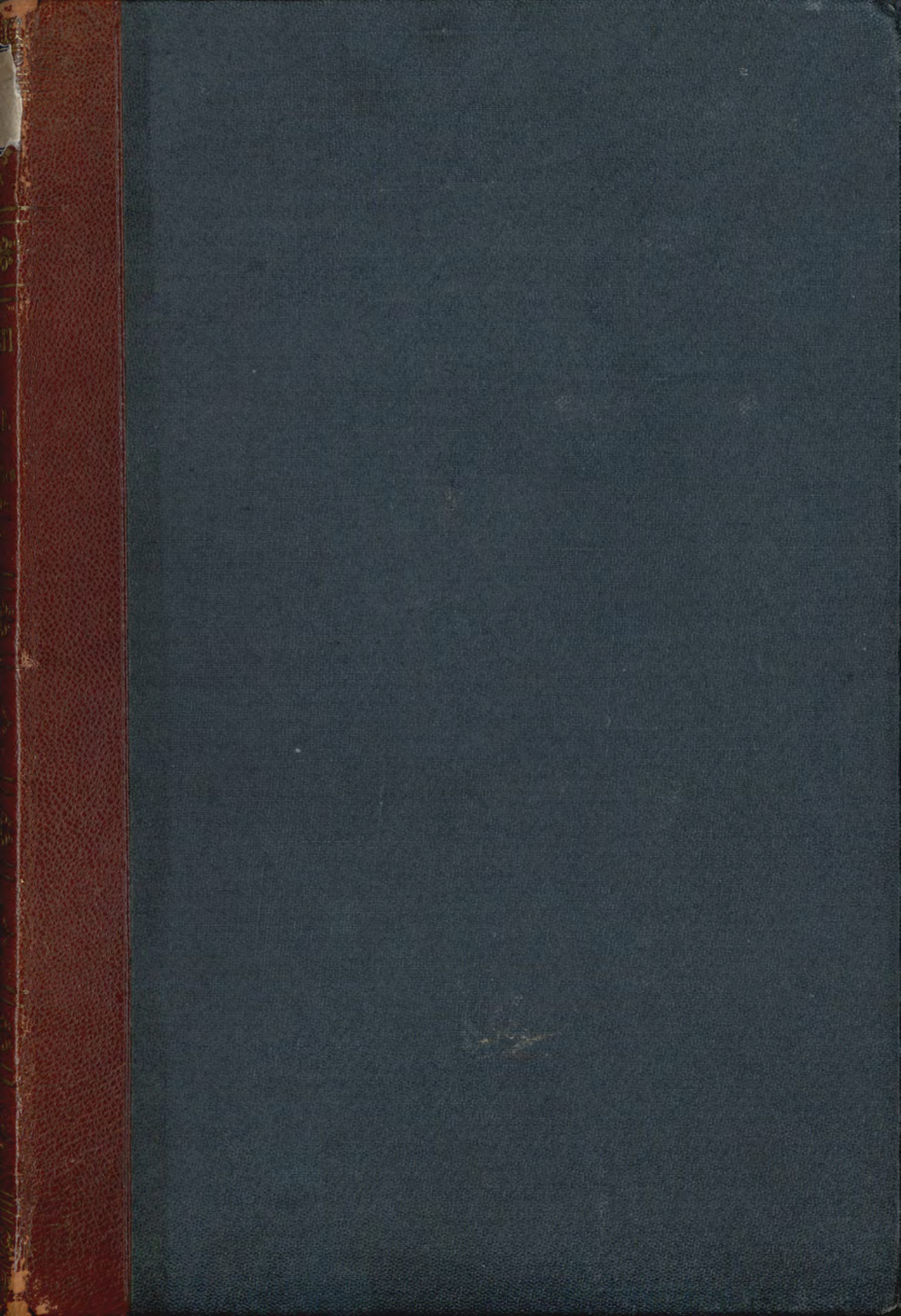

655

BRESZETI
MŰ-
SZOTAR.

forstliches
Wörter-
buch.

D

19

1851

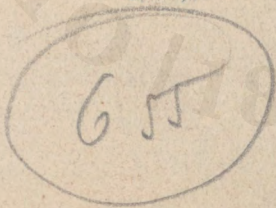
1866

IX. A. 2.

D/14 W/38

Ab. 91.

MAGYAR-NÉMET

ÉS

NÉMET-MAGYAR

ERDÉSZETI MŰSZÓTÁR.

SZERKESZTÉK S KIADJÁK

DIVALD ADOLF és WAGNER KÁROLY.

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
KÖNYVTÁRA

PEST, 1868.

Nyomatott Kocsi Sándornál. Aldunásor 9. sz

IX/4.
IV

MAGYAR-NEMZET

88

NEMZET-MAGYAR

ERDÉSZETI MŰSZOTÁR

ENYERKESZTER 8 KIADÁS

DAVID ADOLF & WAGNER KÁROLY

1851

1866

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
KÖNYVTÁRA

BST, 1868.

Wymantel Kései Bándorral, Alkalmazott K. sz.

BUZINI
KEGLEVICH BÉLA GRÓF
Ő MÉLTÓSÁGÁNAK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET ELNÖKÉNEK

HAZAFIUI TISZTELETTEL

AJÁNLJÁK

A SZERZŐK.

BUSZINI

KÉGLLEVICH BÉLA GRÖF

Ö MÉNTÖSÁGLAK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET ELNÖKÉNEK

HAZAFELTARTÁSÉRT

ALMÉNY

1851

A SZERZŐK

Előszó.

Tíz éve, hogy szerzők a nemzeti lét jobb jövőjének előérzetében az erdészeti irodalom magyarosításáról tanakodva e szótár eszméjét megpendítették. Könnyebbnek látszott akkor a feladat mint most, midőn e munkát leginkább csak a viszonyok kényszerűségének engedve bocsátjuk nyilvánosság elé.

1862. elején összeszedtük a német műszavakat s ki nyomattuk; ezen szógyűjteményből közel 200 példányt küldtünk szét, részint oly szakembereknek természet- és nyelvtudósoknak, kik a munkára önként vállalkoztak, részint olyanoknak, kiktől a legsikeresebb közreműködést vártuk, kérvén mindnyájokat, hogy az életből és a nép szájáról vett vagy az ujon alkotott műszavakat bejegyezve, a gyűjteményt mielőbb visszaküldeni sziveskedjenek. A jó reménnyel világgá eresztett példányoknak alig érkezett egy hatodrésze vissza, s ezek is nagyobb részt, ugyszólván **üresen**; a sok munkatárs közül csak kevés vette komolyan a dolgot, de ezek is, vagy gyakorlati szakemberek nem lévén, vagy pedig az erdős vidékeken lakó magyar néppel közlekedésben nem állván, mesterségesen képzett műszavaikkal dolgunkon nem nagyot lendítettek. Csüggedés fogott el, midőn a beérkezett magyar műszógyűjteményeket át és ismét átnéztük s azokban alig találtunk néhány jóra való új szót vagy olyat, melyet magunk már nem ismertünk volna.

Nézetünk szerint lett volna még egy ut, melyen ezélt biztosabban érheténk vala, az t. i. ha egy szorgalmas, fürkésző szellemű s az ügyért lelkesülő magyar szakembert küldtünk

volna utazni az ország magyarajku erdős vidékeire, hogy ez a nép, az erdei munkások, csőszök és a gyakorlati erdőszők szájáról az erdön lesse el a műszavakat, melyeknek szilárd meggyőződésünk szerint egész kincse van ott elszórva; azonban ehhez több pénz kellett, mint a mennyivel az „Erdészeti Lapok“ szerkesztősége birt. A volt Helytartótanács ugyan hasonló célokra 1000 forintot bocsájtott az orsz. Gazdasági Egyesület rendelkezésére, de ez nézetünket nem osztá; s így minden tekintetben önerönkre s a beküldött adatokra utalva kellett munkánkat folytatnunk.

Jól tudtuk, hogy minden rossz műszóért, melyet elfogadunk és habár a szükségétől kényszerítve forgalomba hozunk, a felelősség minket terhel; és miután a tapasztalás tanítja, mily nehéz egy megrontott műnyelvből a rossz szavakat, ha már forgalomba jöttek, kiirtani, e részben **nagy** elővigyázattal és lelkiismeretességgel jártunk el. Az erdészeti magyar irodalom egyedül az „Erdészeti Lapok“ által volt képviselve, s így minden e szakba vágó munka csak a mi kezünkön át jutott nyilvánosságra; utját állhattuk tehát minden könnyelmű kísérletnek s nem egy merész műszó esett szerzőjének bánatára vörös tollunk áldozatául. Főtörekvésünk volt mindig oda hatni, hogy műnyelvünk az élet nyelvétől lehető kevésbé térjen el.

Igy zajtalanul működve, szavainkat gyűjtve, válogatva, rendezve hat év telt el, és nem állithatjuk, hogy készen vagyunk, sőt beláttuk, hogy feladatunk **tökéletes** megoldhatóságának reményéről is le kell mondanunk.

De miután a múlt évben az összes állami erdőhivataloknál a magyar nyelv hozatott be; és így minden tisztviselőnek magyarul kell hivataloskodni, azaz magyar jelentéseket, véleményezéseket és rendelkezéseket írni, melyeknél a tudományos műszavak használata mellőzhetlen. Mit tegyen oly tisztviselő, ki a magyar nyelvet csak töri, vagy az is, a kinek anyanyelve a magyar, de szaktanulmányait németül végezte és magyar nyelven soha nem hivataloskodott, a ki az

eddig használt műszavakat sem ismeri, s a ki ujak készítésére sem ügyességgel, sem szerencsével, sem képességgel nem bír! a szükségtől kényszerítve a legkétségbeesettebb műszót is felhasználja, körében terjeszti s a gyakorlati életbe átviszi, s ha ez, a mi természetes is, minden erdőhivatalnál, az ország minden részén történik, bábeli zavar fog rövid időn a műnyelvben előállni, még pedig a gyakorlat terén s többnyire oly egyének közt, kikhez az irodalom jajveszékeltése e fölött el nem hat, mert ők a szellemi táplálékot nélkülözhetnek vélik.

Most tehát elérkezettnek látjuk az időt, hogy legyőzve minden kételyeinket, a nagyobb bajnak elejét veendő műszótárunkat kiadjuk. De bárha a műszavak készítésénél, megválogatásánál és elfogadásánál nagy vigyázattal és lelkiismeretesen jártunk el, azért korántsem hisszük, hogy a szakítést kielégítenünk sikerült volna, s így minden jószándéku helyreigazítást nem csak szívesen fogadunk, hanem erre minden hivatottat ezennel fel is kérünk. Az „Erdészeti Lapok“ hasábjai e célra mindig nyitva állanak.

Köteles hálánkat rójuk le, midőn azon szaktársak és tudósok neveit soroljuk föl, kik részint beküldött adatokkal, részint az összeállítás és szerkesztés körüli segítségökkel e munka létrehozásában közreműködtek: u. m. Balás Árpád, Balás Pál, Bedő Albert, id. Borsiczky Károly, Bugát Pál †, Farbaky István, Girókuti P. Ferencz, Girsik János, Illés Nándor, Koppe Mór, Lázár Jakab, Méhes Rezső, Ordódi István Károly, Paulinyi Sándor, Pettkó János, Riffer Nándor, Roxer Vilmos, Ruttner Antal, Schiffel Károly, Scholcz Károly, Scholcz Rezső, Schuster Ferencz, Valentinyi Ferdinánd, Verner Sebestyén urak.

Budán és Selmezbányán 1868. november havában.

A szerzők.

oldalig használt mályvákat sem juttatni, az új mályvákat is
sem ügyességgel, sem szorgalommal, sem kedvességgel nem jár-
a szakszolgálati képviseletre a legkedvezőbb melléklettel, hanem
használati, kérdőben, a gyökereitől egészen átigazgatva,
és ha ez, a mályvákat is, minden előkészület nélkül, az ország-
minden részén történik, például a mályvákat, a mályvákat, a mályvákat,
ben előkészítve, mégpedig a gyökereitől egészen átigazgatva,
nek kész, illetve az előkészítési munkák, a mályvákat,
mert az a szakszolgálati képviselet, a mályvákat,
Most tehát előkészítve, a mályvákat, a mályvákat,
minden képviselet, a mályvákat, a mályvákat, a mályvákat,
mályvákat, a mályvákat, a mályvákat, a mályvákat, a mályvákat,
fogalmazni és előkészíteni, a mályvákat, a mályvákat, a mályvákat,
an juttatni, a mályvákat, a mályvákat, a mályvákat, a mályvákat,
képviselet, a mályvákat, a mályvákat, a mályvákat, a mályvákat,
igazgatni, a mályvákat, a mályvákat, a mályvákat, a mályvákat,
tollal, ezennel fel is kérem, a mályvákat, a mályvákat, a mályvákat,
és ezáltal mindig a mályvákat, a mályvákat, a mályvákat, a mályvákat,
Kérem a képviselet, a mályvákat, a mályvákat, a mályvákat, a mályvákat,
és az előkészítési munkák, a mályvákat, a mályvákat, a mályvákat,
és az előkészítési munkák, a mályvákat, a mályvákat, a mályvákat,
létrehozásban kérem a képviselet, a mályvákat, a mályvákat, a mályvákat,
Bede Albert, dr. Boros György, Bognár Péter, Bognár János,
vagy Gárdonyi P. Ferenc, dr. János, dr. János, dr. János, dr. János,
Már, dr. János, dr. János, dr. János, dr. János, dr. János, dr. János,
János, dr. János, dr. János, dr. János, dr. János, dr. János, dr. János,
nem Antal, Schiffer Károly, Schiffer Károly, Schiffer Károly,
Schuster Ferenc, Valentin, Valentin, Valentin, Valentin,
munkájukról, a mályvákat, a mályvákat, a mályvákat, a mályvákat,
at a Buda és Selmecbányán 1888. november havában, a mályvákat,
nyugtalmát, a mályvákat, a mályvákat, a mályvákat, a mályvákat,
sz, az ügy, a mályvákat, a mályvákat, a mályvákat, a mályvákat,
létben a mályvákat, a mályvákat, a mályvákat, a mályvákat,
sz, az ügy, a mályvákat, a mályvákat, a mályvákat, a mályvákat,

I.

MAGYAR-NÉMET

ÉRTELMEZŐ RÉSZ.

1851

1866

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
 I.
 MAGYAR NYELVEN
 ÉRTELMEZŐ RÉSZ
 1851
 /1866/

A

Abrones, Fassreif.

Abronesrúd, Bandholz, Bandstock, Reifstöcke; abroncsnak való rúdak szivós fából p. mogyoró-, tölgy-, nyír-, fűz s a t. fából.

Acsa, négyfoltos — Libellula quadrimaculata.

Ajacos pártá, Lippenblüthe.

Ajazás, alátámasztása a bogstakarónak, Rüstung des Meilers.

Akác, fehér — Robinia pseudo-acacia, *gemeine Robinie, weisse Akazie.*

Akác, mezgés — Robinia viscosa, *klebrige Robinie.*

Akác, rózsás — Robinia hyspida, *borstige vagy rothe Robinie.*

Akker, Acker; termérték, mégpedig: berni- = 956.3; kasseli- = 663.4; góthai- = 586.0; weimári- = 792.2; würzburgi- = 667.1 □ bécsi öl.

Alafa, vagy terménybér, Deputat; — a tiszték, szolgák s a t. bérének egy részét képező termékek u. m. fa, bor, gabna sat., továbbá a fizetés vagy bér rész fejében haszonélvezetre átengedett földek.

Alag, Stollen; a bányákba vezető menetek.

Alakszám, Formzahl, Reduktionszahl, Reduktions-Coefficient, egyetemes elnevezése a fa- és törzsalakszámnak, i. ezeket.

Alapítani, Anlegen; például gyűjteményeket.

Alapítványi erdők, Stiftungs-Waldungen, Fondsförste.

Alaprajz, Grundriss.

Alárendelt, untergeordnet; alárendeltnek nevezzük bármi állásban azon fánemeket, melyek vagy csekély számban jönnek elő, vagy a melyekre a kezelésnél semmi tekintet sem vétetik. Alárendeltnek ellentéte: **uralkodó.**

Alerdész, Unterförster; az erdésznél alsóbb rangú erdőtiszt.

Alfa, Unterholz, Bodenholz, Buschholz, Unterbusch, Unterwuchs. — Így neveztetik a középerdőben minden fa, mely csak az egyszerű fordakort éri el, rendszeren tősarjból ered és a felfa árnyában áll.

Al-magyon, — unterständiger Fruchtknoten; midőn a magyon a csészével össze van nőve.

Allap vagy allapsík, *Grundfläche, Basis.*

Allapösszeg, Grundflächen-Summe, Stammgrundflächen-Summe; egy holdon álló összes fák, mellmagasságban mért átmérőinek megfelelő körlapok összege négyzet lábokban kifejezve.

Allapösszegrészt, Grundflächen-Antheil, Stammgrundflächen-Antheil; egyenlő az allapösszeggel osztva egy holdnak négyzetlábokban kifejezett területe által.

Alma, vad — *Pyrus malus, Apfelbaum, Holzapfelbaum, wilder Apfelbaum.*

Alólesapott, unterschlächtig; oly vizihajtó kerék, melyre a víz nem felülről vagy középről zuhan, hanem a melynek lapátjait a folyó víz alul csapja.

Alomhasználat, Streunutzung.

Alomszedési szolgálat, Streugerechtsame, Streuservitut, l. szolgálat.

Alpolcz, Unterrüsten; azon állóbogsáknál, melyek nem állanak hidlaton, a léghuzam előmozdítása végett, legalul köröskörül rövid alig $\frac{1}{2}$ lábnyi magas tönköket s ezekre lapos hasábfából polczotraknak, melyen a földtakaró nyugszik.

Altalaj, Bodenunterlage, Untergrund; a termő földréteg alatt lévő talaj, mely vagy szikla, vagy homok, vagy agyag s a t.

Anyafa, Mutterbaum; oly fák, melyeknek lehullatott magvaiból serdény keletkezett, e-

zen serdényre nézve anyafáknak neveztetnek.

Anyagkészlet, Materialvorrath, Holzmassenvorrath.

Anyagszámadás, Materialrechnung.

Anyagtőke, Materialkapital.

Anyasejt, Mutterzelle; öregebb sejt, melynek belsejében új sejtek (leánysejtek) képződnek.

Anyatuskó, Mutterstock; a tuskó mely sarjart eresztett, ezen sarjakra nézve anyatuskónak neveztetik.

Angyalfű, erdei — *Angelica sylvestris, gemeiner Engelwurz.*

Angyalfű, kerti, — *Archangelica officinalis, echter Engelwurz.*

Apadás, Abfall der Stammzahl; az állabok eredeti faszámának gyarapodó koruk következtében való csökkenése.

Apadék, kalo, calo, például azon fatömeg, melylyel a fa feldolgozás folytán, vagy a feldolgozott fa usztatás következtében megapad.

Apram, Astach, Abraum, Abholz; a vágás alkalmával eleső fel nem használt ág, szilánk, rözse, kéreg s a t.

Apró-szén, Quandelkohle; a bogsaközepéről szedett mindég apró szén.

Arányos felosztás, Proportionaltheilung; midőn az üzem osztály területét annyi egyenlő fatermést szolgáltató területre osztják, a hány évből a forda áll.

- Aszalás, dörren, darren;** a fának bizonyos czélokra mesterséges uton nagyobb hőmérsék mellett való szárítása.
- Aszás, Schwinden des Holzes;** a fa köbtartalmának csökkenése összeaszás folytán.
- Aszfa, Dürrhoiz, dürres Holz;** általában minden még nem korhadt élettelen törzsek, törzsrészek, gallyak, valamint az ugynevezett hullfa is.
- Aszmag, Kornfrucht;** egyetlen egy föli maglevélből álló és csak egy magot magában foglaló gyümölcs.
- Aszonez, Dürrling;** öregség, betegség, rovarfalás sat. következtében életét vesztett lábán álló száraz fa.
- Aszréteg, Darrschichte, Übermaass;** az erdőben nyersfából rakott öleknek az ölmérték fölötti magassága, mely a fa kiszáradása folytán elenyészik.
- Ácsfa, Zimmerholz.**
- Ág-alom, Aststreu;** a fák, különösen pedig a fenyők ágainak gyenge végei lenyesve s szárítva, különösen a hegyes vidéken pótolják az alomszal-mát.
- Ágazat, Beastung;** a fák ágainak összessége, azok alakja, sűrűsége s a t.
- Ágfa, Astholz;** az ág- és rözsefa.
- Ágfejsze, Asthacke, Astart;** a döntött fák leágazására szolgáló fejsze, mely a közönséges vagy döntőfejszétől vastagabb ele által különbözik.
- Ághelyek, áglyukak, ágcsapok, Aststellen;** korhadt helyek a törzsnek az ágakkal való összeköttetési pontjain. Az ághelyes fa szerszámfának kevésbé alkalmas.
- Áglyuk, Astloch;** a deszkában.
- Ágyutalpfa, Lavettenholz.**
- Áfonya, fekete** — *Vaccinium myrtillus, gemeine Heidelbeere;* félcserje.
- Áfonya, veres, Vaccinium vitis idaea, Preisselbeere, rothe Heidelbeere;** (Fojminecz) félcserje.
- Ákr, Acre;** termérték, mégpedig: angol = 1125.0, éjszak-amerikai = 1125.0 □ bécsi öl.
- Álg y ü m ö l e s, Scheinfrucht;** olyan, midőn a maghonon kívül, a gyümölcs képzésére még más részek is járulnak pl. a csésze és a vaczok.
- Állab, Bestand, Holzbestand, Waldbestand;** minden erdőrészt, mely közvetlen környezetétől, fanem, kor, növény s a t. által különbözvén egy hasonnemű egészet képez.
- Állabalak, Bestandesfigur;** az állabokat határoló vonalak által képzett különféle szabályos, szabálytalan, keskeny, széles, hosszú s a t. alakú ábrák.
- Állabátváltoztatás, Bestandes-Umwandlung, Umwandlung der Bestände;** az állaboknak fane-mre, vagy üzemmódra nézve, vagy mindkét irányban való átváltoztatása.
- Állabjellegzés, Bestandescharakteristik;** az állabok minőség-

gét, növekvését jellegző átlagos átmérő, magasság, törzsszám s at.

Állabjelzés, *Bestandeszeichnung*; valamely állabnak a természetben, czövekek, vonalak s a t., a térképen pedig vonalak, számok vagy betűk által való megjelzése.

Állabkor, *Bestandesalter*; valamely állab átlagkora.

Állableírás, *Bestandesbeschreibung*; az erdőnek állabonkinti különösen a termőhelyi és fanövekvési viszonyokra vonatkozó, sorrendben való leírása.

Állabminőség, *Bestandesbeschaffenheit*; termőhely-, fanemre, kor-, zárlatra és növekvésre nézve.

Állabtér, *Bestandesfläche*; valamely állab kisebb nagyobb területe.

Állabtérkép, *Bestandeskarte*; oly térkép, melyen az állabok fiatalabb vagy idősebb kora világosabb vagy sötétebb színezés — azoknak fanemei, megfelelő faalakok — zárlata s a t. számok által van ki-tüntetve.

Államerdők, *Staatsforste*.

Állvány, *Stativ*; a mérszközök lábas alapja.

Állóbogsák, *stehende Meiler*; hasábfából rakott hajtalékdad alakubogsák (olasz-, német- és tótbogsák) megkülönböztetésül a fekvő bogsáktól; l. ezt.

Általános üzemterv, *genereller Betriebsplan*; táblázatos ter-

vezet, melyben valamely üzemosztály korszaki térségei és fatermései egy egész fordattartamra vannak kimutatva.

Ápolva, *pflöglich*; az erdővel a gazdászati szabályok szerint — ápolva — bálni.

Ár, *Are*; a francia terméték egysége = 27.799 □ bécsi öl.

Áradás, *Hochwasser*.

Árbocza, *Mastbaum*; a hajó fenekéről merőlegesen kiálló erős szálfá, mely a vitorlákat tartja.

Árjegyzék, *Preistarif, Tarif*.

Árnyigényes, *Schattenliebend*; fanemek, melyek különösen fiatal korukban az anyafák árnyékát, oltalmát megkívánják; p. a bükk.

Árok, *Graben*.

Árverezni, *licitiren*.

Ásható tőzeg, *Stechtorf*; oly összeálló tőzeg, melyből ásóval téglá alakú darabokat lehet metszeni.

Áska, közönséges — *Gryllus gryllotalpa. Maulwurfsgrille*.

Ászokgerenda, *Ensbäum, Langschweller*; a hidaknál, czölörácsozatoknál s a t. az alsó vastag hosszgerendák.

Átalány, *Pauschale*.

Átán, tízhimes — *Tamarix germanica, deutsche Tamariske*; (tamariska fa).

Áthasonítás, — *Assimilatio, Verähnlichung*; a növények azon tehetségének nyilvánulása, mely szerint képesek a föl-

- vett tápanyagokat testük gyarapítására fölhasználni.
- Átlag**, *Durchschnitt*; bizonyos számú menyiségek összegeinek átlaga.
- Átlagfa**, *Mittelstamm*; azon fá, mely az állab összes fáinak vastagság-, magasság-, idoms így köbtartalomra nézve is átlagát képezi.
- Átlagkor**, *Durchschnittsalter*; például egy üzemosztálynak, — mely különböző koru állabokból áll — átlagos kora.
- Átlagnövedék**, *Durchschnittszuwachs*; valamely állab holdankénti fakészletéből korának egyévére eső átlagos fatömege.
- Átmérő** vagy csőtört, *Durchmesser*, *Diameter*, *Baumstärke*; a fának vastagsága, hosszmértékben kifejezve.
- Átnézetitérkép**, *Übersichts-Karte*; kis mértékben ($1'' = 400 - 600^0$) készített térkép, melyen többnyire egy erdőhivatalhoz tartozó minden pagony, de az állabok részletezése nélkül van felvéve.
- Átültetni**, *überschulen*; a csemetéket a faiskolában egy helyről a másikkra oly célból átültetni, hogy ez alkalommal a gyökereket megnyesve azokat a szabadba való későbbi kiültetésre alkalmasabbakká tenni, az az idomitani, lehessen.
- Átvágni**, *Schrotten*, *durchschneiden*; fát fűrészszel vagy fejszével átvágni.
- Átvágni**, *durchhauen*; az erdőben nyiladékot vágni.
- Átvenni**, *abnehmen*; a favágók által feldolgozott fát megmérni, megvizsgálni, és annak jeléül, hogy az rendben találtatott, valami jeggyel ellátni.
- Átvétel**, *Abnahme*. *Übernahme*.
- Átvizsgálás**, *Revision*.

B.

Bajnóca, füzlevelű, — *Spirea salicifolia*, *weidenblättrige Spirstaude*.

Bak, *Rüstbock*.

Baközölöpök, *Jochpfähle*.

Bakgerenda, *Jochbalken*.

Baktop, bigecsi — *Aegopodium podagraria*, *Geisfuss*.

Balta, *Handbeil*.

Bangita, kánya — *Viburnum opulus*, *gemeiner Schneeballen-Strauch*.

Bangita, ostormény — *Viburnum lantana*, *wolliger Schneeballen-Strauch*.

Baraboly, bódító — *Chaerophyllum temulum* L. *Myrrhis temula* Gört. *giftige Kälberkropf*.

Baraboly, erdei — *Chaerophyllum sylvestre*, *Waldkörbl*.

Barázda, *Furche*; ekével vagy más eszközzel a földben húzott egyenes, kisebb nagyobb mélyedés.

Barázdavetés, *Riefensaat*, *Fur-*

- chensaat, Rinnensaat*; midőn a magot egyenes vonalban hasított a mag igényeinek megfelelő mély s egyenközü barázdákba vetik.
- Bark a**, *Kätzchen*; a füzér virágzat egy neme, hol a gerincz lecsüng és az elvirágzás után lehull; pl. a mogyorónál, fűznél s a t.
- Barkócza** galagonya, — *Pyrus torminalis, Elzbeerbaum*.
- Barkócza**, lisztes — *Pyrus aria, Mehlbeerbaum*.
- Barnaszén**, *Braunkohle*; a kőszénnek egy barnaszínü a rohadt fához hasonló neme.
- Bálványfa**, — *Ailanthus glandulosa, Götterbaum*; (sátoros felleng).
- Bányaerdők**, *Montanwälder*; a kincstári bányákhoz tartozó kincstári, vagy a bányászat számára fönntartott magánvagy községi erdők.
- Bányafa**, *Grubenbauholz*; a bányákban az aknák és alagok kiácsolására használtató épületi fa.
- Bányaművelés**, *Grubenbau*.
- Bástyaszenhely**, *Bohlstelle*; a hol meredek hegyoldalakon a szenhelyek számára nincs elég sík tér, ott ezek előállítására a hegyoldalon egymásba rótt fatörzsekből félkörü bástyaszerű faalkotmányt építenek, melynek ürét a partról levájt kövekkel és földdel töltik ki, s az így nyert sík térre rakják a bogsát.
- Beadvány**, *Exhibit*.
- Beállítani**, v. munkába állítani a favágókat, *Anlegen (die Holzhauer)*; a favágóknak munkájokat a vágásban rendszeres utasítás mellet kijelölni.
- Beárnyalás**, *Beschirmung, Beschattung*; az erdőtalajnak a rajta álló fák-, vagy a serdénynek az anyafák által a nap és lég káros befolyása ellen való megvédése.
- Beárnyékolás**, *Überschirmung*; p. a középerdőben az alfának a felfák által való beárnyékolása.
- Bees-ellenőrzés**, *Taxationskontrolle*.
- Beelés**, *Abschätzung, Taxation*.
- Beelési-eljárás**, *Taxationsverfahren, Schätzungsverfahren*.
- Beelési-eredmény**, *Schätzungsergebniss*.
- Beelési-mód**, *Taxationsmethode*.
- Beelési-utasítás**, *Taxations-Instruction*.
- Beelési-vizsgálat**, *Taxations-Revision*.
- Beelésstan**, *Taxationswissenschaft, Taxation*.
- Beeslő**, *Taxator*.
- Becző**, *Schote*; kétrekeszü többmagu és két maglevélből álló toktermés, mely a közfaltól elválló két kopács által nyílik föl. Megkülönböztetendő tőle a hüvely.
- Bedobni**, *einwerfen, einstrecken*. Az usztatandó tűzifát az uszapatakba hajítani.

Beerdősíteni, bewalden, auffors-
ten; valamely téren mestersé-
ges uton erdőt nevelni.

Beeresztés, Einlassen; a csu-
szornakarók vagy átaljában
az építőfa végeinek egy ösz-
szekötési módja.

Befektetés, Investition.

Beforradás, Überwallung; a fán
ejtett sebeknek héjjal s fával
való benövése.

Befödni, bedecken; a vetett ma-
got földdel.

Begyepesedés, Verrassung, Ver-
filzung.

Begyepesedett, berast, be-
schwült, verangert; oly tér,
mely füvel dudvával s félcser-
jékkal van benöve.

Begyepkédzett, benarbt; azon
talaj, mely ritka laza füvel s
más növényekkel gyöngén be
van növe.

Behegedni, verharschen; a fá-
kon ejtett sebek behegednek,
fölületükön beforradnak.

Bejárni, begehen; az erdővéde-
lem gyakorlata végett az er-
dőőr mindennap bejárja véd-
kerületét.

Bekeríteni, einfriedigen, befrie-
digen; valamely helyet meg-
védés végett fallal, sövénnel
árokkaal körülvenni.

Bekertelni, einzäumen, einfrie-
den; valamely helyet kerítés-
sel ellátni, körülfoglalni.

Belső bókony, Katsporen, Ket-
spuren; a bókonyokhoz ha-
sonló, de ezeknél vékonyabb
fák, melyek a bélésdeszák

belső oldalára szegeztetnek,
hogy ezeket befoglalják.

Belsőtelek, Intravillanum.

Belterjes gazdaság, intensive
Wirthschaft; midőn a holdan-
kénti legnagyobb évi fatermés
és pénzjövedelem elérésére
minden ide vágó tényezők
közreműködnek, s az erdő
legtökélyesebben használta-
tik.

Benge, kutya — *Rhamnus fran-*
gula, Faulbaum; (kutyafa.)

Benge, tövis — *Rhamnus ca-*
tharticus, Kreuzdorn.

Beosztás, Einreihung; az álla-
boknak koruk s más tekin-
tetbe veendő viszonyaik sze-
rént való beosztása az egyes
vágási korszakokba.

Berek, Au; folyók partjain vagy
szigeteken lapályosan, mélyen
fekvő erdő.

Berekenye, fojtós — *Sorbus*
domestica, zahme Elzbeeraze-
role, Aschützenbaum.

Berekenye, vörös — *Sorbus*
aucuparia, Vogelbeerbaum.

Berektalaj, Auboden; a berkek
üde, néha nedves, iszapos ho-
mokos, néha kövecses, de ren-
desen termékeny tövér talaja.

Betakarás, Bekleidung, Bedek-
kung des Meilers. A bogsának
befödése lombbal, szalmával,
földdel, szénporral sat.

Betakarni, die Pflänzlinge ein-
schlagen; a földből kiasott de
csak később elültetendő cse-
meték gyökereit földdel, beta-
karni, hogy ki ne száradjanak.

- Betakarni**, lombbal, rőzsével a szénbogsát; *beflüschén*.
- Beültetés**, *das Einsetzen*; — a facsemeték beültetése.
- Beültetni**, *anpflanzen*; valamely tért facsemetékkal.
- Beültetni**, *bepflanzen*; valamely tért fával.
- Bevakolni**, *einschwärzen*, — *schwärzen*; a bogsát szénporral betakarni.
- Bevetni**, *ansäen*; valamely tért famaggal.
- Bevetni**, *besamen*; valamely tért famaggal bevetni.
- Bevételi rovat**, *Einnahmsrubrik*.
- Bél**, *Mark*; a fáknak laza sejt-szövetből álló középső részök.
- Béleső**, *Markröhre*.
- Bélsugarak**, *Markstrahlen*, *Spiegelfasern*.
- Bélyegbér**, *Fehmgeld*: az erdőszolgákat a makkoló disznók megbélyegzéséért illető bér.
- Bér**, *Lohn*; p. napibér.
- Bércese**, szalag — *Clematis vitalba*, *Waldrebe*.
- Bérszámla**, *Lohnzettel*; munka bérek kimutatását tartalmazó rovatozott számla.
- Bibe**, *Narbe*; a terme azon része, mely a bibeszár csucsán ül. Ülő a bibe akkor, ha a bibeszár hiányzik.
- Bibeszár**, *Griffel*; a terme majd hosszabb majd rövidebb lényegtelen része, melynek csucsán a bibe ül.
- Bibires**, *Papula*, *Papille*; hólyagos kiemelkedés a növények külbőren.
- Bige**, *Staude*; másként félcserje.
- Bimbók**, *Blütenknospen*; rügyek, melyekből virágok fejlődnek.
- Birerő**, *Tragfähigkeit*, *Tragkraft*.
- Birs-alma**, körte, — *Pyrus cdonia*, *Quitte*.
- Birói-zár**, *Sequester*.
- Boda**, *Kurbel*.
- Bodza**, gyepű — *Sambucus nigra*, *schwarze Hollunder*.
- Bodza**, földi — *Sambucus ebul*, *Attich*, *Feldhollunder*.
- Bodza**, fürtös — *Sambucus racemosa*, *Traubenhollunder*, *rothe Hollunder*.
- Bogernyő**, *Trugdolde*; oly központfutó virágzat, hol a gerincz maga is virággal végződik, ennek oldalain pedig ellenes irányban melléktengelyek fejlődnek, melyeken a virágok vannak elhelyezve. Ö s s z e t e t t a bogernyő, ha a melléktengelyek ismét ágakra szakadnak; pl. a bodzánál.
- Boglárfa**, juharlevelű — *Platanus orientalis*, *morgenländische Platane*.
- Boglárfa**, virginiai — *Platanus occidentalis*, *abendländische Platane*.
- Bogsa**, *Meiler*, *Kohlenmeiler*; különféle nagyságu, majd kúp alakú majd hosszas farakások, melyeket lomb, föld és szénpor takaró allatt szénné égetnek.
- Bogsaalja**, *Fuss des Kohlenmeilers*; a bogsa legalsó körülete.
- Bogsabontás**, *Stören des Meilers*; a kiégett és lehűtött

- bogsának felbontása a szén kiszedése végett.
- Bogsakaró**, *Quandelpfahl, Quandelstange*; a német bogsának mintegy függélyes középtengelyét képező földbe vert vastag karó.
- Bogsaközép**, *Quandel*; az álló bogsáknak középső függélyes része, mely az olasz bogsánál aknából, a német bogsánál vastag karóból, a tót bogsánál pedig vastag hasábfából áll.
- Bogsaszénítés**, *Meilerverkohlung*; megkülönböztetésül a gödörben vagy kemenczében való szénítéstől.
- Bogsa-takaró**, *Decke des Kohlenmeilers, bewegliche Decke des Meilers*; a bogságnak különféle anyagokból, szalma, moha, apró ágak, föld, szénpor s a t. anyagokból készült takarója, mely minthogy laza, a bogsát, ha ennek térfogata a szénítés folytán kisebbedik is, ülepedése következtében a lég behatása ellen elzárja.
- Bogyó**, *Beere*; belsőleg nedvűs, husállományu, külsőleg hártyás bőrnemű réteggel el látott gyümölcs.
- Bojt**, *Büschel*; oly központ futó virágzat, mely a bogernyőtől csak abban különbözik, hogy itt az egyes virágok igen össze vannak szorítva, mint pl. a gombnál.
- Borbolya**, sóska — *Berberis vulgaris, Sauerdorn, Berberitzenstrauch*.
- Boritás**, *Verschaltung, Verkleidung*; falaknak, padlóknak, földenyeknek sat. deszkával való borítása.
- Boróka**, gyalog — *Juniperus communis, gemeine Wachholder*.
- Boróka**, nehézszagu — *Juniperus sabina, Seven- vagy Sade-Baum*.
- Boróka**, virginiai — *Juniperus virginiana, virginischer Wachholder*.
- Boronafogak**, *Eggenzähne*.
- Boronálni**, *eggen*.
- Boroszlán**, farkas — *Daphne mezereum, Seidelbast*.
- Borostyán**, repkény — *Hedera helix, Epheu*.
- Botfa**, *Kopfh Holz*; a botfaüzem egyes fái l. ezt.
- Botfaerdő** vagy **botfaállab**, *Kopfh Holzwald, Kopfh Holzbestand, Kopfwald*; l. botfaüzem.
- Botfaüzem**, *Kopfh Holzbetrieb, Kopfh Holzwirtschaft*; a sarjerdőüzemnek egy neme, hol a sarjadzás előidézése végett a fát első ízben nem tövén hanem 8–12 lábnyi magasságban vágják le, s a levágási lap körül előtörő hajtásokat minden 2–10-ik évben vágják (botolják). Az így használt fáknak vége az ismételt vágás beforradás és kihajtás következtében megvastagodik s mintegy fejet, csomót = b o t k o t képez innen a botfa elnevezés.
- Botolni**, *Köpfen, Abköpfen, Schnei-*

- den der Kopfhölzer*; a botfák hajtásait vágni.
- Bóbíta**, *Haarkrone*; szörpamatból képzett állandó csésze pl. a fészkes viráguaknál.
- Bókony**, *Spann, Spant*; azon görbe, nagy hajónál gerenda vastagságu fák, melyek a hajó fenekéről annak oldalaira fölnyulnak. Tőshajóknál, ha ezek tőgerendáit az emberi mellcsomóhoz hasonlítjuk úgy a bókonyok az oldalbordákat képezik. Kisebb naszádoknál bókony — *Kippen, Kipfen, Korve, Krumholz*.
- Bókonyfa**, *Kniehholz, Spannhölzer, Spanten*; majdnem derékszög alatt hajtott hajóhoz való tölgyfa.
- Böde**, hét pettyes — *Coccinella septempunctata, Blattlauskafer*.
- Bubány**, *Haube*; a boksák félgömbalaku feje.
- Bubányt rakni**, *Kopfmachen*; a bogsának legfelső domború részét, ugynevezett bubányt rakni.
- Buga**, *Rispe*; oly központkereső virágzat, mely a fürttől csak abban különbözik, miszerint itt a melléktengelyek is ágasak. Miután az elágazások a virágzat csúcsa felé kevesbülnek, annál fogva az kupalaku lesz.
- Bukógát**, *Überfallswehre*; azon gát, melylyel patakok vagy kisebb folyók vizét a műárkakba (p. a malom árkába) hajtják s melyen át a fölösleg víz a folyó medrébe mintegy bukva lezuhan.
- Buktiltó**, *Überfallsschütze*; némely műárkok oldalán lévő tiltó, melynek czélja a hajtóvizet mindég egyenlő magasságban tartani. A tiltó magassága a víz szükséges magasságával egyenlő lévén, a fölös víz a tiltón át bukva lezuhan.
- Bunkó**, *Holzschlägel*; erezetes fából készült s a fahasításnál a fejsze vagy ék beverésére szolgáló ütő eszköz.
- Burfa**, *Fournirholz, Belegholz*; dió, köris, jávor, szil s más többnyire erezett rövidebb fadarabok, melyekből burlemezeket fűrészelnek.
- Burkolás**, *Pflasterung*.
- Burkonyok**, *Planken*; a hajó vagy naszád vázának bevonására szolgáló különféle vastagságu deszkák. Megkülönböztetik a tetőburkonyt (*Heckplanke*) az oldalburkonytól (*Hauptplanke*).
- Burlemez**, *Fournir, Fournirblätter*; lágyfából készült butorok s más tárgyak beborítására szolgáló, kemény szép és erezett fából fűrészszel metszett vékony falemezek.
- Buza**, taraczk — *Triticum repens, Ackerquecke*.
- Bükk**, erdei — *Fagus sylvatica, gemeine* vagy *Rothbuche, Mastbuche*.
- Bükkmakk**, *Büchel, Bucheneker, Buchnichel, Buchnuss*. A bükkfa gyümölcse.

Bükk, vér — *Fagus sylvatica sanguinea, Blutbuche.*

Bürök, бүдös — *Conium maculatum, Schierling.*

Bütyök v. csomó, — *Nodus, Knoten*; a szalmaszálon mutatkozó csomós, kemény képződmények, melyek az egyes bütyök-közöket elválasztják egymástól.

C.

C-fák, C-Hölzer; C alaku egyszer görbe hajóépületi fák.

Csaltüz, Leuchfeuer; a hernyótól megszállott erdőkben, a lepkék párzási idejében ezeknek kipusztítása végett gyújtott apró tüzek.

Csalya, napfordulati — *Melolontha (Amphimalla) solstitialis, Junikäfer.*

Csapágy, Zapfenlager; azon fából, vasból néha kőből készült kímélyesztett alaprésze valamely gépnek, melyben a különféle csapok fekszenek.

Csapási szolgálat, Viehtriebservitut; ha az erdőt oly szolgálat terheli, hogy a jogosultak marháikat azon áthajthatják s így az erdőbirtokos e célból csapást hagyni kénytelen.

Csapház, Zapfenhaus; azon kis ház, mely alatt az uszatavaknál a víz beocsátására és elzárására szolgáló csapos készülék van elhelyezve.

Csapolya, Abzugsgraben; a víz lecsapolására szolgáló árok.

Csapos uszagát, Zapfenklause, Flosteich, Schwemnteich; oly uszagát, melyből a vizet csappal zárható kisebb nyíláson bocsájtják ki. l. uszagát.

Csapos uszató, Zapfenklause, Flosteich, Schwemnteich; l. csapos uszagát és uszagát.

Csapófa, Ladereitl, Hebebalcken, Hebestange; nehéz terhek emelésére szolgáló 3—6 hüvelyknyi vastag dorong.

Csapókapu, Schlagthor; sarkon nyíló kapu az uszagátaknál.

Csaptató, Streichholz, Bindstücken; dorong, melylyel a szerkére rakott és kötött fát sat. leszorítják.

Csatorna, Gerinne.

Csatorna, Fluder; kövel, fával vagy deszkával kirakott vízvezető, s különféle czélokra, usztatásra sat. használható árok.

Csavaros, windisch; azon fa, melynek rostjai csavartak, nem egyenesek.

Csavaros edények, Spiralgefässe.

Csáfling, Lotteisen; azon gyűrűs vasszeg, melyet a vontatandó fa vastagabb végébe vernek.

Csákánykapa, Keilhaue.

Csáklya, Flusshacken. Gerissbeil, Griessbeil, Gritzbeil; a fauszatásnál a fák huzására és tolására szolgáló hosszunyelű kampós és hegyes csáklya.

Csáklyanyelek, *Flosshackenstangen, Griessbeilstiele*; 4—10' hosszú 1—1½" vastag uszacsáklyanyélnek való rúdak.

Csalfa, *Fangbaum*; a végre döntött fák, hogy a fenyőszű raja belefurja magát, mely azután szaporodása alkalmával e fák kérgének lehántása és megégetése által megsemmisítetik.

Csenderes, *Remise*; a mezőkön álló kisebb erdő vagy csere, melynek czélja a vadnak menedékkül szolgálni.

Csenkesz, juh — *Festuca ovina, Schafschwingel*.

Csenkesz, piros — *Festuca rubra, rothe Schwingel*.

Csepöte, *Gestrippe*; többnyire tüskés cserjékkel benőtt tér, vagy az erdőben találató apró cserje és túskebokrok.

Cseranyagok, *Gerbmaterialien*; p. gubacs, kéreg sat.

Csere, *Gesträuch*; cserjével benőtt hely.

Cserebüly, kalló — *Melolontha fullo, grosser Juliuskäfer*.

Cserebüly. kör — *Melolontha vulgaris, Maikäfer*.

Csereny munka, *Flechtarbeit*; p. kosár-, kas- sat. fonás vesztésből.

Csereny vessző, *Flechtruthe, Flechtgerte*; csereny munkák fonásához szükséges fonóvesszők.

Csererdő, *Eichenschälwald*; cserkéreg, másképp timárcser hántásra szolgáló rövidebb

fordában kezelt tölgy-sarjerdő.

Cserhántó, *Lohschlitzer, Loheisen*; vésőforma, fanyelbe ütött éles vas, melylyel a dorongoktól a cserkérget hántják.

Cserje, *Strauch*; cserjéknek nevezük azon fanövényeket, melyek gyökereikből több törzsecskéket hajtanak és korona nélkül szabálytalanul ágaznak szét.

Cserkéreg, *Lohrinde, Gerberrinde*; azon fák kérge, melyek a bőreszerzésre szükséges elég csersavval birnak, különösen a fiatal tölgy és luczfenyűfák kérge.

Cserkőlyű, *Lohmühle*; a hol a cserzésre használtató tölgy v. fenyükérget apróra törik.

Csernye, *Gerbstoff*.

Cser-tüzem, *Schälwaldbetrieb*.

Csésze, *Kelch*; a virág azon nem lényeges része, mely többnyire zöld levelekből áll és mely a pártát a kinyílás előtt betakarja; a kivirágzás után pedig vagy lehulló vagy maradandó.

Csigolya, *Weidenruthe*; töről hajtott fűzvessző.

Csíkozni, *abrippeln*; a szerszámfát szárítás alkalmával a megrepedés ellen óvandó, ennek kergét baltával vagy késsel helyenként úgy lehántani, hogy a meztelen csíkok közt a kéreg sértetlen maradjon.

Csipkés szélű levél, *gekerbtes Blatt*; midőn a szél csucsai

- tompák, a szögek ellenben hegyesek.
- Csipők**, Stimuli, *Brennhaare*; szőrök a növények külbőrén, melyek csipős nedvvel bírnak.
- Csirázás**, *das Keimen*.
- Csirkémlés**, *Keimprobe*; a magvak csirkéességének megvizsgálása.
- Csirkéesség**, *Keimfähigkeit, Keimkraft*.
- Csirmagnövények**, — Sporophyta, *Sporenpflanzen*; oly növények, melyek csirmagvak által szaporodnak.
- Csirmagvak**, — Sporeae, *Sporen*; egyes tenyésztésre rendelt sejtek, melyekben az új növényegyen nincsen előképezve.
- Csomós ültetés**, *Büschelpflanzung*; olyan gomültetés, melynél kisebb csemeték nem egyenként, hanem 2—15-ként egy csomóban ültetnek el.
- Csonkesemete**, *Stummelpflanze*; többnyire élőnövények ültetésénél használatni szokott, törzsüktől megfosztott s csak tövükön 2—3'' hosszú csonkkal bíró csemeték.
- Csonkitott levél**, *abgestutztes Blatt*; a kőg olyan alakja, mintha a végén megvolna a levél csonkitva.
- Csontár**, *Steinfrucht*; belsőleg kemény, külsőleg husos, nedvdus magrejtővel ellátott termés.
- Csoport**, *Gruppe*.
- Csoportos állab**, *Horstweiser Bestand*; a hol a fák elkülönözött csoportokban állanak.
- Csóva**, *Wisch, Hegewisch*.
- Csörrej**, éger — *Curculio* (Cryptorhynchus) *lapathi, Erlenrüsselkäfer*.
- Csötört-mérő**, *Baumkluppe*, — *Kluppe*; kétágu mérészköz, mely a fák csötörtjének (átmérőjénnk) megmérésére szolgál.
- Csötörtnövés**, *Stärkenwuchs*.
- Csötörtözés**, *Stärkenmessung der Bäume*.
- Csőfa**, *Röhrenholz*.
- Csőkés pártá**, *Röhrige Blüte*.
- Csőporodásak**, Syngenesia; midőn a szálesák szabadon maradnak, a porhonok pedig csövé vannak összenöve, pl. a fészkes viráguaknál.
- Csővirics**, hegyi — *Epilobium montanum, Eberich, Weidenröschen*.
- Csővirics**, keskeny — *Epilobium angustifolium, schmalblättriges Weidenröschen*.
- Csővirics**, piros — *Epilobium hirsutum, rauhaariges Weidenröschen*.
- Csúcsrügy**, *Terminal Knospe*; azon rügy, mely valamely tengely csucsán áll.
- Csuszorna**, *Gleitbahn, Gleitkanal, Riese, Holzriese, Holzrutsche*; gömbölyű, a körülmények szerint vékonyabb vagy vastagabb és 3—6 darab rendszeren 4 öles fából összeállított, s a lejtőkön a fa lecsusztatása végett egymással ösz-

- szekötött csatornák. I. hasábcsuszorna és szálfacsuszorna.
- Csuszornaszálak**, *Riesenstangen*; azon szálfadarabok, melyekből a csuszorna összeállítatik.
- Csuszorna torok**, *Ankehr, Einwurf*; a csuszorna felső vége, hol a lecsusztatandó fát vetik be.
- Csuta**, *Abbiss*; a vad vagy legelő marha által lerágott fagyag vagy más növényeknek a földben vissza maradt csonka része.
- Czeltisz**, déli — *Celtis australis, Zürgelbaum*.
- Czigoláncz**, erdei — *Cicindela sylvatica, Sandkäfer*.
- Cziher**, *Jungmais*; sűrű fiatal erdő.
- Czimbó**, fővény — *Elymus arenarius, Sandhaargras*.
- Czinczér**, hős — *Cerambyx (Hemateicheros) heros, grosser Eichenbockkäfer*.
- Czinczér**, lúcz — *Cerambyx (Callieum) luridus, zerstörender Fichten-Bockkäfer*.
- Czinczér**, mogyoró — *Cerambyx (Saperda) linearis, Hasel-Bockkäfer*.
- Czinczér**, nyár — *Cerambyx populneus, (Saperda populnea), gestreifter Aspenbock-Käfer*.
- Czirók**, puha — *Holcus mollis, weisses Honiggras*.
- Czölöp**, *Pfahl*; vastag karó, mely hidlábgyanánt sat. szolgál.
- Czölöp**, *Pallisade*; gömbölyű, faragott vagy hasított czölöp, mely vagy valamely tér bekerítésére, vagy vízepületek alapjául szolgál.
- Czölöpözni**, *pilotiren*.
- Czölöpprács**, *Pfahlrost*.
- Czölöpсарu**, *Pfahleisen, Pfahlschuh*.
- Czölöpzet**, *Pfahlbau*.

D.

- Derezle**, szarvas — *Cervaria rigida v. Selinum cervaria, steife Hirschwurz*.
- Deszka**, *Bort, Bord, Brett*.
- Deszkatutaj**, *Bretterfloss*; szálfák helyett deszkákból összeütött talpak és tutajok.
- Déli oldal**, *Südseite, Sommerseite, Sonnenseite, Mittagsseite*; a hegy azon oldala, mely dél ellenében fekvén a nap hevének leginkább ki van téve.
- Délvonal**, *Mittagslinie, Meridian*.
- Dér**, *Reif*.
- Diófa**, pompás — *Juglans regia, gem. Wallnuss*.
- Domborulat**, *Ausbauchung*; a fák köbtartalmának kiszámításánál a kúpot alapul véve, domborulatnak nevezzük a fatörzsnek a kúp idomától eltérő alakját.
- Dongafa**, *Daubenholz, Daubholz, Fassdaubenholz*; oly fa, melyet a kádárok hordódongának használnak fel.
- Dorong**, *Knüppel, Knippel*; 2—4 hüvelknyi vastag hasítatlan fa.
- Dorongfa**, *Knüppelholz, Knüttelholz, Prügelholz, Bengelholz*; a hasábfá szokásos hosszában

vágott, s ölberakott 2—4 hüvelknyi vastag hasítatlan göm-hölyü ág- vagy törzsfá.

Dorongázni, *ausbengeln, ausknüppeln*; a galyfa közül a dorongfát kivagdalni.

Dönteni, *fällen*; az álló fának akár ortás akár fűrészelés akár fejszével való vágás által eszközlött ledöntését jelenti.

Döntési-mód, *Fällungsart*; a fák döntésének különféle módjai, vágás, fűrészelés és ki-ásás által.

Dörzsbordák, *Streichrippen*; oldalléczek a nyári szánutakon, hogy a szán a pályáról le ne térhessen.

Dölrány, *Fallrichtung*; azon irány, melyfelé a levágandó fát legczélszerűbben döntjük.

Dudafürt, pukkantó — *Colutea arborescens, Blasenstrauch*.

Dugatyú, *Kolben*; p. a gőzgépeknél a gőzesőben járó dugatyú.

Dugványbotok, *Setzstangen, Steckstangen*; hosszú vastag dugványok, l. ezt.

Dugványok, *Stecklinge, Stekreiser, Setzlinge, Setzreiser*; a lombfák fiatal ágai, melyeket a végett dugnak földbe, hogy ott meggyökerezvén önálló fákká váljanak.

E.

Edények, *vasa, Gefässe*; csatornák, melyek több egymás fö-

lött levő sejtből, a közfalak föl-szivódása folytán képződtek.

Edényes növények, *Plantae vasculares, Gefäss-Pflanzen*; felsőbb szervezetű növények, melyek edényekkel bírnak, l. sejtes növények.

Edénypamat, *Gefässbündel*; edények és rostos sejtszövetek pamatos egyesülése. Az edénypamatok részei: 1. a kem v. farész (*Holztheil*). 2. a háncsrész (*Basttheil*). 3. a képzőszövet (*Cambium*).

Egyengetni, *ausschlichten, austümpeln, ausschmälen*; a bogsa fölületén a hézagokat vékonyabb hasábokkal, dorongdarabokkal, szilánkokkal sat. kitölteni.

Egyenitni, *Ausstreichen*; a bogsa helyét rendbe hozni, simítani, rónázni.

Egyenleg, *Saldo*.

Egyenző kerék, *Schwungrad*.

Egyévi növények, *jäh-rige Pflanzen*; olyanok, melyek egy év alatt tökéletesen kifejlődvén, elhalnak.

Egyfalkásak, *Monadelphia*; midőn a porodák egy pamatba vannak összenőve.

Egykoru állab, *gleichalteriger Bestand*; oly állab, melynek fái mind egykoruak.

Egylaki, *Einhäusige*; oly növények, melyeken ugyanazon egyéven egymástól elkülönítve porodás és termés virágok jönnek elő, pl. a tengeri, mely-

nek czimere a porodás, torzsája pedig a termés virágokat tartalmazza.

Egyszikű növények, *Monocotyledones, Einsamellappige*; olyanok, melyek magvainak csak egy szikje van.

Elsenevészedett, *Verbuttert*; fa vagy állab, mely bár mi oknál fogva növéseben hátra maradt és eltörpült.

Egyetlen állab, *reiner Bestand*; melyben csak egyetlen egy fanem jön elő.

Elegy, *Mischung*.

Elegyes állab, *gemischter Bestand*, hol többféle fanem jön elő.

Elegyarány, *Mischungsverhältnis*.

Elemi csapások, *Elementarbeschädigungen*; szárazság, jégverés, vízáradás sat. által okozott károk.

Elégési folyamat, *Verbrennungs-Prozess*.

Elélt, *abständig*; azon fa, mely kóros és kivesző állapotban van. Az eléltég egész állabokban közönségesen a sudarak leszáradása által jelentkezik.

Elidegenítés, némely esetben lopás, *Entwendung, Defraudation*.

Elkülönítés, *Segregation*.

Ellenesen, *gegenständig*; állanak a levelek vagy rügyek, ha a tengelyen egymással szemközt, ellentétesen páronként vannak elhelyezve.

Ellenörkönyv, *Controllebuch, Kontrollebuch*; azon könyv,

melybe valamely üzemosztály bizonyos idő alatt vágás alá jövő állabainak becslés útján kipuhatolt fakészletei föl vannak jegyezve, s melybe a vágás alkalmával valóban nyert fatömeg is beiratik, hogy a két eredmény egybevetése által a használat nagyságát, a becslés minőségét és a használati terv betartását ellenőrizni lehessen.

Ellenőrzés, *Controlle, Kontrolle*.

Ellentűz, *Gegenfeuer*; azon tűz, melyet az erdőben támadt futótűz oltására ennek haladása irányában gerjesztve a futótűz ellen vezetünk, hogy ha a két tűz találkozik, a futótűz táplálék hiányában tovább ne terjedhessen.

Elmállás, *Verwitterung*; a talaj a kőzetek elmállásából képződik.

Elnyomási apadék, *Unterdrückungs-Abgang*; azon szám melylyel valamely állab holdankénti törzsszáma bizonyos időszak multával, a fák növése következtében apad.

Elnyomott, *unterdrückt*; elnyomottaknak mondjuk valamely állab azon fáit, melyek szomszédjaik által a növésben túlszárnyalva és így beárnyékolva, a világosság, melegség és nedvesség behatását nélkülözik, ennek következtében csak tengődnek s végre kivesznek.

Elöntötte a homok, *ist versandet*

Előértés, Vorkultur; midőn valamely területet, melyen a kívántfanem a jelen termőhelyi viszonyok közt megtelepíteni nem lehet, előkészítéskép más cserjékkel és fákkal ültetünk be, hogy ezek oltalma alatt később a szándékolt fanemet sikerrel tenyészteni lehessen.

Előserdény, Vorwuchs; azon fiatal fanövények, melyek vágható állabokban már a vetővágás előtt találtak.

Elősitvény, Präliminare.

Elővágás, Vorbereitungshieb, Vorhieb; azon vágás, mely a vetővágásokat némely esetekben megelőzi azon célból, hogy a magtermés előmozdítassék. Ezen vágás rendesen csak a csekélyebb, ha bár még el nem nyomott, de az elégséges zárlatra nézve fölösleges törzsekre szorítkozik, s így a vigályitástól lényegesen különbözik.

Elővíz, Vorwasser; ha a fausztatásnál vízhiány miatt az uszatavakat használják, a fát csak akkor kezdik a vízre dobálni midőn a tóból kitoluló víz-elővíz már jól előre haladott, s nem lehet félni, hogy a kiömlő víz a mederben szétfolyván a fa egyidőre zátonyra jut vagy megtolul.

Elpárolgás, Verdunstung.

Elpusztítani, Verwüsten, Aböden.

Elsatnyulni, Verkümmern.

Elterjedés, Verbreitung; p. o. a bükk nagy elterjedéssel bír.

Eltörpülni, Verkrüppeln.

Elültetés, Verpflanzung.

Elvérzeni, Verbluten; tavasszal a nedvkeringés teljes beálltával levágott fák tuskóin a tápnedv néha kifolyik, s így a tuskó mintegy elvérzik.

Em, Hub; például a fűrészmalomnál a fűrész egyszeri felemelkedése és leszállása.

Emelkedés, Steigung.

Emeltyű, Hebel.

Emeltyű, Wagenwinde. Baumhebe, Baumwinde; ortásra valamint nehéz fadarabok emelésére szolgáló eszköz, melyet a fuvarosok is használnak.

Emmagasság, Hubhöhe; p. a fűrészmalomnál a fűrész legmagasabb és legalsóbb állása közti különbség hozsmértékben kifejezve.

Enyv, növényi, Gluten, Pflanzenleim; az állati enyvvel hasonló összetételű, a növényekben gyakran előforduló légenytartalmas alkrész.

Erdői alom vagy alom, Waldstreu, Streu; a fák lehullott lomb vagy tülevelei meg a moha.

Erdői fa, Forstbaum, Waldbaum; erdei használat tárgyát képező fanemek.

Erdői fű, Waldgras.

Erdői fűhasználat, Waldgräser.

Erdői gyom, Forstunkraut; általános neve az erdőben bu-

ján tenyésző azon növényeknek, melyek a hasznos fánemek tenyészetére károsan hatnak.

Erdői gyümölcs, *Früchte des Waldes*; vadalma, vaddkörte, földi eper, szeder stb.

Erdői károk, *Waldschäden*.

Erdői kihágás, erdővétség, *Forstfrevel, Waldfrevel, Wald-Excess, Forstvergehen*.

Erdői kihágó, *Waldfrevler; Forstfrevler; Waldexcedent*.

Erdői kunyhó, *Holzhauehütte*.

Erdői legelő, *Waldweide*.

Erdői növény, *Forstgewächs*; — erdőben tenyésző fák, cserjék, füvek, gyomok sat. általános elnevezése.

Erdői rovartan, *Forstwerfkunde. Forstinsektologie, Entomologie, Insectologie*.

Erdői rovarok, *Forstinsekten*; általánosan azon rovarok, melyek az erdőnek vagy károsak vagy hasznosak.

Erdői szolgalmár, *Forstrechtler, Eingeforsteter*, l. szolgalmár.

Erdői szénégetés, *Waldköhlerei*.

Erdői szolgalom, *Forstservitut, Waldservitut*; l. szolgalom.

Erdői utépítés, *Waldwegebau*.

Erdelény, *Ackerholz, Feldholz, Gehölz*; mezők közt lévő kis erdő, facsoport.

Erdész, *Förster, Revierförster*; — erdőtiszt kire egy pagony kezelése van bízva.

Erdészet, *Forstwesen*; az összes erdőüzemet s az ide vágó tudományos alapon nyugvó összes gyakorlati működéseket

az intézést is ide értve, jelenti.

Erdészeti, *Forstlich*.

Erdészeti államgazdaszat, *Forststaatsoekonomie*.

Erdészeti-egyesület, *Forstverein*.

Erdészeti leltár, *Forstinventar*; jegyzéke az erdőhivatalnál v. erdőgondnokságnál levő az ügyvezetéshez szükséges eszközöknek.

Erdészeti műszótár, *Forstterminologie*.

Erdészeti naptár, *Forstkalender, Forstgeschäfts-kalender*; az erdészeti teendőknél holnapok szerint való átnézetes jegyzéke, közönséges naptárral összekötve.

Erdészeti segédtudományok, *Forstliche Hilfswissenschaften*; például, a talajtan, rajztan, nemzetgazdaszat stb.

Erdészeti talajtan, *Forstbodenkunde*; l. talajtan.

Erdészeti tanintézet, *Forstlehranstalt*; tágasabb értelemben minden tanintézet, — melyen az erdészeti tudományokat tanítják; szorosabb értelemben pedig, megkülönböztetésül az erdészeti akademiától, azon tanintézetek, hol csak szorosan véve az erdészeti szaktudományokat s nem egyszersmind az alap- és segédtudományokat is adják elő.

Erdészeti vegytan, *Forstchemie*.

Erdészjelölt, *Forstkandidat*; — erdészeti tudományokat vég-

- zett s erdészeti gyakorlaton lévő ifjú mielőtt az államvizsgát letette volna.
- Erdésznövendék**, *Forsteleve*; erdőtiszti pályára készülő tanuló valamely erdészeti tanintézeten.
- Erdő**, *Forst*; *Wald*.
- Erdőakademia**, *Forstakademie*, tanintézet, melyen nemcsak a szoros értelemben vett erdészeti, hanem evvel összeköttetésben lévő természettudományok stb. is, a czélnak megfelelő kiterjedésben és magasabb tudományos alapon adatlak elő.
- Erdőállapot**, *Waldzustand*.
- Erdő-állattan**, *Forst-zoologie*; az erdőre nézve hasznos vagy káros állatok rajzát tárgyalja.
- Erdőápolás**, *Forstpflge*.
- Erdőbánlás**, *Behandlung des Waldes*.
- Erdőbecslés**, *Bestandesschätzung, Taxation. Schätzung*; az állabok korának, fakészletének növekvésének sat. becslés által való kipuhatólása.
- Erdőbeosztás**, *Waldeintheilung*.
- Erdőbűn**, *Forstverbrechen*.
- Erdőbüntetőtörvény**, *Forststrafgesetz*.
- Erdőégés**, *Waldbrand*.
- Erdőérték**, *Waldwerth*.
- Erdőértékbecslés**, *Waldwerthschätzung*.
- Erdőértékszámítás**, *Waldwerthberechnung*.
- Erdőgazda**, *Forstwirth*; oly erdész, a ki valamely erdőgazdaságot önállóan vezet vagy vezetni képes.
- Erdőgazdaság**, *Forstwirthschaft, Forstbetrieb*.
- Erdőgazdasági állapot**, *Forstwirthschaftszustand*.
- Erdőgazdasági tervek**, *Forstwirtschaftspläne*; az erdőrendezés alkalmával, a vágásra, vigályításra, és másnemű erdőhasználatra, valamint az újraerdősítésre nézve felállított tervek.
- Erdőgazdaságtan**, *Forstwirtschaftslehre*; tanítja az erdők növelését, használatát és kezelését.
- Erdőgondnok**, *Förster, Revierförster*; azon erdőtiszt, kire egy pagony kezelése van bízva; (erdész.)
- Erdőgondnokság**, *Forstverwaltung, Revierverwaltung, Försterei*. (pagony).
- Erdőgyakornok**, *Forstpraktikant*.
- Erdőgyámság**, *Forstbevormundung*; — p. a községi erdőknek gyámság alá vétele a kormány által.
- Erdőhasználat**, *Forstbenutzung, Forstnutzung*; az összes intézmények felhasználásának útja és módja; három része van, főhasználat, közbeeső- és mellékhasználat.
- Erdő háztartás**, *Forsthaushalt*. Az erdészeti belső ügyek intézése.
- Erdőhivatal**, *Waldamt, Forstamt*.

Erdőigazgatóság, *Forstdirektion*; — melyre több erdőhivatal kezelése alatt álló nagy terjedelmű erdők igazgatása van bízva.

Erdő iparüzlettan, *Forsttechnologie*; ide tartozik: a szénégetés, kátrány, szurok- és hamuzsírforzés sat.

Erdőirtás, *Forstrodung, Waldrodung*; midőn az erdőt véglegesen s azon célból irtják, hogy a talaj tartamosan más célokra használtassék.

Erdőkárjegyzék, *Waldstrafregister, Waldstrafliste, Waldschadensverzeichniss, Waldstrafprotocoll*.

Erdőkáros, *Forstschädlich*; minden a mi az erdőre nézve ártalmas, például a rovarok különféle nemei, az egerek, gyomok sat.

Erdőkert, *Saatkamp, Kamp*; oly kisebb, többnyire bekerített tér az erdőn, melyen az ültetésre szükséges magoncokat nevelik, s melyből ezeket 2—3 éves korukban, minden iskolázás nélkül, közvetlenül a szabadba szokták kiültetni.

Erdőkezelés, *Forstbewirtschaftung, Forstverwaltung*.

Erdőkezeléstan, *Forstverwaltungslehre*; magában foglalja az erdőrendezést s az erdészeti háztartást.

Erdőleírás, *Forstbeschreibung*; az erdő általános természeti, történelmi, jogi, kereskedelmi sat. viszonyainak leírása.

Erdőlopás, *Forstdiebstahl*.

Erdő-mellékjövedelem, *Forstnebenertrag*; az erdei mellékhasználatokból eredő jövedelem, p. a gyanta szedésből, gubacsból, legelőből sat.

Erdőmérés, *Forstvermessung*; az erdőnek a gyakorlati mértan szabályai szerint való felmérése és térképezése.

Erdőmérnök, *Forstgeodet, Forstgeometer*, erdők felmérésevel foglalkozó szakember.

Erdőmérntan, *Forstgeometrie*; — az erdők felmérését és térképezését tárgyazó gyakorlati mértan,

Erdőmivelés, *Waldbau, Wald-erziehung, Forstproductenzucht, Holzzucht*; — magában foglalja az erdők természetes tenyésztésére és mesterséges mivélésére vonatkozó tanokat és alapszabályokat, s e szerint folosztatik 1) az erdőtenyésztés és 2) az ertés tanaira.

Erdőnövények, — *Forstkulturpflanzen*, azon növények, fák és cserjék, melyek az erdőn a tudomány szabályai szerint, hasznuk végett tenyésztetnek.

Erdőnövénykert, *Forstbotanischer Garten*.

Erdőnövénytan, *Forstbotanik*; l. növénytan.

Erdőnövénytár, *Forstherbarium*; mindenféle erdészeti növények szárított leveleinek s virágainak gyűjteménye.

Erdönyugtan, Forststatik: az erdészeti tudomány mennyiségtani része, mely az erdőüzletnél tevékenyegyszerűsített természeti erők megvizsgálásával és hatásuk mérésével foglalkozik. Ezen vizsgálat és mérés eredményét, a gyakorlati erdőgazdaságban; az üzemmódok, fanemek, fordattartam sat. meghatározására alkalmazzák. — (Famértan, fanövekvés kipuhatólása, fatermés, számítás sat.

Erdőr, Forstwart, Aufseher, Waldaufseher.

Erdőpénztár, Forstkassa.

Erdőpusztítás, Waldverwüstung. Oly erdőbánlás, mely által az erdő léte veszélyeztetve vagy lehetlenné van téve. Németben némelyek Devastationnak is nevezik, mely azonban csak az erdőnek szabályellenes vagy tulságos használatát jelenti. l. ezt.

Erdőrendezés, Betriebseinrichtung, Forsteinrichtung, Forstbetriebseinrichtung, Forstbetriebsregulierung, Betriebsregulierung, Forstsystemisierung; egy pagony üzemének bizonyos időre való olyatén meghatározása, hogy az a gazdaság kitűzött céljához vezessen; megjelölve azon módokat és eszközöket melyek a célnak megfelelő erdőállapot eléréséhez szükségesek, s kipuhatólván egyszersmind az erdő évenkénti termé-

sét. Az erdőrendezési munkálatok állanak: az erdő felméréséből, becsléséből, az állableírásból, az általános és részletes használati, értési és gyéritési terv készítéséből, végre az évi fatermés kiszámításából.

Erdőrendező, — Forstingenieur und Forsttaxator, Forsteinrichtungscommissär, a ki az erdőrendezés munkálatait eszközli.

Erdőrendőri kihágások, Forstpolizeivergehen.

Erdőrendőri törvényszék, Forstpolizeigericht; azon törvényszék, mely erdőrendőri ügyekben ítéletet hoz.

Erdőrendőrség, Forstpolizei.

Erdős, bewaldet; erdei fákkal benőtt tér, erdős vidék sat.

Erdősítési terv, Aufforstungsplan; annak rendszeres megállapítása, hogy valamely kopár vagy addig nem erdőkép művelt tér, mely idő alatt mily fanemekkel s vetés vagy ültetés által erdősítették.

Erdősíteni — aufforsten, in Bestand bringen; erdei tisztásokat, kopárlatokat s egyáltalában fátlan téreket vetés vagy ültetés által erdővé alakítani.

Erdőlegény, Forstjunge; azon legények, kik magukat erdőörökké képzendők, erdőri szolgálatot tesznek.

Erdőstatistika, Forststatistik.

Erdősülés, Selbstverjüngung.

Erdőszámvitel, Forstrechnungswesen.

Erdősék, Forstgericht, Wald-

- strafsitzung*; az erdei kihágások és lopások felett ítélőhatóság s egyszersmind a törvényszék, mely részt törvénykezés végett összeül.
- Erdősél,** *Waldrand, Waldsaum.*
- Erdész,** *Forstmann*; — erdészeti szakember.
- Erdőszemélyzet,** — *Forstpersonal*; — valamely erdőhivatal összes tiszti és erdőőri személyzete.
- Erdőszemle,** *Forstrevision*; midőn az intéző erdőtiszt, az alárendelt kezelő tiszt pagonyában az erdőgazdaság fölött szemlét tart.
- Erdőtälaj,** *Waldboden.*
- Erdőtan,** — *Forstwissenschaft, Forstkunde*; az erdészeti tudományok összes elnevezése.
- Erdőtanácsnok vagy erdőtanácsos,** *Forstrath*; a kincstár vagy más birtokosok javainak igazgató tanácsához tartozó főerdőtiszt.
- Erdőtanoda,** *Forstlehranstalt, Forstschule.*
- Erdőtenyésztés,** *Holzucht, natürliche Holzucht*; alatt értjük a meglévő erdők újbolitását ezek természetes visszapótló erejének (*Reproduktionskraft*) felhasználása által. Az erdőtenyésztés tehát nem egyéb, mint a már meglévő erdőknek a természet szabad működése által a lehulló magvakból és kitörő sarjából való újbolitása.
- Erdőtermények,** *Forstprodukte*; például fa, kéreg, makk, sat.
- Erdőtérkép,** *Forstkarte.*
- Erdőttest,** — *Waldkörper, Wirthschaftsganze.*
- Erdőtiszt,** *Forstbeamte*, általában az intéző és kezelő tisztek.
- Erdőtítká**r, *Forstsekretär*; az erdőtanácsnokszemélyéhez segítségül adott titká
- Erdőtörvény,** *Forstgesetz.*
- Erdőtörvénykönyv,** *Forstcodex.*
- Erdőtulajdon,** *Waldeigenthum.*
- Erdőtulajdonos,** — *Forstherr, Forsteigenthümer.*
- Erdőtudomány,** *Forstwissenschaft*; összege azon tanoknak és tudományi ágaknak, melyeknek ösmérete az észszerű erdőgazdaság létesítésére szükséges.
- Erdőt,** *Holzabfuhrwege, Waldweg.*
- Erdövám,** *Forstzoll*; például az erdei utak használatáért magánzók részéről az erdőpénztárba fizetett vámok.
- Erdővédelem,** — *Forstschutz, Forsthut*; magában foglalja mindazt, a mi az erdőnek emberek, állatok, és elemi csapások ellen való megvédéséhez tartozik.
- Erdővédelmi rendszabályok,** *Forstschutzmassregel*; az erdővédelem érdekében felállított különféle rendszabályok.
- Erdővédszemélyzet,** — *Forstschutzpersonal*; valamely pagony összes erdőőrei.

Erdövetség, *Forstfrevel*. (kihágás.)

Ergető, *Erdgefährte*, *Erdriese*, *Erdbahn*; azon természetes vagy mesterséges árok alakú mélyedések a földben, melyeken a hegyoldalokról a vágott fát leeresztik, lecsusztatják.

Erjedés, *Gährung*.

Ernyő, = (*Dolde*) oly központkereső virágzat, melynél a virágok kocsánosak, és ezek mind egy pontból látszanak kiindulni.

a) egyszerű az ernyő, ha a kocsánok maguk már nem ágaznak el.

b) összetett, ha a kocsánok végén ismét ernyőhöz hasonló elágazás látható.

Ernyő, *Kronendach*, *Schirm der Bäume*; a fa koronája által képezett ernyő.

Ernyőtér, *Schirmfläche*, *Blattschirm*; azon tér, melyet egy fa koronájának vagyis lombornyöjének fekvő vagy alaprajza képez.

Eres, *Maserig*, *Fladerig*; l. fa.

Eresfa, *Maserholz*, *Fladerholz*; oly fa, melynek szövete természetes vagy mesterséges sérülések, vagy göcsös kinövések következtében, hoszmetszetén különféle alakú ábrákat, ereket mutat; ilyen fát használnak a butorok borítására.

Eresfa, *Fladerholz*, *Flader*.

Erezet, *Maserwuchs*. l. *Fladerholz*.

Ertés, *Cultur*, *Holzbanbau*; künst-

liche Holzzucht, *Forstcultur*, *Waldcultur*, *Holzcultuur*; új erdőknek üres téreken emberi munkásság által való telepítése és a megrongált vagy tökéletlen erdők kiegészítése. Különben összesített elnevezése a mesterséges erdősítésnél követni szokott eljárásoknak (vetés, ültetés, dugványozás sat.)

Ertési költségek, *Culturkosten*.

Ertési módok, *Culturarten*; a mesterséges erdősítés különböző módjai: vetés, ültetés s ezeknél ismét különböző eljárások sat.

Ertési munkák, *Kulturarbeiten*, *Forstkulturarbeiten*; az ertéshez tartozó munkák összessége, u. m. földforgatás, porhanyítás, vetés, gödörásás, ültetés sat.

Ertési szerszámok, *Kulturwerkzeuge*, *Kulturgeräthe*, ásó, kapa, gajjó, fűrő sat,

Ertési terv, — *Forstkulturplan*, *Kulturplan*, az erdősítendő tér minőségének s az ertésnél követendő eljárásnak leírása.

Ertető — *artbar*, *arthaft*, ertetővé tenni — *arthaft machen*. a földet erdei vetésre vagy ültetésre alkalmassá, művelhetővé tenni.

Esömérő, *Ombrometer*.

Eszelény, nyírligeti — *Curculio (Rhynchites)* betületi.

Eszkábálni, *Verkalfatiren*; vizműveknél a réseket csepüvel kitömni, beszurkolni, eszkába

kapsokkal összeszorítani, egy- szóval vízhatlanná tenni.

Evező, Ruder.

Evezőrudak, Flossstangen, Re- derstonzen; a talpakon evezőül használtató rudak.

É.

Ébreny, Embryo; a magban elő- képzett kis növényke.

Égalj vagy szélességi klíma, Breitenklíma. l. Klíma.

Éger, hamvas — *Alnus incana* *Weisserle.*

Éger, havasi — *Alnus alpina, Alpenlerle.*

Égerláp, Erlenbruch, Ellerbruch. Ingoványos mocsáros égerfá- val benőtt tér.

Éger, mezgés — *Alnus glutino- sa, Schwarzerle.*

Éjszaki fekvés, nördliche Lage.

Éjszaki szélesség, Nördliche- Breite. l. földrajzi szélesség.

Ék, Keil; fából vagy vasból ké- szült hasító eszköz.

Ékalaku levél, — Keilförmiges Blatt; ha a kög lassankint a nyélbe keskenyedik.

Ékény, bábrabló — *Carabus sycophanta, Laufkäfer.*

Él, Kante; p. a gerenda éle.

Életerő, Lebenskraft.

Élettartam, Lebensdauer, p. a fák élettartama.

Élősövény, Lebender Zaun; élő-

növényekből. cserjékből vagy fákából álló kerítés.

Élő tüske sövény, élősövény; élő tüskecserjéből álló sövény; *Dornhecke, Dornzaun.*

Épelni — *Aufbewahren die Holz- samen;* az erdei fák magvait úgy eltartani, hogy azok sem- mi tekintetben, de főképp csir- képeségökre nézve kárt ne szenvedjenek.

Építési költségvetés, Bauan- schlag; azon költségnek, mely- be valamely építmény előre- láthatólag kerülni fog, részle- tes kiszámítása és kimutatása.

Építési költségyszámla, Bau- rechnung; — azon költségnek, melybe valamely építmény ke- rült, részletes kiszámítása és kimutatása.

Építészetan, Baukunde.

Épszélű levél, Ganzrandiges Blatt. Midőn a levél szélén semminemű bevágások nin- csenek.

Épületfa, Általános elnevezése mindazon fának, melyet min- denféle építésre a szárazon vízben és földben használnak.

Épületfatutaj, Baufloss; épü- letfából álló tutaj.

Értékesíteni, Verwerthen versil- bern; valami terményt pénzzé tenni.

Értéknövekvés, Werthzuwachs; a fa növekvése következtében nem csak tömegben gyarapo- dik, hanem értékben is, a mennyiben a fiatalfa tömeg- egységének értéke csekélyebb

mint a meglett koru különféle
 czélokra használható féc.

Értéktelenítés, *Entwerthung.*

Évelő növények, *Ausdauernde Pflanzen*; — olyanok, melyek több évig is megtartják életüket.

Évgyűrű, *Holzring, Jahresring*; a növekvés következtében a fákon évenként lerakódott farétegeknek a fák átmetszetén látszó körded harántmetszetei.

Évi fatermés, *Jahresetat, Jahresertrag.*

Évi vágás, *Jahresschlag.*

F.

Fa, élőfa, *Baum*; oly élő fanövény, mely egyetlen vastag törzset képez és a föld fölött csak nagyobb magasságban terjeszti szét szabályos koronát képező ágait.

Fa, *Holz.* A fanövények anyaga.

Fa-alak, *Baumform*; a fának alakja a köbmértani szabályos alakokkal, — kúp, henger sat. — összehasonlítva.

Faalakszám, — *Baumformzahl.* valamely fa összes köbtartalmának mértani viszonya oly képzelt henger köbtartalmához, melynek alapsíkja a fa alapjával, és hossza a fa magasságával egyenlő; s így a faalakjának eltérését a henger alaktól mutatja.

Faarak, *Holzpreise.*

Faáru, *Holzwaare*; fából készült áruk. p. deszka, zsindely, donga, küllő.

Faárverés, — *Holzversteigerung, Holzlicitation.*

Faaszály, *Baumtrockniss*; a fának kiszáradása valamely kár következtében.

Fabecslés, *Holztaxation, Holzschätzung, — Holzmassenschätzung, Massenschätzung*; valamely állab fatömegkészletének becslés által való meghatározása.

Fabélyeg, *Baumstempel, Waldzeichen, Waldhammer*; kis balta fokán lévő bélyeg, melyet a kijelölt fákra ütnek.

Faburkolat, *Holzpfisterung.*

Facsoport, *Forst.*

Faczédula, *Holzzettel*; papírlap, melyre a kiszolgáltató fának minősége és mennyisége van feljegyezve.

Faeladás, *Holzverschleiss, Holzverkauf, Holzversilberung.*

Fafene, *Krebs*; a fának rothadászerű külsőbetegsége, mely a héjból kifolyó rothadt nedvesség által jelzi magát.

Fafogyasztás, *Holzverbrauch, Holzconsumtion.*

Fafűrész, *Baumsäge*; általjában az erdön a fák döntésére és feldolgozására használni szokott különféle alakú fűrész.

Fagy vagy fagyás, *Frost.*

Fagyal, vesszős — *Ligustrum vulgare, Rainweide.*

Fagykár, *Frostschaden*; általjában

- ban a fagy által okozott különféle károk, u. m. felfagyás sat.
- Fagypont**, *Frostpunkt*; a hőmérőkön 0 pont.
- Fagyöngy**, élődi — *Viscum album*, *gemeine Mistel*.
- Fahasáb**, *Baumscheit*, *Holz-scheit*; fatönkökből hasított 3 élő fadarabok, hasábok.
- Fahiány**, *Holz-mangel*.
- Faiskola**, *Forstbaumschule*, *Forstgarten*, *Forstpflanzschule*, kertészileg művelt tér, melyben a kiültetendő erdei facsemetéket növelik, s többszöri átültetés által idomitják.
- Faizás**, *Holzung*; az erdőn gazdaszámára fát szedni.
- Faizási jog**, *Beholzungsrecht*, *Beholzungs-berechtigung*. Azon jog, melynél fogva valaki más erdejéből faszükségletét ingyen vagy bizonyos viszontszolgálat fejében födözheti. — Minálunk a volt urbéresek, urbéřileg még nem rendezett községekben faszükségletöket a volt földesuraság erdejéből eképen fedezik.
- Faizásjogosult**, *Beholzungs-berechtigt*, *Forstrechtler*.
- Faizási szolgalmár**, *Beholzungs-berechtigt*. l. szolgalmár.
- Faizási szolgálo**, *Holzungs-servitut*, *Beholzungs-servitut*, *Beholzungs-berechtigung*, l. szolgálo.
- Faj**, *Gattung*.
- Fakereskedés**, *Holzhandel*.
- Fakéreg**, *Baumrinde*; a fáknak külső védő boritéka, kérge.
- Fakészlet**, *Holzmassenvorrath*; valamely erdötest, tag, osztag vagy állab, lábán álló összes fatömege.
- Fakín**, élődi — *Loranthus europaeus*, *sommergrüne Eichen-Mistel*.
- Fakor**, *Baumalter*; a fáknak kora.
- Fakorhadás**, *Holz-fäule*; a fáknak betegsége.
- Fakorona**, *Baumkrone*; a fáknak fölső- az összes ágakból és lombozatból álló különféle alaku majd gömbded majd kupdad része.
- Fakór**, *Baumkrankheit*; a fáknak káros, nem egészséges állapota.
- Fakörület**, *Baumumfang*; a fatörzsnek körülete hozsmértékben kifejezve.
- Fakutya**, *Lottbaum*; a szántal-phoz hasonló, de vastag fából készült alabor, melynek mélyedésébe az erdőből kihuzandó szálfá vastagabb vége, ennek kimélése s a föld fölturásának kikerülése végett tetetik. A fakutya elibe 1 vagy több igavonó marhát fognak.
- Falopás**, *Holzdiebstahl*.
- Famagasság**, *Baumhöhe*; a fáknak magassága tövétől csúcsáig.
- Famagasságmérő**, — *Baumhöhenmesser*, *Daendrometer*, *Baummesser*. Az álló fák ma-

- gasságának meghatározására szolgáló mérészköz l. faméró.
- Fametszet, *Holzschnitt***; kemény fatáblácskák, — melyekbe a nyomtatandó ábrák be vannak vésvé; átvitt értelemben ezek lenyomatai.
- Famérés, *Holzmessung***, álló vagy fekvő törzsek és fák vagy ezek részeinek köbözése, köb-tartalmuknak meghatározása.
- Faméréstan, — *Holzmesskunde. Holzmesskunst***,
- Faméró, *Baummesser***. Általános neve azon mérészközöknek, melyekkel a fák magasságát vagy átmérőjét mérik. Szorosabb értelemben azon mérészközök, melyek az álló fák magasságának meghatározására szolgálnak.
- Fanap, *Holztag, Waldtag***; a hét azon napja vagy napjai, melyeken a jogosultak az erdőn fát szedhetnek.
- Fanedvek, *Baumsäfte***; általában az élő fában lévő nedvek,
- Fanem, *Holzart***; bükk, tölgy, vörös-fenyő sat.
- Fanövedék vagy növedék, *Holzzuwachs Zuwachs***; azon fatömeg, melylyel a bizonyos időközben növekvés által gyarapszik.
- Fanövekvésmenet, — *Holzzuwachsgang***; az állabok fatömegének növekvés által való szaporodási menete első évkoruktól kezdve vágható korukig vagy azon túl is.
- Fanövény, *Holzpflanzen***.
- Fanövénytán, *Forstdendrologie, Baumlehre***; az erdészeti növénytannak a fák növénytani leírásával foglalkozó része.
- Fanövés, *Baumwuchs***; — gyors, lassu, szép, erőteljes, silány sat. fanövés.
- Faosztály, *Baumklasse, Stammklasse***; szabálytalan állabokban az egyenlő vastagságu fák összegeiből álló osztályok.
- Faör, *Holzwächter***; a készfának szabadban vagy raktárakban való őrzésével foglalkozó egyén.
- Fapazarlás, — *Holzverschwendung***.
- Faragó, *Holzschnitzer***; mesterember, ki fából mindenféle alakokat s más tárgyakat vagy játékszereket farag.
- Farakások, *Schranken, Holzschranken***.
- Farakó, *Holzsetzer***; a hasábfának felrakásával foglalkozó munkás.
- Faraktár, *Holzgarten, Holzplatz, Holzlegstätte, Holzhof, Holzdepot***; szabad vagy bekerített és zár alatt tartott tér, melyre eladás végett tüzi-, épület- és szerszámfák rakatnak le.
- Farág, fűzi** — *Phalena bombix (cossus)* ligniperda, *Weidenbohrrer*.
- Fartöke, *Achterstegen***; — a hajó hátulját bezáró fa; a tölgyhajójának egy neme, melyhez különféle vastagságu törzsek szükségesek.
- Fasarkantyu, *Waldsporn***; a fá-

nak ledöntése alkalmával néha törés következtében a tuskón maradt fölfelé álló szikáncsok.

Fasor *Baumgang, Allee*; egyenközü sorokban ültetett fák.

Fa-szállítás, — *Holztransport, Transport des Holzes.*

Faszén, *Holzkohle.*

Faszövet, *Holzgewebe, Textur des Holzes.*

Faszükséglet, *Holzbedarf.*

Faszövetnek, — *Holzfaekel*; jól lángoló száraz fából hasogatott szilánkok, melyeket szövétnekké kötnek össze, s az erdőn éjjel járva világításra használnak.

Fatartalom, *Holzgehalt, Holzinhalt*; a törzsek ágak sat. faköbttartalma.

Fatermelés, *Holzproduktion.*

Fatermésszámitás, *Ertragsermittlung, Ertragsberechnung, Ertragsbestimmung*; az üzem rendezés azon része, mely a fatermés kiszámításával foglalkozik.

Fatermés, — *Forstnaturalertrag, Forstnaturalertrag, Forstnutzungsetat, Etat, Forstetat, Abgabesatz, jährlicher Ertrag, Materialertrag, — Naturalertrag, Holztertrag, Materialertrag, Naturalertrag*; valamely erdöttestnek a helyi, növekvési, gazdasági sat. viszonyokra, meg a tartamos használatra való tekintettel, becslés útján kipuhatolt évi fatermése; vagy is azon évenként vágható fatömeg,

mely tekintettel a pagony jelen és czélba vett jövendő állapotára, meg a helyi szükség födőzésére állapotított meg.

Fatolvaj, *Holzdieb.*

Fatömeg, *Holzmasse.*

Fatömegösszeg, *Holzmassensumme*; valamely termési táblában kimutatott év és holdankénti fatömegek összege a vágáskorig.

Fatörzs, *Baumstamm*; a fáknek többnyire függélyesen felnyuló többé kevésbé henger- vagy kupalaku teste, főtengelye, mely a sudárban végződik.

Fatuskó, *Baumstock*; a fáknek közvetlenül a földfölött lévő, és azok levágásánál visszamaradt része.

Faültetés, *Holzplanzung.*

Faültetmények, *Baumanlagen*; egyáltalában kisebb, rendszeren erdőn kívül lévő fával beültetett térek, csenderesek, fasorok, faiskolák, ligetek sat.

Faüstök, *Donnerbusch, Donnerbesen*; különösen a lúczfenyő ágain található szabálytalan összekuszált kinövések.

Faüszög, — *Baumbrand*; a fák anyagának egyes helyeken való elhalása, a fa-szin és szerkezet változásának, az életműködés megszűnésének s a fanedv felbomlásának jelensége mellett.

Favágó, *Holzhauer, Holz knecht, Forstknecht, Holzhacker, Holzschläger, Holzfaller*; — erdei-

- munkások, kik a fának vágásával foglalkoznak.
- Favágás vagy vágás,** *Holz-hieb, Holzhau, Fällén, das Holzschlagen*; a favágási mű-tét maga.
- Favastagság,** *Baumstärke*; — a fának vastagsága, átmérő-je, csőtörtje.
- Favetés,** *Holzsaat*; 1) a fák magvainak elvetése; 2) a ki-kelt fanövénykéek öszlete.
- Favonó,** *Holzaufzug*; készülék, melyen a fát rövid de mere-dek lejtőkön két párhuzamos pályán járó szekerre rakva, vizkerék segítségével fölhu-zák.
- Fecskefarku,** *schwalbenschwanz-förmig*; a fakötés egy neme, fecskefarku rálapolás.
- Fedetlen magvak,** — *Nackte Samen*; olyanok, melyek a magrejtővel nincsenek összenöve.
- Fedett tér,** (domboros) *coupirtes Terrain*; oly tér, mely hegyek, dombok, völgyek sat. által fed-ve van, melyek gátolják, hogy a tért belehessen látni.
- Fedőgaly,** — *Deckreisig, Deck-strauch*; — a vetések és a megkötendő futóhomok terü-letek befödésére, oltalmára használt ágak és galyak.
- Fehérnye, növényi,** — *Albumen, Pflanzenalbumin, Ei-weis*; az állati fejrnyével egyenlő összetételű, a növé-nyekben gyakran előforduló légenyrtartalmas alkresz.
- Gejeeske vagy gomb,** *Köpfchen*; oly központkereső virágzat, hol az egyes virágok a gerincz végén igen sűrűen együtt ülnek és vagy igen rö-vid kocsánuak vagy kocsán-talanok pl. lóhere sat.
- Fejlődés,** *Entwicklung.*
- Fejlődési folyamat,** *Entwicke-lungsgang.*
- Fejlődési időszak,** *Entwicke-lungszeitraum.*
- Fejlődési képesség,** *Entwicke-lungsfähigkeit.*
- Feküfa,** *Lagerholz*, azon 6 hü-velyknél vastagabb fekvő fa-törzsek, — melyek az erdőn korhadás következtében ma-goktól ledőltek vagy a szél által kidöntettek.
- Fekvés,** *Lage*; valamely térnek emelkedése a tengerszine fö-lött (magas fekvés, *hohe Lage*) — vagy fekvése az égtájak iránt (északi fekvés, *nördliche Lage*) — vagy fekvése a zor-don szelek irányában (védett fekvés. *geschützte Lage.*)
- Feladás,** *Denunciation, Forst-frevelangabe*; az erdei kárté-teleknek följelentése.
- Feladásidő,** *Denuntiationsge-bühr. Denunciantendrittel, Wald-straftdrittel*; némely helyen az erdei károk följelentőjének járó díj, mely rendesen a kár-térítési összeg egy harmadát teszi.
- Feldolgozása a fának,** *Holz-aufarbeitung*; különféle czé-

- lokra, p. tüzi-épület s a többi fának.
- Feldolgozni**, *Aufarbeiten, aufmachen, aufbereiten*; a ledöntött fáknak feldolgozása, különösen tüzifának, azaz a törzsek feldarabolása széthasogtatása és felrakásolása.
- Felemás növények**, — *Polygamia*; olyanok, melyek egy és ugyanazon egyénen, tökélyes porodás és termés virágokkal birnak.
- Felfa**, — *Oberständer, Oberbaum*; a közép erdőben oly fa, mely 6 hüvelyknél vastagabb, rendszeren magról kelt s fordája az alfa fordájának többszörösét teszi.
- Felfa forda**, *Oberholzumtrieb*.
- Felfagyás**, *Auffrieren des Bodens*; ha a nedves talaj a fagy befolyása által kissé felemelkedik, földagad, fölfagy.
- Felfaosztály**, *Oberholzklasse*.
- Felmérési lajstrom**, *Vermessungsregister*.
- Felpolcz**, *Oberrüsten*; ha az álló bogsza magas és meredek, hogy földtakarója le ne csusszék, köröskörül széles hasábfákból polczot raknak, mely az alpolczra állított s a bogsára fektetett hasábfákon nyugszik.
- Felrakásolni**, *aufarchen, aufschlichten, aufzaunen, aufschichten, aufbeugen*; a vágott fát bizonyos mérték szerint rendszeres rakásokba, ölekké rakni.
- Felügyelet**, *Inspektion*.
- Felülcsapó kerék**, — *Oberschlächtiges Rad*; vízi kerék, melyre a hajtó viz felülről csap.
- Fene**, *Brand*. Fakór, mely a fakérgének foltonkénti megbarbulása vagy megfeketülése, a leveleknek elhervadása és megsárgulása által jelentkezik s a fa kiveszését idézi elő. Ezen kór a tápnedv megromlásából ered.
- Fenekfa**, *Bodenholz*. A kádárok által készített edények fenekéhez való fa; a dongafa egy neme.
- Fenekviz**, *Grundwasser*.
- Fenyü**, ezirbolya — *Pinus cembra, Zirbelkiefer, Arve*.
- Fenyü**, erdei — *Pinus sylvestris, Weissföhre, Weisskiefer*.
- Fenyü**, fekete — *Pinus austriaca, Schwarzföhre, Schwarzkiefer*.
- Fenyü**, henye — *Pinus pumilio, Legföhre, Krummholzkiefer*.
- Fenyü**, jegenye — *Abies pectinata, D. C. (Pinus abies, D. R. — Pinus picea, Lin.) Tanne, Weistanne, Edeltanne*.
- Fenyü**, lúcz — *Abies excelsa, Lang. (Pinus abies, Lin. Pinus picea, D. R.) — Fichte, Rothtanne*.
- Fenyürontók**, *Nadelholzverderber*; általjában a tülevelü fákra nézve káros rovarok.
- Fenyü**, sima — *Pinus strobus Weimoutskiefer*.

- Fenyű, vörös** — *Larix europaea*, **F** **ogasszélű levél, Ge-**
Lerche. **zähntes Blatt.** — Midőn a szél
Festanyag, Färbestoff; külön- csucsai hegyesek, a szögek
 féle növényekben. pedig tompák.
Feszerő, Spannkraft.
Félmakkolás, Halbe Mast; mi- **Fogor, fekete** — *Curculio* (oti-
 dőn a makktermő fák felén, orchynchus) ater, *schwarzer*
 vagy minden fán, de csak fél *Rüsselkäfer*.
 termés van. **Fogyasztás, Consumtion**; pél-
 dával fafogyasztás.
Félszén, Rothkohle,
Fényeserkéreg, — Glanzrinde, **Fojtva széníteni, blindkohlen.**
Spiegelrinde; fiatal tölgyfákról Midőn a bogsa minden szele-
 hántott cserzőkéregnek való löjet bedugva, szénítnek.
 fényes, sima kéreg. **Fokonkénti tarlasz-**
Fésüskerék, Kamrad. **tás, allmätiger Abtrieb**; —
Fiatalos, Jungholz; így nevez- midőn valamely erdőréssz uj-
 tetik a természetes vagy mes- bolitási célból nem egyszerre
 terséges uton létrejött fiatal hanem bizonyos időközökben
 sűrű erdő, a még vágathási fokonkénti ritkítás által tar-
 korának felét el nem érte. lasztatik. — Ezen tarlasztási
Fidócz, fenyves — *Phalena módnál közönségesen három
geometra (*fidoni*) *piniaria*, — fővágás történik: t. i. vetővá-
Kiefernspanner. gás, ritkító vágás, és végvá-
Fiók, Fach, Riesenfach, a csu- gás. l. ezeket.
 szornák 20—24 lábnyi hosz- **Foltvetés, Plätzesaat. Platten-**
 szu fiókokból, — ezek pedig *saat. Plattenkultur*; azon vetési
 3—6 darab 6—10'' vastag, mód, melynél munka és vető-
 csatorna alakban összeillesz- mag kimélése végett az er-
 tett, rudakból állanak. tendő területen egymástól
Fiókmű, Fachwerk, Fachwerks- 3-6 lábnyi távolban csak 1—3
bau; azon építési mód, midőn négyszöglábnyi foltok mun-
 a falak vázát oszlopok képe- káltakatnak meg s vettetnek be.
 zik, s az oszlopok közti közö- **Folygyantaszedés, Flusschar-**
 ket téglával, vályokkal, agyag- *ren*; a hajholt gyantafákról
 gal sat. kitöltik; másként földre folyó gyantának össze-
 favázás fal. szedése.
Foganőtt, tarka — *Galeoptis* **Fonnyasztás, Abwelken auf dem**
Tetrahit Hanfnessel. *Stoche*; fajavitási mód, mely
Fogantyu, Handhabe, Händ- abban áll, hogy tavasszal
ruthen. valami még tövén álló fa, alsó
Fogaskerék, Zahnrad, Sperrad. részén lehántatván elfonnyad
 és kiszárad. l. tőaszott.*

Fonott sövény, Flechtzaun.

Fonóvessző, Bindholz, Flecht-reiser; különféle fanemek, különösen pedig a fűzek vékony ágai, melyekből cserényeket, kasokat, kosarakat fonnak: de szőlőkötésre is használják.

Forda, Turnus, Umtrieb, Umtriebszeit; azon időszak, melyben egy üzemosztály minden egyes évi használati tere egyszer vágás alá kerül és ismét erdősíttetik. A vágás alá kerülő állabok rendes viszonyok közt, ezen időszak éveinek számával egyenlő korban vannak.

Födénygerenda, Sturztram; az egyszerű gerenda- vagy ugynevezett borított gerenda-födény egyes gerendái.

Főállab, Hauptbestand, az állab minden erősebb törzsosztályai, melyek koronáikat és sudarikat szabadon kiterjeszthetik s ezekkel az állab felső zárlatát képezik, együttesen főállabnak nevezetnek.

Főerdész, Oberförster. Waldbe-reiter, Bereiter; az erdőhivataloknál rendszeren a második tiszt, — ki mint ellenőr, néha mint számvivő is működik. Néha csak czim, melyet érdemes vagy öreg pagonyerdeszeknek jutalmul adnak.

Főerdőhivatal, Oberforstamt.

Főerdőmester, Oberforstmeister.

Főerdőtanácsos, Oberforstrath.

Főhasználat, — Hauptnutzung; jelenti általában az erdő fa-

termését, minthogy a fa erdei fötermékül tekintetik; Különösen pedig a tarlasztásnál nyert összes fatermést jelenti.

Főhasználati terv, Hauptnutzungsplan

Földégés, Erdbrand. Az tűzezes talaj felületén támadt, de magát a tűzegbe vett és itt terjedő tűz.

Földérték, Bodenwerth; valamely földnek termőképességéhez s más helyi viszonyokhoz mért pénzértéke.

Földfuró, — Erdbohrer a talaj mélységének és minémiségének megvizsgálására szolgáló furónemű vas eszköz.

Földgát, Erddamm: — földből készült töltés vagy gát.

Földhenger, Acherwalze, nagyobb szerű szerszámfa, melyhez a kemény és nehéz fanemekből vastag tökéek szükségesek.

Földismetan, Geognosie.

Földmértan, Geodäsie.

Földmunkák, Erdarbeiten, um. árokásás, töltésemelés, sat.

Földöv, Zone. A földgömb mind két felén 8 földövet különböztetnek meg.

Földtakaró, Erddach; szénporral kevert föld, melylyel a bog-sákat betakarják.

Földtőke, Bodenskapital; azon pénztőke, melyet valamely földterület értéke képvisel.

Földrajzi klíma, geographisches Klíma; összes elnevezése a

szélességi és magassági klimának, ellentétben a helyi klimával. l. klima.

Földrajzi hosszúság, *Geographische-Länge*; valamely pontnak távolsága bizonyoshely (p. Ferro-szigete vagy Páris) délkörétől, az illető ponton át az egyenlítőhöz egyenközüen képzelt körön keletfelé mérve és fokokban (360-ig) kifejezve. l. keleti hosszúság.

Földrajzi szélesség, *Geographische-Breite*; valamely helynek távolsága az egyenlítőtől a sark felé az illető hely délkörén mérve és fokokban kifejezve. Másként egyenlítői magasság — *Aequatorhöhe* melynek pótszöge (90 fokig) a sarkmagasság — *Polhöhe* vagyis az illető helynek távolsága a sarktól, szinte a délkörön mérve. — Az éjszaki félgömbön a földrajzi szélesség — éjszaki szélesség.

Földmághon, — *oberständiger Fruchtknoten*; midőn a mághon a csésze alján szabadon fekszik, tehát ezzel nincs összenöve.

Földkaparni, *aufkratzen*; a talajt a favetésre gereblye vagy túskeborona segítségével fölületesen porhanyitva előkészíteni.

Földmérés, *Vermessung*.

Földmérni, *Ausmessen, Vermessen*; valamely tér nagyságát tértanilag megmérni.

Földnyesni, *aufästen, aufschnei-*

deln; a fa szép növésének elősegítése végett az alsó ágakat levágni.

Föltétlen erdőtalaj, *unbedingter Waldgrund*; oly talaj melynek fatermőképessége a rajta álló erdő kiirtása folytán veszélyeztetnék vagy megsemmisülhetne, — valamint az is, mely csak erdősitve hajthat tartósan legtöbb hasznot.

Fölület, *Oberfläche*.

Fölvenni, *aufnehmen*; valamely területet a gyakorlati mértan szabályai szerint fölmérni.

Fölvenni, *erheben*; az állabok termőhelyi, fatermési, növekvési sat. viszonyait kipuhatólni.

Fölvinni, *austragen*; a természetben mért vonalok hosszát és irányát, vagy egyes térek s területek határvonalainak hosszát, irányát bizonyos mérték szerint papírra rajzolni.

Fönyiladék, *Hauptgestelle*; azon nyiladék, mely az erdő legnagyobb részét átvágja.

Főuszagátak, *Hauptschwellungen*.

Furógép, *Bohrmaschine*; szakunkra vonatkozólag, különféle csövek, például vízvezető facsövek kifúrására szolgáló gép.

Futóhomok, *Flugsand, Wehsand*.

Fuvarbér, *Fuhrlohn*.

Fűrész, *Säge*.

Fűrészárúk, *Bretwaaren, Bortwaaren, Sägewaaren*; összesített elnevezése a fűrészmal-

- mokban készült deszkáknak, léczeknek, padlóknak sat.
- Fürészes szélü levél,** *gesägtes Blatt*; midőn a sűrű bevágások által képezett csucok és szögek a levélszáron hegyesek.
- Fürészfog,** *Sägezahn.*
- Fürészkeret,** *Sägegatter.*
- Fürészmalom,** *Bretsäge, Sägemühle, Bretmühle*; malomszerű gépezet, mely által ramaszokból különféle deszkák léczek, gerendák sat. vágatnak.
- Fürészmester,** *Bretschneider*; egyén, kire a fürészmalom közvetlen kezelése van bízva.
- Fürészpenge,** *Sägeblatt.*
- Fürészpor,** *Sägespähne.*
- Fürkész, báb** — *Ichneumon* (pteromalus) puparum.
- Fürkész, fekete** — *Ichneumon nigritarius.*
- Fürkész, kajla** — *Ichneumon* (Ophion) circumflexus.
- Fürkész, nógató** — *Ichneumon instigator.*
- Fürt,** *Traube*; oly központkereső virágzat, mely a füzértől csak az által különbözik, hogy az egyes virágok kocsánokkal birnak.
- Füsarlózás,** *Sichelgräserei.*
- Füvelés,** *Gräserei im Walde, Grasnutzung*; az erdei fünek felhasználása sarlózás vagy tépés által.
- Füz,** csörege — *Salix fragilis, Bruchweide.*
- Füzér,** *Aehre*; oly központkereső virágzat, hol a virágok többé vagy kevésbé megnyult gerinczen még pedig kocsán nélkül ülnek.
- Füz,** fehér — *Salix alba, weisse Weide.*
- Füz,** kecske — *Salix caprea, Sahlweide.*
- Füz,** kötő — *Salix viminalis, Korbweide.*
- Füz,** rozmarin — *Salix rosmarinifolia, — Rosmarinblättrige Weide.*
- Füz,** sár — *Salix vitellina, Dotterweide.*
- Füz,** szívós — *Salix helix, Bachweide.*
- Füz,** terjedő — *Salix repens, kriechende Weide.*

G.

- Gajhó.** *Zapin, Sapin, Zappel, Setzhacken.* Nyélbe ütött csákányszerű vaseszköz, melyet a favágók nehéz fadarabok tovahuzásánál hönögörgetésénél sat. használnak.
- Galagonya,** csere — *Crataegus oxyacantha, Weissdorn, zweisamiger Hagedorn.*
- Galagonya,** egymagvu — *Crataegus monogynia, einsamiger Weissdorn* vagy *Hagedorn.*
- Galagonya,** sövény, *Weissdorn-Hecke.*
- Galaj,** csere — *Galium sylvestre, Waldlabkraut.*
- Galaj,** tejoltó — *Galium verum, das echte Labkraut.*
- Gát,** *Damm, Wehre, Deich, Teich;*

általában földből, kőből, fából emelt akadály a víz terjeszkedése, áradása ellen. A gátak a cél szerént, melyre szolgálnak különféleképp neveztetnek, így: malomgát, uszagát sat. A németben e szót „*Teich*“ mely tulajdonképen „gátat“ jelent, tágasabb értelemben a gát által elrekesztett s vízzel tölt meder vagyis a „tó“ kifejezésére is használják.

Gátfal, Einwandung; a partoknak vizmosás ellen való biztosítására emelt fal fából vagy kőből.

Gátkapu, Klausthor.

Gazdaságilag vágható, ökonomisch haubar; az állab azon korában, melyben legnagyobb növedékét elérte és aránylag a legnagyobb fatömeget szolgáltatja. Ezen időpont akkor áll be midőn az átlagnövedék és az évinövedék egyenlő.

Gépfá, Maschinenholz; gépekhez való szerszámfa.

Geralom, Rechstreu; az erdőben gereblyével a földről gyűjtött, többnyire száraz lombból álló alom, megkülönböztetésül a nyesalomtól.

Gereblye, Rechen; ertési eszköz.

Gerenda, Balken, Träger, Durchzug; az épületfának egyik neme.

Gerendely, Radwelle, Welle.

Gerendelyfa, Wellbaum.

Gerincez, Spindel; a virágzat fő-

tengelye, melyből többrendű melléktengelyek erednek.

Geszt, Kernholz, a fának belső kemény érett része a béltől a szíjjácsig; másként színfá.

Gesztenye, szelid — *Castanea vesca, edle Kastanie.*

Gesztkorhadás, Kernfäule; — fának ösmert betegsége, mely abból áll: hogy a fának belseje — gesztje — a béltől kezdve kifelé korhadásba megy, s ennek következtében vörös, fehér, barna porhanyó anyaggá válik.

Gesztváló, Kernschälig; azon fa, melynek harántmetszetén az évgyűrűk közt ezeknek egymástól való elvállása következtében hézagok láthatók.

Gombernyő, hegyi — *Sauicula europaea, Heilkraut.*

Gomültetés, Ballenpflanzung; Az ültetés azon módja, melynél a csemete a gyökerét körülfogó földgömmel együtt ültetik át.

Gondnokság, Försterei.

Göcsös, knorrig; midőn a fa formátlan göbös, ághelyes.

Gödörszenítés, Grubenverkohlung; a fa-szenítés egyik módja, gödörben.

Gömbölyű fa, Rundholz, mindenféle építő-szerszám sat. hengerded nem megfara-gott fa.

Gömbös pártá, kugelige Blüte.

Görbeesap, Krummzapfen; p. a

fűrészmalomoknál a vízi- vagy hajtókerék tengelye végén lévő kétszer derékszögben hajtott csap, mely a lökrúd közvetítésével a fűrész töl- és lefelé mozgatja.

Görfa, Rollstange.

Görgeteg, Gerölle.

Gözüik, Räume, Register, Rummen, Zuglöcher; a bogsatakarón a léghezam előmozdítása s a tűznek egyenlő vezetése czéljából szúrt szelelő lyukak.

Gubacs, gubics, némely vidéken suska, Knopperr; szabálytalan kidudorodások a gubacs légy által ejtett szurás következtében a kocsányos tölgy makk kopáncsain.

Gubacs légy, — Cynips quercus calicis, Knopperr-Gallwespe.

Gubó, Galläpfel, Eichelbeere; a tölgyfák levelein, levélszárain és ágacskáin a guboneczok által ejtett szurás következtében keletkező gömbalaku kinövések. Megkülönböztetendő a gubacstól.

Gubonecz, tölgykéreg — Cynips quercus corticis, Rindengall-Vespe.

Gubonecz, tölgylevél — Cynips quercus folii, Blattgallvespe.

Gumó v. csuesor, Tuber, Knollen; földalatti megvastagodott s z á r (és nem gyökér!) mely rügyekkel bir.

Gurdacs, fenyves — Phalena noctua (trachea) piniperda, Kieferneule.

Gúzs, Bindwieden, Bindweiden,

Einbindwieden; különféle fannemek hosszú ágaiból csavarás által képzett kötélszerű kötőszer.

Gúzs vessző, Flosswieden; azon suhángok, melyekből a talpak és tutajok kötéséhez szükséges gúzsokat csavarják.

Gyalogszánka, Bergschlitten, Handschlitten; a vágott fának a vágásból való kihordására szolgáló kézi szánka.

Gyámság alá venni az erdőt, beforsten, beförstern; idegen birtokos erdeinek kezelését vagy az e feletti felügyeletet bizonyos jognál fogva gyakorolni. A véderdők az állam gyámsága alatt állanak.

Gyantaalja, — Harzgrinsen, Harzkuchen; a szingyantának leszűrése után megmaradó tisztátalan gyanta, melyet koromégetésre használnak.

Gyantafőzés, das Harzsieden.

Gyantakászu, Harzmeste, Rindenschachtel; fakéregből összehajtott kosár, melybe a gyantaszedők a gyantát gyűjtik.

Gyantakés, Harzmesser; a gyantának a sebekből való kikaparására szolgáló görbe kés.

Gyantakorom, Kienruss; másként festőkorom.

Gyantanyerés, Harznutzung.

Gyantaseb, Harzlaache, Harzriss; a fenyűfák kérgén avégett szántszándékosan hasított seb, hogy ezen a gyanta kifolyjék.

- Gyantásfa**, *Kienholz*; az erdei fenyőnek gyantával áthatott tuskójából és gyökeréből vágott fa.
- Gyantaszedés**, *Harzscharren, Harzen, Harzreissen*; a gyantának a fenyűfákról való gyűjtése.
- Gyantaszedő**, *Harzscharrer*; gyantanyeréssel foglalkozó egyén.
- Gyaponez**, fenyő — *Phalena bombix (liparis) monacha, Kiefernnonne*.
- Gyaponez**, fűzi — *Phalena bombix (liparis) salicis, Atlasspinner*.
- Gyaponez**, közönyös — *Phalena Bombix (liparis) dispar, Schwammspinner*.
- Gyaponez**, sárgafaru — *Phalena bombix (liparis) chryso-rhoea, Goldafter*.
- Gyelme**, alak — *Musca (Tachina) larvarum*.
- Gyelme**, vad — *Musca (Tachina) fera, Raubfliege*.
- Gyep**, *Rasen*.
- Gyephamu**, *Rasenasche*.
- Gyephant**, *Rasenstein*.
- Gyephántó**, *Rasenschälhache*.
- Gyeplegelő**, *Angerweide*.
- Gyeptőzeg**, *Rasentorf*.
- Gyertyán**, *Carpinus betulus, Haine, Weissbuche, Hornbaum*.
- Gyér zárlat**, *lichte Bestockung*.
- Gyomlálni**, *jäten*; gyomot, aszatot sat. a vetényágyakból kitépni.
- Gyökér**, **gyök**, *Radix*, *Wurzel*; a növény tengely lefelé ható része.
- Gyökérszet**, *Bewurzelung*; valamely növény gyökereinek összesége, ennek alakja terjedelme sat. például a lúczfenyű gyökérszete gyér és fenszintes.
- Gyökfa**, *Wurzelholz*; a ledöntött fák kiásott gyökereiből nyert fa.
- Gyökfanok**, *Wurzelasern*; a gyökér legvégső elágazásai.
- Gyökönke**, macska — *Valeriana officinalis, gebräuchlicher Baldrian*.
- Gyökpaizs**, *Wurzelhaube*; a gyökerek finom ágvégeit védő szivacsos állományu hüvely.
- Gyökrozsa**, *Wurzelrost*; a fagyökér egyik kóros állapota.
- Gyöksarj**, *Wurzelbrut, Wurzel-loden, Wurzelausschlag*; a növények gyökereiből eredő hajtások.
- Gyökterjedés**, *Wurzel-ausbreitung*.
- Gyöktörzs**, *Wurzelstock*; megfásodott gyökérhez hasonló földalatti szár, mely mellékgyökerekkel és pikkely-nemű levelekkel bir.
- Gyuakna**, *Anzündschacht, Quandel-schacht*; az álló bogsa közepén hagyott s ennek meggyújtására szolgáló tetőirányos üreg, akna.
- Gyujtóka**, *Anzündbrändchen*; azon száraz szilánk-köteg,

melyet meggyújtva pózna segítségével a szénégető a bogsa gyűrésén annak közepébe tol, hogy a bogsa tüzet fogjon.

Gyuoldal, *Anzündseite*; a bogsanak a szél ellen védett azon oldala, melyen azt meggyújtják.

Gyurés, *Feuerkanal, Anzündkanal, Zündkanal, Ansteckkanal*; a bogsa alján egész a bogsa közepéig nyúló s a meggyújtásra szolgáló keskeny rés.

Gyümölcs, *Frucht*; ez alatt a tökéletesen kifejlődött termést értjük, az az midőn a maghokban levő magcsákból érett magvak fejlődtek.

Gyümölcsfatenyésztés, *Obstbaumzucht*.

Gyűrűsedények, *Ringgefässe*,

Gyűrűzni, *ringeln*; midőn a fák kérgét köröskörül megvagdadják, minek következtében a fa azután kiaszik.

Gyűszűvirág, piros — *Digitalis purpurea, rother Fingerhut*.

H.

Hagyfa, *Lassbaum*; a középerdők vágásánál felfáknak meggyótt fák.

Hagyma, *Bulbus, Zwiebel*; földalatti szár, mely alsó végén vastag borító levelekkel van ellátva.

Hagyruód, *Lassreidel, Lassreiss, Bannreidel, Ersatzreidel*; a sarjerdők vagy a középerdők

alfáinak vágása alkalmával meghagyni szokott szépnövésű fák.

Hagysarj, *Lassreis*; a közép- és sarjerdőben felfának, — vagy a következő fordára meggyótt csemeték.

Hajk, *Kerbe, Schrott*; a fának fejszével való le- vagy átvágásánál képződő bevágás, berovás. Hajkolni, hajkot vágni annyit is tesz, mint a fát fejszével, darab kéreg levágása által megjelölni; (l. akad. szótára), továbbá gyanta nyelésnél az illető fába tett vágásokat (*Laache, Harzlaache*) is hajk-oknak nevezzük.

Hajkolni, *anlaachen, anziehen, reissen, belochen, lochen, laachen, anlochen, anlaschen*; a tűlevelű fákön, nevezetesen a lúcz- és erdei fenyűk törzsén gyantanyerés végett a kérget vékony pásztákban lehántani és a gyanta meggyűlésére a fatövén hajkot vágni.

Hajóburkonyok, *Schiffsplancken*; a hajó külsőjét borító zömök deszkák.

Hajófa, *Marineholz, Schiffbauholz*; hajóépítésre való szerzőszámfa.

Hajónszállítás, *Schiffstransport*.

Hajórág, — *Lymexilon navale, Werftkäfer*.

Hajószegek, *Schiffsnägel*.

Hajózás, *Schiffahrt*.

Hajthatóság, *Biegsamkeit*; a fának azon tulajdonsága,

melynél fogva az nem merev hanem többé kevésbé hajlítható.

Hályog, mogyorós — *Staphilea pinnata*, *gemeiner Pimpernuss*.

Hamuégetés, *Aschenbrennen*; a hamuzsírforrásához szükséges hamunak nyérése végett fát, lombot s egyéb növényi anyagokat hamuvá égetni.

Hamugödör, *Aschengrube*; hogy a szél a hamut el ne hordja, gödrökben szokták a fát hamuvá égetni.

Hamuta, *Aescherich*; a kilúgzott hamu maradéka.

Hamuzsír, *Potasche*, *Aschensalz*. (Némely vidéken szalajka).

Hamuzsírforrás, *Potaschensiederer*.

Hamvasztani, *äschern*; hamut égetni.

Hanga, repcsén — *Erica vulgaris*, *gemeine Heide*.

Hangya, vörös — *Formica rufa*, *Ameise*.

Harangalaku párta, *glockige Blüte*.

Harapégés, haraptűz, *Lauffeuer*. (Acad. szótár II. 1406).

Haraptűz, *Bodenfeuer*, *Lauffeuer*; a földön fekvő száraz lomb meggyújtásából eredő s gyorsan terjedő erdei tűz.

Haraszt, *Gebüsch*, *Busch*; általában alacsony növésű fák és cserjék; bozontos cserjés erdőcske.

Harasztüzem, *Buschholzbetrieb*; a sarjerdő üzemnek egy neme, mely szerint az erdő 3—8 éves fordában kezelik s csekély

fája abroncsnak, kötöveszőnek, pözsnyaláboknak sat. használtatik.

Harántfa, *Hirnholz*; a fa a rostokra merőlegesen tett metszésben tekintve.

Harántmetszet, *Querschnitt*; valamely testnek hossztenge lyére merőlegesen tett vagy gondolt metszés, nemkülönben az átmetszési lap maga.

Harántoldal, *Hirnseite*; a fának azon átmetszeti lapja vagy oldala, mely a rostokra merőlegesen áll.

Hasadékonyosság, *Spaltbarkeit*.

Hasadt termés, *Spaltfrucht*; olyan száraz termés, mely több részre szétesik.

Hasábesuszorna, *Feuerholzriesen*, *Schnittholzriesen*, *Scheitholzriesen*; fából készült csatornaszerű mű, melyen a hegyoldalokról a hasábfát a völgybe csusztatják le. l. csuszorna.

Hasábfá, *Scheitholz*.

Hasábhossz, *Scheitlänge*.

Hasábok, *Scheite*; tökecsék széthasítása által készített rendszeren három élű fadarabok.

Hasított szerszámfa, *Spalt-Nutzholz*.

Hasító fejsze, *Spalthacke*, *Spaltaxt*.

Hasítókés, *Spaltmesser*.

Hasogatott fa, *Spaltholz*; a szerszámfa egy neme, melyet megfelelő apró darabokra p. küllőknek hasogatva használnak fel.

- Használat**, *Benützung*; az erdőnek, a talajnak használata.
- Használat**, *Nutzung*.
- Használati érték**, *Gebrauchswerth, Nutzungswerth*.
- Használati jog**, *Nutzungsrecht*.
- Használatikorszak**, *Nutzungsperiode*.
- Használati terv**, *Nutzungsplan, Nutzungs-Anschlag, Forstnutzungsplan*; bizonyos időre való kijelölése a vágás alá kerülő állaboknak; másként vágási terv; vagy részletes használati terv.
- Használható**, *nutzbar*.
- Használhatóság**, *Gebrauchsfähigkeit*.
- Haszonbér** *Pacht*.
- Haszonvevő**, *Nutzniesser*.
- Határ**, *Gränze*
- Határczölöp**, *Gränzpfahl*.
- Határdomb**, *Gränzhügel, Hotterhügel, Hotterhausen*.
- Határfa**, *Gränzbaum, Malbaum*; határjelül hagyott rendszeren valami jeggyel ellátott vén fák.
- Határhegység**, *Gränzgebirge*.
- Határigazítás**, *Gränzberichtigung*.
- Határjárás**, — *Gränzbegehung, Gränzbeziehung, Reambulation der Gränze*; a határoknak a határos felek és más tanuk jelenlétében való bejárása a határ és a határjelek ugyanazonosítása czéljából.
- Határjelek**, *Graenzmale, Graenzzeichen*.
- Határjelzés**, *Graenzbezeichnung*.
- Határkép**, *Graenzkarte*.
- Határkö**, *Graenzstein*.
- Határleírás**, *Graenzbeschreibung*.
- Határmérés**, *Graenzvermessung*.
- Határoszlop**, *Graenzsäule*.
- Határpatak**, *Graenzbach*.
- Határpont**, *Graenzpunkt*.
- Határszomszéd**, *Graenznachbar*.
- Határvillongás**, *Graenzstreitigkeit*.
- Havasitáj**, *Alpenregion*.
- Hálózatos edények**, *Netzgefäesse*.
- Háncs**, *Bast*; a fanövények belső gyöngéd héja a kéreg és szíjács közt.
- Háncshasználat**, *Bastnutzung*; magában foglalja a háncsnak hántását, kilugzását, szárítását sat. egyáltalában a háncsnak különböző czélokra való előkészítését.
- Háncskötél**, *Bastseil*; a fák, különösen szil- és hársfák háncsából font köté.
- Hántókapa**, *Hainkratze*; ertéseknel a gyepek lehántására szolgáló szélesorru kapa; néhol tehénszáju kapa.
- Hármaskötés**, *Dreiverband*; midőn a fákat egyenoldalú háromszögben ültetjük.
- Hárs**, fehér, — *Tilia alba, weisse Linde*.
- Hárs-hánt**, *Lindenbast*.
- Hárs**, kislevelű, — *Tilia parvifolia, Winterlinde, kleinblaettrige Linde*.

- Hárs**, nagylevelű — *Tilia grandifolia*, *Sommerlinde*.
- Házigomba**, *Hausschwamm*; — *Merulius lacrymans*.
- Hedlökét**, *Absprünge*; a fáknak, különösen a tülevelűeknek különféle okoknál fogva lehullott ághegyei; ily okok lehetnek: zápor- és jégeső, fergeteg, továbbá: rovarok, madarak és mókusok, melyek az ágak hegyeit lecsipik, lerágják.
- Hegyes levél**, *spitzes Blatt*; midőn a levélkög vége hegyesen megy ki.
- Hegygerincez**, *Berggrüchen*; valamely hegyláncz, hegysor legfelső élet képező, különböző irányba le és felhajló vonal.
- Hegyi talaj**, *Gebirgsboden*.
- Hegyláncz**, *Gebirgskette*.
- Hegylejtő**, *Bergabhang*; a hegyeknek többé kevésbé meredek, lejtős oldalai.
- Hegymagaslatok**, *Berghöhen*; a hegyeknek felső részei, a csúcsokat, tetőket is beleértve.
- Hegyoldal**, *Lehne*, *Berglehne*, *Bergwand*.
- Hegyrajz**, *Bergzeichnung*, *Bergschattirung*; hegyes völgyes térek térképének oly rajzolósa, hogy abból a hegyeknek viszonylagos magasságát s a lejtők emelkedését látni lehessen.
- Hegyzug**, *Schlucht*, *Bergschlucht*, *Thalschlucht*.
- Henge**, földi — *Julus terrestris*, *gemeiner Tausendfüß*.
- Henger**, *Walze*, *Cylinder*; oly köbmértani szabályos test, melynek harántos átmetszete mindenütt egyenlő körlap.
- Hengergetés**, *wälzen*; a fának hengergetése kis távolságra.
- Hengerrosta**, *Fegfass*; hordó vagy hengeralaku rosta, melybe a fenyüfélék magvait tesszik s forgatás által a polyvától tisztítják.
- Hernyófalás**, *Raupenfrass*; a fák lombzatának a hernyók által való felfalását jelenti.
- Hernyósánczok**, *Raupengraben*; hogy a hernyók által megszállott erdőrészből a hernyók a többi erdőrészekbe ne mászhassanak, azt függélyes oldalú sánczokkal szokták körülvenni.
- Hernyóverem**, *Raupenzwinger*; az erdön pusztító hernyókat összeszedik s függélyes oldalú nyílt vermekbe vetik, hol azok az éhségtől elgyengülve és elbetegedve ellenségeik — a fürkészek (*Ichneumon*) petéinek fészkül szolgálnak. A hernyóvermek célja tehát, a fürkészek szaporodásának elősegítése által a hernyókat kipusztítani.
- Hézag**, *Lücke*; kisebb fátlan hely az erdőben. l. tisztás.
- Hidasábok**, *Brückenhölzer*; azon hasábok, melyekből az olaszbogsák hidlása rakatott.
- Hidlás**, *Brücke des Meilers*; az

olaszbogsát a szükséges lég-
huzam végett, hasábfákból
szerkesztett hidlásra rakják.

Hipófa, benge — Hippophae
rhamnoides, *gem. Sanddorn.*

Hivatali utasítás, *Amtsinstruk-
tion.*

Hold, *Joch*; térmérték, magyar-
hold 1200 és catastralis hold
1600 négyszög öl.

Holyva, бүдös — Staphylinus
olens, *Moderkäfer.*

Homlány, *Ableger, Ablegreiser*:
a homlítás általi növénysza-
porításra szolgáló ágak.

Homlítani, *ablegen*; ha élő fa-
növények félig átmetszett á-
gait vagy sarjait bemetszett
részökkel a talajon megerő-
sitjük s földdel befödjük, hogy
ott gyökeret verjenek, s azu-
tán az anyafáktól elválasz-
tatván önálló növényeket ké-
pezzenek.

Homloklap, *Stiernfläche*; a fa-
törzsek rostjaira merőlegesen
tett átmetszésen (harántmet-
szeten) lévő lap.

Homokbuczkák, *Dünen, Sand-
hügel*; futóhomokból szélfu-
vás által képzett dombok.

Homokkötés, *Sandbau, Sand-
schollenbau, Bindung der Sand-
Schollen*; a futóhomoknak nö-
vények vetése vagy ültetése
által való megkötése.

Hopores, *Auswuchs*; göbös ki-
növések, kidudorodások a fá-
kon.

Horgas rúd, *Hebel- und Wend-
Ring*; egyenes rúd és azon

alá fel járó vaskapocsból álló
s vastag tönkök fordítására
szolgáló készülék.

Horony, *Nuth.*

Hosszgerenda, *Längsbalken.*

Hosszhajtás, *Höhentrieb*; a fák
évi vég- vagy csucshajtása s
ennek hossza.

Hossznövés, *Höhenzuwachs*; a
fák magasságának növése kö-
vetkeztében való gyarapodása
bizonyos korszakban, hossz-
mértékben kifejezve; p. a
lúczfenyű bizonyos termőhe-
lyen 40 és 50-ik évkora közt
magasságában 7 lábbal gya-
rapodik.

Hosszosztály, *Höhenklasse*; az
állabok egyenlő magasságu
fái együtt hosszosztályokat
képeznek.

Hosztolni, *ablängen*; a törzsek-
nek elvágás által kivánt hosz-
szat adni.

Hógörgeteg, *Lavine.*

Hópajzs, alma — Curculis (An-
thonomus) pomorum, *Aepfel-
rüssler.*

Hótörés, *Schneebruch*; midőn a
a fák az ágaikra ülepedett hó
terhe alatt összetörnek.

Hullam, *Aufschlag*; vetülés ál-
tal eredt fiatal fanövények oly
fanemeknél, melyek nehéz
maggal birnak p. tölgy, bükk.

Hullfa, *Fallholz, Leseholz, Raff-
holz, Knackholz, Klaubholz,
Sprackholz*; a fákról hulló
száraz ágak és galyak, vala-
mint az erdőben önként ki-
száradt és ledőlő fák.

Hullfabasznalat, Leseholzung.

Hullfaszedők, Leseholzsammler.

Husosgyümölcs, Fleischfrucht; olyan, midőn a mag-rejtő husos állománnyal bír.

Hüvely, Hülse; egyrekeszű, többmagu és egy maglevélből álló toktermés, mely a has és hátvarrányon nyílik föl. — Megkülönböztetendő a becző.

Hütés, Abkühlen des Meilers; ha a szénégetők a bogsa takaróját lekaparván ismét visszadobják, hogy az a bogsa hézagaiba pergedezve, a tüzet elfojtsa.

I.

Idült vágás, alter Schlag; természeti okok, vagy gazdasági hibák miatt tökéletlenül ujbolitott s növényében visszamaradt eltörpült idős vágás.

Igazítás, Berichtigung, Rectification; a különben ép mérészközök minden részeit egymással összehangzó s a czélnek megfelelő pontos szabályos állásba hozni.

Iglicz, tövises — Ononis spinosa, dornige Hauchechel.

Ilonca, zöld — Phalena tortrix viridana, Eichenwickler.

Iparüzlettan, Technologie.

Iránykorong, Kreutzscheibe; derékszögök letüzésére szolgáló egyszerűmérészköz fából.

Iránymagasság, Richthöhe.

Irányozni, Visiren; a területek fölmérésénél a mérészköz távcsövét vagy irányzóját bizonyos pontra irányozni.

Irányvonal, Visirlinie.

Irányzat, Visur l. irányozni.

Irányzó, Diopter; mérészköz mely egy vonalzóból és két irányzó lemezből vagy ezek helyett egy távcsőből áll, mely utóbbi esetben azt távcsöves irányzónak, (*Perspektiv Diopter*) nevezzük.

Irtás, Rodung, Rottung, Rottgrund; mezőgazdasági czélokra szolgáló tér, melyről az erdő kiirtatott.

Irtógép, Stockrodmaschine, Rodemaschine; tuskók irtására szolgáló gép.

Irtókapa, Reuthaue.

Irtvány, Rodeland.

Izsaptözeg, Schlammtof, Baggertorf; tőzeg-anyagból álló fekete iszap, melyben rostos növényrészek láthatók.

Izgoncz, hólyaghúzó, — körisbogár, Lytta vesicatoria, spanische Fliege.

Izzasztó tűz, Anwärmsfeuer; az első tűz, mely a bogsában annak meggyújtása után szétterjed.

J.

Javaszen, Lesekohlen, Staufkohlen; a legnagyobb darabokból álló szén, mely a bogsából a gereblyével huzatik ki, míg

- az apróbb darabok a fogak közt átférve visszamaradnak
- Javítás, Reparatur.**
- Jánoshajtás, — Johannistrieb, Sommertrieb;** a fáknak másodszori jánosnapkörüli hajtása, mely néha az évgyűrűkön is meglátszik.
- Jára, Gestänge;** a bányaalagokban azon deszka palló, melyen járnak.
- Járás, Schutzbezirk;** azon erdőterület mely az erdőőr felvigyázására van bízva s melyet ez naponként bejárni tartozik.
- Járnokgyökerek, Adventiv-Wurzeln;** a főgyökerek megsérülése helyén támadó mellégyökerek.
- Járnokrügyek, Adventiv-Knospen;** olyanok, melyek állása nincsen meghatározva és nem a levél hónaljából származnak.
- Jávör, atorna — Acer negundo, Eschenblättriger Ahorn.**
- Jávör, czukor — Acer saccharinum, Zucker-Ahorn.**
- Jávör, feketegyűrű — Acer tataricum, herzbilättriger Ahorn.**
- Jávör, fodor — Acer campestre, Feldahorn, Massholder.**
- Jávör, három ujju — Acer monspessulanum, dreilappiger Ahorn.**
- Jávör, jókori — Acer platanoides, Spitzahorn.**
- Jávör, juhar — Acer pseudo-platanus, Bergahorn.**
- Jávör, vörös — Acer rubrum.**
- Jegyzék, Consignation, Verzeichniss.**
- Jelennövedék, gegenwärtiger Zuwachs;** azon holdankénti fatömeg, mellyel valamely állab jelenleg egy éven át gyarapszik.
- Jelzeni, anreissen, anplatten, anplätzen, anschalmen, antaschen;** a fákat baltával vagy jelző késsel darabka kéreg lehántása által megjelölni.
- Jelző, Baumreisser, Baumrisser;** horgas félkörölű és nyeles kézi-eszköz az álló fáknak bármi czélból való megjelölésére.
- Jeneszter, seprő — Spartium scoparium, Besenpfrieme.**
- Jégcsuszorna, Eisriesen;** közönséges, fából készült csuszorna, melyet fagyos időben vízzel öntöznek, hogy azon jégkéreg képződve a fakönynyekben csuszszék. l. csuszorna.
- Jégmező, Glätscher, Eisfeld.**
- Jégrepedés, Eiskluft, Frostriss;** fagy által okozott hasadékok, repedések a fán.
- Jégrepedékes, eisklüftig;** azon fa, melyen fagy által okozott repedések, hasadékok vannak.
- Jégtörő, Eisbrecher;** folyóvizeken álló vízműveknek a jég által való károsításának meggátolására állított vasélű dült oszlopok.
- Jégzáró, Hagelschauer.**
- Jézsament, korona — Phila-**

delphus coronarius, *Pfeifen-Strauch*.

Jóság, Bonitát; l. talajjóság.

Jóságosztály, Bonitätsklasse, Güteklasse; a talajjóság foka a fatermelésre nézve.

Jövedék, Gefäll.

Jövönövedék, künstiger Zuwachs; azon fatömeg szaporodás, mely valamely állabban bizonyos idő alatt várható.

K.

Kacsok, Ranken; csavarvonalban göngyölitett melléktenegely p. o. a szőlőnél.

Kacsor, Hepp, Hippe; nagy pengéjű görbe kés, melyet fiatalosok vigályításánál sat. használnak.

Kajmaes, Seilhacken.

Kalodarakás, — Kreuzstoss, Kreuzverband; midőn a hasáb- vagy szerszámfát úgy rakják, hogy egy sor keresztbe s erre egy sor hosszába s így tovább jön.

Kalapácsnyél, — Hammerhelm, Hammerstiel; vas- vagy rézgyárakban gép által hajtott nagy kalapácsoknak 2—3 öl hosszú és 8—10" vastag nyelei.

Kamarai becsmód, Kameral-Taxe, Ertragsermittlung nach der österreichischen Kameral-Taxe; a fatermés meghatározásának egy a bécsi kamara által hajdan felállított módja.

Kamatláb, Zinsfuss.

Kamatos kamat, Zinseszins.

Kapa, Hacke, Haue, Krampe.

Kapáserdő, Hackwald; oly sarjerdő, melyet valahányszor vágás alá kerül, néhány évig, t. i. a meddig a sarjak kiesése engedi, gabona, burgonya sat. termesztésre használnak, s e célra minthogy az élő és sarjadzó tuskók kimélése miatt másként nem lehet, csak felkapálás által munkálnak meg.

Kapásnövény, Hackfrucht; p. a burgonya.

Kapus uszagát, Thorcklaue; oly uszagát, melyből a vizet kapuszerű nyílason bocsájtják ki l. uszagát.

Kapus uszató, Thorcklaue; l. kapus uszagát és uszagát.

Karélyos levél, lappiges Blatt; midőn a bevágás a kőg közepéig terjed.

Karó, Baumfahl, Baumstütze; hegyes végű pózna, mely a facsemeték mellé szurva ezeknek függélyes irányban való tartására szolgál.

Karonez, Raidel, Raitel, Reitel; 10—20' magas és körülbelül 2" vastag sugár fa.

Karonezos, Raideholz; erdő mely karonezokból áll; l. karonez.

Kádárfa, Binderholz, Böttcherholz; egyáltalában hordónak sat. való fa.

Kádárfa, Böttcherholz, Küferholz, Binderholz; azon kemény

és lágyfa különbékek, melyeket a kádárok feldolgoznak.
Kárbecslés, — *Schadenabschätzung*.

Kármentesítés, *Indemnisation*
Kátrány, *Theer*.

Kátrányfőzés, *Theerschwelen*.

Kátránykemence, *Theerofen*.

Kecskelábmetszés, *Geissfusschnitt*; rézsutos metszés a dugványokon, oltó ágakon sat.

Kecskerágó, bibireses — *Evonymus verucosus*, *warziger Spindelbaum*.

Kecskerágó, csíkos — *Evonymus europaeus*, *gemeiner Spindelbaum*.

Kelete a fának, *Holzabsatz*; (kelendőség).

Keleti hosszóság, *östliche Länge*; l. földrajzi hosszóság.

Keleti oldal, *Morgenseite, Ostseite*; a hegyeknek kelettel szemben fekvő oldala.

Kemenczeszenítés, *Ofenverkohlung*.

Kemény fanemek, *harte Holzarten*; azon fák, melyeknek gesztje különösen kemény; ide tartoznak: a tölgyek, a bükk, a szílek, a köris, a jávorok, a gyertyán és gesztenyefa sat.

Kemény gyanták, *Hartharze*; így nevezik a lúcz- és erdei fenyű gyantáját.

Kerek levél, *kreisrundes Blatt*; a körhöz hasonló levélalak.

Keret, *Rahme*.

Kereskedelmileg vágható, —

merkantilisch haubar; oly általában, melynek fái bizonyos célra már alkalmasok lévén eladhatók.

Keresztbe rakni, *aufschranken*; a deszkákat könnyebb kiszáradás végett.

Keresztfa, *Einbindholz, Riegel*; a talpak szálfáit egymással összekötő 6 hüvelyknyi kötőfák.

Keresztirányzó, *Diopferkreuz*; mérészköz, mely két egymásra derékszög alatt keresztben álló irányzóból áll, s derékszögek letüzésére szolgál.

Keresztültetés, *Kreuzverbandpflanzung*; midőn a növények sorba ültetve a második sor növényei mindég az első sor hézagainak közepe irányába esnek.

Kérékagy, *Naben*; a kéréknek középső hengerded darabja, melyben a tengely jár s melybe a küllők belső vége van illesztve.

Kerékalaku párta, *radförmige Blüte*.

Kérékded levél, *rundliches Blatt*; a levélkög olyan alakja, mely kevéssé üt el a körtől.

Kerékfal, *Radkranz*.

Kerégyártófa, *Wagnerholz, Stellmacherholz*.

Kerékház, *Radstube*.

Keréklapát, *Radschaukel*; a vizi kerekeknél.

Keréktalp, *Radkranz, Kranz des*

- Rades*; továbbá *Felgen*, *Radfelgen*.
- Kergetni a tüzet a bogsában**, *jagen das Feuer im Meiler*; a szénégetésnél nagy és sok gőzük nyitása által a szenítést erőszakolva siettetik.
- Kerülékes**, *Elliptisches*; olyan levél, melynek a kerülékhez hasonló alakú köge van.
- Kezelés**, *Bewirthschaftung*; az erdőgazdaságnak üzemterv szerinti kezelése az arra hivatott kezelő erdőtiszt által.
- Kezelés**, *Manipulation*.
- Kezelési költség**, — *Regieaufwand*, *Regiekosten*.
- Kezelési rendszer**, — *Wirthschaftssystem*.
- Kezelési segéd személyzet**, — *technisches Hülfspersonal*.
- Kezelési szabály**, *Wirtschaftsvorschrift*.
- Kezelő személyzet**, — *Wirtschaftspersonal*.
- Kétfalkásak**, *Diadelphia*; midőn a porodák két pamatba vannak összenöve.
- Kétfőbbporodások**, *Didynamia*; midőn 4 porodás virágoknál 2 hosszabb és 2 rövidebb poroda van, pl. az ajakosaknál.
- Kétlaki növények**, *zweihäusige Pflanzen*; melyeknél az egyik egyénezen csupán porodás, a másikon pedig csupán termés virágok fordulnak elő pl. a fűznel, nyárfánál.
- Kéreg**, *Rinde*; a fának külső boritékja, mely a fatesttől a hancs által van elválasztva.
- Kéreghántás**, *Rindenschälen*.
- Kéreghántó**, *Rindenschäleisen*.
- Későfagy**, *Spät frost*; az az tavaszi fagy.
- Kész**, *Holz fertig*; a bogsa, midőn annyira van, hogy alágyujtani lehet.
- Készítés**, *Erzeugung*; hasábfának, zsendelynek, dongának sat. készítése.
- Készítési ár**, *Erzeugungspreis*; a mibe bármiféle fa mértékegységének elkészítése kerül.
- Készítési költségek**, — *Erzeugungskosten*; azon költségek, melyek a hasábfá, zsendely, donga sat. mérték egységének előállítására felmennek.
- Készlet**, *Vorrath*.
- Készletapadás**, *Vorrathsminde rung*.
- Készletfölösleg**, *Vorrathsüberschuss*.
- Készlethiány**, *Vorrathsmangel*.
- Készletkipuhatólás**, *Vorrathsbestimmung*.
- Készletszaporodás**, *Vorrathsmehrung*.
- Kétszerfűrész**, *Doppelgesägtes*; midőn a levél első fűrészcsúcsai ismét fűrészelték.
- Kétszikűek**, — *Dicotyledones*, *Zweisamenlappige*; oly növények, melyek magvainak két szikje van.
- Kézipénztár**, *Handkasse*.
- Kiásni**, *ausheben*; az átültetendő

csemetéket gomostulvagy anélkül.

Kiáztatni, auslaugen; különösen a nyáron át vágott fát tartósságának öregbitése végett vízbe szokták mélyeszteni, hogy korhadást előidéző alkatrészei ebben feloldassanak.

Kicsapni, schlagen; az uszagát kapuján a reteszt rögtön felnyitni, hogy a kapu a mögötte álló víztömeg nyomása által kicsapódjék.

Kiczipelni, ausrücken; a vágott fának a fiatal fanövények kímélése vagy a könnyebb továbbszállítás végetti kihordása az utak és patakokhoz.

Kiczövekelni, kipecezzeni, abstecken; a földbe ütött czövekkel által kijelölni: vonalat, ábrát; p. vágást.

Kiégetni, abglühen, calciniren; a nyers hamuszirt kiégetés által fehériteni.

Kihasítani, excindiren, ausscheiden; valamely területből egy darabot kihasítani, például az urasági erdőből vagy legelőből a szolgálat megváltása fejében a volt urbéreseknek eső darabokat kihasítani.

Kihasználni, ausnutzen;

1.) az erdőt tökéletesen és akként használni, hogy annak minden fája hasznosítassék.

2.) csekélyebb értékű fából egyes darabokat értékesebb különbéül kivágni, kiszemelni, például a tűzifának való tölgytörzsekből egyes darabo-

kat dongának, küllőnek sat. kivágni.

Kihágás, Übertretung; a törvényszegés legkisebb beszámítással járó neme.

Kihordani, l. kiczipelni.

Kihuzni, ausziehen, ausladen; Az usztatott fát a kikötőben a vízből kihuzni.

Kiigazítani, berichtigen der Grenzen; a határ vagy is a különböző határjegyek és vonalak kiigazítása.

Kiirtani, ausrotten, vertilgen; valamit véglegesen megsemmisíteni, például a káros erdei rovarokat, a növényeket elnyomó dudvát, gazt, vagy a termékeny téreket elfoglaló galagonyabokrokat kiirtani. Az erdőt kiirtani, hogy szántófölddé változtassuk. Mást jelent az ortás, erdőortás — *Rodung* l. ezeket.

Kiizzadni, ausschwitzen; midőn a fák nedve a kérgeken át cseppekben kitör anélkül, hogy az meg lenne sértve. A lúcfenyű gyantát izzad.

Kiizzasztani, abbähen; a szenítésnél az ujonan meggyújtott bogsát a rendesnél nagyobb mértékben zárva tartani, hogy a fa víztartalma még a tulajdonképeni szenítés folyamának kezdete előtt lassan elpárologjon.

Kijelölni, auszeichnen; a vágásban vagy a használat alá veendő állabban a levágandó fákat kiszemelni s a fabélyeg

ráütése vagy csak hajkolas által megjelölni. Vágást kijelölni, ennek határait jelek vagy jegyek által láthatóvá tenni.

Kikanyarodott levél, *ausgeschweiftes Blatt*; midőn a levélkögön kisebb kikanyarodások mutatkoznak.

Kikerekíteni, arrondiren; az erdő szabálytalan alakját, körületét, rendetlenül ki- és beálló szögleteit kiegyenlíteni, szabályosabb alakra vinni vissza.

Kikél, die Saat geht auf, aufgehen der Saat; a vetés kikél.

Kikötő, Landungsplatz.

Kilombozás, entfalten der Blätter.

Kimerült- vagy kiélt talaj, *ausgesogener Boden.*

Kinőtt a marha szája alól, *entwachsen dem Maule des Viehes*; midőn a fák oly magasra nőttek, hogy azok csúcsait a legelő marha már el nem érheti.

Kipeccézni, auspflöcken, auspflöcken; valamely tér határait peczkek beütése által kijelölni.

Kipuhatólása a fatömegnek, *Holzmassenerhebung*; p. mely egy holdon áll.

Kirejtelt fa, aufgedecktes Holz; azon célból nagyabolt, szétfűrészelt vagy fölhasogatott fa, hogy annak hibáit észre lehessen venni.

Kisajátítás, Expropriation.

Kisebbitett mérték, verjüngter Massstab.

Kis uszagát, Nebenschwellung, Wasserstuben; kisebb vizeken, mellékpatakokon épített, rendszeren csak egy deszkafalból álló, elszedhető uszagátak.

Kis uszató, Wasserstube; mellékvölgyekben a fausztatás elősegítése céljából a víz elfogására épített fölszedhető könnyű fagát; kis uszagát.

Kiszálalni, durchpläntern; valamely állapot a szálaló vágás módjára megritkitani, az az egyes fáit itt ott kivágni.

Kiszámlálni, auszählen; az állab fáinak egyenkénti becslése az összes fatömeg kitudása végett.

Kiszedni, ausladen, auslangen, ausziehen, spleissen; a szemet kampó vagy gereblye segítségével a kihült bogsából kikaparni.

Kiszedése a szénnek, spleissen der Kohlen; t. i. a bogsából.

Kitakarítása a vágásoknak, Räumung der Schläge.

Kiültetni, auspflanzen; a fácskákat.

Kivágás, Aushieb, Aushauung; a vén- vagy lágyfáknak kivágása a fiatal állabokból.

Kivágni, aushauen, ausziehen; fákat az erdőből.

Kivész, geht ein, das Eingehen der Pflanze; ha a vetett vagy ültetett fanövények kivesznek.

Kivitel, Export.

Kiviteli kereskedés, Export-handel, Ausfuhrhandel.

Klíma, Clima; valamely hely, vidék, ország időjárási sajátosságainak összeségét jelenti. Minthogy valamely hely klímája egyrészt annak földrajzi fekvésétől, másrészt a hely tengerfeletti magasságától függ, megkülönböztetjük a szélességi vagyis földrajzi és a magassági klímát (*Breiten- und Höhen-Klima*); valamint a különös helyviszonyok által módosított helyiklimát (*örtliches Klima*).

Kocsán, Blütenstiel; a gerincz legutolsó elágazásai, melyeken közvetlenül a virágok vannak megerősítve.

Kohók, Hüttenwerke; különböző fémeknek érczekből való olvasztására szolgáló pörgölőolvasztó- s a többi kemenczéknek s egyéb ide tartozó készülékeknek összege.

Kolostya, Hebelade; nehéz fadarabok felemelésére szolgáló emelő eszköz.

Komlókaró, Hopfenstange; a komló támogatására szolgáló 4—6" vastag 3—5 öl hosszú egyenes karók.

Komó-esin, homokos — Phleum arenarium, Sand-Liesch-Gras.

Kopárlatok, Ödungen.

Kopogár, koczkás — Anobium Sesseratum, buntwürfliger Mayekäfer.

Kopogár, lúcz — Anobium emarginatum, Mayekäfer.

Kor, Alter.

Korai fagy, Barfrost, Frühfrost; azon fagy, mely a tél beállta — s az előtt még hó földné, éri a növényzetet.

Korfok, Alterstufe.

Korfokozat, Altersabstufung, Altersstufenfolge.

Korhadás, Fäule.

Korhadtfa, Faules Holz.

Kormányos, Vorknecht; első vezető legények a tutajon.

Koromégetés, Kienruszbrennerei, Russchwelen.

Koromkemence, Kienrushütte.

Koromtorony, Ruszhütte; épület melyben a festékkormot égetik.

Korona, Baumkrone, Krone: a fák összes galyazata és levélzete.

Koronazárlat, Kronenschluss; a fák koronáinak egymástól való kisebb nagyobb távolságát, s így az állab kisebb nagyobb sűrűségét jelenti.

Korosztály, Altersklasse; valamely üzem — osztály egykoroszaku (p. 20—40 éves,) állabjainak összesége.

Korosztálytáblázat, Altersklassen-Tabelle; valamely üzemosztály állabainak korosztályonkénti átnézetes táblázaton való összeállítás.

Korosztályviszony, Altersklassenverhältnis; azon viszony, mely az egyes korosztályok

egyenlő termőképességre visz-
szavitt térnagyságai közt lé-
teznek.

**Korsóalaku pártá, *Krugför-
mige Blüthe.***

Korszak, *Periode*; a forda a
körülmények szerint 10—30
éves korszakokra osztatik.

Korszaki, *periodisch.*

**Korszaki fatermés, *periodi-
scher Holztrag*;** a forda egy
korszakára eső fatermés.

Korszaki tér, *Periodenfläche.*

**Korszaknövekedés, *Periodi-
scher Zuwachs.***

**Koszorúfa, *Dachrahmen, Dach-
stuhlschwelle, Mauerbank, Kranz-
holz*;** — azon gerendák melyek
közvetlenül a falakon fekszen-
nek s a födélzetek alapját ké-
pezik.

Kovácsszén, *Schmiedekohle.*

Köbláb, *Kubikfusz.*

Köbmérték, *Kubikmasz*; — pél-
dával egy köbláb.

Köb-öl, *Kubikklafter.*

**Köbözés, *Kubirung, Kubische Be-
rechnung*;** a fák köbtartalmá-
nak meghatározása.

Köbtartalom, *Kubikinhalt.*

**Köbtáblák, *Kubiktabellen, Kubik-
tafeln*;** oly táblák vagy táblá-
zatos könyvek melyek sege-
delmével az erdészethnél előfor-
dulótörzsek, deszkák s a t. köb-
tartalmát minden számítás nél-
kül meglehet tudni.

Kög, *Blattscheibe*; l. levélkög.

**Kököresin, erdei — *Anemone
sylvestris, Wald-Anemone.***

Költségterítés, *Kostenersatz.*

**Költségvetés, *Anschlag, Voran-
schlag, Kostenanschlag, Kosten-
voranschlag.***

**Kömény, konyha — *Carum car-
vi, (Conium carvi), Kümmel.***

**Körfűrész, *Kreissaege, Zirkular-
saege,***

Körlap, *Kreisflaeche*; azon terü-
let melyet bizonyos körvonal
befoglal,

Köröny, *Quirl*; az ágak levelek
vagy virágok azon állása mi-
dön egy közös száron körös-
körül egyenlő magasságban
állanak, például a lucz-jege-
nye s erdei fenyűnél körönyö-
sen állanak az ágak.

Köröny, *Quirl*; oly virágzat,
melynél a virágok a szár kö-
rül körbe vannak állitva.

Körönyösen, *Quirlstaendig*; ál-
lanak a levelek, ha a tengelyt
köröskörül gyűrűsen körül-
övedzik.

Körsarj, *Kranzloden*; azon sar-
jak, melyek a levágott fatuskó-
ján közel a metszéshez kö-
röskörül kitörnek.

**Körte, kövi — *Pyrus amelan-
chier, Felsenbirne.***

**Körte, vad — *Pyrus commu-
nis, Birnbaum, Holzbirnbaum.***

Körülásni, *abgraben*; a fák gyö-
kereit könnyebb irtás végett.

Körület, *Umfang*; p. a fatörzs
körületének hossza.

**Körvágás, *Kesselhau, Kessel-
schlag*;** régenten szokásban
volt vágásmód, mely szerint
az erdőben egy köralaku tér
letaroltatott s ennek újra er-

- dősítése a körülálló fák mag-
szórásától várattott.
- Kötelen eregetni, seilen;** na-
gyon meredek hegyoldalokról
az értékes építőfát, hogy szét
ne zúzódjék, kötelen eresztik
le.
- Kötetlen usztatás, v.**
egyszerűbben **usztatás, v.**
*freies oder ungebundenes Flößen,
Triften;* megkülönbözteté-
sül a kötött usztatástól vagy
is tutajozástól.
- Kötés, Verband;** az ültetésnél a
csemeték egymásiránti szabá-
lyos állása, p. hármaskötés a
hol az egyenoldalu háromszög
minden szögletére egy cseme-
te esik.
- Kötfa, Riegel, Riegelholz, Rahm-
schenkel.**
- Közbeelegyíteni, durchsprengen,
untermengen;** valamely fa-
nemet vetés vagy ültetés ál-
tal más fánemek közé kis
mértékben elegyíteni.
- Közbesítés, Interpolirung.**
- Közbirtokosság, Compossessorat.**
- Közelvágható, angehend haubar;**
azon állab, mely vág-
tási korához közel áll.
- Középerdő, Mittelwald, Kompo-
sitionswald;** oly erdő mely ré-
szint a sarjerdőnek két vagy
több fordakorán át tartogatott
magról kelt fából áll, s így
mintegy a sarj és szálerdő
összetételéből ered. Az egész
tért elfoglaló sarjfát alfának,
s az e közt arányosan szét-
- osztva álló magfákat felfák-
nak nevezik.
- Kozpontfutó virág-
zat, Centrifugaler Blütenstand;**
olyan hol valamennyi tengely
virágban végződik. — Itt a
kivirágzás belülről kifelé vagy
fölülről lefelé történik.
- Központkereső virág-
zat, Centripetaler Blütenstand;**
olyan, hol a gerincez nem vég-
ződik virágban és hol a kivi-
rágzás vagy kívülről befelé,
vagy alólról fölfelé történik.
- Községi erdő, Gemeindewald,
Communalwald.**
- Köztes-használat, Zwischen-
nutzung;** azon időszaki fater-
mések melyeket valami állab
keletkezésétől vágathási ko-
ráig ad, p. a vigályítások fája.
- Köbánya, Steinbruch.**
- Köris, — bús fraxinus excelsior
pendula, — Haenge-Esche,
Trauer Esche.**
- Köris, büdös — Fraxinus ex-
celsior, gemeine Esche.**
- Köris, virágos — fraxinus or-
nus, Blumenesche.**
- Közetek, Felsarten, Gebirgsarten,
Gesteinsarten.**
- Közettan, Gebirgskunde.**
- Kupak, König;** az álló bogsá-
ban való széniténél a bogsa te-
tejére apró szénből rakott 2
láb magas s 4 láb széles kúp.
- Kupkerék, Kegelrad.**
- Kuszó vas, Klettereisen, Steigei-
sen;** készülék melyet a mun-
kások a fák könnyebb meg-

mászhatása végett lábukra kötnék.

Külbőr, Epidermis; táblás sejtekből álló réteg, mely a növényeknek kül részeit befödi. l. felbőr, hám.

Külesésze, *Aussenkelch*; azon külső levélkör, mely a csészét körülfogja.

Külem, Habitus; a fának külső tekintete, azon általános kép vagy benyomás, melyet valamely fának megtekintése által nyerünk s mely minden fanemnél külön sajátoságos ágaképződés, lombozat, törzs és korona alak s a t. által van föltételezve.

Külföldi fanemek, *Exotische Holzarten*; azon fanemek melyek külföldön honosak s hozzáink behozattak s a szabadban itt ott tenyésznek. Ide nem számítandók azonban a már egészen meghonosults erdeinkben is találhatóakat.

Küllök, *Speichen*; a kerékben.

L.

Lazaföld, *Leichter Boden*; egyáltalában oly föld mely könnyen munkálható.

Láb, *Fusz Schuh*; egy ölnek hatodrésze = 0,316 méter = 1,007 porosz láb = 1,037 angol láb = 1,083 bajor láb = 1,116 szász láb.

Lábgözü, *Fuszrummen*, *Fuszraeume*, *Fuszlöcher*; a bogsák

alján szurt szelelő lyukak.

Lágyfa, *weiches Holz*.

Lándzsalakú levél, *Lanzeittliches Blatt*; ha a hossz-átmérő nagyobb a szélességi átmérőnél s a levél a közepén szélesebb mint a két végén.

Lápföld, *Moorboden*, *Marschboden*.

Láp, *Bruch*; posványos hely.

Leágallik, *putzen ausscheiden*; midőn fiatal fenyők 30—40 éves korukban alsó elszáradt ágait elhullatják.

Leánysejt, *Tochterzelle*; fiatal sejt. mely valamely öregebb sejtben (anyasejt) képződött.

Lecsapolás, *Entwaesserung*; — valamely vízenyős térnek árkok s a t. által való kiszáritása.

Lecszusztatni, *abriesen*; a fát csuszornán szállítani.

Lefürészelni, *abschrotten*, *absägen*; az álló fát vagy ennek ágait.

Legalyazni, *abaesten*; az ejtett fának galyait levágni.

Legelő, *Hutweide*, *Weide*.

Legelőérték, *Weidewerth*.

Legelőhasználat, *Weidenutzung*.

Legeltetés, *Beweidung*; az erdőknek marhák által való legeltetése.

Legeltetési szolgálat, *Weideservitut*. l. szolgálat.

Lehántani — *abrinden* o. *ent-rinden*; a fát kérgétől megfosztani.

- Lejték**, *Böschung*; Azon hajlási szög, melyet valamely lejtő a vízszintes sikkal képez.
- Lejtékezni**, *scarpiren*.
- Lejtő**, *Abdachung*; a hegy hajlott tere.
- Lejtszög**, *Böschungswinkel*, *Neigungswinkel*; — azon szög melyet valamely hajlott tér a vízszinttel képez.
- Leltár**, *Inventarium*.
- Lemezfűrész**, *Fourniersaege*; burlemezeken metszésére szolgáló aprófogu vékony pengéjű fűrész.
- Lemoházni**, *Abharken*; az erdőkáros rovarok kiirtása végett a mohát legerebelni.
- Lengő**, *Flott*; a tutaj vagy talp ha minden akadály nélkül uszhatik a vizen; —
- Lengővé tenni**, *Flott machen*; a talpat vagy tutajt, ha az megfeneklett felszabadítani.
- Lengőgát**, *Knuter*; csendesen folyó patakon, hol az uszafa a vízsekélyisége miatt fenakadt: fa- és gyepdarabokból, kövekből, ágakból, földből s a t. ideiglenes gátat hánynak s mögötte a fának tovább usztatására szükséges vizet gyűjtik melyet a gát kiszakítása által bocsájtanak le.
- Lenke**, közönséges — *Linaria vulgaris*, *gelbes Leinkraut*;
- Lenyezni**, *Abstutzen*; p. az ágakat.
- Lepattogás**, *Abbersten*; kéregkór.
- Lepázsolni**, a talajt ertésre az által előkészíteni, hogy annak gyepvel vagy más egyéb növényekkel benőtt felületét széles kapával 1—1½ hüvelknyire lehántjuk.
- Lepp**, *Perigon*; egyszerű virágburrok, az az midőn a burok a csészét és pártát képviseli; többnyire színes szokott lenni.
- Leppendék**, *Flügel Frucht*; tulajdonképen nem egyéb, mint makk, melynek magrejtője hártvány szárnyá nyulik ki, pl. a jávor, szil, s a t. gyümölcse.
- Lerovás**, *Abschlag*; azon fameny nyiség, mely a tűzifának a favágóktól való átvételénél annak ölszámából a rosz ölberakás miatt leütetik.
- Leszáradás**, *Abdorren*; a fanóvények vagy azok egyes részeinek elhalása a kiszáradás jeleivel, l. kiszáradás.
- Leszárnyalás**, *Abflügelung des Samens*; aszárnyasmagoknak a szárnyaktóli megfosztása p. a lúcz fenyőnél,
- Letápolni**, *abaesen*; ha a vad a vetéseket lelegeli vagy a fák rügyeit és kergét lerágja. l. lerágni.
- Letetőzni**, *abwipfeln*; a fa koronáját levágni.
- Letorzsalni**, *abschmatzen*, *auskesseln*; a tuskóknak, ha azok nem irtatnak darabonként földig való lehasogatása és többli kivágása.
- Leusztatni**, *Abtriften*, *ablöszen*, *Verflöszen*; a fát kötetlen vagy

- kötött állapotban vizen szál-
litani.
- Levágás**, *Abhieb*; valamely er-
dőterület álló fáinak levágása-
különösen a sarjerdőre vonat-
kozólag.
- Levágni**, *abhauen, abhacken*, a
fát fejszével.
- Levél**, *Blatt*.
- Levelész**, fenyű — *Aphis pini*,
Kiefernblattlaus.
- Levelész**, szil — *Rüstenblatt-*
laus; *Aphis ulmi*.
- Levélhónalj**, *Blattachsel*;
azon szög melyet a levél ten-
gelyével képez.
- Levélhüvely**, *Blattscheide*
a levél legalsóbb része, mely a
tengelyen ül.
- Levélinak**, *Blättnerven*; a levél
kögnek főleg alsó lapján lát-
ható, többé kevésbé kiemel-
kedő erek. — (Az edénypa-
matok utjai.)
- Levélkög**, *Blattscheibe, Blatt-*
flaeche, discus; a levél felső,
kiszélesedő lapos része.
- Levélnyé**, *Blattstiel*; azon
hengeres nyél, melyel a levél
az ághoz van csatolva és me-
lyen a kög meg van erősítve.
- Levélpárna**, *Blattkissen*; A
levél nyél alsó részén levő
megvastagodás.
- Léc**, *Latte*: 3—4 hüvelyknyi
vastag egyenes rudakból fara-
gott, vagy vastagabb fákból
fűrészelt 1" vastag 2" széles
s különféle hosszúságú léczek.
- Léczkaró**, *Blattknüppel*; fiatal
egyenes karófa, mely kétfelől
laposan megfaragva, léczül
szolgál.
- Lég**, *Atmosphaerische Luft*; föl-
dünket övedző levegő.
- Lécsatornák**, *Luftgaenge*;
a sejtek közt támadott csator-
naszerű üregek, melyekben
lég köröz l. sejtközi menetek.
- Légekör**, *Atmosphaera*.
- Légtünettan**, *Atmosphäerolo-*
gie, Climatologie; az időjárás
tünetek észleltetését, s ennek
alapján a klimatikus visz-
zonyoknak különösen a növény-
zetre való befolyását tanítja.
- Légszáradt**, *Lufttrocken*; a fá-
nak a szabad levegőn elérhető
szárazsági fokát jelenti.
- Lépcsős edények**, *Treppenge-*
faesze.
- Létrafa**, *Leiterbaum*; létrának
való hosszú egyenes rudfák.
- Liget**, *Hain, Park, Lusthain, Lust-*
garten; kisebb erdő, magyar-
ban és németben költőies neve
az erdőnek, p. a pesti város-
liget.
- Lila**, orgona — *Syringa vulga-*
ris, gemeiner Flieder.
- Lila**, persiai — *Syringa persica*.
- Linka**, csengő — *Hyperticum*
perforatum, gemeines Hartheu.
- Lomb**, *Laub*; A lombfák levelei.
- Lombalom**, *Laubstreu*; a fák
lehullott s alomul használni
szokott lombja.

- Lomberdő**, *Laubwald*; lombfák-ból álló erdő.
- Lombernyő**, *Laubschirm*.
- Lombfa**, *Laubholz, Laubbaum*; azon fák melyeknek széles felülettel bíró levelei minálunk kevés kivétellel ősszel lehullnak; s melyeknek tuskói és gyökerei a fa levágása után sarjat hajtanak.
- Lombfakadás**, *Blaetterausbruch*; midőn tavasszal a rügyekből levelek kezdenek fejlődni.
- Lombfanemek**, *Laubholzarten*; azok melyek széles felületű levelekkel bírnak.
- Lombfarontó rovarok**, *Laubholzverderber*.
- Lombgyűjtés**, *Laubrechen*.
- Lombhasználat**, *Laubnutzung*.
- Lombhullás**, *Blaetterabfall, Entlaubung*; midőn a fák lombozatja ősszel lehull.
- Lombozat**, *Baumschlag*; általános értelemben a fakorona minőségét jelenti az ágak alakja és szétterjedése valamint a levelek vagy tűk sűrűsége szerint. A lúczfenyű, sűrű s a tölgy gyér lombozata. —
- Lombtakaró**, *Rauchdach, Rauchdecke*; a tót és német bogsákat előbb száraz vagy nyers lombbal, szalmával s a t. takarják be.
- Lonez**, bogláros-*Lonicera Symphoricarpos*.
- Lonez**, fekete-*Lonicera nigra, schwarzebeerige Håckenkirsche*.
- Lonez**, jerikói — *Lonicera caprifolium, zahmes Geiszblatt*.
- Lonez**, kék — *Lonicera cerulea, blaue Lonizere*.
- Lonez**, tatár — *Lonicera tatarica*.
- Lonez**, ükörke — *Lonicera xylostereum, gemeine Håckenkirsche*.
- Lopotffa**, *Frevelholz*
- Lopott fű**, *Frevelgras*.
- Lopott lomb**, *Frevellaub*.
- Löktáv**, *Wurfweite*; azon távolság, melyre a csuszorna a fát kidobja.
- Luzula**, fehér — *Luzula albida, weiszliche Haimzimse*.
- Luzula**, tavaszi — *Luzula pilosa, Haarige Haimzimse*.
- Lúczkéreg**, *Fichtenrinde*; cseranyagul szolgáló kérge a lúczfenyűnek.
- Lúg**, *Lauge*.
- Lúgkazan**, *Laugephanne, Siedephanne*.
- Lugzó**, *Laugenfasz, Aescherbotlich, Laugebütte, Laugehottich*; kádféle faedény, melyben a hamut a hamuzsírforóznél kilúgozzák.
- Lyukszűrő**, *Steckeisen, Stechholz*

M.

- Mag**, Sperma, *Same*; virágban képződött, csirázásra képes — mely az új növényegyént már előképezve tartalmazza.
- Magánerdőgazdaság**, *Privatforstwirtschaft*.

- Magár**, hajszál — *Nardus Stricta, steifes Borstgras.*
- Magassági klíma**, *Höhen-Klima* azon klíma mely a hely tenger feletti magasságán alapszik.
- Magasságmérő**, *Höhenmesser*; fák s egyéb tárgyak magasságának kipuhatólására szolgáló különféle szerkezetű mérőeszközök.
- Magbél**, *Kern*; a mag legbelső része.
- Magbur**, *Samenhülle*; egyszerű hártýából s több sejtrétegből álló burja a magnak.
- Magcsák**, *Eichen*; a maghon belsejében levő tojás v. göm-alaku képződvények melyekből a virág megtermékenyítése után a magvak fejlődnek.
- Magcsemete**, *Kernwuchs, Kernloden, Samenpflanze*; az az magról és nemsarjadzás által eredt csemete.
- Magfák**, *Samenbaeume*; a vágásban azon czélból hagyott fák, hogy az ezekről hulló mag által a tér bevettessék.
- Maghon vagy magzat**, *Fruchtknoten*; a terme lényeges alsó megvastagodott része, melyben a magvak kifejlődnek.
- Maghullás**, *Samenabfall, Ausfall der Samen.*
- Magkémlés**, *Samenprobe*; a mag csirkéességének megvizsgálása.
- Magnövények**, *Spermatophyta, Samenpflanzen*; olyan növények melyek mag által szaporodnak.
- Magnyerés**, *Samengewinnung*; jelenti a magnak szedését, kifejtését, tisztítását.
- Magonez**, *Saemling*; mesterséges vetés után magról kelt apró csemete.
- Magergető**, *Winterdarre, Darrstube, Darre, Samendarre*; oly készülék, melyben télen át mesterséges uton magasabb hőmérsék által fejtik ki a fenyők tobozaiból a magot.
- Magrejtő**, *Samengehaeuse*; azon tok v. husos állomány mely a magvakat magában rejtí.
- Magröpte**, *Abfliegen des Samens, Ausflug geflügelter Samen*; bizonyos fanemek könnyű szárnyas magva melyet a szél elfú, elröpit, a legtöbb tülevelűeké.
- Magszem**, *Kern, Samen, Nucleus.*
- Magtermés**, *Samenertrag.*
- Magtermő év**, *Samenjahr.*
- Magyalfa**, vagy *Magyaltölgy*; *Quercus pubescens, Weichharrige Eiche.*
- Magyal**, téli — *Ilex aquifolium, Stechpalme.*
- Magzókor**, *Mannbarkeitsalter*; a fák azon időkorá midőn magtermő képességüket elérték.
- Majorsági erdő**, *Allodialwald*; a hűbéri erdő ellentéte; — olyan erdő, melyre nézve a birtokosnak teljes tulajdoni joga van, melyre tehát sem-

- minemü szolgálom sem nehezedik.
- Makk**, *Nuss*; két vagy több maglevélből összetett és egy vagy több rekeszű zártgyümölcs pl, gesztenye, mogyoró, hárs, s a t.
- Makk**, *Baumast, Waldmast, Eckerich*; erdei hizlalásra szolgáló bükk — és tölgymakk.
- Makkbélyeg**, *Fehmmahl*; A makkoló disznókra süttetni szokott bélyeg.
- Makkocská**, *Nüsschen*.
- Makkolás**, *Mast, Walmast*; az erdőn termett tölgy és bükkmakk a mennyiben sértések hizlalására szolgál. A makktermés nagysága szerint megkülönböztetik a teljes — háromnegyed — fél — egynegyed és szórványos makkolást.
- Makkolási - vagy makkbér**, *Mastgeld*; azon pénz melyet a makkolásért fizetnek.
- Makkolásra hajtani**, *einfemen*; a disznókat hizlalás végett tölgy- vagy bükk erdőre hajtani.
- Makkoltatás**, *Mastung, Mastnutzung*.
- Makkültető**, *Eichelbohrer, Eichelsetzer*; különféle szerkezetű furó eszköz, mely a tölgymakk elültetésére szolgál.
- Malomárok**, *Mühlbach*.
- Malomfa**, *Mühlen-bauhölzer*; malmokhoz használható épületi és szerszámfák.
- Malomgát**, *Mühlwehr*. Azon gát, rendszeren bukógát — melyel a patak vizét a malom árkába szorítják.
- Malomrács**, *Mühlrechen*; azon rácsozat, melyel a malom árkokat elzárják hogy a víz sem fát sem más anyagot a kerékre ne hordjon.
- Maradékbogsa**, *Fuchs*; kis bogsa melyben a famaradékokat és üszköket szentítik.
- Markolat**, *Heft*.
- Máglya**, *Haufen, Werk, liegender Meiler*; a szenítés végett összerakott fahalmazok, melyekben az egyes darab fák nem mint bogsákban közel függélyesen állanak hanem egészen fektmentesen rakatnak.
- Máglyaszenítés**, *Haufenverkohlung, Verkohlung in liegenden Meilern*
- Májfü**, nemes — *Hepatica nobilis v, triloba*, (*Anemone hepatica*), *Leberblümchen*.
- Mámorka**, fekete — *Empetrum nigrum, Rauschbeere*.
- Másolni**, *Kopiren*.
- Másoló**, *Pantograph*.
- Meddő mag**, *tauber Same*.
- Meder**, *Rinnsal*.
- Megbárdolni**, *Abbeilen*; az épületfa megfaragott oldalait bárdal simára faragni.
- Megbeesülni**, vagy **beesülni**, — *abschaetzen*, taxiren; valamely tárgy értékének, — le-

- gyen az mező, erdő vagy ezek termékei vagy pedig valami történt kár — bizonyos szabályok szerinti meghatározása.
- Megbélyegezni, einfekmen.** A makkolásra bocsátott sertéseket tüzes bélyegvassal megjelölni.
- Megcsapolni, Anbohren.** A fanedv nyérése végett a nyirfát, vagy terpetinnyeres végett a vörösfenyőt megfúrni.
- Megdagad, — Quillt auf, lauft auf;** a mag ha az a csirázás folytán fölpuffad.
- Megdolgozni vagy megmunkálni a talajt, — bearbeiten den Boden** — szántás, ásás, gereblyélés vagy más műtét által különféle fatenyésztési célokra.
- Megeredés, Anschlagen, sich benehmen;** ha az ültetett csemeték megfoganzván levelezni és hajtani kezdenek.
- Megfaragni, behauen.** A gömbölyű fának fejsze segítségével 4, 5, 6 s a t. szögletes alakot adni.
- Megfásodás, Verholzung;** p a. magról kelt növénykéek vagy a fiatal hajtások őszig megfásodnak.
- Megforgatni, Riolen;** a földet sekélyebben] vagy szántás által úgy megforgatni hogy annak felső része alá — alsó része pedig felül essék.
- Meggy, borizü — Prunus cerasus, Sauerkirsche.**
- Meggy, cseresnye — Prunus avium, Vogelkirsche.**
- Meggy, saj — Prunus mahaleb, Mahalebkirsche.**
- Meggy, zelnice — Prunus padus, Traubenkirsche.**
- Meghagyni, aushalten.** A fa feldolgozásánál a vágásban mindazon darabokat, melyek épületi vagy szerszámfának alkalmasak meghagyni, az az tűzifának fel nem vágni.
- Meghagyott, übergehalten;** midőn sarj — vagy középerdőben egyes rudakat, a szálerdőben pedig egyes fákat a vágás alkalmával azon célból még egy fordán által meghagynak, hogy vastagabb fát neveljenek.
- Meghengerlése a földnek, Walzen des Bodens.**
- Meghonosítani, acclimatisiren,** valamely növényt művelés által egy vidék klimájához szoktatni.
- Megiszapolni, Anschlämmen;** az elültetendő fácskák gyökereit agyaghabarékba mártani.
- Megkezdeni a csusztatást, ankehren.**
- Megkezdeni a vágást, anhauen;** p. egy vágható állabban.
- Megküzni, bekletern;** — a fákat magszedés végett, vagy bármi más célból.
- Meglépdelni, abschreiten;** valamely vonalat lépésekkel mérni.
- Megmérni, abmessen, ausmessen;** — az elkészített szerszám —

és tűzifa menyiségét ölek szerint, vagy a fekvő fák vastagságát és hosszát meghatározni.

Megnyesni, *einstutzen, abstutzen, bestutzen, beschneiden*; elültetéskor a fanövények ágait és gyökereit.

Megrágni, *Verbeiszen*; a legelő marha vagy a vad megrágja a csemetéket.

Megrekedés, *Erstickung des Holzes*; — ha a nyers fát légmentes helyre teszik vagy befalazzák az megreked, elkorhad, s minden horderejét elveszti.

Megrongálás, *Beschaedigung*; az erdő fáinak, csemetéinek sat. megsértése.

Megváltás, *Ablösung*; p. szolgalmányok megváltása.

Mellékállab, *Nebenbestand*; — Az erősebb törzsek által túlnőtt és így elnyomott gyöngébb törzsek, melyek a vigályitásnál kivágnak, képezik a mellékállabot.

Mellékhasználat, *Nebennutzung* a főterméken, a fán kívül minden egyéb erdei haszonvétel, um. kéreg, gyanta, makk, gubacs, legeltetés, alomszedés, s a t.

Mellékjövedelem, *Nebeneinnahme*.

Melléktermék, *Nebenprodukt*; p. a szénégetésnél nyert kátrány, melléktermék.

Mesgye, *Rain*.

Mestergerendák, *Träger, Durchzüge*.

Metélyfa, *Abholz, Abraum, Astach*; a vágásnál a fárol elvágott ág-bog.

Metszett szélü levél, *Zerschnittenes Blatt*; Midőn a bevágások a közép inig mennek.

Mezei fatenyésztés, *Feldholzzucht, Ackerliche Holzzucht, Baumfeldwirtschaft, Feldbaumkultur, Feldbaumwirtschaft, Feldbaumzucht*. Erdei fák tenyésztése a mezők mesgyéin ültetett sorokban.

Mezőngy, *Phalena nobina* (agrotis) valligera, *Kiefernseule*.

Mély talaju, *tiefgründig*.

Mérasztal, *Mesztisch*.

Méreszközök, *Meszinstrumente*.

Méret, *Dimension*; például egy fatörzsnek méretei; alul 12" fölül 9" vastag, 4° hosszú.

Mérláncz, *Meszkette*.

Mérnök, *Geometer, Geodet, Feldmesser*.

Mérszinór, *Meszschmur*.

Mérszalag, *Meszband*.

Mérték, *Maaszstab*; mértani rajzolatoknál használtatni szokott mérve szó, melynek egysége a természeti nagysághoz bizonyos arányban áll p. ha a mértéken 1" = 40° akkor az arány 1 : 2880.

Mészégetés, *Kalkbrennerei*.

Mésznövények, *Kalkpflanzen*; oly növények melyek kiválólag mésztalajon tenyészvén, előfordulásuk által a talaj mésztartalmát jelzik.

- Mindégzőldfák**, *Immergrüne Baeume oder Holzarten*; melyek leveleiket télre is zölden megtartják.
- Mintagazdaság**, *Musterwirthschaft*.
- Mintavigályítás**, *Musterdurchforstung*.
- Mocsár**, *Morast*.
- Mocsáros**, *sumpfig, morastig*.
- Mocsáros talaj**, *Sumpfboden*.
- Mocsártölgy**, *Stieleiche*; *Quercus pedunculata*.
- Mogyoró**, csöves — *Corylus tubulosa, Lambertnusz*.
- Mogyoró**, közönséges — *Corylus avellana, gemeine Haselnusz*.
- Mogyoró**, török — *Corylus colurna, türkische Hasel*.
- Moha**, *Moos*.
- Mohatakaró**, *Moosdecke*.
- Moly**, fenyő — *Tinea laricinella, Lerchenminirmotte*.
- Moly**, rügy — *Tinea bergiella, Fichtenknospennotte*.
- Munkálat**, *Operat*.
- Murvák**, *Deckblätter*; a virágtengelyen találtató levélnemű, de a valódi levelektől még is eltérő szervek, melyek mind a virágzat tövén elhelyezvők.
- Müge**, festő — *Asperula tinctoria, Faerbe-Waldginster*.
- Müge**, veresfias — *Asperula cynanchia, Brennwurzel*.
- Müge**, szagos — *Asperula odorata, Waldmeister*. —
- Műszaki segédszemélyzet**, *technichcs Hülfspersonal*.
- Műszakilag vágható** — *technisch — o. merkantilisch haubar*; — az állab vagy fa, midőn elért méretei s a t. miatt bizonyos műszaki czélokra legalkalmasabb.
- Műút**, *Kunststrasse, Chaossee*.

N.

- Nadrágulya**, maszlagos — *Atropa belladonna, Tollkirsche*.
- Nagyábólni vagy nagyolni**, *abschroppen, bewaldrechten*; az épületfát zsinór után nagyjából megfaragni.
- Napidíjak**, *Diacten, Diurnum*; — erdőtiszteknek rendkívüli vagy tartózkodási helyükön kívül szolgálatban járó napidíjak.
- Napló**, *Journal*; p. faeladási napló s a t.
- Napszámos**, *Schichtler, Taglöhner, Handlanger*.
- Nád**, homok v. lenge — *Arundo arenaria, Sandrohr*.
- Nápicz**, vanyiga — *Aira flexuosa, Bogen-Scheimle*.
- Ne dmérő**, *Hygrometer*.
- Nedvben vágás**, *Safthieb*; ha a fa vágása a nedvkeringés ideje alatt tavasszal vagy nyáron történik.
- Nedves talaj**, *Feuchter Boden*; a talajt nedvesnek mondjuk ha abból kézzel való szórítás közben egyes vízecseppek folynak ki.

Nemes fanemek, edle Holzarten. Különösen a kemény fák, továbbá mindazok, melyek kitünő használati értékkel bírnak. A lombfák közül ide tartoznak: a tölgyek, a bükk, a szilek, a köris és a jávorok; a tűlevelűek közül: a jegenye — vörös — erdei — fekete — lúcz és czirbolya-fenyő.

Nemzetgazdászat, Nationalökonomie.

Nevelni, — Anziehen; fát, erdőt, kellő ápolás mellett, ültetés vetés által

Négyes kötés, Vierverband; a szabályos ültetés azon módja midőn a csemetéket négyzet alakban ültetik.

Négyesültetés, Vierpflanzung; l. négyes kötés.

Négyfőbb porodások, Tetradynamia; midőn 6 porodával bíró virágoknál 4 poroda hosszabb, kettő pedig rövidebb pl. a keresztes virágoknál.

Négyzetes, Quadratisch.

Négyzethüvelyk, Quadratzoll.

Négyzetkötés, Quadratverband, Vierverband.

Négyzetláb, Quadratsusz.

Négyzetöl, Quadratklafter.

Német bogsa, norddeutscher Meiler.

Noszpolya, borizü — Mespilus germanica, gemeine Mispel.

Nőtér, Wachsraum, Standraum; azon tér mely valamely állabban egy egy fának valósággal vagy átlagban jut. Össze

nem tévesztendő a nőtér az ernyőtérrel, mert egy fának ernyőtere lehet kisebb vagy nagyobb mint nőtere; így egy teljes zárlatu állabban a fák ágai egymásba nyulván nagyobb ernyőtérrel mint nőtérrel bírnak, ez utóbbi egyenlő lévén az egész térral — osztva az azon téren álló fák számával.

Növedék, Zuwachs; l. növekedés.

Növedékapadás, Zuwachsverminderung.

Növedékgyarapodás, Zuwachsteigerung.

Növedéki százalék, Zuwachsprozent; egy fa, állab vagy egész pagony növedéke, — összes fatömegének százalékaiban kifejezve.

Növedékipuhatólás, Zuwachsermittlung.

**Növedékszámítás, Zuwachsbe-
rechnung.**

Növedékvesztés, Zuwachsverlust.

Növekvés, Zuwachs; a fatömegnek bizonyos időközre vonatkozó szaporodása általjában, akár holdanként akár törzsenként. A szaporodott fatömeg maga pedig növedéknek neveztetik.

Növekvési törvény, Zuwachs-gesetz.

Növény, Pflanze; általános neve a növény országhoz tartozó egyedeknek. Németben *Pflanze*; erdészeknél magról nevelt

s ültetésre szánt, kisebb nagyobbcsemetéket,ültönczöket, suhángot s a t. jelent.

Növényföldrajz, Pflanzengeographie.

Növénykertek, Botanische Gärten, Forst-Botanische Gärten; oly kertek, melyekben az erdészeti hasznos és káros növények oktatási czélból egyenként vagy csoportonként tenyésztetnek.

Növénykór, Pflanzenkrankheit;

Növénytan, Botanik, Pflanzenkunde. A növények ösmeretének tana.

Növényterjisme, Geographie der Gewächse, Pflanzen-Geographie.

Növés, Wachstum, Wuchs.

Növési törvény, Wachsthumgesetz.

Növés-menet, Wachsthumsgang, Zuwachsgang.

N y á k h á r t y a, Primodialschlauch; a képzény legkülső és legsűrűbb rétege.

Nyárfa, kanadai, — Populus canadensis, canadische Pappel.

Nyár, fehér — Populus alba, Silberpappel.

Nyár, fekete — Populus nigra, Shwarzpappel.

Nyári szánutak, Schmierwege; a hasábfának lapályos helyeken a vágásból való kihordására nyáron, keresztbe rakott fából készült léczekkel korlátolt s a dörzsölés kisebb-

tése végett zsirral kent szánutakat használnak.

Nyári vágás, Sommerfaellung.

Nyár, jegenye — Populus italica d. R. (P. pyramidalis Mch. P. dilatata L.) Piramidenpappel.

Nyáronzöld, Sommergrün; azon fa, mely leveleit ősszel elhullatja.

Nyár, rezgő — Populus tremula, Zitterpappel, Aspe, Espe.

Nyár, szöke — Populus canescens, graue Pappel.

Nyelvalaku párta, Zungenförmige Blüthe.

Nyereg, Einsattlung; nyereg forma bemélyedése a hegygerincznek.

Nyeregfák, Sattelbaeume; a csuszorna két oldalán lévő legfelső szálak melyek céljok az iramodva csúszó fának a csuszornából való kiugrását meggátolni.

Nyeremény, das Ausbringen an Kohle aus dem Holze; p. a szén nyeremény nálunk a fa súlyának 22 százalékát teszi. Vagy: átlag véve mennyi szenet nyertek? a fa ürtartalmának 49 százalékát.

Nyersfa, grünes Holz, feuchtes Holz; különösen a tavasszal és nyáron vágott fa addig míg ki nem szárad.

Nyeselő kés, Schneidmesser; néha egyenes pengéjü de rendszeren villa alakú két águ kés, mely hosszú rudra illesztve a fák nyeselésénél az ágaknak

dőfés által való lemetszésére szolgál.

Nyeselő üzem, *Schneidelholzbetrieb*, *Schneidelholzwirtschaft*; e legelőkön, utak mellett, mezők szélein s a t. álló lombfáknak azon használata midőn azok ágai a törzstől, csak egy pár hüvelyknyi csonkokat hagyva majdnem a csúcsig lenyesetnek, s az új hajtásokon ezen nyesés a helyi czélok szerint 1—6 éves időközben (fordában)ismételtetik.

Nyesfa, *Schneidelholz*; azon fák melyeket nyeselő üzemből használnak; l. ezt.

Nyeselés, ágnyeselés, *Schneideln*; nyeselő üzemből a fák ágait lenyesni; l. nyeselő üzem.

Nyél, *Stiel*; p. fejszenyél s a t.

Nyikor, kárhári — *Cerambyx (Saperda) carcharias*, *groszer Pappel-Bockkaefer*.

Nyiladék, *Durchhau*, *Schneisze*, *Gestelle*, *Stellwege*; az erdőn azon utsza forma egyenes vonalú átvágások melyek a tagok határait képezik de egyszerismind utakul, az erdőégszeknél és rovarpusztításnál pedig gátul szolgálnak.

Nyilalaku levél, *Pfeilförmiges Blatt*; midőn a kőg a nyil hegyének alakjához hasonlít.

Nyilt talaj, *wunder Boden*; a talaj fölületének természetes vagy mesterséges uton létre-

jött oly minősége, melynél fogva az anyafákról lehulló vagy a mesterségesen elszórt mag csirázni s a kelő növény gyökeret verni képes.

Nyilvántartás, *Evidenzhaltung*; az erdőrendezéskor kipuhított, s bizonyos időszakra használatul kitűzött fatermésnek, a vágási eredményekkel való összehasonlítása és a különbségnek folytonosnyilvántartása.

Nyir, fehér — *Betula alba*, *Weiszbirke* vagy *gem. Birke*.

Nyirkátrány, *Birkentheer*; nyirfakéregből főzött kátrány.

Nyír, szőrösödő — *Betula pubescens*, vagy *odorata*, *Haarbirke*.

Nyír, törpe — *Betula nana* *Zwergbirke*.

Nyírvíz, *Birkensaft*, *Birkenwasser*; tavasszal a megfúrt nyirfából folyó édes élvezhető nedv.

Nyomórúd, kötőrúd, Bindebaum, Heubaum, Wiesbaum; a szénának a szekeren való lekötésére szolgáló hosszú rúd.

Nyugtan, Statik.

Nyújtó, *Langwied*, *Langbaum*; azon 4—6" vastag fa, mely a szekér első részét a hátulsóval, vagyis a két tengelyt összeköti.

Nyujtvány, — *Auflanger*; mindazon görbe fa, mely által a hajóépületének valamely része különösen a bókony

hosszabra kinyújtatik. Ilyen nyújtók a habláb és pipa is.
Nyulánk, schaeftig.

O.

Olasz szenítés, Italienische Verkohlung.

Oldalrügy, Seitenknospen; azon rügyek, melyek az ágak oldalain vannak és melyekből mellék tengelyek keletkeznek.

Oltani, Pfropfen.

Oltott szén, Baeckerkohlen, Löschkohlen; a lég szabad befolyása mellett takaró nélkül égetett és azután vízzel vagy betakarás által eloltott szén.

Orom, Ort, Segel; a máglya vagy fekvő bogsá legmagasabb pontja.

Orsó vagy pergő, Drilling; a fűrész malmoknál.

Ortani, roden, hainen, rōdern; l. ortás.

Ortás, Rodung; az álló fának vagy a levágott fa tuskójának tövestől való kiásása. Továbbá azon erdőüzemmódot — (*Röderwald, rōdern, hainen*;) is értjük alatta, melynél az évi vágások a tuskók kiásása s minden aszat és apram kihordása vagy felégetése által, mezőgazdasági köztes-használatra alkalmassá tételnek, s ennek 3—5 évre azon célból át is engedtetnek hogy újboltásuk ez idő alatt sikeresebben és

olesőbban eléressék. Az irtás és ortás közt tehát az a különbség, hogy az előbbi által az erdőtalaj véglegesen, míg az utóbbi által az csak sikeresebb újboltás céljából, ideiglenesen készítették elő mezőgazdasági célokra.

Ortókapa, Rodehacke, Rotthacke; 3“ széles órru erős csákánykapa, mely az ortásnál a kövek kiásására, a gyökerek kifeszítésére s a t. használtatik.

Ortolás, Röderwirtschaft, Ackerbau im Walde, Waldfeldbau; l. ortott erdő és ortolni.

Ortolni, rōdern; az erdőt ennek levágása után néhány évig mezőgazdasági célokra használni mely használat alatt az erdő újboltása is eszközöltetik.

Ortotterdő vagy ortáserdő Röderwald; l. ortás.

Ostori ndák, Auslaeuser; földön-kuszó levelekkel ellátott mellék-tengelyek, melyek helyenként járnok gyökereket és rügyeket hajtanak.

Ostornyelek, Peitschenstiele.

Oszlopfa, Stempelholz.

Osztag, Unterabtheilung, Section Abtheilung; az erdőtagok minden oly része, mely termőhelyi viszonyokra, fanemre, korra és zárlatra nézve a körülötte fekvő állaboktól különbözik s a forda tartama alatt szabályos egésszé alakuland.

Osztályozni, — sectioniren, az osztágok határvonalait felmérés és becslés végett kijelölni.

Osztály, Klasse; — District.

Osztályozás, Classification, *Klassifizierung*; tárgyakkal sat. meghatározó különbségeik szerinti osztályozása.

Osztovonál, Theilungslinie.

Ö.

Öl, Klafter; a.) hozsmérték, mely 6 láb vagy 72 hüvelykre oszlik. b.) a tüzfánál ür köbmérték, melynek szélessége 1 öl, magassága 1 öl, mélysége pedig a fadarabok hossza szerint 2, 3, 4, 5, s a t. láb; például egy öl 3 lábas hasábfá.

Ölberakni, felrakásolni, aufklaftern, aufschlichten, aufschichten, aufzäumen, aufarchen, aufbeugen, klaftern.

Ölezési számolás, Toisiren.

Ölrúd v. öl, Klafterstab, Klaf-terstange.

Örökzöld fák, Immergrüne — vagy *Wintergrüne-hölzer.*

Örkerület, Forstbegang, Forstbe-lauf, Schutzbezirk; egy erdő örnek őrzés végett adott erdőtér, melyet naponként be kell járni.

Ötös ültetés, ötös kötés, fünf-pflanzung, fünfverband; midőn csemetéket négyzet alakba s

annak közepére is egy csemetét ültetnek.

Összeállítani, abbinden: tutajt vagy ácsművet.

Összekötni, einbinden; szálfá-kát keresztgerendákkal és guzszsral tutajjá kötni.

Összenőtt v. egyszir-mu párta, Gamopetala, midőn a párta levelei össze vannak egymással növe. Az egyszirmu pártáknál e következő alakok jönnek elő.

Csökhés párta, Röhrige Blüte.

Tölcsér idomu párta, Trichterförmige Blüte.

Harang alaku párta, Glockige Blüte.

Korsó alaku párta, Krugförmige Blüte.

Kerék alaku párta, Radförmige Blüte.

Tányér alaku párta, Tellerförmige Blüte.

Gömbös párta, Kuglige Blüte.

Ajakos párta, Lippen Blüte.

Tátó páta, Aachige Blüte.

Nyelv alaku párta, Zungengenförmige Blüte.

Összerakása a bogsának Schichten des Meilers.

Összes-készlet, Gesamtvorrath.

Összes-növedék, Gesamtzu-wachs.

Összes-termés, Gesamtertrag, Gesamtetat, gesamter Materi-alertrag

Összes termelés, Gesamter-zeugung.

Összetett füzér, Zusa-mengesetzte Aehre; hol a kocsán nélküli virágok helyett a gerinczen ismét füzérekéülnek. pl. buza rozsa.

Össz-jövedelem, Rohertrag, Bruttoertrag; az erdőből bejövö

összes jövedelem, melyből a kiadások levonása után a tisztajövedelem marad.

Összlet, Complex.

Özöndék, galagonya — *Papilio* (Pontia) crataegi, *Weiszdornfaller*.

Örszemélyzet, *Schutzpersonal*.

Öserdő, *Urwald*; oly magas koru erdő, melynek kora az ott előjövő fanemek élettartamát többnyire megközelíti s melyben emberkéz működésének semmi nyoma sincs.

P.

Padlódeszka, *Bohlen, Pfosten*; 2—4 hüvelyk vastag deszkák.

Padlófűrész, *Bodensaege, Bohlensaege*; oly fűrész melyet két vagy három ember által független irányban kezelve padló deszkák vagy födemgerendák fűrészelésére használnak.

Pagony, *Revier, Forstrevier*; egy bizonyos majd kisebb majd nagyobb erdőterület, mely összefüggésben használva egy erdőtiszt, erdész, erdőgondnok vagy pagonyász kezelésére bizatik.

Pagonyász, *Revierförster*.

Palancs, szélelt — *Cimex* (*Corcus*) *marginatus*, *Wanze*.

Pallag, *Letten*.

Parafa, *Pantoffelholz, Kork*.

Paszulykaró, *Bohnenstange*; különféle de leggyakrabban mogyorófa vesszők melyek $\frac{1}{2}$ —

1 hüvelyk vastagok 5—8' hosszuk s a félfutó kerti vetemények támaszául szolgálnak.

Páfrány, erdei — *Polypodium* v. *Aspidium felix* mas, *maennlicher Tüpfelfarren*.

Páfrány, édes gyökerü — *Polypodium vulgare, gemeiner Tüpfelfarren*.

Pályafák, *Straszbaeume*, a fűrész malmokban azon fektentes és párhuzamos 2 hoszu gerenda, melyen a ramasz-szekér mozog.

Párta v. bokréta, *Blumenkrone*; a virág azon nem lényeges része, mely többnyire színes levelekből áll és mely a nemző szerveket kivirágzás előtt közvetlenül betakarja.

Pászta, *Streifen*.

Pázsoló kapa, *Plaggenhaue*; gyephántásra szolgáló széles orru éles kapa.

Pergetni, *ausklengeln, ausklengen*; a fenyűk leszedett tobozaiból a magot a nap- vagy mesterséges meleg segítségével, különös készülékeken kifejteni.

Perje, ligeti, — *Poa nemoralis, kleines Wald-Rispengras*.

Perje, sziléziai — *Poa sudetica, Wald-Rispengras*.

Peszér, négy pettyes — *Silpha quadripunctata, Todtengraeber*.

Pettyes - edények, *Tüpfelgefaesse*.

Pikkelyek, *Schuppen*; hártyanemű függelékek a növények külbőrén.

Pirék gerezdes — *Coccus race comosus*, *Fichten-Schildlaus*.

Pohók, bucsus — *Phalena bom-bix* (*gastropacha*) *processio-neae*, *Prozessionsspinner*.

Pohók, fenyű — *Phalena bom-bix* (*gsstropacha*) *píni*, *Kiefern-spinner*.

Pohók, gyűrűs — *Phalena bombix* (*gastropacha*) *neustria*, *Ringelspinner*.

Pompály, ártó — *Buprestis no-civa*, *schaedlicher Prachtkaefer*.

Pompály, négy pontos — *Buprestis quadri punctata*, *Vier-punktierter Kiefern - Prachtkaefer*

Porhanyodás, *Eimrigwerden*; — a szén bogsák szénföldta-karója néha különféle okok-nál fogva elveszti összetartá-sát, porhanyóvá lesz s így a bogsa belsejébe bepergedez.

Porhon v. portok, *Staub-beutel*; a poroda azon lényeg-es része, melyben a virágpor képződik.

Porodás v. him virág, *Staubblüte*; oly tökélytelen vi-rág melyben csupán porodák vannak, a terme pedig hi-ányzik.

Pótszer, *Surrogat*.

Pörkfa, *Rostholz*.

Pözs, *Faschiene*; ágakból vesz-szőkből összekötött, gátak, töltések s a t. készítéséhez használni szokott nyalábok.

Pözsgát, *Faschienendamm*; — ágnyalábokból készített gát.

Próbafa, *Probebaum*.

Próbarakat, *Probestosz*.

Próbatér, *Proeflaeche* *Probejoch*; azon egy holdnyi vagy ennél nagyobb vagy kisebb tér, melyet valamely állab fatöme-gének becslése végett letűznek, hogy az ezen talált fatömegről az egész állab fatömegére le-hessen következtetni.

Próbatörzs, *Probestamm*.

Próbát venni, *Probenehmen*.

Pusztítás, *Veerheerung*; p. az erdőnek rovarok által való pusztítása.

R.

Rabló, erdőhasználat, *Devastation*, *Forstdevastation*; — oly erdőbánlás mely a gazdaszat okszerű vagy megállapított el-veivel nagy mértékben ellen-kezik s a jövedelem tartamos-ságára nincs tekintettel; a nélkül azonban, hogy a talaj fatermőképessége az által ve-szélyeztetnék.

Németben a „*Devastatio*“ szót erdőpusztítás (*Waldver-wüstung*) értelmében is hasz-nálják némelyek, l. erdőpusz-títás.

Ragya, *Mehlthau*.

Rajzás, *Ausflug der Borkenkaefer*. például: A betűző szű apri-lisben vagy május elején rajzik.

Rajzmásoló, *Pantograph, Storch-schnabel*; mértani eszköz, melyel a rajzokat kisebb nagyobb méretekben másolni lehet.

Rakás, *Holzstos, Schranken, Stos, Arche, Arke*; szabályosan felrétegelt, felrakásolt tűzifa.

Rakhely, *Lagerstelle*.

Rakparti szénhely, *Rechenkohlung, Landkohlung*.

Ramasz Block, *Saegeblock*; Azon 2—3 öles fatönkők melyekből deszkát fűrészelnék.

Ramasz-szekér, *Blockwagen, Klotzswagen*; a fűrész malmoknál, azon apró csiga kereken mozgó gerendákból kötött ráma melyre a ramaszt erősítik s melyen ez a fűrész elibe tolatik.

Rács, *Rost*.

Rács czölöp, *Rostpahl*.

Rácsgerenda, *Rostbalken*.

Rónáság, *Flachland*.

Redves, *reves, anbrüchig, morsch*; korhadásnak indult állapota a fának.

Rekettye, német — *Genista germanica Deutsche Ginster*.

Rekettye, nyúl — *Genista tinctoria Faerbeginster*.

Repedni, *aufreißen, Risse bekommen*, ha kiszáradás alkalmával a fa megrepedez megghasadozik.

Repő, ölyű — *Pteris aquilina, Saumfarme*.

Részilleték, *Tantieme*.

Részlet, *Parzelle*.

Részletes kimutatás, *Partikulare*.

Részletezni, *Detailiren, Parzellieren*; valamit részletesen kifejteni, felmérni.

Ribiszke, bérczi — *Ribes alpinum, Alpen-Johannisbeere*.

Ribiszke, fekete — *Ribes nigrum, schwarze Johannisbeere*; (*Wanzenbeere*.)

Ribiszke, köszméte — *Ribes grossularia, gemeine Stachelbeere*.

Ribiszke, vörös — *Ribes rubrum, gememeine Johannisbeere*.

Rinya, ollós *Scolopendra forficata Zangentausendfusz*.

Ritkás, *Raumde*; oly erdőtér, melyen a fák igen ritkán csak tiltul állanak.

Ritkítani, *lichten, auslichten*; a vető vágást a magfák egy részének kivágása által azon czélból ritkítani, hogy a serdény a légköri befolyásokat nagyobb mérvben élvezhesse.

Ritkítás *Lichtstellung*; l. ritkítógás.

Ritkítási fok, *Lichtgrad, Lichtungsgrad*; a természetes ujbolítás alatt lévő állabb megritkításának kisebb nagyobb mérvé.

Ritkítógás, *Lichtschlag, Lichthieb, Lichtau*; l. ritkítani.

Robar, *rovar, Kefer, Kerfthier, Kerbthier, Insekt*.

Robartan, *rovartan, Kerfkunde, Insektenkunde*; Entomologie.

Rostos gyökér, *Faserwurzel*; főleg ez egysziküeknél előforduló sűrű elágazott mellék gyökérzet, mely az elsatnyult főgyökeret pótolja.

Rostos sejtszövet, Prosenchyme; hosszas sejtekből alakult szövet, mely igen szilárd állományt képez p. o. a faháncs.

Rovarfalás, *Insektenfrasz*.

Rovarok, *Insekten*.

Rovarpusztítás, *Insektenvertilgung*.

Rovartan, *Insektenkunde*.

Rovátkolni, *aufplatten*; — a csuszornák szálainak azon összekötési módja, midőn az egyik szál vége alólról a másiké pedig felülről félig bevágva s mind a kettő egymásra illesztve faszeggel a vánkosra szegeztek.

Rovás, *Kerbholz*.

Rózsa, árva — *Rosa alpina*, *Alpenrose*.

Rózsa, csipke — *Rosa canina*, *Hundsrose*. —

Rózsa, parlagi — *Rosa arvensis*, *Feldrose*. —

Rökönyös, *stokig*; a fának korhadási állapota az első fokon.

Rökönyödés, *das Stockig werden*.

Rözsefa, *Reisholz*; vékony ágfa.

Rözsenyalábok, *Büschel, Welten*; egyenlő hosszúságra vágott vékony ágakból $\frac{1}{2}$ —2 lábnyi vastagságban kötött s tüzelésre szolgáló nyalábok.

Rudak, *Stangen*; a rudas erdők egyes fái l. rudas

Rudaserdő vagy rudas, *Stangenholz*; azon állab, melynek fái az alsó ágaktól megtisztultak és meglehetősen vastagsággal bírnak.

Rugékonyság, *Elastizitaet*; a fának egyik tulajdonsága, melynél fogva ha nyomás következtében meghajlított, a nyomás megszűnte után eredeti állását visszafoglalja.

Rúdkörző, *Stangenzirkel*.

Rügy, *Gemma Knospe, Blätterknospe*; külsőleg kupidomu, pikkelyes képződmény, mely a tengelyt legfiatalabb korszakában képviseli, s melyből a levelek erednek.

S.

Sajtany, növényi, Legumen, *Pflanzenkasein*; az állati sajttal egyenlő összetételű, a növényekben gyakran előforduló légenyartamas alkész.

Sajtott tőzeg, *Presztorf*.

Sarj, *Ausschlag, Lode*; általános elnevezése minden a fa törzsén tövén és gyökerén kitoró fiatal hajtásnak; innen tuskó — tő és gyöksarj.

Sarjadék, *Wiederwuchs*; a sarj és közép erdők vágás területén a vágás következtében létrejött hajtások összege. (A szálerdőben serdény.)

Sarjadzás, *Ausschlagen*, a sarjak előtörése.

Sarjálláb, *Schlagholzbestand*.

Sarjerdő, *Niederwald*.

Sarjerdőgazdaság, *Niederwaldwirtschaft, Niederwaldbetrieb*.

Sarjerdőüzem, *Niederwaldbetrieb, Schlagholzbetrieb, Niederwaldwirtschaft*.

Sarjfa, *Schlagholz*.

Sarjkétség, *Ausschlagsfähigkeit*; a növények képessége sarjadzás által megújulni.

Sarjúzem, *Ausschlagbetrieb*; általában azon erdőüzemmódokat jelenti, melyeknél az újbólítás kizárólag a fák törzseinek tuskóinak s töveinek kihajtása útján történik. Alerdő-, kapáserdő-, botfa- és nyeselőüzem. —

Sarlóbér, *Sichelzins*.

Saruzni, *Beschuhen*; a czölöpöknek a földbe jutó hegyes részét vashegygyel, úgy nevezett saruval, ellátni.

Sápkór, *Bleichsucht*; növénykór mely a levélzöld szabálytalan fejlődéséből eredvén, a levelek sápadtságában jelentkezik.

Sás, homok — *Carex arenaria, Sand-Riedgras, Sandsegge*.

Sáska, vándor — *Gryllus (Acridium) migratorius. Wanderheuschrecke*.

Sátor, *Doldentraube*; a fürt oly neme hol az alsóbb virágok kocsánjai a felsőkénél sokkal hosszabbak, úgy hogy az egyes virágok majd nem egy síkban fekszenek.

Sejt, *cellula, Zelle*; a növények elemi szerve. — Sejtek

csoportulása képezi a növényi testet.

Sejtborék, *Zellmembran, Zellwand*; a sejt legkülsőbb, sejtenyéből álló része, mely a sejttartalmat szakadatlanul körös körül zárja.

Sejtes növények, *Plantae cellulales, Zellpflanzen*; alsóbb szervezetű növények, melyek edényekkel nem bírnak hanem csupán sejtekből alakulvák.

Sejtgyarmat, *Zellfamielie*; a sejtek oly laza egyesülése, miszerint azok tökéletes kiképzetésük után elválnak egymástól és életüket azontul egyenként folytatják.

Sejtképzény, — **képzény**, *Plasma, Protoplasma*; a sejt életprincipiuma és azért leglényegesebb része.

Sejtközimenetek, *Interzelluralgänge*; csatornaszerű menetek a sejtek közt, melyek vagy levegőt, v. gyantát v. olajat visznek.

Sejtmag, **sejtmagcsa**, *Cytoblast, Zellenkern*; a sejtben előforduló, gömbalaku testecske, mely a protoplasma egy részének megsűrűsödéséből veszi eredetét.

Sejtnedv, *Zellflüssigkeit*; folyadék, mely a sejtben előforduló többféle anyagot föloldva tartalmaz.

Sejtragasz, *Intercellularsubstanz*; a sejtborék átváztotzatásából származó anyag,

- mely a sejteket egymással összeragasztja.
- Sejtszövet**, *Zellgewebe*; a sejtek oly csoportosulása, melynélfogva ezek egész életükön át egyesülve maradnak.
- Sekély**, *Flachgründig*; — a talajnak csekély mélységét jelenti.
- Selejtés**, *Ausschusz*; ha a deszka javát kiválogatják csak a selejtesse marad meg.
- Seprüvessző**, *Besenreis*; leginkább a nyirfa seprünek való vékony ágai.
- Serdény v. utóserdény**, *Nachwuchs*; oly fiatal fanövényeket jelent, melyek természetes vetülés által vágásokban vagy oly erdőréteken jöttek létre, melyeken még elszórtan magfák állanak l. előserdény, *Vorwuchs*.
- Serték**, *Setae, Borsten*; a szőrökhez hasonló, de igen me-rev kiemelkedések a növények külbőrén.
- Sikmérő**, *Planimeter*; mértani eszköz, mellyel a térképen az egyes részletek tartalmát számítják ki.
- Sinkófa**, *Riesenstümmel, Auswurfsstümmel*; a csuszorna végsőfiókjának alját képző fölfelé görbült bükkfa, melyről a lecsúszó fa kiugrik.
- Sinlődni**, *kümmern*; midőn a fák gyenge beteges kinézéssel bírnak s a mellett a növésben hátramaradtak, azt mondják hogy sinlődnek.
- Sisakvirág**, farkasölő — *Aconitum lycoetinum, gelber Eisenhut*.
- Som**, fehér — *Cornus alba, weisser Hartriegel*.
- Som**, husos — *Cornus mascula, gelber Hartriegel*.
- Som**, veresgyűrű — *Cornus sanguinea, rother Hartriegel*.
- Sorültetés**, *Reihenpflanzung*.
- Sovány talaj**, *armer Boden, magerer Boden*.
- Sövény**, *Hecke*.
- Sövénykarók**, *Zaunpfähle*.
- Sövényrudak**, *Zaunstangen*.
- Sudarlós**, *abholzig*; oly fa melynek vastagtaga, derekától sudara feléaránytalannal csökken.
- Sudarodás**, *Abfall der Stammdurchmesser*; a törzs vékonyodása a sudár felé.
- Sudár**, *Baumwipfel, Baumgipfel, Gipfel, Wipfel, Zopf*; a fák törzsének felső az ágak közt felnyúló vékonyabb része.
- Sudáraszály**, *Wipfeldürre, Gipfeldürre, Zopfstrocknisz*; midőn a fák sudara bár mi okból elszárad.
- Sudártűz**, *Gipfelfeuer, Wipfelfeuer, Flugfeuer*; midőn erdőégés alkalmával a tűz fák, különösen a tülevelűek, lombzatába kap, s egyik fáról a másikra terjed.
- Sudárvég**, *Gipfelende, Wipfelende, Zopfende*.
- Sugár**, *Halbmesser, Radius*.
- Sugárhasábok**, *Leithölzer*; az olasz boksák aljára sugár alak-

ban rakott hasábfák, melyekre a hidlatot rakják.

Sugárrepedések, *Kernrisse*; midőn a fa harántmetszetén, közepétől kifelé sugárszerűen megreped.

Suháng, *Heister*; a szabadba való kiültetés végett faiskolában nevelt 7 és több lábnyi magas és 1—2 hüvelyk vastag lombfácskák.

Suhángültetés, *Heisterpflanzung*; suhángokkal való ültetés l. suháng.

Suriány. *Auswuchs, Jungmais, Maisz, Aufwuchs*, akár természetes vetülés akár mesterséges vetés vagy ültetés által eredt vágható korának első negyedében álló fiatal erdő.

Surrantó, *Floszloch, Durchlasz, Floszdurchlasz, Floszgasse, Floszpassage*; a malomgátak és uszagátakon át vezető zsilipszerű szűknyílás, melyen a talpak vagy a kötetlenül uszó fák átbocsájtatnak, s mely rendszeren tiltóval van elzárva. A surrantóknak néha az is célja hogy a vízi vámot be lehessen szedni vagy a talpakat ellenőrizni.

Súlyedt fa, *Senkholz*; azon fák melyek az usztatás alkalmával magukat vízzel megszívva önterhők miatt elsúlyednek, s melyeket a víz lepadása után ki szoktak huzni.

Sűrű-erdő, *gedrungener oder geschlossener Bestand*; oly erdő

melyben a fák az erdő korához képest lehető sűrűn állanak.

Sűrű zárlat, *Dichter Schlusz, Dichter Stand, Dichte Bestockung, Dichte Stellung*; midőn az erdő fái a szabályos teljes zárlatot meghaladó sűrűségben állanak.

Szabad állás, *freier Stand*; midőn egyenként vagy oly távolban állanak egymástól a fák, hogy a szomszédfaktól minden tekintetben korlátlanul mindenfelé terjedhetnek

Szabad erdő, *offener Wald*; oly erdő mely már a legelő marha szája alól felnőtt s mely a legeltetésnek meg van nyitva.

Szabadlakás *Forstdinstwohnung, Deputatwohnung, Freiquartier.*

Szabályellenes, *abnorm*; (abnormis, abnorm.)

Szabályos állab, *regelmässiger Bestand*; fái közel egykoruak

Szabályos állapot, *Normaler Zustand*; az erdőnek a helyi és különösen a termőhelyi viszonyoknak megfelelő tökéletes állapota (normális állapot.)

Szabályos fakészlet, *Normalvorrath*; *Fundus instructus*; azon összes fakészlet mely az erdő szabályos állapotának megfelel. (normális fakészlet)

Szabályos fatermés, *Normalertrag, Durschnittsertrag*; az erdő szabályos állapotának megfelelő fatermés nagysága.

Szabályos növekvés, *szabá-*

lyos növedék, Normaler Zuwachs; az erdő szabályos fanövekvésének nagysága.

Szabályos virág, Regelmäßige Blüthe; olyan, mely metszés által két egyenlő félre választható; **Szabálytalan, unregelmässig** ha rendszeres metszés által nem lehet két egyenlő félre osztani.

Szabálytalan állab, unregelmäßiger Bestand; — mely szabálytalan eloszlás mellett különbözőkorú fákból áll.

Szabályzott osztagok, Wirtschaftsfiguren; a jövődöbéli gazdaság céljának megfelelőleg kiegészített, kikerített osztagok.

Szabványöl, Normalklafter, Massenklafter, Summarische Klafter; eszményi fatömmérték melyben az erdőrendezésnél a szükséges egyformaság végett a fatömegeket kifejezik. Minálunk egy szabványöl 100 köbláb tömör fatartalommal bir, s körülbelül 1 négylábnyi hasábos ölnék felel meg. (normál öl.)

Szak, Fach; — a fatermésnek a szakozási módszerek által való kipuhatólásánál, a táblázatokban az egyes korszakok fatermése számára nyitott rovatok.

Szakasz, Rotte, Holzhauerrotte; egy számlára közösen együtt dolgozó legalább 3, rendszeren 4, 6, 8, favágó; a szakasz tu-

lajdon tagjaiból választja a szakasz mestert, ki azt vezeti és képviseli.

Szakasz mester, Holzhauermeister, Rottmeister, Meisterknecht, Obmann, Vorgedinger; rendezett és nagyobb szerű erdőgazdaságban a vágásokat 4, 6—8 favágókból álló szakaszoknak osztják ki, e favágók legügyesebb, legszorgalmasabb egyéne bizatik meg a szakasz feletti felügyelettel, ez képviseli egyszersmind a szakaszt és szakasz-mesternek nevezetik.

Szakmány, Gedingarbeit; az erdész és munkások között favágás, szénítés, csuszorna készítés s a t. végett kötött szóbeli szerződés, mely szerint a munkások a kialakított bérért a fa ölet, a szén mérőjét s a t. tartoznak előállítani.

Szakmány munka, Gedingarbeit.

Szakozás v. szakozási módszer, Periodeneintheilung, Fachwerk, Fachwerksmethode, Fachwerkseintheilung; általános elnevezése az erdőtermés azon kiszámítási módjainak, melyeknél az erdő osztagainak terei vagy jelenlegi fatömegei a vágásig várható fanövedéssel együtt a kitüzött fordá 10 vagy 20 éves korszakaira egyenlőn és átnézeten beosztatnak.

Szapín, Sapin, Zapin, Zappel; csákány alakú, nehéz szálfák

- emelésére és forgatására szolgáló kézi eszköz.
- Szaporítás**, *Fortpflanzung*; az erdei fáknak különféle módon való szaporítása.
- Szaporodási képesség**, *Fortpflanzungsfähigkeit*; a fáknak szaporodási képessége mag vagy tö- és gyök-hajtások által.
- Szarufa**, *Sparren, Dachsparren*;
- Szárkarók**, *Nutpfähle, Falzbürsten, Spuntpfähle*; viz építésnél alkalmazott többnyire padló deszkákból készült vízhatlan falak, hol a függőlegesen álló deszkák egymásba vannak hornyolva.
- Szárjadékok**, *Stomae, Spaltöffnungen*; félhold alakú sejtek közeit képező nyílások a növények külbőrén.
- Szálalni**, *pläntern, Fehmeln*; l. szálaló üzem.
- Szálaló erdő**, *Plänterwald, Fehmelwald*; l. szálaló üzem.
- Szálaló üzem**, *Plänterbetrieb, Fehmelbetrieb*; azon erdőgazdaság midőn a szükséges fát kor, vastagság s más minőség szerént nem rendes vágásokból hanem szálanként az egész erdőből ott vágják a hol az a megkívántató minőségben találhatik.
- Szálaló vágás**, *Plänterhieb, Auszugshieb*; l. szálaló üzem.
- Szálaló vágat**, *Plänterhau*; a rendezett szálaló üzemnél, a szálalás egyszerre nem az egész erdőre hanem ennek csak egy részére terjesztetik ki; s a szálalás alatt lévő erdőtér szálaló vágatnak neveztetik.
- Szálás**, *Hochstämmig*; sugár magastörzsű fa.
- Szálcsa**, *Staubfaden*; azon nem lényeges része a porodának, melyen a porhon meg van erősítve; — a szálcsa gyakran hiányzik.
- Szálerdő**, *Hochwald, Samenwald*; oly erdő, mely természetes vagy mesterséges vetés vagy ültetés által ifjittatik és magzó-korát meghaladó magas fordában használtatik.
- Szálerdő - állab**, *Hochwaldbestand*.
- Szálerdő üzem**, *Hochwaldbetrieb*.
- Szálfa**, *Langholz*; azon fa, mely levágás után ágaitól megtisztítva sem tönkökre sem ölfának nem vágatik fel hanem egy szálban marad.
- Szálfa usztatás**, *Langholzflösserei*.
- Szállam**, *Anflug*; vetülés által eredt fiatal fanövények oly fanemeknél, melyek szárnyas vagy könnyű maggal birnak, különösen a tüvevelükknél. —
- Szállamos**, *angeflogener Ort*; erdőtér, mely szállam által vetült.
- Szállítás**, *Bringung, Transport*; a fának az erdőből az utakig vagy a felhasználás helyéig való szállítása.
- Szállító hivatal**, *Flossamt*; —

- a fának sónak s a t. tutajokon való szállítását eszközölő hivatal.
- Szállítási készülétek**, *Bringungsanstalten*, *Transportanstalten*, *Bringungsverrichtungen*; a fának szállítására szükséges különféle épületek, eszközök; például: uszagátor, csuszorna, gáta, s a t.
- Szállítási költségek**, *Transportkosten*.
- Szállítási mód**, *Bringungsart*, *Transportart*; — például vizen vagy szárazon, tengelyen vagy csuszornán s a t.
- Szállítási apadék**, *Bringungscalo*, *Bringungsverlust*; a szállított fában kopás, széttörés elforgácsolás, lopás, s a t. által történt apadás.
- Számozni**, *abposten*, *abzählen*; a feldolgozott tűzifát ölenként, az épület és szerszám fát pedig különbékek szerint darabonként vagy rakásonként számokkal ellátni, s egyszerre mind az utóbbiak számát meghatározni.
- Szán**, *Schlitten*.
- Szántalpak**, *Kufen*, *Schlittenkufen*.
- Szánút**, *Schlittenweg*, *Fuhrschlittenweg*.
- Szárazon való szállítás**, *Landtransport*.
- Száraz termés**, *Trockenfrucht*; olyan midőn a magrejtő hártás, bőrnemű vagy fás állománnyal bír.
- Szárnyas levél**, *Gefieder-*
- tes Blatt*; olyan összetett levél melynél a közös nyél oldalain erednek ki a levelek.
- Szárölelő levél**, *Stengelumfassendes Blatt*; midőn az ülő levél a szárt kögével körülöleli.
- Szeder**, hamvas — *Rubus caesius*, *Ackerbeere*.
- Szeder**, málna — *Rubus idaeus* *Himbeerenstrauch*.
- Szeder**, seregély — *Rubus fruticosus*, *Brombeeren*.
- Szegecs**, *Stift*; p. a csizmák készítésénél használni szokott fa szegecs.
- Szegélyezni**, *Säumen*, *Besäumen*; deszkát szegélyezni.
- Szekercze**, *Barte*; széles vékony, rövid nyelű egy kézből használható baltaalakú ács eszköz.
- Szekér - oldalf**, *Wagenleiterbaum*.
- Szekérrud**, *Wagendeichsel*, *Wagenstange*, *Deichsel*, *Deichselstange*.
- Szekérutak**, *Fuhrwege*.
- S z e l e m f a**, *Dachpfette*, *Dachstuhlruthe*, *Wandrahme*, *Rahmholz*, *Pfette*, — fák, melyek a födélzök hosszában haladva a szarufa állásokat összekapcsolják.
- Szem**, *Auge*; a kertészek a gyümölcsfák rügyeit különösen a nemesítésnél szemeknek is nevezik.
- Személyzet**, *Personal*.
- Szemirányzó**, *Oculardiopter*; a mérő asztalon használatni

szokott irányzóvonalas azon lemeze, melyen át a szemléző közvetlenül néz, míg a vonasz másik végén lévő lemez mint-hogy a tárgy felé áll, tárgy-irányzónak neveztetik.

Szemle, *Oculata*.

S z e m ö l e s ö k, *Verucae, Warzen*; nagyobb gömbölyű kiemelkedések a növények külbőrén.

Szemrebecslés, *Okularschätzung, Anschlag*; egyes fák vagy egész erdők fatömegét, továbbá más erdei termékek p. a gubics mennyiségét szemmérték szerint megítélni, becsülni.

Szemrebecsülni, *ansprechen*; l. szemrebecslés.

Szemzeni, *Oculiren*.

Szender, fenyű — *Sphinx pinastri, Kiefernswärmer*.

Szenítés, *Köhlerei, Kohlenbrennen*; gyűfogalma a szenítéshez tartozó készülékeknek s intézeteknek valamint a szenítési folyamatnak.

Szenítési folyamat, *Verkohlungsprocess*.

Szenülés, *Auskohlung*; a fa bogsában való szenítésének bevégezését jelenti. Szenült bogsa, *ausgekohlter Meiler*.

Szerszámfa, *Geräthholz, Geschirrhholz, Nutzholz, Werkholz*; gyű neve azon apróbb fa választékoknak melyeket külföldre kézművesek, kerégyártók, esztergályosok s a t. feldolgoznak.

Szerszámfasziükséglet, *Nutzholzbedarf*.

Szerszámfatermés, *Nutzholzertrag*.

Széldeszka, *Schwärtling, Schwarzte*; azon egyik oldalán lapos másikán gömbölyű deszka, mely a deszkafürészelésnél a ramasz két, illetőleg négy széliről leesik.

Szélességi klíma, vagy **égalj**, *Breitenklíma*; azon klíma mely a helynek déli vagy éjszaki fekvésén alapszik.

Szélfogó, *Waldmantel, Windmantel*; az erdő vagy a vágások szélén ezek védelmére meghagyott erdőpászta.

Szélfogó, *Feuermantel, Windschauer*; — a bogsának szél ellen való védelmére felállított, vesszőből font félkör alakú falak.

Szélsőfák, *Randbäume, Randhölzer*.

Szél törés, *Windbruch*; a szél által kitörött vagy tövestől ledöntött facsoport.

Szén, *Kohle, Holzkohle*.

Szénapram, *Kohlenklein*.

Szénarúd, *Wiesbaum, Heubaum*; azon egyenes rúd, melyel a szekerre rakott szénát leszoritni szokták. Kötörud.

Szénbogsa, *Kohlenmeiler*.

Szénégető, *Köhler, Kohlenbrenner*; azon erdei munkások kik szénégetéssel foglalkoznak.

Szénégetés, *Kohlenbrennerei; Köhlerei*.

Szénfa, *Kohlholz*; általában vé-

- ve azon vágott és feldolgozott fa, mely szénégetésre van rendelve.
- Szénfavágás**, *Kohlholzschlag*, *Kohlen-hau*, *Kohlen-hieb*; azon vágás, melyen a fát helyben szénné égetik.
- Szénföld**, *Gestübe*; föld és szénpor egyveleg, mely különösen az olasz bogsák betakarására szolgál.
- Szénfuvaros**, *Kohlenfuhrmann*, *Kohlfuhrleute*.
- Szénegzők**, *Kahlendämpfe*; a szénégetésnél fejlődő gőzök.
- Szénhely**, *Kohlung*; azon erdő-rész hol szenet égetnek.
- Szénkas**, *Kohlenkorb*; vesszőből kosár alakulag fonott kas a szénfuvarosok szekerein.
- Szénmértékek**, *Kohlenmasse*; a szénnek megmérésére szolgáló helyenként különféle nagyságú ürmértékek.
- Szénnyeremény**, *Kohlenaüsbeute*; bizonyos fatömegből szénítés által nyert szénmennyiség.
- Szénpajta**, *Kohlenkammer*, *Kohlenhaus*, *Kohlshoppen*.
- Szénpor**, *Kohlenstaub*.
- Szénre csme**, *Brandschorf*, *Brandschurf*; a szénégetésnél a szérükön, a fából kifolyó nedvek s a fejlődő kátrány követvetkezéteben képződő összeálló szurkos kéreg, mely tüzelésre használható.
- Szénszedés**, *Kohlenlangen*, *Auslangen der Kohlen*; a szénnek a bogsákból való kiszedése.
- Szénvonó**, *Kohlenkrücke*; a szénnek a bogsából való kihuzására szolgáló fanyelű vas-kamó.
- Szénzsák**, *Kohlensack*; rosz vagy hosszú utakon a szénszállításnál, sok apradék képződésének meggátlása végett használtatnizsokot ponyva zsákok.
- Szérü**, *Kohlstätte*, *Kohlenstätte*, *Koh!platz*; azon köralaku hely, melyre a bogsát rakják.
- Szétválogatni**, *sortiren*; a fát fanem, minőség és mérték szerint a feldolgozásnál szétválogatni.
- Szétvetődés**, *Schütten des Meilers*; az elfojtott szénboksában néha rohamosan fejlődő gőzök szétrobbantják a bogsát s a fát szétvetik.
- Szijács**, *Splint*.
- Szijácsfa**, *Splintholz*.
- Szikek**, *Cotyledones Samenlappen*; a növény azon részei, melyek az ébrenytkörülveszik.
- Sziklafaj**, *Gebirgsart*, *Gesteinsart*, *Felsart*.
- Szil**, amerikai — *Ulmus americana*, *Amerikanische Ulme*.
- Szilánk**, *Leuchtspan*; vékonyra hasított világításra használt faszelet.
- Szilánkfa**, *Spanholz*.
- Szil**, kérges — *Ulmus suberosa*, *Korkrulme*, *Korkkürster*.
- Szil**, nyoleczporhonu — *Ulmusefusa*, *langstielige Flatterulme*.

Szil, sima — *Ulmus campestris*, *Feldulme*, *Feldrüster*.

Szilva, kerti — *Prunus domestica*, *Gartenpflaume*.

Szilva, kökény — *Prunus spinosa*, *Schlehdorn*.

Szilva, közép — *Prunus insititia*, *Kriechpflaume*.

Színföld, termőföld, Damm-erde; — színföldnek nevezük a föld azon felső rétegét, mely nagyobb részt korhadó növényi részekkel elegyítve több vagy kevesebb televénnyel bir; ettől feketés színét és termékenységét nyeri.

Szintezés, Nivellirung.

Szirom, Blumenblatt, Kronenblatt; a pártának egyes levelei.

Szilárdság, Festigkeit; a fának azon tulajdonsága, melynélfogva az a szétszakításnak ellenyomásnak vagy éltörésnek ellentáll.

Szítani, antreiben; a szénégető az által szítja a bogsában a tüzet, ha több gőzüt szúr a takarón.

Szitzkár, méhalaku — *Sphinx* (*Sesia*) *apiformis*.

Szítörés, Schürgasse; a szénbogsánál.

Szivalaku levél, Herzförmiges Blatt; midőn a levél köge a szív alakjához hasonlít.

Szivgyökér, Herzwurzel, Pfahlwurzel; a fának függőlyesen a földbe mélyedő közép tögyökre.

Szívósság, Zähigkeit.

Szolgalmár, Servitutsberechtigter; oly személy, mely valami birtokra nézve, rendesen vizszontszolgálatok fejében, részes haszonélvezeti joggal bir, anélkül, hogy a birtokra nézve tulajdoni joga volna. Ha a birtoktárgy általában erdő vagy ennek egyes termékei, u. m. fa, legelő, alom s a t. akkor a haszon élvező is a szerint neveztetik erdei, — faizási, — legeltetési, — s a t. szolgalmárnak.

Szolgalom, szolgálmány, Dienstbarkeitsrecht, Berechtigung, Servitut; részhaszonélvezeti jog valamely birtoktárgyra p. erdőre nézve, anélkül hogy a haszon élvező azt illetőleg tulajdoni joggal birna. A részes haszonvétel tárgyai szerint: faizási — legeltetési — vadászati — s a t. szolgalom. E haszonvételi jog többnyire vizszontszolgálat fejében gyakoroltatik, innen az elnevezés „szolgalom.”

Szórványos, eingesprenzt; azon fanem, mely bizonyos állásban csak ritkán és egyenként szétszórva jön elő.

Szórványos makktermés, Sprengmast.

Szöglencz, róka — *Papilio* (*Vanessa*) *polychloros*, *Rüsternfalter*.

Szökese, zöld — *Gryllus* (*locusta*) *viridissimus*, *grüner Heukaefer*.

Szökély, Anlauf der Säge; azon

- távolság melyel a fűrészmal-
mokban függélyesen járó fű-
részlapon minden feljebb
álló fog az alsóbb fölé ki-
szökik.
- Szökő csuszorna**, *Auswurfries-
sen*; a fának hegyekről való le-
csusztatására szolgáló készü-
lék, melyből a fa a csuszorna
végtagjának ellentétes hajlásá-
nál fogva kiszökik.
- Szökőncz**, tölgy leveli — *Chry-
somela (haltica) oleracea, Ei-
chenblattkäfer.*
- Szöllőkarók**, *Weinpfähle.*
- Szömörce**, eczet — *Rhus co-
tinus, Gerbersummach.*
- Szömörce**, mérég — *Rhus to-
xicodendron, Giftsummach.*
- Szömörce**, sárga — *Rhus co-
tinus Perückensummach.*
- Szömörce**, virginiai — *Rhus
typhinum, Essigbaum.*
- Szörök**, Pili, *Haare*; szőra-
laku kisebb nagyobb ki-
emelkedések a növények kül-
bőrén.
- Szurkocs**, jegyes — *Curculio
(Pissodes) notatus, kleine brau-
ner Rüsselkäfer.*
- Szurkocs**, fenyő — *Curculio
(Hylobius) pini, grosser brau-
ner Rüsselkäfer.*
- Szurokfőzés**, *Pechsieden.*
- Szurokkemence**, *Pechofen*; ke-
mence, melyben a szurkot főzik.
- Szúaszály**, *Wurmtronniss*; ve-
szélyes fakór, mely onnan
ered, hogy különféle rovarok
a kéreg alá vagy a szijácsba
furják magukat, ott szaporod-
- nak, s ezek alakjai a háncest
elvágván, a fanedv keringé-
sét gátolják.
- Szú**, betüző — *Bostrichus typo-
graphus, Fichtenborkenkäfer.*
- Szú**, egyenetlen — *Bostrichus
dispar, ungleicher Borkenholz-
käfer.*
- Szüette**, *wurmstichig*; a szuáltal
megrágott, átfurdalt fa.
- Szú**, görbefogu — *Bostrichus
curvidens, Tannenborkenkäfer
krummszahniger Borkenkäfer.*
- Szú**, gyorsiró — *Bostrichus ste-
nographus, grosser Kiefern-
borkenkäfer.*
- Szú**, hatfogu — *Bostrichus chal-
cographus, sechszahniger Fich-
ten-Borkenkäfer.*
- Szú**, kétfogu — *Bostrichus bi-
dens, kleiner Kiefern-Borken-
käfer.*
- Szú**, kétszinű — *Bostrichus bi-
color, kleiner Buchenborken-
käfer.*
- Szúlikacs**, *Bohrlöcher Wurm-
frass*; a szúrágás által a fában
támadt likacsok.
- Szú**, sok-fogu — *Bostrichus la-
ricis, vielzahniger Borkenkäfer.*
- Szú**, vonalos — *Bostrichus line-
atus, Nutzholzborkenkäfer.*
- Szünetelő üzem**, *Aussetzender-
Betrieb*; ellentéte a tartamos
üzemnek, mert az erdő fater-
mését nem éveként s nem
egyenlő mennyiségben, ha-
nem a körülmények szerint
a forda rövidebb vagy hosz-
szabb időközeiben tömegesen
használjuk fel.

Szütyő, Schlauchfrucht; egy magvu, rendetlenül felnyíló toktermés.

T.

Tag, District, Hauptabtheilung; egy üzemosztálynak természetes (völgyek, gerinczek) vagy mesterséges (nyiladék) vonalok által könnyebb átnézhető s a t. tekintetéből képzett főrészei, körülbelül az mi a mezőgazdaságnál a dűlő.

Tagosítás, Commassation; —

Takarmánylomb, Futterlaub; különféle erdei fák takarmánynak használt lombja.

Talaj, Boden; a földnek a közetek elmállása folytán képződött termőrétege.

Talajalkrészek, Bodenbestandtheile.

Talajbecslés, Bonitirung des Bodens; A talajjóságának becslése tekintettel a talaj fatermőképességére.

Talajboríték, Bodenüberzug; a talajt fedőfü, gyom, moha, lomb, s a t. egy átaljában a rajta lévő élő vagy elhalt növények és növényrészek összesége.

Talajesökönös növények, Bodenstäte Pflanzen; oly növények, melyeknek léte a talaj bizonyos összetételéhez vagy tulajdonságaihoz van kötve; így például *Sorbus aria*, *Orbus fusca*, *Anemona sylvestris*

s a t. esökönösen a mésztalajhoz ragaszkodnak.

Talajisme, Bodenkunde.

Talajjavítás, Bodenverbesserung; a talaj termőképességének vagy erre befolyással bíró tulajdonságainak fokozása, például porhanyítás vagy oly fanemek ültetése által, melyek dus lombozatukkal a talajt trágyázzák.

Talajjóság, Bodengüte; a talajnak viszonylagos termőképessége a fatermelésre nézve.

Talajkósza növények, Bodenwage Pflanzen; oly növények, melyeknél egyáltalában nem vehető észre, hogy a talaj valamely összetétele iránt előszeretettel viseltetnének; melyek tebát különféle összetételű talajon egyaránt tenyésznek

Talajmegmunkálás, Bodenbearbeitung.

Talajmélység, Bodenmächtigkeit, Grün digkeit des Bodens; a föld termőrétegének kisebb nagyobb vastagsága.

Talajnedvesség, Bodenfeuchtigkeitkeit.

Talajnemek, Bodenarten.

Talajosztály, Bodenklasse; a föld kisebb nagyobb termőképességét jelző osztály, termőhelyi osztály.

Talajtan, Bodenkunde; a talajnak a fatermésztéshez való viszonyáról szól.

Talajtevékenység, Bodenthätigkeit; a talajnak azon tulajdonsága, melynél fogva a nö-

vényi hulladékot s más alkatrészeit gyorsabban vagy lassabban, többé vagy kevésbé felbontja s a növények táplálására alkalmassá teszi; így az agyag talaj nem, ellenben a mésztalaj igen tevékeny.

Talajtérkép, Bodenkarte; oly térkép, melyen az előforduló talajkülönbségek terjedelmök szerint vonalak és színek vagy más jelek által megkülönböztetve ki vannak jelölve.

Talajválogató növények, Bodenholde Pflanzen; oly növények, melyeket noha nincsenek a talaj bizonyos összetételéhez kötve, mégis gyakrabban találni ott hol bizonyos alkatrészek megvannak. Így a ternyő tiszafa, a bükk, a gyalogfenyő boróka s a t. ámbár különféle talajon — de többnyire és legvidorábban tenyésznek ott hol az mésszel is bír.

Taliga, Karren.

Talp, Gestör; keresztfa és faszegék segítségével egymással összekötött szálfaék vagy deszkák, melyek a vizen úszva teherrel megrakva vagy anélkül szállíttatnak tova. A talpak hosszúsága szélessége és a szálak vastagsága a viziút szélességétől függ. Patakon vagy kisebb folyókon a talp egyenként, nagyobb folyókon több talp tutajjára összekötve uszfatik.

Talpfák, Flossbaeume, Flosshölzer; szálfaék, melyek talppá kötve szállíttatnak.

Talpperenda, Grundbalken.

Talpkoresolya, Einbindrutsche; fakészítmény, melyen a talpkötőhelyről a kész talpakat a vízre csusztatják.

Talpkötőhely, Einbindplatz, Einbindstaette, Bindstaette; a folyók és uszapatakok partjain azon hely, a hol a szálfaakat talpakká kötik.

Talpkötő, Flossband; keresztfaék, melyek által a talp szálfaí egymással összeköttenek.

Talpteher, Oblast; a talpakra s tutajokra rakott teher: deszka, lécz, zsendely, donga s a t.

Tapasztalati, empirisch.

Tapló, Zunder, Feuerschwamm.

Targoncza, Laufkarren, Schubkarren.

Tarlasztani, letarolni, abholzen, Faellen; valamely erdőtér minden fát levágni.

Tarlasztás, Abtrieb.

Tarlasztási hozam, Abtriebsertrag; azon famennyiség, melyet a tarlasztás holdanként vagy egészben eredményez. Tarlasztási valódi hozam, *gegenwaertiger oder wirklicher Abtriebsertrag.* — Tarlasztási átlaghozam, *Durchschnittlicher Abtriebsertrag.*

Tarlasztási kor, Abtriebsalter; az állab azon kora, melyben az valósággal letaroltatik.

Tarlasztási törzs-szám, Abtriebsstammzahl; valamely ál-

- lab tarlasztásánál holdanként találató törzsek száma.
- Tartalék, Reserve;** az erdőben azon fakészlet, melynek rendeltetése: ha a megállapított fatermés egyes esetekben elegendő nem volna, pótléku szolgálni. A tartalékot az erdőknél vagy a vágási tervből kihagyott egyes osztagok vagy mérsékeltbb becslés által szokták biztosítani.
- Tartamosan, Nachhaltig** l. tartamos üzem.
- Tartamos fatermés, nachhaltiger Ertrag;** mely a tartamos üzemnél minden évben használat alá kerül, ellentétben a szünetelő üzemnél hosszabb vagy szabálytalan kiterjedésű időközökben használat alá jövő összehalmozott szünetelő fatermással.
- Tartamos használat, Nachhaltige Benützung** l. tartamos üzem.
- Tartamos jövedelem, Nachhaltige Rente;** l. tartamos üzem.
- Tartamosság, Nachhaltigkeit;** l. tartamos üzem.
- Tartamos üzem, Nachhaltbetrieb;** midőn az erdőhasználat és újbólítás egymással lépést tartván, az erdőből az egész forda alatt közel egyenlő évi fatermést használunk.
- Tartósítás, Conservirung** — a fának tartósságát különféle módon és eszközök által növelni.
- Tarvágás, Kahlhieb, der kahle Abtrieb;** a fának valamely erdőtérrel való egyidejű és tökéletes levágását — letarolását — jelenti. —
- Tarvágat, Kahlschlag;** azon erdőtér, melyről a fát mind egyidejűleg levágták, letarolták.
- Tatarozni, Ausbessern o. Aufbessern;** a hézagos vagy tisztás fiatalosok, serdények és sarjadékoknak, vetés, ültetés homlítás vagy dugványozás által való tökéletesbitése.
- Tavaszi dér, Frühjahrsreif.;** késő tavasszal járó a növényzetre káros dér.
- Tavaszi vágás, Frühjahrsaelung;** a fának (például a cserkéreg hántásnál) tavasszal a nedvkeringés beálltakor való vágása.
- Tábla, Tabelle.**
- Táj, Region.**
- Tájékozni, orientiren;** magát az égtájak szerint.
- Tájoló, Bousole; Compas,** szelence közepén álló tűhegyre tett delejtű, mely a világrészekre nézve tájékozást nyújt de különféle más mértani célokra is szolgál.
- Tálték, hangya alaku** — *Cle rus formicarius, Buntkaefer.*
- Támasz, Strebe;** oszlopok vagy más tárgyak megtámasztására szolgáló különféle fák.
- Tányéralaku párta, Tellerförmige Blüthe.**
- Táplálkozási folyamat, Ernährungsprozess;** p. a növényeknél.

Tárgyirányzó, Objectivdiop-
l. szemirányzó,

Tátó pártá, *Rachige Blüthe*.

Tejnedvedények, *Milch-
saftgefaesse*; a növényekben
elágazó csatornákat képez-
nek és fehér v. sárga tej-ned-
vet visznek.

Tekerceses, *sonnenwendig*; te-
kercesesen nőtt fa.

Tekerceses edények, *Spi-
roiden*; külsőleg különféle ki-
nézésű, soha el nem ágazó hen-
geres csatornák, melyek leve-
gőt visznek, a gyűrűs edé-
nyek, *Ringgefaesse*, csavaros
edények, *Spiralgefaesse*, há-
lós edények, *Netzgefaesse*, lép-
csős edények *Treppengefaesse*,
és pettyes edények, *Tüpfel-
gefaesse*.

Teknő, *Trog*.

Telekkönyv, *Lagerbuch, Grund-
buch*.

Televény v. korhany, Humus,
szerves testek korhadásának
eredménye, a termőföld egyik
nélkülözhetetlen trágyaalkat-
része.

Telítés, *Impregniren des Holzes*.

Teljes makktermés, *Volle Mast*.

Teljes virág, *Volstaendige
Blüthe*, olyan melynél a csé-
sze, pártá, porodák és
terme megvannak. **Nem
teljes**, hol e részek vala-
melyike hiányzik.

Teljvetés, *Vollsaat*; midőn va-
lamely tért egészen, nem pedig
csak pásztsáson vagy foltosan
vetnek be.

Teljzárlatu, *Vollbestockt*; oly
állab, mely a talaj termőké-
pességének megfelelő szabá-
lyos fatömeeggel bír.

Tengely, növényi, *Axis*,
Axe; a növény főrésztet teszi,
melyen a mellék és függelék-
részek (ágak, — levelek s a t.)
vannak megerősítve.

Tengelyen való szállítás,
Fuhrtransport.

Tengelicz, *Internodium*,
Axenglied; a növényi tengely
azon része, mely két egymás
fölött álló levél között van.

Tengelyfa, *Achsenholz*; bogná-
rok számára való szerszámfa.

Tenyészet, *das Fortkommen*; pél-
dául a bükk a meszes talajon
igen jól tenyészik, *die Buche
kommt auf dem Kalkboden sehr
gut for t*.

Termelés, *Produktion*.

Termelési költség, *Productions-
kosten*; azon költség a mibe
valamely tárgy előállításá, ter-
melése kerül.

Terméketlen, *unproductiv, un-
fruchtbar, productionslos*.

Terméketlenség, *Sterilität*.

Termésbecslés, *Ertragsschätz-
ung*.

Termési táblák, *Ertragstafeln*,
Erfahrungstafeln, *Bestandesta-
feln*, *Wachstumstafeln*, *Zuwachs-
tafeln*; tapasztalati uton gyűj-
tött adatokból összeállított oly
táblák, melyek bizonyos fa-
nem és termőhelyre nézve a
megfelelő holdankénti fatö-
meget és növekvést évről év-

re vagy a kor mindenik 5 v. 10-ik évére mutatják, s így az illető állaboknak mintegy életképét ábrázolják.

Termési viszonyok, Ertragsverhaeltnisse.

Terméstét, Nutzungsprozent, Nutzungsfactor, Ertragssatz; azon tizedes tört, melyel az illető erdő összes fakészletét szoroznunk kell, hogy a valódi fatermést kitudjuk. (Hundesha-gen termés kiszámítási módja.)

Termés v. nővirág, Stempelblüthe; tökélytelen virág, melyben csupán a terme van meg a porodák pedig hiányzanak.

Termésszabályozás, Ertragsregelung, Ertragsregulirung.

Természetileg vágható, physikalisch o. phisisch haubar; azon állab mely eléltsege, vagy más zavaró behatás következtében csak csekély vagy semmi növekvést nem mutat s kivesszéssel fenyeget.

Termőerő, Produktionskraft.

Termőföld, Bodenkrume, Ackererde; a föld felső, többé kevésbé elmállott s töbnyire tolevénnyel vagy trágyával lazított termékeny rétege. — l. szin-föld.

Termőhely, Standort.

Termőhelyi osztály, Standortsklasse.

Termőhelyi viszonyok, Standortsverhältnisse.

Termőképesség, Ertragsfähigkeit; a talajnak a helyi viszo-

nyokból eredő fatermő-képessége.

Termősítés, Urbarmachung, Beurbarung; a még nem művelt talajnak megmunkálás által termővé tétele.

Terpesz, Sägeschrank, Schrank.

Terpeszteni, schränken; a fűrész fogait kihajtogatni.

Terpetin, Terpentin.

Tetőpont, Kulminationspunkt p. a fa-növekvés tetőpontját elérte.

Téglaszín, téglavető, Zigelei; Ziegelbrennerei, Ziegelhütte.

Tél, Hartmonate, Wedelzeit; a szálerdőben a favágásra legjobb időszak, mely deczember január és február téli hónapokra terjed.

Téli vágás, Winterfällung.

Téregység, Flächeneinheit; p. négyszögláb négyszögöl, négyszögmérföld, hold s a t.

Térfogat, Flächeninhalt; valamely térnek nagysága téregységekben kifejezve.

Térkép, Terrainkarte, Karte, Situationskarte, Situationsplan.

Térosztás, Flaechentheilung.

Tértáblázat, Flaechentabelle; az állabok tereinek táblázatos kimutatása helyrajzi rendben.

Térszakozás, Flaechenfachwerk, Periodeneintheilung auf gleiche Flaechen; l. szakozás.

Térszámítás, Flaechenberechnung; valamely térnek méreteiből annak területét kiszámítani.

- Tépní, abrauben**; a füvet az ertvényekben, midőn a cseméték kimélése végettsarlóthasználni nem szabad.
- Tilalmas v. tilos, Hag, Gehege, Schonung**; erdőrészt, mely a sarjadék, serdény vagy a vadállomány kimélése tekintetéből ember és állat elől árokkal, kerítéssel s a t. elzáratik vagy pedig csak törvényszabta módon kitűzött jegyek által tilalom alá helyeztetik.
- Tilalmazni, hegen, schonen, einhegen, einschonen verhegen**; l. tilalmas.
- Tilalomfa, Hegesaeule**; l. til-tábla.
- Tilalomjegy, Hegezeichen.**
- Tilam, Bann**, midőn a kormány valamely erdőt, mely természeténél fogva véderdő, a törvények értelmében tilalom alá helyez vagy is a birtokost az erdő szabad használatában annyira korlátozza, a mint azt az erdőnek biztos föntartása kívánja.
- Tilárok, Hegegraben, Schonungsgraben**; a tilalom alatt lévő erdőrészt bekerítő árok.
- Tilesutak, Hegewisch**; egyes fák vagy rudak tetejére kötött szalma vagy rözse csutakok, melyekkel a tilalmas helyek jeleztetnek. l. csóva.
- Tilhatár, Schonungsgrenze, Hegegrenze**; a tilalmas erdőtérek határa.
- Tilidő, Hegezeit, Schonzeit**; azon időtartam, melyre a tilalmazás kiterjed.
- Tiltábla, Schonungstafel, Hegezeichen**; a tilalmas helyeket jelező táblák.
- Tiltó, Aufzugs-Schleusse, Hebthor, Schütze, Stellfalle**; azon ajtószerti készülék, melynek leeresztése általa fűrészmalmok árkában a vizet a keréktől elzárják, továbbá a gátaknál a zsilipek emelő ajtói.
- Timmegés v. kallódás, Abnutz**; valamely tárgynak a használat következtében való értékcsökkenése.
- Tipoly, bükk** — *Tipula fagi.*
- Tipoly, fenyő** — *Tipula pini.*
- Tippan, eb** — *Agrostis canina, Hunds-Strauchgras.*
- Tippan, harmattartó** — *Agrostis spica venti, Windhalm.*
- Tippan, taraczkos** — *Agrostis stolonifera, sprossentreibendes Straussgrass.*
- Tiszafa, Taxus baccata, gemeine Eibe.**
- Tisztajövedelem, Reinertrag, Nettoertrag**; az összes jövedelemnek a termelési, kezelési s a t. költségek levonása után fenmaradó része.
- Tisztás, Blösse**; nagyobb fátlan helyek tökéletlen állabokban l. hézagok.
- Tisztítóvágás, Reinigungshieb, o. Ausjaettung**; a betolakodott fanövényeknek a fiatal állabokból, hogy ezek az előbbiektől általi elnyomás ellen biztosítva legyenek.

- Tisztult állab**, *gereinigter Bestand*; különösen a fenyűerdők miután 40—50 éves korban száradt alsó ágait elvetik.
- Toboz**, *Zapfen*; a füzérvirágzat egy neme, hol a gerinc igen merev és maradandó pikkelyekkel van megrakva. pl. a tülevelüeknél.
- Tobozos fák**, *Zapfenbäume*.
- Tojásdad**, *Eiförmig*; olyan levél, mely a tojás hossz-átmetszetéhez hasonló alakú köggel bír.
- Tokász**, alma — *Phalena tortrix* (*carpocapsa*) pomonana, *Obstmade*.
- Tok-gyümölcs**, *Kapsel-frucht*; olyan száraz gyümölcs, mely fölnyílásra képes.
- Toliga**, *Schibkarren, Schubkarren*.
- Tolómű**, *Schiebzeug*; a fűrész gépnek azon része, mely a ramsz-szekér elötolását eszközöli.
- Tolórúd**, *Schiebstange, Schubstange*.
- Tompa levél**, *Stumpfes Blatt*; olyan, melyben semminémű kidomborodások nincsenek.
- Torokgerenda**, *Kehlbalken*; a szarufákat felül összekötő vízszintes álló gerenda.
- Torzsa**, *Kolben*; a füzérvirágzat egy neme, hol a gerinc husos képzeményből áll; pl. a tengerinél.
- Tó**, *Teich*.
- Tófenék**, *Teichsohle*.
- Tógát**, *Teichdamm, Klausdamm*; tulajdonképen uszagát a l. uszagát.
- Tómeder**, *Klaushof, Teichhof*.
- Tóór**, *Klauswächter*.
- Tót-bogsa**, *slawischer Meiler*.
- Tót-szenítés**, *slawische Verkohlung*.
- Többes fűrész**, *Bundsäge*; ha a fűrész malmoknál egy keretbe egynél több fűrészpenge van befogva; e szerint mondjuk kettős-négyes-hatos-nyolczas s a t. fűrész.
- Többfalkásak**, *Polydelphia*; midőn a porodáktöbbmint két pamatba vannak összenöve.
- Tökéletlen**, *unvollkommen*; oly állab, mely kevesebb fatömeget tartalmaz mint a talaj termőképességének megfelelően. l. állabjóság.
- Tökéletlen sejtszövet**, *Merenchyma*; többnyire gömbalaku vagy ettől nem lényegesen eltérő alakú sejtekből áll, melyek laza össze függésben vannak egymással.
- Tökéletes állab**, *vollkommener Bestand*; mely terét egyaránt beárnyékolja és annyi törzsszel bír, a mennyit a talaj táplálni képes.
- Tökéletes sejtszövet**, *Parenchyma*; olynemű sejtszövet, melynek szögletes sejtjei erősebb, szilárdabb állományt képeznek; mivel azok a sejtek jobban egymáshoz simulhatnak.
- Tökéletes virág**, *Vollkommene*

Blüthe, Zwitterblüthe; melynél a lényeges részek u. m. a termé és porodák meg vannak.

Tökélytelen virág, *Unvollkommene Blüthe*; melynél vagy a termék v. porodák hiányzanak.

Tökocsán, *Scapus, Schaft*; olyan növény szár, melyen semmi függelékrészek nem nőnek és melyek csak tetejükön hordanak virágokat.

Tölcséridomu párta, *Trichterförmige Blüthe*.

Tölgy, cser — *Quercus cerris — Zerreiche*.

Tölgy, csupkás — *Quercus pedunculata, — Stieleiche*.

Tölgy, csupkátlan — *Quercus robur Traubeneiche*. (Csoportos tölgy.)

Tölgy, dugasz — *Quercus suber — Korkeiche*.

Tölgy, keleti *Quercus aegilops, Knoppereiche*.

Tölgykéreghántás, *Eichenrindenschaelen*.

Tölgymakk, *Eichel*; a tölgyfák gyümölcse.

Tölgymakkolás, *Eichelmast*.

Tölgy, szőrösödő — *Quercus pubescens, Weichhaarige Eiche*. Magyalfa, Magyal tölgy.

Töltelékfa, *Füllholz*, apróbb fa, melylyel a bogsa aknájában a szenítés alatt támadt hézagokat kitöltik.

Töltelékföld, *Füllerde*; faültetésnél rossz földben, az ültető lyukakba hordott jó föld.

Töltelék szén, *Füllkohlen*; apró szén, melyel a bogsa aknájában

a szenítés alatt támadt hézagot kitöltik.

Töltögető eke, *Hauefeldflug*.

Tömegszakozás, *Massenfachwerk, Periodeneintheilung auf gleiche Holzmassen*; az évi fatermés meghatározásának azon módja, midőn a jelen fatömegkészletek a vágásig létrejövő növedékekkel együtt a forda minden korszakára egyenlőn szétosztatnak, s így az egész fordára egyenlő évi évi fatermés állapítatik meg.

Tömfa, *Derbholz*.

Tömfatartalom, *Derbmaas, solidier Inhalt, Derbholzmasse*; azon fatömeg, melyet valami, farakásban a tömfa elfoglal s mely az egész farakás ürmértékének 48—75 százalékát tölti ki.

Tömöttség, *Dichtigkeit*; a mint egy bizonyos térre több vagy kevesebb farost van összeszorulva, a fa tömöttebb vagy lazább.

Tömtartalom, *Körperinhalt*.

Tönk, *Strunk*; minő p. o. a gombák-é.

Tönk, *Dreiling, Drehling, Klotz*; hasábfának való rövid 3—6' hosszú törzsrészek. Így nevezük egyébaránt azon hosszabb gömbölyü alakban szenítésre szánt vagy bár más czélokra szolgáló fel nem hasított vastagabb és hosszabb törzs darabokat is.

Tönkesuszorna, *Dreilingsriese*; melyen a fát tönk — nem

- pedig hasított — alakban csusztatják le.
- Törny**, fekete — Hylesinus ater — *Bastkaefer*.
- Törny**, fenyű — Hylesinus piniperda, *Kiefernmarkkaefer*.
- Törny**, kőris — Hylesinus fraxini, *Eschenbastkaefer*.
- Törpely**, *Kniebusch Kollerbusch*; magas nyílt helyeken a hideg és hó nyomás által, másutt pedig a marhalegeltetés következtében eltörpült alacsony cserjék.
- Törzs**, fatörzs, *Stamm, Holzstamm*; a fáknak földfölötti közép vagy is főrése ág nélkül.
- Törzs alak**, *Schaftform*.
- Törzs alakszám**, *Schaftformzahl*; l. alakszám.
- Törzs-allap**, *Stammgrundflaeche*.
- Törzselemzés**, *Stammanalise*.
- Törzsfá**, *Stammholz, Schaftholz*;
- Törzshossz**, *Stammhöhe*.
- Törzskorong**, *Stammscheibe*.
- Törzsosztály**, *Stamklasse, Baumklasse*.
- Törzsszám**, *Stammzahl*,
- Tövestől kitörni**, *Entwurzeln*; midőn a vihar a fát gyökerestől együtt kidönti.
- Tövéből kivágni**, *aus der Pfanne hauen*; a fát oly mélyen levágni, hogy a tuskó a törzsben maradjon.
- Tövelni**, *auf die Wurzel setzen*, valamely magról kelt állabot mélyen a tövön a czélből levágni, hogy sarjadzás által újbolitassék. Tövelés által változtatik a szálerdő sarjerdővé.
- Tövelni szoktuk a tűz által tönkre tett fiatal lombfa állabokat, hogy sarjadzás által új erdőt neveljünk.
- Tövisbokor**, *Dorngebüsch*; tövises cserje bokor, például kökény-, galagonyabokor.
- Tövár**, *Stockzins*; a lábán vagy is még tövén álló fának köblábankénti ára.
- Töke**, *Klotz, Kolben*; a fatörzseből vágott gömbölyű s különféle hosszaságu darab fa.
- Tökeérték**, *Kapitalwerth*.
- Tököny**, téli — *Phalena geometra (acidalia) brumata, Laubholzspanner*.
- Törözs**, fekete, *Sirex spectrum, schwarze Fichtenholz-wespe*.
- Törözs**, közönséges — *Sirex juvencus, (gigas) gemeine Kiefernholzwespe*.
- Tösarjak**, *Stockloden, Stockausschlaege, Stocktriebe*; a levágott fák tuskóiból vagy gyökteiből, a visszapótló erő következtében előjövő hajtások.
- Tövég**, *Stockende, Stammende*; a fatörzseknek vastagabb vagy is a tőhöz közelebb álló vége.
- Tözeg**, *Torf*.
- Tözegásás**, *Torfstich*.
- Tözegláp**, *Torfmoor*.
- Tözegtelep**, *Torflager*.
- Tözegsajtolás**, *Torfpressen*.
- Tulhasználni**, *Überhauen, Voregreifen, Übernutzen, Überholzen*; midőn valamely erdőből több fát vágnak ki, mint a mennyi a tartamos használatnak megfelelő.

- Túrtáp, Erdmast;** a makkon kívül minden azon táplálék a mit a szelid és vadsertések az erdön túrás által lennek p. rovarok, ezek alakjai, bábjai, gomba, gyökér s a t.
- Tusakfa, Stokholz;** a kiázott tus k ó k b ó l vagy gyökerekből nyert fa.
- Tusakfahozam, Stockholzertrag;** azon fatömeg mely a tuskókból bizonyos fanem és kor mellett holdankint nyeretik;
- Tusakfanyerés, Stocholzgewinnung;** a tusakfának kiásása, vagy letorzsalása és feldolgozása.
- Tusakmagasság, Stockhöhe.**
- Tuskó, Stock, Stumpfen;** a fának azon része, mely annak levágása után a földfölött megmarad.
- Tuskóirtás, Stockroden**
- Tutaj, Flosz;** a vizi út minősége szerint több talpból álló vizi jármű, tüzi vagy szerzámfával vagy deszkákkal megrakva vízmentében uszattik. l. talp.
- Tutajfa vagy talpfa, Floszholz,** szálfák, melyekből a talpakat és tutajokat készítik.
- Tutajos, Floszknecht, Flöszer, Holzflöszer, Floszmann;** tutajozással foglalkozó munkások.
- Tutajozás, Flöszen, Flöszeri, Floszbetrieb, gebundenes Flöszen;** midőn a szálfákat talpakká kötve vizen evezve szállítják, nem pedig kötetlen állapotban a víz árjának bo-
- csátva usztatják rendeltetésök helyére.
- Túlél, überständig;** azon állatok vagy fák, melyek legnagyobb tökélyüket elérték s növekvésükben csökkennek, csekély fanövedékkel bírnak.
- Tücsök, mezei — Gryllus campestris, Feldgrille.**
- Tüskeborona, Stachelegge;** tüskés ágakból kötött borona, melyel a vetett magot alá boronálják.
- Tüskék, Aculei, Dornen, Stachel;** kemény hegyes, könnyen letörhető kinövések a növények külbőrén.
- Tüsző, Balgfrucht;** egyszerű több magvu toktermés.
- Tüzelékek, Brennmaterialien;** általános kifejezés mindenféle tüzelő anyagra.
- Tüzelőanyagok, Feuerungsmaterialien;** u. m. fa, kőszén, nád, tőzeg etc.
- Tüzelőpótszerek, Feuerungs-Surrogate.**
- Tüzelőszerek, Heizmaterialien.**
- Tüzifa, Brennholz, Brandholz;** szoros értelemben véve azon fa, melyet fűtésre mint olyat közvetlenül felhasználnak. Tágasabb értelemben a szénégetésre használt fa is tüzi-fa.
- Tüzifaraktár, Feuerholzmagazin.**
- Tüalom, Nadelstreu;** tülevelű erdőből gyűjtött alom.
- Tük, Nadeln;** a tüsfák levelei.
- Tükrös famér ő, Spiegel, Hypsometer.**

Tülevél, *Nadelholzblatt*; vonal alakú merev erős levél.

Tüserdő, *Nadelholzwald*; tülevelű fákból álló erdő.

Tüsfák, *Nadelhölzer*; azon fánemek, melyeknek levelei tüalakuak, s leveleiket (a vörösfenyű kivételével) nem egyszerre, nem egy idejűleg hanem lassanként hullatják el, minek következtében ezen fák télen nyáron zöldek.

Tüvesztés, *Schütten der Kiefer*; fiatal erdeifenyűnél előforduló kórállapot, melyben a tülevelek megvörhenyесednek s lehullanak, minek következtében a fenyűk igen gyakran egészen ki is vesznek.

Tüzerő, *Heizkraft*.

Tüzérték, *Brenngüte*, *Brennwerth*, *Heizkraft*; a fánemek viszonylagos hévfejlesztő képességét jelenti; — például a bükkfát mértékül s egységül véve, a nyírfa tüzértéke 0,82, a nyárfáé 0,60 s a t.

Tüzvezetés, *Feuerleitung*; a tűznek a bogsában ennek csúcsától egész aljáig való lassankénti szabályos vezetése.

U.

Ugróvágás, *Coulissenhieb* *Coulissenschlag*, *Coulissenhau*, *Springschlag*; azon 30—40 öl szélességű, s ugyanoly szélesen meghagyott erdőpászták (oszlopok) által egymástól elvá-

lasztott tarvágások, melyeknek természetes ujbolítását a meghagyott oszlopoktól várják; a meghagyott és közbeeső erdőpászták a vágások sikerült ujbolítása után kerülnek fejsze alá.

Ujbolítási eljárás, *Verjüngungsverfahren*.

Ujbolítás tartama, *Verjüngungsdauer*; azon időköz, mely az állab ujbolításának megkezdésétől, ennek befejezéséig eltelik.

Ujbolítani, *Verjüngen*; valamely állabot letarolni s ott helyette új erdőt nevelni.

Ujbolító vágás, *Verjüngungsschlag*; minden erdőterület, mely azon czélből vétetett vágás alá, hogy az a természetes uton lehulló mag által ujbolitassék; ujbolító vágásnak neveztetik mindaddig, míg az újraerdősítés befejezve nincs.

Ujjazott levél, *Gefingertes Blatt*; olyan összetett levél, melynél a közös nyél csucsából erednek ki a levelek.

Ujraerdősítés, *Wiederbewaldung*.
Ujrahajtó képesség, *Reproduktionsvermögen*.

Uralkodó, *Herrschend*, *vorherrschend*; az erdő mindazon fáit, melyeknek sudaruk szabadon áll, — ellentétben azon fakkal, melyeknek csucsaik a többi fák koronái által el vannak fedve — uralkodó fáknek nevezük. Az elegyes — állabot

- képző fanemek közül azt, mely legnagyobb mennyiségben található, szinte uralkodó fanemek nevezük.
- Uszaárok**, *Flossgraben*; árok, melyen fát usztatnak.
- Uszacsatorna**, *Flosskanal, Triftkanal*; mesterségesen készített s fával vagy kővel kirakott, usztatásra szolgáló csatornák.
- Uszaépületek**, *Schwemmgebäude*.
- Uszafa**, *Triftholz, Flossholz*; a kötetlen állapotban usztatni szokott rövidebb és kisebb méretű fa, p. hasábfá.
- Uszagát**, *Klause, Schwellung*; a fausztatásra szolgáló vizeken kőből, fából vagy mindkettőből azon célból épített nagyobb szerű gát, hogy a mögötte gyűjtött víz időnkénti lebocsátása által az uszapatak vizállását az usztatásra alkalmas magasságra lehessen emelni. Németben a „*Klause*” szót nem csak a tulajdonképeni „gát” hanem az egész „tó” fogalmának kifejezésére is használják; l. uszató.
- Uszagátor**, *Holzfang, Flossrechen, Rechen*; a patakon s más fausztatásra használt vizeken a fa felfogására szolgáló rácsos gát, mely a vizet át bocsátja s a fát feltartja.
- Uszajog**, *Flossrecht, Flossgerechsame*; azon jog, melynél fogva valaki valamely vizen az usztatást gyakorolhatja.
- Uszaköltségek**, *Flosskosten, Triftkosten*.
- Uszalmas**, *Flossbar triftbar*; oly patak vagy folyó, mely tulajdonára vagy a hasábfának usztatására alkalmas.
- Uszameder**, *Flossbett*; az uszavizek, patakok vagy folyók medre.
- Uszapadék**, *Schwemmhalo, Triftkalo*.
- Uszapatak**, *Flossbach, Wildbach, Triftbach, Flosswasser, Triftwasser*; — azon természetes mederben folyó patak, melyen a fának kötetlen állapotban való usztatása történik.
- Uszapataktisztítás**, *Flussräumen, Reinigung der Triftbaeche*; az uszapatakok medrének a kövektől s az usztatás más akadályaitól való megtisztítása.
- Uszató**, *Klause*; l. uszagát.
- Uszaut**, *Triftstrasse*; gyüneme az usztatásra szolgáló vízi utaknak.
- Uszavám**, *Flosszoll*; — a tulajdonos idegen gátakon való át bocsátásáért fizetendő vám.
- Uszavíz**, *Flosswasser, Flossweg*; általában minden usztatásra szolgáló folyóvíz.
- Usztatás**, *Triftbetrieb, Trift, Triftung*; a hasábfának kötetlen állapotban való usztatása.
- Usztatási intézetek**, *Triftanstalten*.
- U s z t a t n i**, *Flößen, Triften Schwemmen*; a vizen fát kötött az az talp vagy tutaj — vagy kötetlen például hasábfá állapotban szállítani.
- Usztató**, *Triftknecht, Trifter*.

Utalványozni, anweisen : a ki adandó fát meghatározni, vagy a favevőt az átadandó fa birtokába bevezetni.

Utánvágások, Nachhiebe ; azon vágások, melyek a vetülés után a vágatban történnek, általánosan utánvágásoknak neveztetnek.

Utasítás Instruktion.

Utépítés, Wegbau.

Utóérték, Nachwerth ; bizonyos tőkének értéke vagy nagysága meghatározott számú évek múlva, ha a tőkéhez a kamatokat s a kamatok kamatját is hozzá adjuk.

Utómakkolás, Nachmast ; azon makk mely a makkról haza hajtott disznók után az erdőn marad ; az utómakkolást február végéig szokták kiterjeszteni.

Utóusztatás, Nachfrist Nachflösse ; az usztatásnál a víz által a partokra hordott fának utólagos leusztatása.

Üdetalaj, frischer Boden ; a talajnak azon mérsékelt nedvességi foka, melynél abból kézben való szorítás által vizet cseppekben kiszorítani nem lehet.

Ügyvitel, Geschaeftsführung.

Ülő levél, Sitzendes Blatt ; olyan melyen a levélnyél vagy teljesen hiányzik v. alig észrevehető.

Ültetett állab, Pflanzwaldbestand erdő rész, mely ültetés által jött létre.

Ültetett erdő, Pflanzwald ; erdő, mely ültetés által jött létre.

Ültetési táv, Pflanzweite ; azon távolság, melyben a csemetéket egy sorban egymástól ültetik.

Ültető ásó, Pflanzschaufel.

Ültetőbot, Pflanzstock ; többnyire hegyes, végén megvasalt bot, melyel a kisebb csemeték számára az ültetésnél lyukat szurnak.

Ültető fúró, Pflanzbohrer ; hengeralaku fúró mely egyik oldalán nyitott s nyélbe illesztett, 1—1½ lábnyi magas csemetéknek gommal való kiemelésre szolgáló eszköz.

Ültető lyuk, Pflanzloch ; földbe ásott lyuk, melybe a facsemetét ültetik.

Ültetni, pflanzen ; a csemetéket.

Ültető sinór, Pflanzschnur ; sinór, melyen az ide oda tolható fagolyók a kívánt távolságba állítva, a sinórnak a beültetendő téren való kifeszítésekor az ültetőczők helyeit jelölik.

Ültetvény, Pflanzung ; faiskolában nevelt növények kiültetése által erdősitett tér.

Ültetőcző, Pflanzling ; magról kelt vagy nevelt kis csemete, melyet az erdősitendő térre kiültetnek.

Ürmérték, Hohlmaass ; p. itcze véka. s a t.

Ür-öl, Raumklasten ; valamely ölfának ürtartalma bele értve nem csak a fának köbtartal-

mát hanem a hasábok közt lévő üregek ürtartalmát is.

Ürtartalom, Rauminhalt; például egy 3 lábás (hasábok hossza 3 láb) ölfának ürtartalma 108 köbláb.

Üszök, Bränd. Brände; a kiegészítő bogsában találtató oly fadarabok, melyek megbarnultak ugyan de szénné nem váltak.

Üzem, Betrieb; az erdőgazdálkodás módja.

Üzem mód, Betriebsart, Waldbetriebsart, Forstbetriebsart; az erdőgazdálkodásnak és állambánlásnak bizonyos, a birtokos céljaihoz mért módja. (Szárerdő — középerdő — sarjerdő — üzem.)

Üzemosztály, Betriebsklasse; oly erdőömb, mely összefüggően bizonyos kifizött célra ugyanazon üzemmód, és fordában használtatik. E szerint egy pagony két vagy több üzemosztályból is állhat.

Üzemrendezés, Betriebseinrichtung, Betriebsregulierung, Forsteinrichtung; az üzem terv felállítására.

Üzemrendezési időszak, vagy rendezési időszak, azon időköz, mely eltelik míg az erdő jelen czélszerűtlen állapotából a kívánt czélszerű állapotba vitetik át.

Üzemszabályok, Betriebsvorschriften; az üzemtervben előírt szabályok.

Üzemterv, Betriebsplan, Wirthschaftsplan; előre való meg-

határozása azon gazdasági rendszabályoknak melyeknek keresztül vitele által valamely erdőtest jelen czélszerűnek talált állapotban fentartatik, vagy jelen czélszerűtlen állapotából a célba vett előnyösebb állapotba átvitetik.

Üzleti töke, Betriebskapital; az erdőgazdaságba fektetett pénzösszeg.

Üzlettan, Betriebslehre; magában foglalja az erdőtenyésztés és fatermés azon alapszabályait, melyek nem egyes állabokra hanem ezeknek egy üzemosztályt képező összeségére vonatkoznak, például: a fordatartram meghatározása, az üzemmód és fatermek megválasztása, az üzemmód, fatermek, és forda megváltoztatása s a t.

V.

Vacok, Blütenboden; megrövidített virágtengely, melyen a virág részei vannak elhelyezve.

Vadászati jog, Jagdrecht.

Vadászati szolgálat, Jagdservitut, Jagdberechtigung; I. szolgálat.

Vadászattan, Jagdwissenschaft, Jagdkunde.

Vadásztilfa, Jagdsäule.

Vadgesztenye, Aesculus hippocastanum, Rosskastanie.

Vadoncok, Wildlinge; a gyümölcsfatenyésztésnél alanyul szolgáló vadgyümölcsfa csemeték.

Valódi gyümölcs, Echte Frucht; mely csupán a maghonból alakul.

Valóságos, concret; — például valóságos tér, ellentétben az egyenlő termékenységre átvitt (reducirt) térrel.

Vascsuszorna, Eiserne Riesen; vasbólkészült csuszorna. l. ezt.

Vaskos, vollholzig; azon fatörzs, melynek átmérője lassan apad s az által a henger alakhoz inkább közeledik, 0,5-nél magasabb alakszámú törzsek vaskosaknak, ellenben a 0,5-nél kisebb alakszámmal bírók sudarlosaknak mondatnak.

Vaskosság, Vollholzigkeit; l. vaskos.

Vastag itó rétegek, Verdickungsschichten; sejtenyéből álló rétegek, melyek a sejtborék és a nyákhártya közé lerakódnak.

Vastag rostú, grobjaehrig grobfaserig; midőn a fának vastag évgyűrűi vannak.

Vágot, vágás, Schlag, Holzschlag, Hau, Gehau, Hieb; azon erdőtér, melyről a fa levágatik. Ezen elnevezést a szóban lévő erdőtér rendesen a létrejött újbolitás után is megtartja míg az állab bizonyos magasságot el nem ér.

Vágás, Hiebsführung.

Vágási eredmény, Faellungs-

ergebniss; azon fatömeg, mely valamely állab letarolása folytán valóban találtatott, összehasonlítva a becslés által ki-puhatolt fatömeggel.

Vágási idő, Faellungszeit; azon évszak, melyben a fa vágása különféle körülményekhez mérten — télen, tavasszal vagy nyáron s a t. — történik.

Vágási terv, Faellungsplan; az erdőrendezés alkalmával készíteni szokott tervek közül az, melyben bizonyos időszakra, 10 vagy 20 évre, előre meg van állapítva hogy mely állabok és mily rendben jöjjenek vágás alá.

Vágási üzem, Faellungsbetrieb, Hauungsbetrieb.

Vágás jelölés, Schlagauszeichnung.

Vágás homlokzat, Schlagfront.

Vágásrend, Schlagfolge, Schlagordnung.

Vágássor, Hiebsfolge, Abtriebsfolge; azon tér — sorrend, melyszerént egy osztály állabjai vágás alá kerülnek.

Vágástán, Hiebeslehre; az erdőhasználatban azon része, mely az állabok vágását tárgyalja.

Vágástér, Schlagflaeche.

Vágásvonal, Schlaglinie.

Vágbér, Hauerlohn; a favágásért járóbér.

Vágeredmény, Hiebsergebniss; azon fatömeg, melyet valamely állab letarolása eredményezett.

Vághatásikor, Haubar-

- keitsalter**; általában az állabok azon kora, midőn azoknak fái a gazdaság céljának megfelelő méretekkel birnak; különösen pedig az állaboknak a fordattartamával egyenlő kora
- Vághatási fatermés**, *Haubarkeitsertrag*; azon fatömeg melyet bizonyos állab vághatási korában szolgáltathat.
- Vághatónövedék** *Haubarkeitszuwachs*; azon növedék melyel valamely állab vághatási korában bir.
- Vágható**, *Haubar*; az állab vagy egyes fa akkor, midőn az a tulajdonos céljaihoz mérten vágásra vagy újbolításra eléggé érett.
- Vágirány**, *Hiebesrichtung*; azon irány, melyben a vágásokat egymásután sorozzuk például délkeletről éjszaknyugot felé.
- Vágkezdet**, *Anhau*, o. *Angriffsfleache* o. *Angriffshieb*; a vágható állab azon része, melyen a vágás megkezdetik; vagy az első vágás a vágható állabban.
- Vágmód**, *Hiebesart*; a fák levágásának döntésének módjai.
- Vágótöke**, *Haublock*; azon töke, melyen fát vágnak; vagy a mészárosok vágótökéje.
- Vágterv**, *Hiebesplan*, *Hauungsplan*; kijelölése azon állaboknak, melyek bizonyos korszak alatt vágás alá kerülnek.
- Vágtér**, *Hiebsfleache*. *Schlagsfleache*; valamely állabnak vágás alá kerülő tere.
- Választék**, *Sortiment*, *Holzsortiment*, l. különbék.
- Váltv. több szirmupárta**, *Dialy petala*; olyan midőn a párta egyes levelei a csésze eltávolítása után szét esnek, pl. a pillangós párta *Schmetterlingsblüthe*; s. t. eff.
- Váltogató**, *Wechselstaendig*; a levelek v. rügyek azon állása, midőn azok ugyan elmentétesen de csak egyenként vannak a tengelyen elhelyezve.
- Vályú**, *Trog*.
- Vázolni**, *croquiren*, *skizziren*; valamely tárgyról rögtönzött fölületes, csak tájékozársra szolgáló előleges rajzot, vázlatot készíteni.
- Vendéguszagátor**, *Nothrechen*; a főgátor elibe húzott mellégátor, melynek célja a fát ha a főgátor áttörne, feltartóztatni.
- Venicz**, komlós — *Ostrya vulgaris*, *Hopfenbuche*.
- Verejtő**, *Buberte*, *Sommerdarre*; fiókos állvány, melyen a fenyűk tobozaiból a mag verőfényes napon a meleg hatása által kifejtetik.
- Vesealakulevél**, *Nierenförmiges Blatt*; midőn a levél köge a vese alakjához hasonlít.
- Vetés**, *künstliche Besamung*, *Besamung aus der Hand*, *Saat*; ha a szedett famagot a megmunkált földbe kézből elvetjük.
- Vetési idő**, *Saatzeit*.

Vetőkalapács, Saathammer.

Vetősél, Besamungswind; azon rendszeren keleti irányu száraz szelek, melyeknek hatása következtében a fákon függő tobozok pikkelyei tavasszal fölnyílnak, az alattok rejlő mag kihull s a szél által elhordatik.

Vetülés, natürliche Besamung, Selbstbesamung; az erdőnek természetes uton való megifjodása azon fák magvaiból melyek az erdőt képezik, még pedig úgy: hogy a vágásban megfelelő elosztásban meg hagyott anyafákról, a lég és világosság nagyobb befolyása következtében dusan termett mag lehullván, az egész tér természetes uton magától bevetődik.

Védállab, Schutzbestand; a vető állab, a mennyiben ez a kelő serdénynek védelmül is szolgál l. vető-állab.

Védárok, Schutzgraben.

Véderdő, Bannwald; oly erdő, mely a körülötte vagy alatta fekvő erdőknek mezőknek sat, kögörgetegek, futóhomok, hógörgeteg, földomlás s a t. ellen védelmül szolgál s melyet a törvény értelmében letarolni nem szabad.

Védkerület, Forstschutzbezirk, Begang; azon erdőtér, melynek védelme egy erdőörre bízott s melyet ennek naponként be kell járni.

Védsövények, Coupirzdume; a

homokbuczkákon, a futóhomok terjeszkedését akadályozó és rendszeren az uralkodó szélirány ellen emelt többnyire fonott sövények.

Védtelen, exponirt, valamely helynek védtelen fekvése a szelek irányában.

Végvágás, Abtriebshau, Abtriebschlag; a fokenkénti tarlasztásnál az utolsó vágás, melylyel a ritkított vágat minden fái levágatnak, miután a serdény annyira megerősödött hogy azt minden veszély nélkül a légköri befolyásoknak ki lehet tenni.

Vészfa, Windwurf, Windfall; a szél által kitörött vagy gyökerestől ledöntött fa.

Vetés-ágy, Beet, Saatbeet; a faiskolában körülbelül 3 lábnyi széles egymástól nyomott ösvények által elválasztott hosszas négyszegű táblák, melyekbe csemeték nevelése céljából a famagvak elvettetnek.

Vető-állab, Besamungsbestand; a vetővágásokban, meg hagyott magfák, anyafák, melyek a tért természetes uton bevetik.

Vetővágás, Besamungsschlag, Besamungshieb, Samenschlag; a hol az ujbolítás természetes vetülés által történik, ott az e célból intézett fokenkénti tarlasztásnál az első vágás vetővágásnak neveztetik.

Vicsor, konya — Lathraea squamaria, Schuppenwurz.

Vigályítás, Durchforstung; azon vágás, mely által az uralkodó fanem elnyomott törzsei továbbá a betolakodott fanemek, melyek tenyésztése nem czéloztatik, eltávolíttatnak.

Vigályítási-hozam, Durchforstungsertrag; a vigályításnál nyert fatömeg.

Vigályítási-terv, Durchforstungsplan; az üzem rendezés alkalmával készített t e r v, melyben az egyes állabok vigályításának ideje és mérve ki van szabva.

Vigályítani, Durchforsten.

Vigályítókasza, Maisschnitzer; a fiatalosok vigályításánál használtatni szokott kasza alaku kés.

Vigályfa, Durchforstungsholz; azon fa mely a vigályítás céljából vágatik. l. vigályitni.

Vigályvágás, Durchforstungshieb; l. vigályitni.

Villás, Zwieselig, gabelig; midőn a fa véghajtása két ágra oszlik.

Virág, Blüthe; alatt a növények tenyésztési szerveit értjük, melyekben a mag képződik.

Virágos növények, Phanerogamae; olyanok melyek tenyész-szervei tisztán ki vehetők.

Virágtalan növények, Kryptogamae, olyanok melyek tenyész-szervei tisztán ki nem vehetők vagy nem láthatók.

Virágtengely, Blütenaxe; a növény olyan tengelye mely csupán virágokat visel.

Virágzat, Blütenstand; alatt az egyes virágok csoportosulását a száron, értjük.

Visszás tojásdad levél, Verkehrt eiförmiges Blatt; megfordított tojás alakú kög.

Vitorlarúd, Raa, Rah.

Vizállás-mutató, Pegel.

Vizesuszorna, Wasserriese; a száraz esuszornától abban különbözik hogy csekély eséssel bir, és vízhatlan; a fa benne félig uszik félig csúszik.

Vizerő, Wasserkraft.

Vizépítés, Wasserbau.

Vizépítészet, Wasserbaukunst.

Vizépületi-fa, Wasserbauholz.

Vizi szállítás, Wassertransport.

Vizutak, Wasserstrassen.

Vonal-alaku levél, Linienförmiges Blatt; olyan, mely hosszú keskeny és egész kiterjedésében egyenlő széles.

Vontatás, Schleifen; az épület fának rövid távolra való szállítása, minélfogva a fa a földön tovavonatik.

Völgyelges, spannrückig; a fa ha az behajló szabálytalan körülettel bir.

Vörösredv, Rothfäule; fakór.

Z.

Zanót, buglyos — Cytisus austriacus.

- Zanót, fái** — *Cytisus laburnum* gemeiner Bohnenbaum.
- Zanót, feketélő** — *Cytisus nigricans*, schwarzwelkender Bohnenstrauch.
- Zalog, Pfand**; az erdőkártevő tulajdonát képező tárgy, melyet az erdőőr, a kártérítés biztosításául vagy a kártétel bebizonyításául elvesz.
- Zárgondnok**, Sequestricurator.
- Zárkamó, Sperhacken**; a fűrészmalom tolóművénel a fogaskerekbe kapaszkodó vaskamó.
- Zárkúp, Sperrkegel**; a fűrészmalom tolóművénel a fogaskerek visszaforgását akadályozó vas kúp.
- Zárlat, Bestockung, Bestandgüte, Bestandesschluss, Schluss**; az állabok viszonylagos fatartalmát jelenti, arányszámokban kifejezve. $\frac{7}{10}$ zárlatu állab, azt jelenti, hogy a kérdéses állab fatömege csak $\frac{7}{10}$ ét teszi azon fatömegnek, melylyel az a termőhelyi viszonyoknál fogva ugyan azon korban birhatna.
- Zárt-állab, geschlossener Bestand**; melyben a fák ágazatai egymásba nyúlnak.
- Zárt termés, Schliessfrucht**; olyan termés, mely sem föl nem nyílik sem több részre nem esik.
- Zengfenék, hangfenék, Resonanzboden.**
- Zományka, egér** — *Chrysomela alni*, Erlenblattkäfer.
- Zományka, nyár** — *Chrysomela populi*, Pappelblattkäfer.
- Zományka, nyír** — *Chrysomela capreae*, Birkenblattkäfer.
- Zöhér, fenyü** — *Tenthredo* (lophyrus) pini, kleine Kiefernblattwespe.
- Zöldeny**, Chlorophyll, Blattgrün; a sejtekben szemcsék alakjában uszó festanyag, mely a növényrészeknek zöld színt kölcsönöz.
- Zömök, stufig, stufig gewachsen**; ha a csemete erőteljes dús ágazatu, nem vékony, nyúlánk hanem inkább alacsony, — azt zömök növésti csemetének mondják.
- Zömök oszlopok, Dokken**; rövid s aránylag vastag oszlopok
- Zsilip, Schleusse**; mindenféle gáton általában véve azon nyílás készülék, melyen a vizet lebocsátják.
- Zsindely, Schindel, Dachschindel**; — 18—24"-nyi hosszú 3—4" széles egyik szélén éles, másikon horonyos falemez, mely födésre szolgál.
- Zsindelygép, Schindelmaschine.**
- Zsindely hornyoló, Schindeleisen.**
- Zsindelykészítő, Schindelmacher.**
- Zsinegelni, Abschnüren**; épület fát egyenes vonalu megfargás végett a meghatározott irányban kifeszített festékes zsinórral megkapni.
- Zsiros föld, fetter Boden**; — termékeny s minden növény-

termelésre szükséges alkatrészekben gazdag föld.

Zsombék, Bult, Bülte; lapos helyeken növénygyökérzetből képződött halmocskák, melyeknek alja rendszeren már tözeggé vált, míg tetején a növényzet még működésben van.

Zsombültetés, Hügelpflanzung.

Zsurló, kannamosó — Equisetum hyemale, *Winterschafsheu.*

Zsurló, mezei — Equisetum arvense, *gemeines Schafsheu.*

Zúgó, Ablass, Ablassschlusse, Ablassfluder; a hajtóviznek a vizkerekekről időnként való lecsapására szolgáló készületek.

Zuzda, Poochwerk, Stampfwerk; érczek összezuzására törésére szolgáló gép.

Zuzmara, Duft, Duftanhang, Rauhfrost; Rauhref; a fákra fagyjegeczek alakjában üledett légköri nedvesség.

Zuzmatörés, Duftbruch, Duft-riss; midőn a fákon lévő zuzmara terhe alatt a fák ágai, sudarai letörnek.

Zuzmó, hépehupás — Lichen calicaris, *gemeine Astflechte.*

Zuzmó, iram — Cladonia rangiferina, *Renthierflechte.*

Zuzmó, izlandi — Lichen islandica, *Isländische, Flechte.*

Zuzmó, szakállas Usnea (Lichen) barbata, *Bartflechte, Baumbart.*

Zuzmó, tüdő — Lobaria pulmonaria, *Lungenflechte.*

Függelék.

- Alagesövezés, Drainirung.**
Alkrészei a fának, Bestandtheile des Holzes.
Arányos-vágás, Proportional-schlag.
Ágesonk, Aststümmel, Stümmel
Álleza, Stativ.
Barázdásan, Riefenweise.
Becsülni, Taxiren.
Beszivárgás, Endosmose.
Bogsa-gyújtás, Ankohlen-Anzünden des Meilers.
Bordag széleslevelű, Laserpitium latifolium.
Csereny, Horde, Flechtzaun.
Csigasor, Flaschenzug.
Csötört, Durchmesser, csütözni, abgreifen der Durchmesser.
Dorongút, Prügelwege, Knüppelweg, Quütteldamm.
Erdömester, Forstmeister.
Erdönövelés, Forsterziehung.
Erdősült, Bestockt.
Erdötér, Waldfläche.
Erdőtleníteni, entwalden.
Eredeti térkép, Original-Karte.
Északi-oldal, Mitternachtseite, Nordseite.
Faejtés, Holzfallung.
Faortás, Baumrodung.
Farost, Faser, Holzfaser.
Farost anyag, Faserstoff.
Fatenyésztés, Künstliche Holzzucht.
Fatenyésztés, természetes, Natürliche Holzzucht.
Fatömegbecslés, Holzmassen-Bestimmung.
Fatömegkor, Holzmassenalter.
Fejsze, Art.
Felállab, Oberbestand.
Fogyasztási-százalék, Nutzungsprozent.
Fordakor, Umtriebsalter.
Földbér, Bodenzins.
Földmelegség, Erdwärme.
Fűz, zsálya, Salix aurita.
Fűz, hamvas, Salix cinerea.
Gyanta, Colophonium.
Gyepszántás, Rasenstechen.
Hajkolt fa, Lachbaum.
Hamu-elemzés, Aschenanalyse.

- Hasogatni, Spalten.**
Hid-út, Holzweg, Prügelweg.
Bohlweg.
Kártérítés, Schadenersatz.
Képzőnedv, Bildungsafft, Cambium.
Keresztkötés, Kreuzverband.
Kiirtani, Ausroden.
Kiszivárgás, Exosmose.
Kóczos, Filzig.
Korom, Russ.
Közbeszórni, Einsprengen.
Középerdő üzem, Mittelwald.
Kuszkor, Iapony, Peltigera canina.
Levél, nyilalakú, Pfeilförmiges Blatt.
Magcserény, Darrharde.
**Makkony közönséges, Bala-
 ninás v. Curculio nucum.**
Megkuszása a fának, Besteigung der Bäume.
Mérték, Maass.
Molyhos, Filzig.
Nagyábolt, Baumkantig.
Nagy-csuszorna, Langriesen.
Naszpolya borizü, gemeine Mispel.
Növénytani rendszer, Botanische-Systematik.
Olasz-bogsa, Italienischer Kohlenmeiler.
Osztagvonal, Sectionslinie.
Osztagozás, Sectionsbildung, Bestandesbildung.
Polcz-hasáb, Querunterlags-scheit.
Ölfa, Klawterholz.
Üszögör, erdei, Senetia sylvatica.
- Üszög, Rostplitz, Brand, Baumkrankheit.**
Páfrány, közönséges, Polytichum commune.
Parafin, Parafin.
Perje taréjos, Cochlearia crustata.
Pözssarkantyú, Faschinen-Zugemäche, Sporn.
Rózsa, rozsdás, Rosa rubiginosa.
Sárfüz, Dotterweide.
Seprüke, Spartium scoparium, Besenpfrieme.
Sürjés, Dikicht.
Szabályos, Normal.
Szolgálmányok - megváltása, Entlastung, Servituten Ab-lösung.
Szurkócs, jegenye, Curculio pissodes piceae.
Talaj-vegybontás, Boden-Analyse.
Tapasztali-tét, Erfahrungssatz.
Tartóssága a fának, Dauer der Hölzer.
Távolság, Distanz.
Térbeosztás, Flächeneintheilung.
Tilalmazó, Hegung.
Tölgyes iskola, Eichelkamp.
Törmelékfa, Bruchholz, Abfallholz, Leseholz.
Tüzhely, Brandstätte.
Tüzkár, Brandschaden.
Üzemváltás, Betriebsumwandlung
Vághatás, Haubarkeit.

Vághatási fatömeg, *Haubar-***Zálogolni,** *Pfänden.*
keits-Masse.

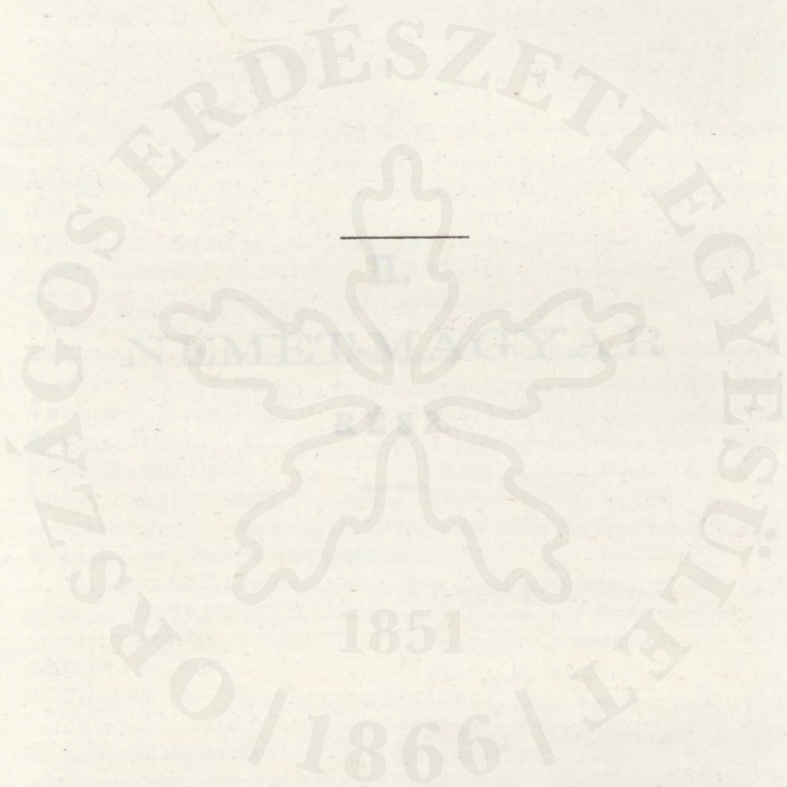
Vizárok, *Wassergraben.*

Vizmeder, *Flussbett.*

Vonalat vágni, *Durchschlagen.*

Zuzmó, komorsárga, *Lecanora*
tartarea.

Zsurló, erdei, *Equisetum sylvaticum.*

KAROLY ERDÉSZETI EGYESÜLET

II.

NÉMET-MAGYAR

R É S Z.

~~~~~

1861

1866

A.

- Abäsen**, letápolni.
- Abästen**, legalyazni, fölnyesni.
- Abbähen**, *Auswärmen des Meilers*, kiizzasztani.
- Abbeilen**, megbárdolni.
- Abbeissen** s. **Abäsen**.
- Abbersten**, *der Rinde*, lepattogás.
- Abbinden**, összeállítani.
- Abbiss**, csuta.
- Abdachung**, lejtő.
- Abdorren**, *der Aeste u. Gipfel*, leszáradás.
- Abfall**, *der Stammdurchmesser gegen den Gipfel*; sudarodás.
- Abfall**, *der Stammzahl im höhern Altern*, apadás.
- Abfallholz**, hullfa.
- Abfliegen**, *des Saamens*, magrópte.
- Abflössen**, leusztatni.
- Abflügelung**, *des Saamens*, le-szárnyalás.
- Abgabesatz**, fatermés.
- Abgestutztes Blatt**, csonkitott levél.
- Abglühen**, *Calciniren od. Kalciniren*, kiégetni.
- Abgraben**, körülásni.
- Abgreifen**, *der Durchmesser*, csütözni.
- Abhacken**, levágni.
- Abhang**, s. *Abdachung*.
- Abharken**, lemoházni.
- Abhauen**, levágni.
- Abhieb**, levágás.
- Abholz**, apram. metélyfa.
- Abholzen**, *Abtreiben*, tarlasztani, levágni.
- Abholzig**, sudarlós.
- Abies excelsa**, luczfenyő.
- Abies pectinata**, jegenye-fenyő.
- Abköpfen**, botolni.
- Abkühlen**, *des Meilers*; hütés.
- Ablängen**, hosztolás.
- Ablass**, surrantó.
- Ablass**, zúgó.
- Ablassschleusse**, zúgó.
- Ablassfluder**, zúgó.
- Ablegen**, bujtani, homlítani.
- Ableger**, bujtány, homlány.
- Ablegreis**, s. *Ableger*.
- Ablösung der Servituten**, szolgálmányok megváltása.
- Abmessen**, megmérni.
- Abnahme**, átvétel.
- Abnehmen**, átvenni.

- Abnorm**, szabdátlan, szabályellenes.
- Abnutz**, timmedés, kallódás.
- Aböden**, elpusztítani.
- Abplaggen**, lepázsolni.
- Abposten**, számozni (fát).
- Abrasen**, *s. Abplaggen*.
- Abraiten**, *s. Abnehmen*.
- Abraufen**, tépni.
- Abraum**, *s. Abholz*.
- Abrechen**, *s. Abharken*.
- Abüppeln**, csikozni.
- Abrinden**, lehárítani.
- Abriesen**, lecsusztatni.
- Absägen**, levágni, felfürészelni.
- Abschätzen**, megbecsülni.
- Abschätzung**, becslés.
- Abschlag**, lerovás, levonás.
- Abschmatzen**, letorzsolni.
- Abschnüren**, zsingelni.
- Abschreiten**, meglépdelni.
- Abschroppen**, nagyábolni.
- Abschrotten**, *s. Absägen*.
- Abschürfen**, *s. Abplaggen*.
- Abschwüllen**, *s. Abplaggen*.
- Absenken**, *s. Ablegen*.
- Absetzen**, tövelni.
- Absoluter Waldboden**, földtlen erdőtalaj.
- Absprünge**, hedlököt.
- Abständler**, eléltfa.
- Abständig**, elélt.
- Abstecken**, kiczövekelni, kipecezteni.
- Abstocken**, **Abtreiben**, tarlasztani, levágni.
- Abstümmeln**, *s. Abschmatzen*.
- Abstutzen**, megnyesni, lenyesni.
- Abtheilung**, *District, Section*, osztály.
- Abtreiben**, *s. Abholzen*.
- Abtrieb des Waldes**, tarlasztás.
- Abtriebsalter**, tarlasztási kor.
- Abtriebs ertrag**, tarlasztási hozam.
- Abtriebsfolge**, vágássor.
- Abtriebshau**, végvágás.
- Abtriebsschlag**, végvágat, végvágás.
- Abtriebs-Stammzahl**, tarlasztási törzsszám.
- Abtriften**, leusztatni.
- Abwelken**, *auf dem Stocke*, fonynyasztás.
- Abwipfeln**, letetőzni.
- Abzählen**, *s. Abposten*.
- Abzugsgraben**, csapolya.
- Acer campestre**, *Feldahorn*, fodor jávor.
- Acer monspessulanum**, háromúju jávor.
- Acer platanoides**, *Spitzahorn*, jókori jávor.
- Acer pseudoplatanus**, *Bergahorn*, juhar jávor.
- Acer zacharinum**, cukor jávor.
- Acer regundo**, atorna jávor.
- Acer rubrum**, vörös jávor.
- Acer tartaricum**, feketegyűrű jávor.
- Acidalia beumata**, téli tőköny.
- Achsenholz**, tengelyfa.
- Achtersteven**, fartőke.
- Acker**, *Flächenmass*, acker.
- Ackerbau im Walde**, ortolás.

- Ackerbrombeere**, *rubus cae-*
sius, hamvas szeder.
- Ackererde**, termőföld.
- Ackerholz**, erdelény.
- Ackerkrumme**, színföld, ter-
mőföld.
- Ackerliche Holzzucht**, mezei
fatenyésztés.
- Ackerwalze**, földhenger.
- Aconitum lyeoctonum**, far-
kasölő sisakvirág.
- Acre**, ákr.
- Aculei**, tüskék.
- Adventiv-Knospen**, járnok
rügyek.
- Adventiv-Wurzel**, járnok gyö-
kereik.
- Aegopodium podagraria**, bi-
gecsi baktop.
- Aere**, füzér.
- Apfelrüssel**, alma hópajzs.
- Aescherbotlich**, lugzó.
- Aesculushypocastanum**, vad-
gesztenye.
- Agnostis valligera**, mezöngy.
- Agnostis canina**, ebtíppan.
- Agnostis spica venti**, harmat-
tartó.
- Agnostis stolonifera**, taracz-
kos típpan.
- Ahorn**, jávor.
- Ahorn-Berg**, *s. acer pseudoplat-*
anus.
- Ahorn dreilappige**, *s. acer mons-*
pessulanum.
- Ahorn eschenblättriger**, *s. acer*
negundo.
- Ahorn-Feld**, *s. acer campestre*.
- Ahorn herzblättriger**, *s. acer tar-*
taricum.
- Ahorn-Spitz**, *s. acer platanoides*.
- Ahorn-Zucker**, *s. acer zachari-*
num.
- Ailantus glandulosa**, bál-
ványfa.
- Aira flexuosa**, vanyiga na-
picz.
- Akazie, Robinie**, akász, akác.
- Acclimatisiren**, meghonosi-
sítani.
- Akkordarbeit**, *Geding*, szak-
mány.
- Albumen**, fehérnye.
- Allee**, fasor.
- Abmälliger Abtrieb**, fokon-
kénti tarlasztás.
- Allodial-Wald**, majorsági erdő.
- Alnus alpina**, havasi éger.
- Alnus glutinosa**, mezgés
éger.
- Alnus incana**, hamvas éger.
- Alpenerle**, *s. alnus alpina*.
- Alpen-Johannisbeere**, *ribes al-*
pinum, bérci ribiszke.
- Alpenregion**, havasi táj.
- Alter**, kor.
- Altersabstufung**, korfokozat.
- Altersschlag**, idült vágás.
- Altersklasse**, korosztály.
- Altersklassen Tabelle**, kor-
osztálytáblázat.
- Altersklassen - Verhältniss**,
korosztályviszony.
- Altersstufen**, korfok.
- Alterstufen-Folge**, korfoko-
zat.
- Amtsinstruktion**, hivatali uta-
sítás.
- Anbohren**, megcsapolni.
- Anbrüchig**, redves, revés.
- Anemone sylvestris**, erdei kö-
körcsin.

- Anflug**, szállam.
- Angeflogenen Ort**, szállamos.
- Angelica sylvestris**, erdei angyalfű.
- Angehendhaubar**, közelvágható.
- Angerweide**, gyeplegelő.
- Angriffsfläche**, vágkezdet.
- Anhau, Angriffshieb, Anhauen den Wald**, megkezdeni a vágást.
- Anhieb**, s. *Angrifshieb*.
- Ankehr**, csuszorna torok.
- Ankehren**, megkezdeni a csusztatást.
- Ankohlen, Anzünden den Meiler**, bogsa gyújtás.
- Anlaachen**, hajkolni.
- Anlaschen**, jelzeni.
- Anlaschen**, s. *Anlachen*.
- Anlauf der Säge**, szökély.
- Anlegen**, beállítani (munkába.)
- Anlegen**, alapítás, kijelölés.
- Anlochen**, s. *Anlaachen*.
- Anobium emarginatum**, lucz kopogár.
- Anobium tessaratum**, kockás kopogár.
- Anpflanzen**, beültetni.
- Anplätten**, jelzeni.
- Anplätzen**, jelzeni.
- Anreissen**, jelzeni.
- Ansäen**, bevetni.
- Anschalmen**, s. *Anplätten*.
- Anschlag, Ansprechen**, szemrebecslés, becslés, költségvetés.
- Anschlagen**, megeredés.
- Anschlemmen**, megiszapolni.
- Ansprechen**, szemrebecsülni.
- Ansteck-Kanal**, gyúrés.
- Antonomus pomorum**, alma-hópajzs.
- Antreiben das Feuer im Meiler**, szítani.
- Anwärm-Feuer**, izzasztó-tűz.
- Anweisen**, utalványozni.
- Anwuchs**, suriány.
- Anziehen der Holzarten**, hajkolni, nevelni.
- Anzündbrändchen**, gyútóka.
- Anzündkanal**, gyúrés.
- Anzündschacht**, gyúakna, bogsa akna.
- Anzündseite**, gyúoldal.
- Aphis pini**, fenyű levelész.
- Aphis ulmi**, szil levelész.
- Apfelbaum**, *pirus malus*, vadalmafa.
- Archangelica officinalis**, ker-ti angyalfű.
- Are**, ár.
- Armer Boden**, sovány talaj.
- Artbar, Arthaf**, erthető.
- Arche**, rakás.
- Arrondiren**, kikerekíteni.
- Arundo arenaria**, homok v. lenge nád.
- Arve**, cirbolya fenyű.
- Aschützenbaum**, fojtós berkenye.
- Aschen analyse**, hamuelemzés.
- Aschenbrennen**, hamuégetés.
- Aschengrube**, hamugödör.
- Aschensatz**, hamuzsir.
- Aescher**, lugzó.
- Aeschern**, hamut égetni, hamvasztani.
- Ascherbottich**, s. *Aescher*.
- Aescherich**, hamuta.

- Aspe**, rezgő nyárfa.
- Asperula cynanchica**, veres, fias müge.
- Asperula odorata**, szagos müge.
- Asperula tynctoria**, festő müge.
- Aspidium felix-mas**, erdei páfrány.
- Assimilation**, áthasonítás.
- Astach s. Abholz**.
- Astaxt**, ágfejsze.
- Astflechte gemeine**, hépehupás zuzmó.
- Asthacke s. Astaxt**.
- Astholz**, ágfa.
- Astloch**, áglyuk, ágcsap.
- Aststellen**, ághelyek.
- Aststummel**, ágcsont.
- Aststreu**, ágalom.
- Astwerk s. Abraum**.
- Atlasspinner**, fűzi gyapone.
- Atmosphäre**, légkör.
- Atmosphärische Luft**, lég.
- Atmosphärorologie**, légtünettan.
- Atropa belladonna**, maszlagos nadragulya.
- Attich**, földi bodza.
- Au**, berek.
- Auboden**, berektalaj.
- Aufarbeiten**, feldolgozni.
- Aufarchen**, fölrakásolni.
- Aufästen s. abästen**.
- Aufbereiten s. aufarbeiten**.
- Aufbeugen s. aufarchen**.
- Aufbewahren**, *Die Holzsaamen*, épelni.
- Auf die Wurzel setzen**, tövelni, töre-, gyökre tenni.
- Aufforsten**, erdősíteni.
- Aufforstungsplan**, erdősítési terv.
- Auffrieren des Bodens**, fel-fagyás.
- Aufgedecktes Holz**, kirejtelt fa.
- Augehen der Saat**, kikél.
- Auflanger**, nyujtvány.
- Aufklaftern, aufbeugen**, ölbe rakni.
- Aufkratzen**, fölkaparni.
- Auflaufen**, megdagadni.
- Aufmachen s. Aufarbeiten**.
- Aufnehmen**, fölvenni, fölmérni.
- Aufplatten**, rovatkolni.
- Aufquellen, des Samens, Auflaufen**, megdagad.
- Aufrechen, s. Aufkratzen**.
- Aufreissen**, repedezni, repedni.
- Aufschichten, aufschlichten, aufbeugen**, felrakásolni.
- Aufschlag**, hullam.
- Aufschneideln s. Aufästen**.
- Aufschränken**, keresztbe rakni.
- Aufseher**, erdőőr.
- Aufsetzen, s. Aufschichten**.
- Aufstappeln s. Aufschichten**.
- Auftragen**, fölvenni.
- Aufwuchs**, suriány.
- Aufzäumen s. Aufarchen**.
- Aufzug, Holzaufzug**, favonó.
- Aufzugsschleisse**, tiltó.
- Auge**, szem.
- Ausästen s. Abästen**.
- Ausbauchung**, domborulat.
- Ausbengeln**, dorongázni.
- Ausbessern**, tatarozni.
- Ausbringen**, nyeremény.

- Ausdauernde Pflanzen**, élő növények.
- Aus der Pfanne hauen**, tövéből kivágni.
- Ausfall des Samens**, maghullás.
- Ausflug**, magröpte.
- Ausflug der Borkenkäfer**, rajzás.
- Ausfuhrhandel**, kiviteli kereskedés.
- Ausgeschweiftes Blatt**, kinyarodott levél.
- Ausgesogener Boden**, kimerült v. kiélt talaj.
- Aushalten**, meghagyni.
- Aushauen**, kivágni.
- Aushauung**, kivágás.
- Ausheben**, kiásni.
- Aushieb** *s. Aushauung*.
- Ausjätung**, tisztítóvágás.
- Auskesseln** *s. Abschmatzen*.
- Ausklängeln**, **Ausklängen**, pirkálni, pergetni.
- Ausknüppeln** *s. Ausbengeln*.
- Auskohlung**, szenülés.
- Ausladen der Kohlen**, kihozni, kiszedni, szénszedés.
- Auslangen** *s. Ausladen*.
- Auslaufer**, ostor-indák.
- Auslaugen**, kiáztatni.
- Auslichten**, ritkíteni.
- Auslichtungsgrad**, ritkítási fok.
- Ausmessen**, megmérni, fölmérni.
- Ausnutzen**, kihasználni.
- Auspflanzen**, kiültetni.
- Auspfloeken**, kipecezézni.
- Ausroden**, kiortani.
- Ausrottèn**, kiirtani.
- Ausrücken**, kiezipelni.
- Ausscheiden**, leágalik.
- Ausscheiden**, kihasítani.
- Ausschlag**, sarj.
- Ausschlagbetrieb** sarjúzem.
- Ausschlagen**, sarjadzás.
- Ausschlags-Wald**, sarjerdő.
- Ausschlagsfähigkeit**, sarjképesség.
- Auschlichten**, egyengetni.
- Ausschmälen** *s. Ausschlichten*.
- Ausschuss**, selejtes.
- Ausschwitzen**, kiizzadni.
- Auszenkelch**, külsésze.
- Aussetzender Betrieb**, szünetelő üzem.
- Ausstocken** ortani.
- Ausstreichen**, egyeníteni.
- Ausstümpeln** *s. Ausschlichten*.
- Auswuchs**, suriány.
- Auswucht**, hoporos
- Auswurfsriese**, szökő csuszorna.
- Auswurfstümmel**, sinkófa.
- Auszählen**, kiszámlálni.
- Auszeichnen**, kijelölni.
- Ausziehen**, kihuzni, kiszedni, kivágni fákat az erdőből.
- Ausziehen Kohlen aus dem Meiler**, kiszedni.
- Ausziehen** *s. Ausladen*.
- Auszugshieb**, szállaló vágat.
- Axenglied**, tengelyiz.
- Axe**, növénytengely.
- Axis** *s. Are*.
- Axt**, fejsze.

B.

Bachweide, szivós füz.
Baggertorf, iszap-tőzeg.
Balaninus nucum, közönséges makkony.
Baldrian, macska gyölonke.
Balgfrucht, tüzsző.
Balken, gerenda, mester gerenda.
Ballenpflanzung, gomültetés.
Bandholz, abroncsrud.
Bandstöcke s. *Bandholz*.
Bann, tilam.
Bannwald, véderdő.
Bannreidel, hagrúd.
Bannreis s. *Bannreidel*.
Barfrost, koraifagy.
Barte, szekercze.
Bartflechte, szakálas zuzmó.
Bast, háncs.
Bastkäfer-Eschen, kőris-törny.
Bastkäfer schwarzer, fekete törny.
Bastseil, háncskötél.
Bastnutzung, hánchasználát.
Bauanschlag, építési költségvetés.
Baufloss, épületfatutaj.
Bauholz, épületfa.
Baukunde, építészetten.
Baum, élőfa.
Baumalter, fakor.
B a u m a n l a g e n, faültetmények.
Baumbrand, faüszök.
Baumgang, Alee, fasor.
Baumgipfel, sudár.

Baumklasse, faosztály.
Baumfeldwirtschaft s. *Ackerliche Holzzucht*.
Baumform, faalak.
Baumformzahl, faalak-szám.
Baumhebe, emeltyű.
Baumhöhe, famagasság.
Baumhöhenmesser, **Dendrometer**, magasságmérő.
Baumkantig, nagyábolt.
Baumkluppe, csőtörtmérő.
Baumkrankheit, fakór.
Baumkrone, fakorona.
Baumkrebs, s. *Baumbrand*.
Baumlänge, s. *Baumhöhe*.
Baumlehre, fanövénytán.
Baummast, makk.
Baummesser, famagasságmérő, famérő.
Baumpfahl, karó.
Baumreidel, s. *Bannreidel*.
Baumreisser, jelző.
Baumrinde, fakéreg.
Baumrodung, faortás.
Baumsäfte, fanedvek.
Baumscheit, fahasáb.
Baumschule, **Pflanzschule**, **Pflanzkamp**, faiskola.
Baumsäge, fafűrész.
Baumstempel, **Waldzeichen**, **Waldhammer**, fabélyeg.
Baumstütze s. *Baumpfahl*.
Baumschaft, **Schaft**, fatörzs.
Baumstock fatuskó.
Baumstärke átmérő, favastagság.
Baumschlag, lombozat.
Baumstamm, fatörzs.
Baumtrockniss, **Wurm-trockniss**, aszály.
Baumumfang, fakörület.

Baumwalzensatz <i>s. Baumformzahl.</i>	Beholzungs servitút , faizási szolgalom.
Baumwuchs fanövés.	Beil <i>s. Axt.</i>
Baumwinde , Wagenwinde emeltyü.	Beklettern megkúszni.
Baumwipfel <i>s. Baumgipfel.</i>	Bekleiden <i>s. Bedeckung des Meilers.</i>
Baurechnung , építési költség-számla.	Belaubung <i>s. Baumschlag.</i>
Bähen <i>s. Abbähen.</i>	Belauf <i>s. Begang.</i>
Bäckerkohlen , Löschkohlen oltott szén.	Belegholz , burfa.
Bearbeiten den Boden , a talajt megdolgozni.	Belochen , hajkolni.
Beastung , ágazat.	Benarbt , begyepkédzett.
Bebeilen , <i>s. Abbeilen.</i>	Benehmen sich , megeredés.
Bedecken den Samen , befödni.	Bengelholz , dorongfa.
Bedeckung des Kohlenmeilers , betakarás.	Benützung , használat.
Beere , bogyó.	Bepflanzen , beültetni.
Beet , Saatbeet , vetéságy.	Berast , Beschwühlt , Veran-gert , begyepesedett
Beflächen des Meilers <i>s. Ausschlichten.</i>	Berberis vulgaris , sóska bor-bolya.
Beflüschen des Meilers , betakarni lombbal, rözével a bogsát.	Berechtigung , Servitút , szolgalom.
Beforsten , Beförstern , gyám-ság alá venni az erdőt.	Bereiter , föerdész.
Befriedigen , bekeríteni.	Bergabhang , hegylejtő.
Begang , Forstschutzbezirk , védkerület.	Bergahorn , <i>acer pseudoplata-nus.</i>
Begehen bejárni.	Berghöhe , hegymagaslat.
Behandlung des Waldes , erdődántás.	Berglehne , hegyoldal.
Behauen , megfaragni.	Berg Rücken , hegygerincez.
Beholzungs berechtigter, faizásjogosult.	Bergschlitten , gyalogszánka.
Beholzungs recht, faizásjog.	Bergschlucht , hegyzúg.
Beholzungs berechtigung, faizási szolgalom.	Bergschraffirung , Berg-zeichnung , hegyrajz.
	Bergwand <i>s. Berglehne.</i>
	Berichtigung der Instru-mente , igazítás.
	Berichtigung der Gränze , kiigazítani.
	Besamen , bevetni.
	Besamung natürliche , Selbst-besamung , vetülés.

- Besamung aus der Hand**, vetés.
- Besamungsbestand**, vető állab.
- Besamungshieb**, vető vágás.
- Besamungsschlag**, vető vágás.
- Besamungswind**, vető szél.
- Besäumen**, szegélyezni.
- Beschädigung der Forstkulturgewächse**, megrongálás.
- Beschattung**, beárnyalás.
- Beschlagen** *s. Behauen.*
- Beschneiden**, megnyesni.
- Beschirmung** *s. Beschattung.*
- Beschuhen**, saruzni.
- Beschwühlt** *s. Berast Verändert.*
- Besenreis**, seprő vessző.
- Besenfrieme**, spartium scoparium, seprűke.
- Bestandholz**, Waldbestand, állab.
- Bestand in bringen** *s. aufforsten.*
- Bestandesabschätzung**, erdőbecslés.
- Bestandes-Alter**, állabkor.
- Bestandesaufnahme** *s. Bestandesabschätzung.*
- Bestandesbeschaffenheit**, állabminőség.
- Bestandesbeschreibung**, állab leírás.
- Bestandesbezeichnung**, állabjelzés.
- Bestandesbildung**, osztagozás.
- Bestandescharakteristik**, állabjellegzés.
- Bestandesfigur**, állabalak.
- Bestandesfläche**, állabter.
- Bestandesform**, állabminőség.
- Bestandesgüte**, állabjóság, zárlat.
- Bestandeskarte**, állabterkép.
- Bestandesschätzung**, erdőbecslés.
- Bestandestabelle** *s. Bestandesbeschreibung.*
- Bestandestafel**, termési táblák.
- Bestandesumwandlung**, állab változtatás.
- Bestandesschluss**, zárlat.
- Bestandeszeichnung**, állabjelzés.
- Bestandtheile des Holzes**, a fának alkrészei.
- Besteigen der Bäume**, a fának megkúszása.
- Bestockt**, erdőszült.
- Bestockung**, Bestandessgüte, Schluss, zárlat.
- Bestutzen** *s. Abstutzen.*
- Betrieb**, üzem.
- Betriebsart**, üzemmód.
- Betriebskapital**, üzleti tőke.
- Betriebsklasse**, üzem-osztály.
- Betriebsform** *s. Betriebsart.*
- Betriebslehre**, üzlettan.
- Betriebseinrichtung**, erdőrendezés.
- Betriebsplan**, Wirtschaftsplan, üzemterv.
- Betriebsregulierung** *s. Betriebseinrichtung.*
- Betriebsumwandlung**, üzemváltás.
- Betriebsvorschriften**, üzemszabályok.
- Betriebsweise** *s. Betriebsart.*

- Betula alba**, fehér nyír.
Betula nana, törpe nyír.
Betula odorata, pubescens, szőrösödő nyír.
Beuge, Holzstoss, Stoss, Schranken, Arche, Acke, rakás.
Beulen s. *Auswüchse*.
Beurbarung Urbarmachung, termősítés.
Bewaldet, erdős.
Bewalden, s. *aufforsten*.
Bewaldrechten, s. *Abschroppen*.
Bewegliche Decke des Meilers, bogsatarakó.
Beweidung, legeltetés.
Bewirtschaftung, kezelés.
Bewirtschaftungsplan s. *Betriebsplan*.
Bewurzelung, gyökérzet
Biagsamkeit des Holzes, hajthatóság.
Bildungssaft, képzőnedv.
Bindebaum, nyomórúd, kötőrúd, szénarúd.
Binderholz, kádárfa.
Bindung der Sandschollen, homokkötés.
Bindholz, fonó vessző.
Bindweiden, gúzs.
Bindwieden, gúzs.
Birke-Haar, *betula odorata*.
Birke-weisz, *betula alba*.
Birke-Zwerg, *betula nana*.
Birkensaft, nyírvíz.
Birkentheer, nyírkátrány.
Birkenwasser s. *Birkensaft*.
Birnbaum *pirus communis*, vadkörte.
Blasenstrauch, dudafürt, pukantó.
Blatt, levél.
Blattaxel, levélhónalj.
Blattfläche, levélkög.
Blattgrün, zöldeny.
Blattkissen, levélpárna.
Blattkäfer-Birken, nyír-zománya.
Blattkäfer-Eichen, tölgylevelű szököncz.
Blattkäfer-Erlen, éger-zománya.
Blattkäfer-Pappeln, nyár-zománya.
Blattlauskäfer, hét petytyes böde.
Blattlauskäfer Kiefern, fenyű levelész.
Blattknospen, rügyek.
Blattnerven, levélinak.
Blattscheibe, kög, levélkög.
Blattscheide, levélhüvely.
Blattschirm, ernyőtér.
Blattstiel, levélnyel.
Blattwespe, *kleine Kiefern*, fenyű zöhér.
Blätterabfall, lombhullás.
Blätterausbruch, lombfakadás.
Blätterknospe, rügy.
Bleichsucht, sápkór.
Blindkohlen, fojtva szeníteni.
Bloch, Sägeblock Brettklotz, ramasz.
Block s. *Bloch*.
Block s. *Betriebsklasse*.
Blockwagen, ramaszszekér.
Blößen, Lichtungen, Waldblößen, tisztás.
Blumenblatt, szírom.
Blumenkorne, párta, bokréta.

- Blutbuche**, *fagus sylvatica* sanguinea, bükk, vér.
- Blüthe**, virág.
- Blüthenaxe**, virágtengely.
- Blüthenboden**, vaczok.
- Blüthenknospe**, bimbó.
- Blüthenstand**, virágzat.
- Blüthenstiel**, kocsán.
- Bockkäfer**, *gestreifter Aspen*, nyárezinczér.
- Bockkäfer**, *grosser Eichen*, hös-zinczér.
- Bockkäfer** *grosser Pappel*, kárházi nyikor.
- Bockkäfer** *Haseln*, mogyoró-zinczér.
- Bockkäfer** *zerstörender Fichten*, luczczinczér.
- Boden**, talaj.
- Bodenarten**, talajnemek.
- Bodenanalyse**, talajvegybontás.
- Bodenbearbeitung**, talajmegtunkálás.
- Bodenbestandtheile**, talajalkrészek.
- Bodenfeuchtigkeit**, talajnedvesség.
- Bodenfeuer**, futótűz, harapégés, haraptűz.
- Bodengüte**, talajjóság.
- Bodenholz**, alfa.
- Bodenholz**, fenékfa.
- Bodenholde Pflanzen**, talajválogató növény.
- Bodenkarte**, talajtérkép.
- Bodenkapital**, földtőke.
- Bodenklasse**, talajosztály.
- Bodenkrumme**, termőföld.
- Bodenkunde**, talajtan, talajismeret.
- Bodenmächtigkeit**, talajmélység.
- Bodensäge**, **Bohlensäge**, padló-fűrész.
- Bodenstete Pflanzen**, csökönös növények,
- Bodenstäbe**, s. *Bodenholz*.
- Bodenstücke** s. *Bodenholz*.
- Bodenthätigkeit**, talajtevékenység.
- Bodenüberzug**, talajboríték.
- Bodenunterlage**, altalaj.
- BodenwegePflanzen** talajkoronövények.
- Bodenverbesserung**, talajjavítás.
- Bodenwerth**, földérték.
- Bodenzins**, földbér.
- Bohlen**, **Pfosten**, padló-deszka.
- Bohlstelle**, bástya szénhely.
- Bohlweg**, hidut.
- Bohnenbaum**, *cytisus laburnum*.
- Bohnenstange**, paszulykaró.
- Bohrlöcher**, **Wurmfrass**, szúlikacs.
- Bohrmaschine**, fűrőgép.
- Bonitát**, jóság.
- Bonitátsklasse**, jóságosztály.
- Bonitirung des Bodens**, talajbecslés.
- Borkenkäfer**, *Fichten*, betűző szú.
- Borkenkäfer**, *grosser Kiefern*, gyorsiró szú.
- Borkenkäfer**, *kleiner Buchen*, kétszinű szú.
- Borkenkäfer**, *kleiner Kiefern*, kétfogú szú.
- Borkenkäfer**, *Nutzholz*, vonalos szú.

- Borkenkäfer-sechszáhniger**, hatfogú szű.
- Borkenkäfer-Tannen**, görbefogú szű.
- Bort**, deszka.
- Bortwaaren**, fűrészárú.
- Borsten**, serték.
- Borstengras, das steife, *nardus stricta***, hajszál magár.
- Bostrichus bicolor**, kétszinű szű.
- Bostrichus bidens**, kétfogú szű.
- Bostrichus chalcographus**, hatfogú szű.
- Bostrichus curvidens**, görbefogú szű.
- Bostrichus dispar**, egyenetlen szű.
- Bostrichus laricis**, sokfogú szű.
- Bostrichus lineatus**, vonalos szű.
- Bostrichus stenographus**, gyorsiró szű.
- Bostrichus typographus**, betűző szű.
- Botanik**, növénytan.
- Botanische Gärten**, növénykertek.
- Botanisches System**, növénytani rendszer.
- Botanische Systematik**, növénytani rendszer.
- Böschung** lejték.
- Böschungswinkel**, **Steigungswinkel**, lejtésszög.
- Böttcherholz** *s. Binderholz*.
- Boussole, Compas**, tájoló.
- Brandholz**, tűzifa.
- Brandschurf**, szénrecsme.
- Brand**, fene, üszök.
- Brand, Baumkrankheit**, üszök.
- Brand, Waldbrand**, erdőégés.
- Brandschaden**, tűzkár.
- Brandschneussen**, nyiladék.
- Brandschorf**, szénrecsme.
- Brandstätte**, tüzhely.
- Braunkohle**, barna szén.
- Brechstang, Badereitl**, csapófa.
- Breitenklima**. szélességi klíma v. égalj.
- Brennbarkeit**, tüzárték.
- Brenngüte** *s. Brennbarkeit*.
- Brennhaare**, csipők.
- Brennholz, Brandholz**, tűzifa.
- Brennkraft** *s. Brenngüte*.
- Brennmaterialien**, tüzelékek.
- Brett** *s. Bort*.
- Brettmühle**, fűrészmalom.
- Brettsäge** *s. Brettmühle*.
- Brettschneider**, fűrészmeister.
- Bretterflosz**, deszkatutaj.
- Bretterklotz**, ramosz.
- Bretterwagen** *s. Bortwagen*.
- Bringung**, szállítás.
- Bringunanstalt**, szállítási készülékek.
- Bringungsart**, szállítási mód.
- Bringungs calo**, szállítási apadék.
- Bringungsverlust** *s. Bringungs calo*.
- Bringungsvorrichtungen**, szállítási készülékek.
- Brombeere**, *rubus fruticosus*.
- Bruch**, lóp.
- Bruch**, széltörés.

Bruchholz, Abfallholz, Leseholz, törmelék fa.
Bruttoertrag, összjövedelem.
Bruchweide, *salix fragilis*.
Brücke des Meilers, hidlás.
Brückenhölzer, hidhasábok.
Brüstung bei Kohlenmeilern,
Rüstung, Ober u. Unterrüsten,
 ajazat.
Buberte, Sonnendarre, ve-
 rejtő.
Buche, *gemeine oder Roth*,
 bükkfa.
Bucheneckern, bükkmakk.
Bulbus, hagyma.
Bult, zsombék.
Bundsäge, többes fűrész.
Buntkäfer, hangya alakú tál-
 ték.
Buprestis nociva, ártó pom-
 pály.
Buprestis quadripunctata,
 négy pontos pompály.
Buschholz, haraszt.
Buschholzbetrieb, haraszt-
 üzem.
Buschwellen, Büschel, rözse-
 nyalábok.
Butzen, törpély.
Büchel s. Bucheneckern.
Bülte s. Bult.
Bürtelholz, rözsenyaláb.
Büschel, bojt, rözsenyalábok.
Büschelpflanzung, csomó ül-
 tetés.

C.

Calciniren s. Abglühen.
Calo apadék.

**Caluna vulgaris, Erica vul-
 garis**, repesén hanga.
Cambium s. Bildungssaft.
Carabussycophanta, bábrabló
 ékény.
Carex arenaria, homok sás.
Carpinus betulus, gyertyán.
Carpocapsa pomonana, alma
 tokász.
Carum carvi, konyha kömény.
Castanea vesca, szelid geszte-
 nye.
Ceciclonia fagi, bükk tipoly.
Ceciclonia pini, fenyő tipoly.
Cellula, Zelle, sejt.
Celtis australis, déli celtisz.
**Cenomyce rangiferina s. Cla-
 donia**.
Centrifugaler Blütenstand,
 központfutó virágzat.
Centripetaler Blütenstand,
 központkereső virágzat.
Cerambix saperd carcharias,
 karhai nyikor.
Cerambix heros, hős czinczér.
Cerambix linearis, mogyoró
 czinczér.
Cerambix callidium luridus,
 lucz czinczér.
Cerambix saperda populneus,
 nyár czinczér.
Cervaria nigida, szarvas de-
 reszle.
Cetraria, lichen isl. zuzmó izl.
Chaerophyllum sylvestre, er-
 dei baraboly.
Chaerophyllum temulum, bó-
 ditó baraboly.
Chlorophyll, zöldeny.
Chrysomela alni, éger zo-
 mányka.

- Chrysomela capreae**, nyír zománkyka.
- Chrysomela oleracea**, tölgyleveli szököncz.
- Chrysomela populi**, nyár zománkyka.
- C-Hölzer**, C-fák.
- Cicindella sylvatica**, erdei cizgolanecz.
- Cimex coreus marginatus**, szélelt palancs.
- Circularsäge**, körfűrész.
- Cladonia ranginiferina**, iramzuzmó.
- Classe**, osztály.
- Classification**, osztályozás.
- Clematis vitalba**, szalag bérce.
- Clerus formicarius**, hangyaalakú tálték.
- Clima**, klíma.
- Climatologie s. Atmosphärologie**.
- Coccinella septempunctata**, hét pettyes böde.
- Coccus racemosus** gerezdes, pirék.
- Collophonium**, gyanta.
- Collutea arborescens**, pukkantó dudafürt.
- Commassation**, tagosítás.
- Comunalwald**, községi erdő.
- Compsz s. Boussole**.
- Complex**, öszlet.
- Compositions-Betrieb, Mittelwaldbetrieb**, közép-erdőüzem.
- Compositionswald s. Mittelwald**.
- Compossessorat**, közbirtokosság.
- Concret**, valóságos.
- Conservirung des Holzes**, tartósítás.
- Consignation**, jegyzék.
- Conium maculatum**, bűdös bürök.
- Consumption**, fogyasztás.
- Controlle**, ellenőrzés.
- Controllebuch**, ellenőr-könyv.
- Copieren**, másolni.
- Coreus marginatus**, szélelt palancs.
- Cornus alba**, fehér som.
- Cornus mascula**, husos som.
- Cornus sanguinea**, veresgyűrűs som.
- Coryllus avellana**, közönséges mogyoró.
- Corillus colurna**, török mogyoró.
- Coryllus tubulosa**, csöves mogyoró.
- Cotyledones**, szíkek.
- Coulissenbau**, ugróvágás.
- Coulissenhieb**, ugróvágás.
- Coulissenschlag**, ugróvágás.
- Coupirtes Terrain**, fedett tér.
- Coupirzäune**, védcserények, sövények.
- Crategus monogynia**, egymagvu galagonya.
- Crategus oxiantha**, cseregalagonya.
- Crocuiren, skizziren**, vázolni.
- Cryptorhincus lapati**, éger csőrej.
- Cubikmasz**, köbmérték.
- Cubiktabellen**, köbtáblák.
- Cubiktafeln s. Cubiktabellen**.
- Culminationspunct, des Zuwachses**, tetőpont.

- Cultur**, értés.
Culturarbeiten, értési munkák.
Culturarten, értési módok.
Culturgeräthe, értési szerszámok.
Culturkosten, értési költségek.
Culturplan, értési terv.
Culturverfahren *s. Culturar-
 ten.*
Culturwerkzeuge, értési szer-
 számok.
Curculio otyorhinchus ater, fe-
 kete fogor.
Curculio rhynchites betületi,
 nyírligeti eszelény.
Curculio cryptorhinchus lapathi,
 éger csörrej.
Curculio notatus pissodes, je-
 gyes szurkocs.
Curculio balaninus nucum, kö-
 zönséges makkony.
Curculio pissodes piceae, jege-
 nye szurkocs.
Curculio hylobius pini, fenyő
 szurkocs
Curculio antonomus pomorum,
 alma hópajzs.
Cylinder, henger.
Cynips quercus calicis, gubacs
 légy.
Cynips quercus corticis tölgy-
 kéreg guboncz.
Cynips quercus folii, tölgyle-
 vél guboncz.
Cytisus austriaca buglyos za-
 nót.
Cytisus laburnum fáí za-
 nót
- Cytisus nigricans**, feketélő za-
 nót.
Cytoblast, sejt-mag, sejt-mag-
 csa.
- D.**
- Dachlatte** lécz.
Dachpfette, *Dachstuhlruthe*,
Rahmholz, *Pfette*, szelemfa.
Dachrahmen koszorúfa.
Dachschindel, **Schindel**, zsin-
 dely.
Dachsparren, **Sparren**, sza-
 rúfa.
Dachstuhlruthe *s. Dachpfette.*
Dachstuhlschwelle *s. Dachrah-
 men.*
Damm, gát.
Dammerde *s. Ackerkrumme.*
Daphne mezereum, farkas bo-
 roszlán.
Darre, magpergető, pergető.
Darren, aszalás.
Darrhorde, mageserény.
Darrschichte, aszréteg.
Darrstube *s. Darre.*
Daubenholz, **Fassdauben-
 holz**, dorongfa.
Dauer der Hölzer, tartóssága a
 fáknek.
Deckblätter, murvák.
Decke des Kohlenmeilers,
 bogsataró.
Deckplanken, **Planken**, burko-
 nyok.
Deckreisig, fedőgaly.
Deckstrauch *s. Deckreisig.*
Drfraudation, elidegenítés.
Deich *s. Damm.*

- Deichsel**, szekérrúd.
Deichfelstange, szekérrúd.
Dendrometer s. *Baumhöhenmesser*.
Denunzianten-Drittel, feladási díj.
Denunziation, feladás.
Denunziantengebühr s. *Denunzianten-Drittel*.
Deputat, alafa.
Deputatwohnung, szabad lakás.
Derbholz, tömfa.
Derbholzmasse, **solide Holzmasse**, tömfa tartalom.
Derbmasz, tömfa tartalom.
Derbmasse, tömfa.
Derbraum, tömterj.
Detailliren, részletezni.
Devastation, rabló erdőhasználat.
Diadelphia, két falkások.
Dialypetala, vált v. több szirmu párta.
Dicotyledones, két sziküek.
Didinamia, két főbb poródások.
Diameter, átmérő.
Diäten, **Diurnen**, napi díjak.
Dichter Stand s. *Dichte Stellung*, *dichter Schluss*, *dichte Bestockung*, sűrű zárlat.
Dichtigkeit des Holzes, tömörtesség.
Dikicht, sűrjes.
Diebstahl s. *Holzdiebstahl*, falopás.
Digitalis purpurea, piros gyűszű virág.
Dimension, méret.
Diopter, irányzó.
Diopterkreutz, keresztirányzó.
Diskus, *levélkög*.
Distanz, távolság.
Distrikt, tag.
Diurnum s. *Diäten*.
Docken, zömök oszlopok.
Dolde, ernyő.
Doldentraube, sátor.
Donnerbusch, **Donnerbesen**, faüstök.
Dominirend, **herrschend**, uralkodó.
Doppelgesägtes, kétszeresfűrészés.
Dornen, tuskék.
Dorngbüsch, tövisbokor.
Dornhecke, élő tuske sövény.
Dornzaun s. *Dornhecke*.
Dörren des Holzes s. *Darren*.
Dotterweide, sárfűz.
Drainirung, alagsövezés.
Drehling, tönk.
Dreiling s. *Drehling*.
Dreilingsriese, tönkesuszorna.
Dreiverband, hármass kötés, hármass ültetés.
Drilling, orsó, pergő.
Duft, zuzmara.
Duftanhang, zuzmara.
Duftbruch, zuzmara törés.
Duftreis s. *Duftbruch*.
Dunkelhieb, **Besamungsschlag**, vető vágás.
Dunkelschlag, vető vágat.
Dunstkreis s. *Atmosphäre*.
Durchforsten, vigályitni.
Durchforstung, vigályzat, vigályítás.
Durchforstungsertrag, vigályítási hozam.

Durchforstungshieb, vigály-
vágás.

Durchforstungsholz, vigályfa.

Durchforstungsmasse, s.
Durchforstungsertrag.

Durchforstungsplan, vigályi-
tási terv.

Durchhau, nyiladék.

Durchhauen, átvágni.

Durchhieb, s. Durchforstung.

Durchlass, s. Ablass.

Durchlichtung, s. Durchfors-
tung.

Durchmesser, átmérő, csütört.

Durchpläntern, kiszállalni.

Durchschalmen, vonalat vágni.

Durchschneiden, átvágni.

Durchschnitt, átlag.

Durchschnittsalter, átlagkor.

Durchschnittsertrag, szabályos
fatermés.

Durchschnittsgrösse, s.
Durchschnitt.

Durchschnittszuwachs, átlag-
növedék.

Durchsprengen, einspren-
gen, közbe elegyíteni.

Durchzug, s. Balken.

Dünnen, homokbuczkák.

Dürres Holz, Dürrhoiz, aszfa.

Dürrling, aszoncz.

E.

Eberesche, vörös berekenye.

Eberich, hegyi csövirics.

Echte Frucht, valódi gyümölcs.

Edle Holzarten, nemes fane-
mek.

Egarten, Waldblössen,
tisztás.

Eggen, boronálni.

Eggenzähne, boronafogak.

Eibenbaum-gemeiner tiszafa.

Eichel, tölgy-makk.

Eichelbeeren, Galläpfel, gubó,
tölgybogyó, guboncz.

Eichelbohrer, makkültető,
makkfuró.

Eichelkamp, tölgyeskert.

Eiche-Stiel, csupkás tölgy.

Eiche Trauben, csoport tölgy.

Eiche-Zerr, csertölgy.

Eichelmast, tölgy-makkolás.

Eichenmistel, élődi fakín.

Eichenrindenschälen, tölgy-
kéreg hántás.

Eichenschälwald, csererdő.

Eichelung, s. Eichelmast.

Eichen, magcsák.

Einrigwerden, porhanyodás.

Einbinden, összekötni.

Einbindholz, keresztfa.

Einbindplatz, **Einbindstätte**,
Bindstätte, talpkötő hely.

Einbindrutsche, talpköresolya.

Einbindstätte, talpkötőhely.

Einbindwieden, gúzs.

Eiförmig, tojásdad.

Einfehmen, megbélyegezni,
makkolásra hajtani.

Einfriedung, **Befriedung**, be-
keríteni.

Eingeforsteter, erdei szolgál-
már.

Eingehen, (der Pflanzen) ki-
vész.

Eingesprengt, s. Durchsprengt,
szórványos.

- Einhäusig**, egylaki.
Einhegen, tilalmazni.
Einlassen, beeresztés.
Einnahmsrubrik, bevételi rovat.
Einrichtung, Forsteinrichtung, erdőrendezés.
Einrichtungszeitraum, erdőrendezési időszak.
Einreihung, besztás.
Einsamenlappig, egyszikűek.
Einsatlung, nyereg.
Einsätzen der Pflänzlinge, beültetés.
Einschlagen, betakarni.
Einschlemmen, s. Anschlemmen, beiszapolni.
Einschonon, s. Einhegen, tilalmazni.
Einschwärzen, bevakolni.
Einsprengen, közbeszórni, közbeelegyíteni.
Einstrecken, Einwerfen, s. des Brennholzes in den Flossbach, bedobni.
Einstutzen, s. Abstützen.
Einwandung, gátfal.
Einwurf, s. Ankehr.
Einzäunen, bekertelni.
Eisbrecher, jégtörő.
Eisbock, Eisbrecher, jégtörő.
Eichenwickler, zöldiloncza.
Eisenhut-gelber, *aconitum lycoctonum*.
Eiserner Riesen, vascuszorna.
Eisfeld, jégmező.
Eiskluft, jégrepedés.
Eisrisen, jégcsuszorna.
Eisklüftig, jégrepedéses.
Eiweis, fehérnye.
Eckerich, makk.
- Elastizität**, rugékonyság.
Elementarbeschädigungen, elemi csapások.
Eller s. Erle.
Ellerbruch, égerláp.
Eliptisch, kerülékes.
Elymus arenarius, fővény czimbor.
Elzbeerbaum, barkócza galagonya.
Embryo, ébreny.
Empetrum nigrum, fekete mármorka.
Empyrisch, tapasztalati.
Endosmose, beszívargás.
Ensbaum, ászokgerenda.
Entästen, s. Ausästen.
Entfalten, (der Blätter), kilombozás.
Entfliegen (des Samens) s. Ausflug.
Entflügelung, s. Abflügelung des Samens, leszárnyalás.
Entlaubung, lombhullás.
Entlastung, Servitut Ablösung, szolgálmányok megváltása.
Entomologie erdei rovartan.
Entrinden (der Bäume) s. Ab-rinden.
Entwachsen dem Maule des Viehes, kinőtt a marha szája alól.
Entwalden erdőtleníteni.
Entwässerung, lecsapolás.
Entwenden, elidegenítés, lopás.
Entwerthung, értéktelenítés.
Entwicklung, fejlődés.
Entwicklungsfähigkeit, fejlődési képesség.

- Entwicklungsgang**, fejlődési folyamat.
- Entwicklungszeitraum**, fejlődési időszak.
- Entwurzeln**, tövestől kitörni.
- Epheu-gemeiner**, repkény borostyán.
- Epidermis**, külbőr.
- Epilobium angustifolium** keskeny csövirits.
- Epilobium hirsutum** piros csövirits.
- Epilobium montanum**, hegyi csövirits.
- Equisetum arvense** mezei zsurló.
- Equisetum hyemale**, kannamosó zsurló.
- Equisetum sylvaticum** erdei zsurló.
- Erdarbeiten**, földmunkák.
- Erdarten**, s. Bodenart.
- Erdbahn**, ergető.
- Erdbohrer**, földfuró.
- Erdbrand**, földégés.
- Erddach**, földtakaró.
- Erddecke**, s. Erddach.
- Erddamm**, földgát.
- Erden**, s. Bodenart.
- Erdfeuer**, s. Erdbrand.
- Erdgefährte**, ergető.
- Erdholz**, csepöte.
- Erdmast**, turtáp.
- Erdreich** s. Ackerkrume.
- Erdriese**, ergető.
- Erdwärme**, földmelegség.
- Erfahrungssatz**, tapasztalati tét.
- Erfahrungstafel**, s. Bestandestafel.
- Ergiessung** (der Stöcke) **Verblutung**, elvérzeni.
- Erheben**, fölvenni.
- Erica vulgaris** repcsény hanga.
- Erklettern** (der Bäume) s. Besteigen.
- Erle-gemeine v. klebrige**, mezgés éger.
- Erle-graue v. weisse**, hamvas éger.
- Erlenbruch**, éger láp.
- Ernährungsprozess**, táplálkozási folyamat.
- Ersatzreidel**, s. Baumreidel.
- Erstickung des Holzes**, megrekedés.
- Ertragsausmittlung**, **Ertragsberechnung**, **Ertragsbestimmung**, fatermés számítás
- Ertragsausforschung**, **Ertragserhebung**, **Ertragsermittlung**, s. Ertragsausmittlung.
- Ertragsfähigkeit des Bodens**, **Produktionsfähigkeit**, termőképesség.
- Ertrag-nachhaltiger**, tartamos fatermés.
- Ertragsregelung**, termés-szabályozás.
- Ertragsregulierung**, s. Ertragsregelung.
- Ertragssatz**, terméstét.
- Ertragsschätzung**, termés-becslés.
- Ertragstafeln** s. Bestandestafeln.
- Ertragsverhältnisse** termési viszonyok.

- Ertragsziffer, Nutzungsperszent**, terméstét.
- Erzeugung**, készítés.
- Erzeugungskosten**, készítési költségek.
- Erzeugungspreis**, készítési ár.
- Esche-gemeine**, bűdös kőrös.
- Espe**, s. Aspe, Zitterpappel.
- Etat**, fatermés.
- Etatsbestimmung**, s. Ertragsbestimmung.
- Evidenzhaltung** (des Betriebes), nyilvántartás.
- Evonymus europæus**, csikos kecskerágó.
- Evonymus verucosus**, bibircses kecskerágó.
- Exhibit**, beadvány
- Exotische Holzarten**, külföldi fanemek.
- Exosmose**, kiszivárgás.
- Exponirt**, védtelen.
- Export**, kivitel.
- Exporthandel**, s. Ausfuhrhandel.
- Exstirpation, Ausrottung**, kiirtás.
- Expropriation**, kisajátítás.
- Exzess, Frevel**, erdei kihágás.
- Exzindiren**, s. Ausscheiden.
- F.**
- Fach**, fiók, szak.
- Fachwerk**, szakasz, fiókmű.
- Fachwerksbau**, fiókmű.
- Fachwerkseinteilung**, szakozás.
- Fachwerksmethode**, szakozási módszer.
- Fagus sylvatica sanguinea**, vérbükk.
- Fallholz**, s. Abfallholz.
- Fällrichtung**, dőlrány.
- Fallbürsten**, szádkarók.
- Fangbäume**, cselfa.
- Fangrechen** s. Holzrechen, uszagát, gereblye.
- Fanggraben**, hernyó sáncz.
- Fanglöcher**, hernyó verem.
- Faser, Holzfaser**, farost.
- Faserstoff**, rostanyag.
- Faserwurzel**, rostos gyökér.
- Fastdaubenholz**, dongafa.
- Fastholz**, s. Böttcherholz.
- Fassreif**, abroncs.
- Faschine**, pözs.
- Faschinendamm**, pözsgát.
- Faschinengemäche, Sporn**, pözssarkantyú.
- Faulbaum, Fauldorn**, kutya-benge.
- Fäule**, korhadás.
- Faules Holz**, rothadt fa.
- Fällaxt, Axt, Schrottaxt**, fejsze.
- Fällen**, dönteni, favágás, letarolni, letarlasztás.
- Fällung**, döntés.
- Fällungsart**, döntési mód.
- Fällungsbetrieb, Hauungsbetrieb**, vágási üzem.
- Fällungsergebniss**, vágási eredmény.
- Fällungsplan**, vágási terv.
- Fällungszeit**, vágási idő.
- Färbeginster**, nyúlreketye.
- Färbestoff**, festanyag.
- Fegfass**, hengerrosta.
- Fehlstelle, Lücke**, hézag.
- Fehmgeld**, bélyegbér.

- Fehmmahl**, makkbélyeg.
- Feldahorn**, **Massholder**, földor jávor.
- Feldbaumkultur**, **Feldbaumd-wirtschaft**, **Feldbaum-zucht**, mezei fatenyésztés.
- Feldbirne**, **gemeine Birne**, vadkörte.
- Feldgehölz**, **Feldholz**, **Ge-hölz**, s. Ackerholz.
- Feldholzzucht**, **Ackerliche Holzzucht**, mezei fatenyésztés.
- Feldmassholder**, s. Feldahorn.
- Feldmesser**, mérnök.
- Feldulme**, **gemeine Rüster**, sima szil.
- Felgen**, keréktalp.
- Feldbaum**, **Schwarzpappel**, fekete nyárfa.
- Felsarten**, kőzetek.
- Elsenbirne**, kövi körte.
- Femmelbetrieb**, **Plänterbetrieb**, szállaló üzem.
- Femmeln**, **Pläntern**, szállalni.
- Femmelwirtschaft**, **Plänterwirtschaft**, szállaló üzem.
- Femmelwald**, **Plenterwald**, szállaló erdő.
- Festigkeit des Holzes**, szilárdság.
- Festuca ovina**, juhcsenkesz.
- Festuca rubra**, piros csenkesz.
- Fetter Boden**, zsiros föld.
- Feuchter Boden**, nedves talaj.
- Feuchtes Holz**, nyersfa.
- Feuerbrücke**, s. Brücke des Meilers.
- Feuergestelle**, **Schneussen**, nyiladék.
- Feuerholz**, **Brennholz**, tűzifa.
- Feuerholz Magazin**, tűzifaraktár.
- Feuerholzriese**, hasábcuszorna.
- Feuerkanal**, gyúrés.
- Feuerleitung**, tűzvezetés.
- Feuermantel**, **Windschauer**, szélfogó.
- Feuerschwamm**, tapló.
- Feuerung**, s. Feuerleitung.
- Feuerungsholz**, s. Brennholz.
- Feuerungsmaterialien**, tüzelőanyagok.
- Feuerungssurrogate**, tüzelőpótszerek.
- Fichte**, s. *Abies excelsa*.
- Fichtenrinde**, luczkéreg.
- Fichtenzapfen**, **Zapfen**, fenyűtoboz.
- Fidonia piniaria**, fenyves fidócz.
- Filzig**, kócos, molyhos.
- Fingerhut-rothe**, piros gyűszűvirág.
- Fitte**, **Kluppe**, **Baumkluppe**, csőtörtmérő.
- Flader**, eresfa.
- Fladerholz**, eresfa.
- Fladerig**, eres.
- Flachgründig**, sekély.
- Flachland**, rónaság.
- Flaschenzug**, csigasor.
- Flatterpappel** s. Aspe.
- Flatterrüster**, nyolczporhonu szil.
- Flächenberechnung**, térszámítás.
- Flächeneintheilung**, s. Schlag-eintheilung, térbeosztás.
- Flächeneinheit**, téregység.
- Flächeninhalt**, térfogat.

- Flächenfachwerk**, térszakozás.
- Flächenmass**, s. Flächeneinheit.
- Flächentabelle**, tértáblázat.
- Flächentheilung**, térosztás.
- Flechtarbeit**, csereny munka.
- Flechte**, zuzmó.
- Flechtreiser**, fonóvesző.
- Flechtgarten**, cserenyvesző.
- Flechttruthe**, s. Flechtgerte.
- Flechtzaun**, fonott sövény.
- Fleischfrucht**, husos gyümölcs.
- Flieder-gemeine**, orgona Lila.
- Flosch**, s. Blösse.
- Floss**, tutaj.
- Flossamt**, szállító hivatal.
- Flossbach**, **Flosswasser**, uszapatak.
- Flossband**, talpkötő.
- Flossbar**, uszalmas.
- Flossbäume**, **Flossholz**, talpfa.
- Flossbeet**, uszameder.
- Flossbetrieb**, **Flösserei**, tutajozás.
- Flossdurchlass**, **Flossgasse**, surrantó.
- Flossgerechtsame**, **Flossrecht**, uszajog.
- Flossgraben**, uszaárok.
- Flosshacke**, **Griesbeil**, csáklya.
- Flosshackenstange**, csáklyanyelek.
- Flossholz**, tutaj-usza-talpfa.
- Flosskanal**, uszacsatorna.
- Flossknecht**, tutajos.
- Flosskosten**, uszaköltségek.
- Flossloch**, **Flosspassage**, surrantó.
- Flossmann**, s. Flossknecht.
- Flosspassage**, surrantó.
- Flossrechen**, **Holzrechen**, **Rechen**, uszagátór.
- Flossrecht**, s. Flossgerechtsame.
- Flossstangen**, evezőrudak.
- Flossstrasse**, **Flosswasser**, uszaviz.
- Flossteiche**, csapos uszagát v. uszató.
- Flosswasser**, uszaviz, uszapatak.
- Flossweg**, s. Flosswasser.
- Flosswehr**, uszagát.
- Flosswieden**, gúzsvesző.
- Flosswiedenstangen**, gúzsvesző.
- Flosszoll**, uszavám.
- Flott**, lengő.
- Flottmachen**, lengővé tenni.
- Flössen**, usztatni, tutajozás.
- Flösser**, tutajozó.
- Flösserei**, usztatás tutajozás.
- Flöscalo**, **Schwendung**, s. Calo.
- Fluder**, s. Kanal, Wasserriese, Flosskanal, csatorna.
- Flugfeuer**, **Wipfelfeuer**, súdártüz.
- Flugsand**, **Wehsand**, futóhomok.
- Flügelfrucht**, leppendék.
- Fluss**, **Pottasche**, hamuzsir.
- Flussbeet**, vízmeder.
- Flussscharren**, folygyanta szedés.
- Flussräumen**, uszapatak pusztítás.
- Föhre**, **Kiefer**, erdei fenyő.
- Föhre-Leg**, henyefenyő.

- Forstwirthschaftszustand**, erdőgazdasági állapot.
- Forstwirthschaftseinrichtung**, s. Betriebseinrichtung.
- Forstwirthschaftslehre**, erdőgazdaságtan.
- Forstwirthschaftspläne**, erdőgazdasági tervek.
- Forstwissenschaft**, erdőtan, erdőtudomány.
- Forstzins, Stockzins, Stockpreis**, tőár.
- Forstzoll**, erdővám.
- Forstzoologie**, erdőállattan.
- Fortkommen**, tenyészet.
- Fortpflanzung**, szaporítás.
- Fortpflanzungsfähigkeit**, **Fortpflanzungsvermögen**, szaporodási képesség.
- Fournier**, burlemez.
- Fournierholz, Belegholz**, burfa.
- Fourniersäge**, lemezfűrész.
- Frauenbirke**, fehér nyír.
- Fraxinus excelsior**, büdös kőris.
- Fraxinus excelsior pendula**, búskőris.
- Fraxinus ornus**, virágos kőris.
- Freier Stand**, szabad állás.
- Freies o. ungebundenes Flössen**, kötetlen usztatás.
- Freilage**, s. freier Stand.
- Frevel, Forstfrevel, Excess**, erdőkihágási vétség.
- Frevelgras**, lopott fű.
- Frevelholz**, lopott fa.
- Frevellaub**, lopott lomb.
- Frischer Boden**, üde talaj.
- Frohnden, Servitute**, szolgálmak.
- Frost**, fagy.
- Frostpunkt**, fagypont.
- Frostschaden**, fagykár.
- Frostriss**, fagyrepedés.
- Frostsprung**, s. Eiskluft.
- Frucht**, gyümölcs.
- Fruchtknoten**, maghon, magzat.
- Früchte des Waldes**, erdei gyümölcs.
- Frühe Linde, Sommerlinde**, nagylevelű hárs.
- Frühfrost**, korai fagy.
- Frühjahrsreif**, tavaszi dér.
- Frühjahrsfällung**, tavaszi vágás.
- Fuhrlohn**, fuvarbér.
- Fuhrwege**, szekér utak.
- Fuhrschlittwege**, szánút.
- Fuhrtransport**, tengelyen való szállítás.
- Fuchs**, maradék bogsa.
- Fundus instructus**, szabályos fakészlet, norma fakészlet.
- Furche**, barázda.
- Furchensaat**, barázda vetés.
- Fuss**, láb.
- Fuss des Kohlenmeilers**, bogsa alja.
- Fusslöcher am Kohlenmeiler**, lábögző.
- Fussräume**, s. Fusslöcher.
- Fussrummen**, s. Fusslöcher.
- Futterlaub**, takarmánylomb.
- Füllerde** (zu pflanzen), töltelékföld.
- Füllholz**, töltelékfa.
- Füllkohlen**, töltelékszén.
- Fünfpflanzung**, ötös ültetés, ötös kötés.
- Fünfverband** (bei der Pflanzung), ötös kötés.

- Forstfrevler**, erdei kihágó.
Forstfrevelangabe, s. Denunziation.
Forstgarten, s. Forstbaumschule.
Forstgeding, **Holzungssevitut**, faizási szolgálat.
Forstgeodes, **Forstgeometer**, erdő-mérnök
Forstgeometrie, erdőmértan.
Forstgerechtigkeit, s. Horstrahl.
Forstgerechtsame, s. Servitut.
Forstgericht, erdőszak.
Forstgesetz, erdőtörvény.
Forstgewächs, erdei növény.
Forstgrenzaufnahme, **Grenzaufnahme**, határmérés.
Forstgrenzberichtigung, **Grenzberichtigung**, határigazítás.
Forstbeschreibung, **Grenzbeschreibung**, határleírás.
Forstgränzkarte, **Grenzkarte**, határkép.
Forstgrenzzeichen, **Grenzzeichen**, s. Grenzmahl.
Forsthammer, s. Baumstempel.
Forsthauptnutzung, **Hauptnutzung**, főhasználat.
Forsthaushalt, erdei háztartás.
Forstherbarium, erdőnövénytár.
Forstherr, erdőtulajdonos.
Forsthuth, erdővédelem.
Forsthüter, **Forstwarth**, redőőr, erdőcsősz.
Forstingenieur, s. Forstgeometer.
Forstinsekten, erdei rovarok.
Forstinsektologie, s. Entomologie.
Forstinventar, erdészeti leltár.
Forstjunge, erdőlegény.
Forstkalender, erdészeti naptár.
Forstkarte, erdőtérkép.
Forstkasse, erdőpénztár.
Forstkerfkunde, s. Forstinsektologie.
Forstknecht, favágó.
Forstkultur, s. Anbau, ertés.
Forstkulturarbeiten, ertési munkák.
Forstkultursplan, ertési terv.
Forstkulturpflanzen, erdőnövények.
Forstkunde, erdőtan.
Forstlaufer, **Forstwart**, erdőőr.
Forstlehranstalt, erdőtanoda.
Forstlich, erdészeti.
Forstliche Hilfswissenschaften, erdészeti segédtudományok.
Forstmann, erdősz.
Forstmeister, erdőmester.
Forstnaturalertrag, **Forstnaturaletat**, fatermés.
Forstnebenertrag, erdőmellékhaszón.
Forstnebennutzungen, **Nebennutzungen**, mellékhasználatok.
Forstnutzung, erdőhasználat.
Forstnutzungsetat, fatermés.
Forstnutzungsplan, használati terv.

- Forstpersonal**, erdőszemélyzet.
- Forstpflanzschule**, s. Forstgarten.
- Forstpflge**, erdőápolás.
- Forstpolizei**, erdőrendőrség.
- Forstpolizeigericht**, erdőrendezési törvényszék.
- Forstpolizeivergehen**, erdőrendezési hihágások.
- Forstpraktikant**, erdőgyakornok.
- Forstprodukte**, erdőtermékek.
- Forstproduktenzucht**, erdőmivelés.
- Forstrath**, erdőtanácsos.
- Forstrechnungswesen**, erdei számvitel.
- Forstrecht**, **Forstgerechtigkeit**, **Dienstbarkeitsrecht**, **Servitut**, erdei szolgáalom.
- Forstrechtlér**, **Eingeforsterter**, **Forstregulirung**, s. Betriebseinrichtung.
- Forstregulator**, erdőrendező.
- Forstrevier**, erdőpagony.
- Forstrevision**, erdőszemle.
- Forstrodung**, erdőirtás.
- Forstschädlich**, erdőkáros.
- Forstschätzung**, **Taxation**, s. Abschätzung.
- Forstschule**, erdőtanoda.
- Forstschutz**, erdővédelem.
- Forstschutzbezirk**, s. Begang.
- Forstschutzmassregeln**, erdővédelmi rendszabályok.
- Forstschutzpersonale**, erdővédelmi személyzet.
- Forstsekretair**, erdőtitkár.
- Forstservitut**, erdei szolgáalom.
- Forstservitutsabtheilung**, **Servitutsablösung**, s. Entlastung.
- Forstsystemisirung**, s. Betriebseinrichtung.
- Forststaatsökonomie**, erdőgazdasági államgazdaság.
- Forststatistik**, erdőgazdasági statisztika.
- Forststatik**, erdőnyugtan.
- Forststrafgesetz**, erdő büntető törvény.
- Forsttaxation**, **Taxation**, s. Abschätzung.
- Forsttaxator**, erdőbecslő.
- Forsttechnologie**, erdő iparüzlettan.
- Forsterminologie**, erdőgazdasági műszótár.
- Forstunkraut**, erdei gyom.
- Forstverein**, erdőgazdasági egyesület.
- Forstverbrechen**, erdőbűn.
- Forstvergehen**, erdei kihágás.
- Forstvermesser**, s. Forstgeometer.
- Forstvermessung**, erdőmérés.
- Forstverwalter**, s. Förster.
- Forstverwaltung**, erdőgazdálkodás, erdőkezelés.
- Forstverwaltungslehre**, erdőkezeléstan.
- Forstverwüstung**, s. Devastation.
- Forstwart**, erdőcsősz.
- Forstwesen**, erdőgazdaság.
- Forstwerffkunde**, s. Forstsektologie.
- Forstwirth**, erdőgazda.
- Forstwirthschaft**, s. Forstbetrieb.

- Föhre-Sahwarz**, fekete fenyű.
Föhre-Weiss, erdei fenyű.
Fondsforste, alapítványi erdők
Formica rufa, vörös hangya.
Formzahl, alakszám.
Forst, erdő.
Förster, erdész, erdőgondnok.
Försterei, pagony. erdőgondnokság.
Forstabschätzung, *Taxation*, s. Abschätzung.
Forstakademie, erdő-akadémia.
Forstamt, erdőhivatal.
Forstaufseher, **Forstwart**, erdőőr.
Forstbann, **Bannwald**, véd erdő.
Forstbaum, **Waldbaum**, erdei fa.
Forstbaumschule, faiskola.
Forstbeamte, erdőtiszt.
Forstbegang, örkerület
Forstbelauf, örkerület
Forstbenutzung, erdőhasználat.
Forstbeschreibung, erdőleírás.
Forstbetrieb, erdőgazdaság.
Forstbetriebsart, üzemmód.
Forsteinrichtung, s. Betriebs-einrichtung.
Forstbevormundung, erdőgyámság.
Forstbewirtschaftung, erdőkezelés.
Forstbezirk, **Revier**, *pagony*.
Forstbodenkunde, erdészeti talajtan.
Forstbotanik, erdő növénytan.
- Forstbotanischer Garten**, erdőnövénykert.
Forstbotanisches System, s. botanisches System.
Forstkandidat, erdészjelölt.
Forstchemie, erdészeti vegytan.
Forstkodex, erdőtörvénykönyv.
Forstconducteur, **Forstgeometer**, erdőmérnök.
Forstdendrologie, fanövénytán.
Forstdevastation, s. Devastation.
Forstdiebstahl, erdőlopás.
Forstdienstwohnung, s. Naturalquartier, szabad lakás.
Forstdirektion, erdőigazgatóság.
Forstdistrikt, s. District.
Forsteigenthümer, erdőtulajdonos.
Forsteinrichtung, s. Betriebs-einrichtung.
Forsteinrichtungs-Commissaire, erdőrendező.
Forsteisen, **Waldhammer**, **Waldzeichen**, fábélyegző.
Forsteleve, erdész növendék.
Forstentomologie, s. Entomologie.
Forstertrag, s. Ertrag.
Forstertragsermittlung, s. Ertragsermittlung.
Forsterziehung, erdőnevelés.
Forstetat, s. Forstertrag.
Forstetatsermittlung, s. Ertragsermittlung.
Forstfrevel, erdei kihágás, erdővétség.

G.

- Gabelig**, villás.
- Gabelmass**, Baummesser, Fitte, Kluppe csötörtmérő.
- Galeoptis tetrahit**, foganőtt — tarka.
- Galium sylvestre**, csere galaj.
- Galium verum**, tejolló.
- Galläpfel**, s. Eichelbeere, guboncz.
- Gallen**, gubók.
- Gallwespe — Blatt** — tölgy-levél guboncz.
- Gallwespe — Knoppem** — gubaes légy.
- Gallwespe — Rinden** — tölgy-kéreg guboncz.
- Gamopetela**, összenőtt v. egy-szirmu párta.
- Ganze Mast, Vollmast**, teljes makktermés.
- Ganzrandiges Blatt**, épszélű levél.
- Gastropacha neustria**, gyűrűs pohók.
- Gastropacha pini**, fenyű pohók.
- Gastropacha processionea** bucsús pohók.
- Gartenpflaume**, *Prunus domestica*, kerti szilva.
- Gatter**, **Sägegatter**, **Sägerahme**, fűrész-keret.
- Gattung**, faj.
- Gährung**, erjedés.
- Gebirgsarten**, s. Felsarten.
- Gebirgsboden**, hegyi talaj.
- Gebirgskette**, hegyláncz.
- Gebirgskunde**, közettan.
- Gebirgsrücken, Bergrücken**, hegygerincz.
- Gebrück, Brücke**, hidlat.
- Gebrauchsfähigkeit**, használhatóság.
- Gebrauchswerth**, használati érték.
- Gebundenes Flössen**, tutajozás.
- Gebüsch**, haraszt.
- Geding**, s. Akkordarbeit.
- Gedingarbeit**, szakmány, szakmáymunka.
- Gedrungener Wald od. Bestand geschlossen**, sűrű, zárt erdő.
- Gegabalt** s. Gabelig.
- Gefäll**, jövedék.
- Gefässe**, edények, edénypamat.
- Gefässbündel**, edénypamat.
- Gefässpflanzen**, edényes növények.
- Gefidertes Blatt**, szárnyas levél.
- Gefingertes**, ujjazott levél.
- Gefrierpunkt**, s. Frostpunkt.
- Gefluder**, s. Fluder.
- Gegenfeuer**, ellentűz.
- Gegenwärtiger Zuwachs**, jelen növedék.
- Gehau**, vágás, vágat.
- Gehege**, **Schonung**, tilalmas, tilos.
- Gehölz**, s. Feldholz.
- Geisfuss**, *Aegopodium Podagraria*.
- Geisfusschnitt**, (sehr rege an Wurzeltrieben), kecskeláb metszés.
- Gefässe**, edények.
- Gefässbündel**, edénypamat.

- Gegenständig**, ellenes.
- Gekerbtcs Blatt**, csipkés szélű levél.
- Gelaachet, Geloucht, Gelaget**, s. Anziehen.
- Gelbsucht, Bleichsucht**, sápkór.
- Gemma**, rügy.
- Gemeindewald**, s. Comunalwald.
- Gemischter Bestand**, elegyes állab.
- Genereller Betriebsplan**, általános üzemterv.
- Genista germanica**, német rekettye.
- Genista tinctoria**, nyúl rekettye.
- Geodäsie**, földmérten.
- Geodät**, s. Feldmesser.
- Geognosie**, földismetan.
- Geographie der Gewächse**, növény térjisme.
- Geographische Breite**, földrajzi szélesség.
- Geographische Länge**, földrajzi hosszúság.
- Geographisches Klima**, földrajzi klima.
- Geometer**, s. Geodät.
- Geräthholz, Geschirrhholz, Nutzholz, Zeugholz**, szerszámfa.
- Gerbesummach**, eczet szömörce.
- Gerbestoff**, csernye.
- Gerbematerialien**, cseranyagok.
- Gerberinde**, cserkéreg.
- Gerechtsame**, s. Servitut, szolgalmány, szolgáalom.
- Gereinigter Bestand**, tisztult állab.
- Gerinne**, csatorna.
- Gerölle**, görgeteg.
- Gerissbeil**, csáklya.
- Gesamntertrag, Bruttoertrag**, összjövedelem, termés.
- Gesamnterzeugung**, összes termelés.
- Gesamntetat**, összes termés.
- Gesamntvorrath**, összes készlet.
- Gesamntzuwachs**, összes növedék.
- Gesägtcs Blatt**, fűrészcs szélű levél.
- Geschäftsführung**, ügyvitel.
- Geschirrhholz**, szerszámfa.
- Geschlossener Bestand**, zárt állab.
- Gestänge**, jára.
- Gesteinsarten**, s. Felsarten
- Gestell**, nyiladék.
- Gestörre**, talp.
- Gesträuch**, csere.
- Gestrüppe**, s. Erdholz.
- Gestrübbe**, szénföld.
- Gewerkholz**, s. Geschirrhholz.
- Gezähntcs Blatt**, fogas szélű levél.
- Giftsummach**, méregszömörce.
- Ginster-deutscher**, s. *Genista germanica*.
- Ginster-Färbe**, s. *Genista tinctoria*.
- Gipfel, Zopf** (des Baumes), **Wipfel**, sudár.
- Gipfeldürre, Zopftrockniss, Wipfeldürre**, sudár aszály.
- Gipfelende**, sudárvég.

Gipfelfeuer, sudártüz.
Glanzlohe, **Spiegelrinde**,
Glanzrinde, fény cserkéreg.
Glätscher, jégmező.
Gleichartiger Bestand, egy-
koru állab.
Geisblatt - zahmes, jerikói
loncz.
Gleitkanal, **Gleitbahn**, csu-
szorna.
Glockige Blüthe, harang ala-
kú párta.
Goldafter, sárga faru gya-
poncz.
Götterbaum, bálványfa.
Gluten, növényi enyv.
Graben, árok.
Graserei im Walde, füvelés.
Grasnutzung, füvelés.
Gränzaufnahme, határmérés.

H.

Haare, szőrök.
Haarkrone, bóbita.
Habitus, külem.
Hacke, kapa.
Hackfrucht, kapás növény.
Hackwald, kapás erdő.
Hag, s. Gehege.
Hagelschauer, jégzápor.
Haidekraut - gemeines rep-
csény hanga.
Hain, liget.
Hainbuche, **Weissbuche**,
gyertyán.
Hainen des Bodens, ortás, ort-
tani.
Hainkrantze, hántó kapa.

Hainsimse-haarige, tavaszi
lazula.
Halbmesser, sugár.
Halbe Mast, fél makkolás.
Halica oleracea, tölgylevelű szö-
köz.
Halsbräune Kraut, veresfias
müge.
Hammerhelm, kalapácsnyél.
Hammerstiel, s. Hammerhelm.
Handhabe, fogantyú.
Handkasse, kézi pénztár.
Handruthe, s. Handhabe.
Handbeil, balta.
Handlanger, napszámos.
Handschlitten, gyalogszánka.
Handwerkshölzer, s z e r -
s z á m f a.
Hanfnessel, tarka foganótt.
Harke, **Rechen**, gereblye.
Harte Holzarten, kemény fa-
nemek.
Hartharze, kemény gyanták.
Hartheu-gemeines, c s e n g ő
linka.
Harthölzer, kemény fanemek.
Hartmonate, **Wedelzeit**, tél.
Hartriegel-gelber, húsos som.
Hartriegel-rother, veresgyűrű
som.
Hartriegel-weisser, fehér som.
Herzbaum, **Föhre**, erdei fe-
nyű.
Harzen, **Harzscharren**, **Harz-**
reissen, gyantaszedés.
Harzfichte, s. Fichte.
Harzgriepen, gyanta alja.
Harzkuchen, s Harzgriepen.
Harzlaache, gyantaseb, hajk.
Harzmesser, gyantakés.
Harzmeste, gyantakászu.

- Harznutzung**, gyantanyerés.
Harzreissen, s. Harzen.
Harzriss, gyantaseb.
Harzscharer, gyantaszedő.
Harzsieden, gyantafőzés.
Harztanne, s. Fichte.
Haselnuss-gemeine, közönséges mogyoró.
Hau, vágat, vágás.
Hauaxt, **Fällaxt**, **Schrotthacke**, **Axt**, fejsze, döntőfejsze.
Haubar, vágható.
Haubarkeit, vágthatás.
Haubarkeitsalter, vágthatási kor.
Haubarkeitsertrag, vágthatási fatermés.
Haubarkeitsmasse, vágthatási fatömeg.
Haubarkeitszuwachs, vágható növedék.
Haube (des Meilers), bubány.
Haublock, vágótőke.
Hauhechel-dornige, tövises iglicz.
Haue, kapa.
Hauerlohn, vágbér.
Haufen, máglya.
Haufenverkohlung, máglyaszénítés.
Hauptabtheilung, s. Districtt.
Hauptbestand, főállab.
Hauptgestelle, főnyiladék.
Hauptnutzung, főhasználat.
Hauptnutzungsplan, főhasználati terv.
Hauptschwellungen, főszagátak.
Hauptwirthschaftsplan, s. Genereller Betriebsplan.
- Hauptwirthschaftstheil**, s. Districtt.
Hauschwamm, *melarius la-czymano*. házi gomba.
Hauungsbetrieb, vágási üzem.
Hauungssatz, terméstét, fogasztási százalék.
Hauungsplan, vágásterv.
Hebebalken, csapófa.
Hebel, emeltyü.
Hebel und Wending, horgas rúd.
Hebelade, kolostya.
Hebthor, tiltó.
Hecke, sövény.
Heckenkirsche, szilva kökény.
Heckenkirsche-blaue, kék loncz.
Heckenkirsche-gemeine, ükörke loncz.
**Heckenkirsche-schwarzbe-
rige**, fekete loncz.
Hedera helix, repkény borostyán.
Heft, markolat.
Hegegraben, tilárok.
Hegegränze, tilhatár.
Hegen, tilalmazni.
Hegesäule, tilalomfa.
Hegereiser, **Lassreiser**, hagsarj.
Hegewisch, tilcsutak, csóva.
Hegezeichen, tilalomjegy.
Hegezeit, **Schonzeit**, tilidő.
Hegung, tilalmazás.
Heide-gemeine, repcsény hanga.
Heidelbeere-gemeine, fekete áfonya.
Heidelbeere-rothe, vörös áfonya.

- Heilkraut**, hegyi gombernyő.
Heister, suháng.
Heisterpflanzung, suhángültetés.
Heizkraft, tüzerő, tüzérték.
Heizmaterialien, tüzelő szerek.
Helm, Stiel, nyél.
Hemacheros heros, hősczin-czér.
Hepatica triloba, v. nobilis, nemes májfű.
Hepe, kacsor.
Herschende Holzart, uralkodó fanem.
Herzförmiges Blatt, szivalaku levél.
Herzwurzel, Pfahlwurzel, szivgyökér.
Heubraun, s. Windebaum.
Heufelpflug, töltötögető eke.
Heuhüpfgrüner, zöld szökese.
Heuschrecke - Wander- vándor sáska.
Hieb, vágat, vágás.
Hiebesart, vágásmód, vágmód.
Hiebesergebniß, vágeredmény.
Hiebesfläche, vágter.
Hiebesfolge, Abtriebsfolge, vágássor.
Hiebesführung, vágás.
Hiebeslehre, vágástan.
Hiebesrichtung, vágirány.
Hiebesplan, vágterv.
Hiembeerstrauch, szeder-málna.
Hippe, kacsor.
Hirnholz, harántfa.
Hirnseite, harántoldal.
Hirsschwurz, *Cer arisa rigida* szarvas derezle.
Hochwald, szálerdő.
Hochwaldbestand, szálerdőállab.
Hochwaldbetrieb, szálerdőüzem.
Hochstämmig, szálas.
Hochwasser, áradás.
Höhenklasse, hoszosztály.
Höhenklima, magassági klíma.
Höhenmesser, magasságmérő.
Höhentrieb, hoszhajtás.
Höhenzuwachs, hosznövés.
Hörner, s. Abstümmeln beim Kopf und Scheidelholz.
Hohlmass, ürmérték.
Holz, fa.
Holzabfuhrwege, erdőút.
Holzabsatz, kelete a fának, keletősége.
Holzabzählung, s. Abposten.
Holzanbau, künstliche Holz-zucht, s. Holzkultur, ertés.
Holzart, fanem.
Holzaufarbeitung, feldolgozása a fának.
Holzaufsetzen, s. Aufsetzen.
Holzaufzug, s. Aufzug.
Holzauszeichnen, kijelölni.
Holzbedarf, faszükséglet.
Holzbestand, s. Bestand.
Holzbeugen, Holztösse, s. Beuge.
Holzconsumption, fafogyasztás.
Holzdepot, faraktár.
Holzdiebstahl, falopás.
Holzdieb, fatolvaj.
Holzertrag, fatermés.
Holzerzeugung, fatermelés.

- Holzerziehung**, természetes fatenyésztés.
- Holzfackel**, faszövetnek.
- Holzfäller**, favágó.
- Holzfällung**, faejtés.
- Holzfänge, Rechen**, uszagátor.
- Holzfäule**, fakorhadás.
- Holzfaser**, s. Faser.
- Holzfertiger Meiler**, kész bogsa.
- Holzflösser**, tutajos.
- Holzfrevel**, s. Wald-Forstfrevel.
- Holzsuche, Holztransport**, faszállítás.
- Holzgarten**, s. Holzdepot.
- Holzgattung**, s. Holzart.
- Holzgehalt**, fatartalom.
- Holzgewebe**, faszövet.
- Holzhacker**, favágó.
- Holzhandel**, fakereskedés.
- Holzhau**, favágás.
- Holzhauer**, favágó.
- Holzhauerakkord**, s. Geding.
- Holzhauerhütte**, erdei kunyhó.
- Holzhauerlohn**, s. Hauerlohn.
- Holzhauermeister, Rottmeister, Meisterknecht**, szakasz-mester.
- Holzhauerrotte**, szakasz.
- Holzhib**, favágás, vágás.
- Holzhof**, s. Holzdepot.
- Holzinhalt**, fatartalom.
- Holzklotz**, s. Klotz.
- Holzknacht**, s. Holzhauer.
- Holzkohle**, faszén, szén.
- Holzkultur, Holzanbau**, ertés.
- Holzlegstätte**, s. Holzdepot
- Holzlimitation**, faárverés.
- Holzmacher**, s. Holzhauer.
- Holzmagazin**, s. Holzhof.
- Holzmangel**, fahiány.
- Holzmasse**, fatömeg.
- Holzmassenerhebung**, kipuhatólása a fatömegnek.
- Holzmassenertrag**, s. Ertrag.
- Holzmassenerhebung, Holz-zuwachs**, fanövedék.
- Holzmassenschätzung**, fa-becslés.
- Holzmassensumme**, fatömeg-összeg.
- Holzmassenvorrath**, fa-készlet.
- Holzmesskunde**, faméréstan.
- Holzmesskunst**, s. Holzmesskunde.
- Holzmesser**, s. Hippe.
- Holzmessung**, famérés.
- Holznutzung**, s. Hauptnutzung.
- Holzpflanzung**, faültetés.
- Holzpflanze**, fanövény.
- Holzpflasterung**, faburkolat.
- Holzplatz**, s. Holzplatz.
- Holzpreise**, faárak.
- Holzproduktion**, fatermelés.
- Holzrechen, Rechen**, uszagátor, gereblye.
- Holzriese**, csuszorna.
- Holzring**, évgyűrű.
- Holzrutsche**, s. Holzriese.
- Holzsaat**, favesítés.
- Holzschätzung**, fabeclsés.
- Holzseheit**, s. Baumscheit.
- Holzschindel**, zsendely.
- Holzschlagen**, favágás.
- Holzschlägel**, bunkó.
- Holzschläger, Holzhauer**,
Holzschneider, s. Holzhacker.
- Holzschlitten, Schlitten**, szán.
- Holzschnitt**, fametszet.
- Holzsnitter**, faragó.
- Holzsnitzer**, faragó.

- Holzschoppen, Holzschränken**, farakások.
- Holzschwemmen . Triften**, usztatni.
- Holzsetzer**, farakó.
- Holzsortiment**, választék, különbék.
- Holzspalten, Spalten**, hasogatni.
- Holzstamm, Stamm**, törzs.
- Holzstoss, Beuge**, rakás.
- Holztag, Waldtag**, fanap.
- Holztaxation**, fabeclés.
- Holztransport**, faszállítás.
- Holztrift**, usztatás.
- Holzung**, faizás.
- Holzungsservitut**, faizási szogalom.
- Holzverbrauch**, fafogyasztás.
- Holzverkauf**, faeladás.
- Holzverkohlung, Verkohlung**, szenítés.
- Holzverschleiss**, faeladás.
- Holzversilberung**, s. Holzverschleiss.
- Holzverschwendung**, fapazarlás.
- Holzversteigerung**, faárverezés.
- Holzvorrath**, fakészlet.
- Holzwaare**, faárú.
- Holzwächter**, faőr.
- Holzweg, Waldweg**, erdőút.
- Holzwespe-gemeine, Kiefernközönséges törözs.**
- Holzwirtschaft, Forstwirtschaft**, erdőgazdaság.
- Holzwuchs**, s. Baumwuchs.
- Holzzeichen**, s. Baumstempel, Baumzeichen.
- Holzzettel**, facédula.
- Holzzucht**, erdőmivelés, tenyészítés.
- Holzzuwachs**, fanövedék.
- Holzzuwachsgang**, fanövekvés menet.
- Hollunder-gemeiner**, gyepűbodza.
- Hollunder - Trauben - fürtös bodza.**
- Honiggras - Weisses - puha czirók.**
- Hopfenbuche**, komlós venicz.
- Hopfenstange**, komló karó.
- Horde, Flechtzaun**, csereny.
- Hornstrauch-gelber**, husos som
- Horst**, csoport.
- Horstweiser Bestand**, csoportos állab.
- Hotter**, s. Grenze.
- Hotterbegehung**, s. Grenzbegehung.
- Hotterberichtigung**, s. Grenzberichtigung.
- Hotterhaufen**, s. Grenzhügel.
- Hub**, em.
- Hubhöhe**, emmagasság.
- Humus**, televény, korhany.
- Hutweide**, legelő.
- Hügelpflanzung**, zsombültetés.
- Hülse**, hüvely.
- Hüttenwerke**, kohók.
- Hygrometer**, nedvmérő.
- Hylesinus ater**, fekete törny.
- Hylesinus fraxini**, kőris törny.
- Hylesinus piniperda**, fenyűtörny.
- Hylobius pini**, fenyű szurkoes.
- Hypericum perforatum** csengőlinka.

Hypophae rhamnoides, benge
hypófa.

I.

Ichneumon (Ophion) circumflexus, kajla fürkész.

Ichneumon instigator, nógató fürkész.

Ichneumon nigritarius, fekete fürkész.

Ichneumon tetromala puparum, báb fürkész.

Ilex aquifolium, téli magyal.

Immergrüne Bäume v. Holzarten, mindég zöld fák.

In Bestand bringen, erdősíteni

Indemnisation, kármentesítés.

Inpregniren des Holzes, telítés.

Insekten, rovarok.

Insektenfrass, rovarfalás.

Insektenkunde, rovartan.

Insektologie, rovartan.

Insektenvertilgung, rovarpusztítás.

Inspektion, felügyelet.

Instruktion, utasítás.

Intensive Wirthschaft, beltérjes gazdászat.

Internodium, tengelyiz, böttyög köz.

Interpolirung, közbesítés.

Interzellular Gänge, sejtközi menetek.

Interzellular Substanz, sejtragasz.

Intravillanum, belső telek.

Inventarium, leltár.

Investition, befektetés.

Irreguläre Bestände, szabálytalan állabok.

Italienische Verkohlung, olasz szenítés.

J.

Jährige Pflanzen, egy évi növények.

Jäten, gyomlálni.

Jagdberechtigung, vadászati szolgálat.

Jagdgerechtigkeit, s. Jagdbeerechtigung.

Jagdkunde, vadászattan.

Jagdrecht, vadászati jog.

Jagdfrühe, vadász tilfa.

Jagdservitut, vadászati szolgálat.

Jagdwissenschaft, s. Jagdkunde.

Jagen das Feuer im Meiler, kergetni a tüzet a bogsában.

Jahresertrag, évi fatermés.

Jahresetat, évi fatermés.

Jahresring, s. Holzring.

Jahresschlag, évi vágás.

Jasmin-gemeiner, korona jézsament.

Johannistrieb, jánoshajtás.

Joch, hold.

Jochbalken, bakgerenda.

Jochpfähle, bacezőlöpök.

Journal, napló.

Juglans regia, pompás diófa.

Julus terrestris, földi benge.

Jungholz, fiatalos.

Jungmaiss, cziher, suriány.

Junikäfer, napfordulati csalsa.

Juniperus communis, gyalog boróka.

- Juniperus sabina**, nehéz szagú boróka.
- Juniperus virginiana**, virginiai boróka.
- K.**
- Käfer**, bogár.
- Kälberkropf-giftiger**, bódító baraboly.
- Kälberkropf-grosser**, erdei baraboly.
- Kätzchen**, barka.
- Kahlhieb**, tarvágás.
- Kahlschlag**, tarvágat.
- Kalciniren**, s. Abglühen.
- Kalkbrennen**, mészégetés.
- Kalkpflanzen**, mésznövények.
- Kalo**, s. *Calo*.
- Kameraltaxe**, kamerai becsmód.
- Kammrad**, fésüs kerék.
- Kamp**, erdőkert.
- Kannenkraut**, kanamosó zsurló.
- Kante**, él.
- Kantig beschlagen**, s. Bewald-rechten.
- Kappe des Meilers**, s. Haube.
- Kapsel Frucht**, tokgyümölcs.
- Karren**, taliga.
- Karte**, térkép.
- Kastanie-essbare**, szelid gesztenye.
- Kastanie-gemeine-Ross-** vad gesztenye.
- Kathsporn**, belső bókony.
- Kegelrad**, kupkerék.
- Kehlbalken**, torokgerenda
- Keil**, ék.
- Keilförmiges Blatt**, ékalaku levél.
- Keilhaue**, csákány kapa.
- Keimen**, csirázás.
- Keimfähigkeit**, csirkéesség.
- Keimkraft**, s. Keimfähigkeit.
- Keimprobe**, csirkémlés.
- Kelch**, csésze.
- Kellerhals**, **Seidelbast**, farkas borostyán.
- Kerbe**, hajk.
- Kerbehholz**, rovás, rófa, róbot.
- Kerf**, **Kerfthier**, **Kerbthier**, **Insekt**, robar, rovar.
- Kerfkunde**, **Insektenkunde**, robartan, rovertan.
- Kern**, magbél.
- Kern**, **Samenkern**, *nucleus*, mag szem.
- Kernfäule**, gesztkorhadás.
- Kernholz**, geszt.
- Kernloden**, magcsemete.
- Kernrisse**, sugár repedések.
- Kernschälige**, gesztváló.
- Kernwuchs**, s. Kernloden.
- Kesselhau**, körvágás.
- Kesselschlag**, körvágat.
- Kiefer-gemeine**, erdei fenyő.
- Kienholz**, gyantás fa!
- Kieniges Holz**, s. Kienholz.
- Kienöhl**, kátrány.
- Kinruss**, gyantakorom, festő korom.
- Kienrussbrennerei**, koromégetés.
- Kienrusshütte**, koromkemen-cze.
- Kienrussöfen**, s. Kienruss-hütte.
- Kippen**, s. Kipfen, bokony, (nászádoknál.)

- Klafter**, öl.
Klaftern, ölberakni.
Klafterholz, ölfá.
Klafterstab, öl, ölrúd.
Klafterstange, s. Klafterstab.
Klasse, osztály.
Klassifizierung, osztályozás.
Klaubholz, s. Abfallholz.
Klausen, s. Schwellungen.
Klausdamm, **Damm**, tógát, uszagát.
Klaushof, tómeder.
Klausthor, gátkapu.
Klauswächter, tóőr.
Klettereisen, kuszó vas.
Kliebaxt, hasító fejsze.
Klieben, **Spalten**, hasogatni.
Klima, s. *Clima*.
Klimatologie, s. Atmosphärologie.
Klotz, **Kloben**, töke, önk.
Klotzbahn, s. Blockwagen.
Klotzwagen, s. Blockwagen.
Klüfte, **Scheiter**, hasábok.
Kluppe, csütörtmérő.
Knackholz, s. Abfallholz.
Kniebusch, törpély.
Knieholz, (Schiffsbauholz), bókonyfa.
Knollen, bütyök, csomó, gumó, csucsor.
Knopper, gubacs, gubics, suska.
Knoppereiche, keleti tölgy.
Knorrig, görcsös.
Knospe, rügy.
Knüppel, **Knippel**, dorong.
Knüppeldämme, **Prügelwege**, dorongút.
Knüppelholz, dorongfa.
Knutter, lengő gát.
Köhler, szénégető.
- Köhlerbock**, s. Fuchs.
Köhlerrei, szénégetés, szénítés.
König (am Kohlenmeiler), kupa.
Koeleria cristata, taréjos perje.
Köpfchen, fejecske, gomb.
Köpfen, **Abköpfen**, botolni.
Körperberechnung, **kubische Berechnung**, köbözés.
Körperinhalt, tömtartalom.
Kohle, szén.
Kohleiche, **Traubeneiche**, csupkátlan tölgy.
Kohlenausbeute, szénnyeremény.
Kohlenbrennen, szénítés.
Kohlenbrennerei, szénégetés.
Kohlendämpfe, széngőzök.
Kohlenerde, szénföld.
Kohlenfuhrmann, szénfuvaros.
Kohlenkammer, szénpajta.
Kohlenklein, szénapram.
Kohlenkorb, szénkas.
Kohlenbrücke, szénvonó.
Kohlenlangen, szénszedés.
Kohlenlösche, **Lösche**, s. Gestübe.
Kohlenmaasse, szénmértékek.
Kohlenmeiler, szénbogsa, bogsa.
Kohlenmeiler-italienischer, olasz bogsa.
Kohlenmeiler-liegender, fekvő bogsa.
Kohlenmeiler-norddeutscher, német bogsa.
Kohlensack, szénzsák.
Kohlenschoppen, **Kohlenkammer**, szénpajta.
Kohlenstaub, szénpor.

- Kohlholz**, szénfa.
Kohlschlag, szénfa vágás.
Kohlplatz, szérü.
Kohlstätte, szérü.
Kohlung, szénhely.
Kolben, dugattyú, tőke, torzsa.
Kollerbusch, törpely.
Kontrolle, ellenőrzés.
Kontrollbuch, ellenőrkönyv.
Kopfholz, botfa.
Kopfholzbestand, **Kopfwald**, botfa erdő, botfa állab.
Kopfholzbetrieb, botfaüzem.
Kopfholzwirtschaft, s. Kopfholzbetrieb.
Kopfmachen (beim Meiler). bubányt rakni.
Kopiren, másolni.
Korbweide, kötő fűz.
Kork, parafa.
Korkeiche, dugasztölgy.
Korkulme, kérges szil.
Kornelkirsche, húsos som.
Kornfrucht, ászmag.
Korve, bókony (naszádoknál.)
Kostenanschlag, s. Anschlag.
Koulissen, s. *Coulissen*-Hieb.
Krampe, s. Haue.
Kranz des Rades, s. Radkranz, keréktalp.
Kranzholz, s. Dachrahmen.
Kranzloden, körsarj.
Kratze, **Haue**, kapa.
Krebs, (Baumkrankheit), fene.
Kreisfläche, körlap.
Kreisflächenantheil, s. Grundflächenantheil.
Kreisflächensumme, s. Grundflächensumme.
Kreisrundes Blatt, kerek levél.
- Kreissäge**, körfűrész.
Kreuzdorn, tövis benge.
Kreuzstoss, kaloda rakás.
Kreuzscheibe, irány korong.
Kreuzverband, kereszt kötés.
Kreuzpflanzung, kereszt ültetés.
Kriechpflaume, közép szilva.
Krone der Bäume, s. Baumkrone.
Kronenblatt, szírom.
Kronendach, ernyő.
Kronenschluss, korona zárlat.
Krugförmige Blüthe, korsó alakú párta.
Krumme, s. Bodenkrumme.
Krummholz, **Kippen**, **Lorbe**, bókony (naszádoknál.)
Krumholzkiefer, henye fenyű.
Krumzapfen, görbe csap.
Kryptogame, virágtalan növények.
Kubikfuss, köbláb.
Kubikinhalt, köbtartalom.
Kubikmass, köbmérték.
Kubikklaftern, köből.
Kubiktabellen, köbtáblák.
Kubirung, s. kubische Berechnung.
Kubische Berechnung, köbözés.
Kufen (der Schlitten), szántalpak.
Kuferholz, s. Böttcherholz.
Kugliche Blüthe, gömbös párta.
Kuhmäulerbüsche, törpely.
Kümmern, sinlődni.
Künftiger Zuwachs, jövő növedék.
Künstliche Besamung, vetés.

Künstliche Holzzucht, fatermesztés.

Kulminationspunkt, tetőpont.

Kultur, ertés.

Kulturgeräthe, s. Culturegeräthe.

Kulturhacke, s. Hacke.

Kulturplan, ertésterv.

Kunsstrasse, müút.

Kurbel, boda, forgattyú.

L.

Laachen, Harzlachen, hajk.

Laachen, s. Anlaachen.

Labkraut-echtes, tejoltó-galaj.

Labkraut-Wald- csere galaj.

Lachbaum, hajkolt fa.

Lachter, s. Klafter.

Ladereidel, csapófa.

Längentrieb, s. Höhentrieb.

Längenwuchs, s. Höhenwuchs

Längsbalken, hosszgerenda.

Lärche, vörös fenyü.

Lage, fekvés.

Lagerbuch, telekkönyv.

Lagerholz, fekü fa.

Lagerstätte (des Holzes), rakhely.

Lagerstelle, rakhely.

Lambertsnuß, csöves mogyoró.

Landbauholz, épületfa.

Landkohlung, rakpart szerhely.

Landtransport, szárazon való szállítás.

Landungsplatz, kikötő.

Langbaum nyújtó.

Langen, Auslangen, szedni.

Langholz, szálf.

Langholzflösserei, szálfauztatás.

Langholzriesen, nagy csuszorna.

Langschweller, ászok gerenda.

Laufkäfer, bábravaló ékény.

Langwiede, nyújtó.

Lanzettliches Blatt, lándzsalakú levél.

Lappiges Blatt, karélyos levél.

Larix europea, veres fenyü.

Laserpitium latifolium, széleslevelü bordamag.

Lassbaum, hagyfa.

Lassreidel, s. Landreidel.

Lassreiss, hagsyarj.

Lathrea squamaria, konyha viszor.

Latte, s. Dachlatte.

Lattknüppel, léczkaró.

Lattstangen, s. Dachlatte.

Laub, lomb.

Laubabfall, s. Entlaubung.

Laubbrand, Lauffeuer, harapégés, haraptüz.

Laubholz, Laubbaum, lombfa.

Laubholzarten, lombfa nemek.

Laubholzspanner, téli tököny.

Laubholzverderber, lombfaronító rovarok.

Laubholznutzung, lombfa-használat.

Laubrechen, lombgyújtás.

Laubschirm, lombernyő.

Laubstreu, lombalom.

Laubstreurechen, s. Laubrechen.

Laubwald, lomberdő.

- Laufende Mehrung**, s. Gegenwärtiger Zuwachs.
- Laufender Zuwachs**, s. Gegenwärtiger Zuwachs.
- Lauffeuer**, harapégés, harapütz.
- Laufkarren**, **Schubkarren**, targoneza.
- Laufkäfer**, bábrabló ékény.
- Lauge**, lug.
- Laugbütte**, **Bottich**, lugzó.
- Laugenfass**, s. I augbütte.
- Laugpfanne**, lugkazan.
- Lavettenholz**, ágyútalpa.
- Lavine**, hógörgeteg.
- Lebender Zaun**, élő sövény.
- Lebensdauer**, élettartam.
- Lebenskraft**, életerő.
- Leberblume-dreilappige**, háromlevelű kökörcsin.
- Lecanora tartarea**, komorsárga zuzmó.
- Legföhre**, henye fenyű.
- Legumen**, növényi sajtany.
- Lehne**, hegyoldal.
- Leichter Boden**, laza föld.
- Leinkraut-gelbes** közönséges lenke.
- Leiterbaum**, létrafa.
- Leithölzer**, sugár hasábok.
- Lerche**, vörös fenyű.
- Leseholz**, **Fallholz**, s. Abfallholz.
- Leseholznutzung**, húllfa használat.
- Leseholzsammler**, húllfa szedők.
- Lesekohlen**, java szén.
- Letten**, pallag.
- Leuchtfeuer**, csaltüz.
- Leuchtspan**, szilánk.
- Libellula quadrimaculata**, négyfoltos acsa.
- Lichen calicaris**, hépehupás zuzmó.
- Lichten** (den Bestand), ritkitni.
- Lichte**, **Bestockung**, gyérzárlat.
- Lichtgrad**, ritkitási fok.
- Lichtschlag**, **Lichthieb**, **Lichthau**, ritkító vágás.
- Lichtstellung**, ritkitás.
- Lichtung**, hézag.
- Lichtungsgrad**, s. Lichtgrad.
- Lichtungshieb**, s. Lichtschlag.
- Liegender Meiler**, s. Haufen.
- Ligustrum vulgare**, vesszős fagyal
- Linaria vulgaris**, közönséges lenke.
- Linde-grossblättrige**, **Sommerlinde**, nagylevelű hárs.
- Linde-kleinblättrige**, **Winterlinde**, kislevelű hárs.
- Lindenbast**, hársháncs.
- Linienförmiges Blatt**, vonalalaku levél.
- Liparis crysorchea**, sárgafaru gyaponecz.
- Liparis dispar**, közönséges gyaponecz.
- Liparis monacha**, fenyű gyaponecz.
- Lippenblüthe**, ajakos párta.
- Lizitiren**, árverezni.
- Lösche**, **Gestübe**, szénföld.
- Löschkohlen**, s. Bäckerkohlen.
- Lobaria pulmonaria**, tüdőzuzmó.
- Lochbaum**, **Lachbaum**, **Lochen**, s. Anlaachen.
- Lode**, s. Ausschlag.
- Lohde**, s. Lode.

- Loheisen**, cserhántó.
Lohschlitzer, s. Loheisen.
Lohmühle, cserkőlyü.
Lohn, bér.
Lohnzettel, bérszámla.
Lohrinde, cserkéreg.
Lonicera cerulea, kék loncz.
Lonicera caprifolium, jerikói loncz.
Lonicera nigra, fekete loncz.
Lonicera symphoricarpos, bogláros loncz.
Lonicera tartarica, tatár loncz.
Lonicera xylosteum, ükörke loncz.
Loranthus, europeus, elődi fakin.
Lottbaum, fakutya.
Lotteisen, csáfling.
Luftloch, Rummen, gözük.
Luftdarre, s. Buberte.
Luftgänge, légsatornák.
Lufttrocken, légszáradt.
Lungenflechte, tüdő zuzmó.
Luzula albida, fehér luzula.
Luzula pilosa, tavaszi luzula.
Lücke, s. Lichtung.
Lychen, islandicum izlandi zuzmó.
Limexilon navale, hajórág.
Lytta vesicatoria, hólyaghuzó izgonez (kőris bogár.)
- M.**
- Magerer Boden**, sovány talaj.
Mahalebirsche, sajmegy.
Maikäfer, közcserebuly.
Maiss, suriány.
- Maisschnitzer**, vigályító kasza.
Malbaum, Grenzbaum, hártárfa.
Manipulation, kezelés.
Mannbarkeitsalter, magzókor.
Mantel, Feuermantel, szélfogó.
Marineholz, hajófa.
Mark, bél.
Markkäfer- Kiefern- fenyűtörny.
Markbaum, Malbaum, hártárfa.
Markröhre, béleső.
Markstrahlen, bélsugarak.
Marschboden, lápföld.
Maschinenholz, gépfa.
Maserholz, eres fa.
Maserig, eres.
Maserwuchs, erezett.
Masse, s. Holzmasse.
Massen alter, s. Holzmassenalter.
Massenaufnahme, s. Holzmassenerhebung.
Massenbestimmung, fatömegbecslés.
Massenertrag, s. Holztertrag.
Massenfachwerk, tömegszakozás.
Massengehalt, tömtartalom.
Masseninhalt, tömtartalom.
Massenklafter, Normalklafter, szabvány öl, normal öl.
Massenmehrung, s. Holzmassenmehrung.
Massenschätzung, fabecslés.
Massentafel, s. Ertragstafel.

- Massenvorrath**, s. Holzmas-
senvorrath.
- Mast**, makkolás.
- Mastbaum**, árbóczfa.
- Mastbuche**, **Rothbuche**, bükk.
- Masteiche**, **Traubeneiche**,
csupkátlan tölgy.
- Mastgeld**, makkolási bér,
makkbér.
- Mastung**, makkoltatás.
- Mass**, mérték.
- Massholder**, s. Feldahorn.
- Massstab**, mérték.
- Materialertrag**, fatermés.
- Materialetat**, fatermés.
- Materialkapital**, anyagtőke.
- Materialrechnung**, anyag szá-
madás v. számvitel.
- Materialvorrath**, s. Holzmas-
senvorrath.
- Mauerbank**, s. Dachrahmen.
- Maulwurfsgrille**, közönséges
áska.
- Mehlbeerbaum**, lisztes bar-
kócza.
- Mehlthau**, ragya.
- Meiler** s. Kohlenmeiler.
- Meiler-italienischer**, s. Koh-
lenmeiler italienischer.
- Meiler liegender**, s. Haufen.
- Meiler-norddeutscher**, német
bogsa.
- Meiler-slavischer**, tót bogsa.
- Meilerbrücke**, s. Brücke des
Meilers.
- Meilerdecke**, s. Decke des Mei-
lers.
- Meilerstätte**, **Kohlstätte**,
szérű.
- Meilerverkohlung**, bogsasze-
nítés.
- Meisterknecht**, **Rottmeister**,
szakaszmeester
- Melioration der Forste**, s.
Cultur.
- Melolontha fullo**, kalló csere-
bűly.
- Melolontha solstitialis**, napfor-
dulati csalya.
- Melolontha vulgaris**, közcsere-
bűly.
- Merenchyma**, tökéletlen sejt-
szövet.
- Meridian**, déli vonal.
- Merkantilisch haubar**, keres-
kedelmileg vágható.
- Merulius lacrimans**, házi
gomba.
- Mespylus german'ca**, borizü
naszpolya
- Messband**, mérszalag.
- Messinstrumente**, mérészkö-
zök.
- Messkette**, mérláncz
- Messtisch**, mérasztal.
- Messschnur**, mérzsinor.
- Meteorologie**, s. Klimatologie.
- Milchsaftgefässe**, tejnedv-
edények.
- Mischung**, elegy.
- Mischungsverhältniss**, elegy-
arány
- Mispel-gemeine**, borizü nasz-
polya.
- Mistel-weiße od. gemeine**
élődi fagyöngy.
- Miss**, s. Blössen.
- Mittagslinie**, délvonal.
- Mittagsseite**, déloldal.
- Mittelstamm**, átlagfa.
- Mittelwald**, középerdő.

- Mittelwaldbetrieb, Kompositionsbetrieb**, középerdő-üzem.
- Mittelwaldwirthschaft**, közép-erdő gazdaság.
- Mitternachtseite, Nordseite**, éjszaki oldal.
- Mittleres Alter**, s. Durchschnittsalter.
- Modelbaum. Probebaum**, mintafa.
- Monadelphia**, egyfalkások.
- Monocotyledonos**, egyszikű növények.
- Mondsäge**, s. Baumsäge.
- Montanwälder**, bányaeerdők.
- Moorboden**, s. Marschboden.
- Morast**, mocsár.
- Morastig**, mocsáros.
- Moos**, moha.
- Moosdecke**, mohatakaró.
- Moosflächte-isländische**, izlandi suzmó
- Moderkäfer**, бүдös holyva.
- Morgen**, s. Acker.
- Morgenseite**, keleti oldal.
- Morsch**, reves.
- Motte-, Fichtenknospen-**, rügymoly.
- Mühlbach**, malomárok.
- Mühlenbauhölzer**, malomfa.
- Mühlenrechen**, malomrács.
- Mühlwehre**, malomgát.
- Musca (tachina) fera**, vad gyelme.
- Musca (tachina) larvarum**.
- Musterbaum, Probebaum**, s. Modelbaum.
- Musterdurchforstung**, mintavigályítás.
- Musterwirthschaft**, minta-gazdaság.
- Mutterbaum**, anyafa.
- Mutterstock**, anyagtuskó.
- Mutterzelle**, anyasejt.
- N.**
- Naben**, kerékagy.
- Nachbessern**, s. Ausbessern.
- Nachflösse**, utóúsztatás.
- Nachhaltbetrieb**, tartamos üzem.
- Nachhaltig**, tartamosan.
- Nachhaltige Benützung**, tartamos használat.
- Nachhaltigkeit**, tartamosság.
- Nachhaltiger Ertrag**, tartamos fatermés.
- Nachhaltige Rente**, tartamos jövedelem.
- Nachhaug, Nachhieb**, utánvágás.
- Nachhiebe**, utánvágások.
- Nachkultur**, s. Ausbessern.
- Nachmast**, utómakkolás.
- Nachtrift**, s. Nachflösse.
- Nachwerth**, utóérték.
- Nachwuchs**, serdény, utóserdény.
- Nachzucht, Wiederaufforstung, Wiederbewaldung**, újra erdősités.
- Nackte Samen**, fedetlen magvak.
- Nadelholzblatt**, tűlevél.
- Nadelhölzer**, tűsfák.
- Nadelholzverderber**, fenyü-rontók.
- Nadelholzwald**, tűs erdő.

- Nadeln**, tük.
- Nadelstreu**, tüalom.
- Nagekäfer**, lucz kopogár.
- Nagekäfer - buntwürfliger**, tarka lucz kopogár
- Narbe**, bibe
- Nardus stricta**, hajszal magár.
- Nasse Riesen, Wasserriesen**, vízcsatornák.
- Nationalökonomie**, nemzetgazdászat.
- Natürliche Besamung**,
Selbstbesamung, vetülés.
- Natürliche Holzzucht**, fatenyésztés.
- Naturalertrag**, fatermés.
- Naturaletat**, fatermés.
- Nebenbestand**, mellékállab.
- Nebeneinnahme**, mellékjövedelem.
- Nebennutzung**, mellékhasználat.
- Nebenprodukt**, melléktermék.
- Nebenschwelligung**, kis uszagát.
- Neigungswinkel**, lejtőszög.
- Nettoeinnahme, Nettoertrag**, tiszta jövedelem.
- Netzgefässe**, háló edények.
- Niederwald**, sarjerdő.
- Niederwaldbetrieb**, sarjerdőüzem.
- Niederwaldwirthschaft**, sarjerdőgazdaság.
- Nierenförmiges Blatt**, vesealakú levél.
- Nivellirung**, szintezés.
- Nördliche Breite**, éjszakai szélesség.
- Nördliche Lage**, éjszakai fekvés.
- Nodus**, bütök, csomó.
- Nordlinie**, s. Meridian.
- Norddeutscher Meiler**, német bogsa.
- Normal**, szabályos, normal.
- Normalertrag**, s. Durchschnittsertrag.
- Normaler Zustand**, szabályos állapot.
- Normaler Zuwachs**, szabályos növedék v. növekvés.
- Normalklafter**, s. Massenklafter.
- Normalvorrath**, s. Durchschnittsvorrath.
- Normalvorrath, fundus instructus**, szabályos készlet.
- Nothrechen**, vendég uszagátor.
- Numeriren** (des Holzes), s. Abposten.
- Nuss**, makk.
- Nussbohrer**, közönséges makkony.
- Nüsschen**, makkocska.
- Nuth**, horony.
- Nuthpfähle, Spunthpfähle**, szádkarók.
- Nutzbar**, használható.
- Nutzholz**, szerszámfa.
- Nutzholzbedarf**, szerszámfa szükséglet.
- Nutzholzertrag**, szerszámfa termés.
- Nutzniesser**, haszonvevő.
- Nutzung**, használat.
- Nutzungsanschlag**, használati terv.
- Nutzungsfaktor**, s. Nutzungsprozent.
- Nutzungsperiode**, használati tervek.
- Nutzungsplan**, használati terv.
- Nutzungsprozent**, terméstét.

Nutzungsrecht, használati jog.
Nutzungswerth, használati érték.

O.

Oberbaum, felfa.
Oberbestand, felállab.
Oberfläche, felület.
Oberforstamt, főerdőbivatal.
Oberforstmeister, főerdőmester.
Oberforstrath, főerdőtanácsos.
Oberförster, főerdész.
Oberholz, s. Oberbaum.
Oberholzbestand, s. Oberbestand.
Oberholzklasse, felfaosztály.
Oberholzumtrieb, felfaforda.
Oberrüster, felpolcz.
Oberständler, s. Oberbaum.
Oberständiger Fruchtknoten, föli maghon.
Oberschlächtiges Rad, felül csapó kerék.
Objektivdioptr, tárgyirányzó.
Oblast, talpتهer, teher.
Obmann, s. Meisterknecht.
Obstbaumzucht, gyümölcs faterenyésztés.
Obstmade, almatokász.
Oekonomisch haubar, gazdaságilag vágható.
Oedungen, sivárlatok.
Östliche Länge, keleti szélesség.
Österreichische Kameraltaxe, s. Kameraltaxe.
Okulardioptr, szemirányzó.
Okularschätzung, s. Ansprechen.

Okulata, szemle.
Okuliren, szemezni.
Offener Wald, szabad erdő.
Ofenverkohlung, kemencezeszenítés.
Ombrometer, esőmérő.
Ononis spinosa, tövises iglicz.
Operat, munkálat.
Ophion circumflexus, kajla fürkész.
Orientiren, tájékozni.
Originalkarte, eredeti térkép.
Ornix laricinella, fenyümoly.
Ort, Segel, orom.
Ortdillen, **Schwarten**, **Schwärtlinge**, széldeszák.
Ostria vulgaris komlós venicz.
Ortiorchynchus ater, fekete fogor.

P.

Pacht, haszonbér.
Pallisade, ezölöp.
Pantoffelholz, parafa.
Pantograph, másoló, rajzmásoló.
Papilio crategi, galagonya özöndék.
Papilio (vanessa) polychloros, róka szöglencz.
Papille, bibircs.
Papulae s. Papillen.
Pappel-graue szürke nyárfa.
Pappel-italienische jegenye nyárfa.
Pappel-kanadische kanadai nyárfa.
Pappel-schwarze fekete nyárfa.

- Pappel-zitter-** rezgő nyár.
Paraffin, paraffin.
Parenchyma, tökéletes sejtszövet.
Partikulare, részletes kimutató.
Park, Lustwäldchen, Lusthain, Lustgarten, liget.
Parzelle, részlet.
Parzelliren, részletezni.
Pauschale, átalány.
Pechgriesen, Harzriesen, gyanta alja.
Pechhauer, Harzscharrer, gyanta szedő.
Pechofen, szurokkemence.
Pechöl, kátrány.
Pechsieden, gyanta főzés.
Pechsiederei, s. Pechsieden.
Pegel, vizállás mutató.
Peitschenstiele, ostornyelek.
Peltigera canina, kunkor laponcz.
Perizon, lep.
Periodisch, korszaki.
Periodischer Holztertrag, korszaki fatermés.
Periodischer Zuwachs, korszaki növekedés.
Periode, korszak.
Periodeneintheilung, s. Fachwerkseintheilung.
Periodenfläche, korszaki tér.
Personal, személyzet.
Perückensummach, sárga szömörce.
Pfahl, czölöp.
Pfahlbau, czölöpzet.
Pfahleisen, czölöpсарú.
Pfahlrost, czölöpprács.
Pfahlschuh, s. Pfahleisen.
Pfahlwerk, s. Pfalbau.
Pfahlwurzel, s. Herzwurzel.
Pfänden, zálogolni.
Pfand, zálog.
Pfeilförmiges Blatt, nyilalaku levél.
Pfeifenstrauch - wohlrichender, korona jézsament.
Pfette, szelemfa.
Pflänzling, ültőncz.
Pflanze, növény.
Pflanzenalbumin, növényi fehérnye.
Pflanzen-casein, növényi sájtany.
Pflanzengeographie, növényi földrajz.
Pflanzenkrankheit, növénykór.
Pflanzenkunde, növénytan.
Pflanzenleim, növényi enyv.
Pflanzenbohrer, ültető fűrő.
Pflanzen-eisen, Pflanzschaufel, ültető vas.
Pflanzgarten, Baumschule, fa iskola.
Pflanzheister, Heister, suhang.
Pflanzloch, ültető lyuk.
Pflanzschaufel, ültető ásó.
Pflanzschnur, ültető sinór.
Pflanzschule, s. Baumschule.
Pflanzspaten, s. Pflanzschaufel.
Pflanzstock, ültető bot.
Pflanzwald, ültetett erdő.
Pflanzwaldbestand, ültetett állab.
Pflanzweite, ültetési-táv.
Pflasterung, burkolás.
Pfleglich, ápolva.
Pfropfen, oltani.

- Pfosten**, s. Bohlen.
- Phalena bombix chrisorchoza**, sárgafaru gyaponecz.
- Phalena bombix dispar**, közönséges gyaponecz.
- Phalena bombix ligniperda**, farrág, füzi farág.
- Phalena bombix monacha**, fenyű gyaponecz.
- Phalena bombix neustria**, gyűrűs pohók.
- Phalena bombix pini**, fenyű pohók.
- Phalena bombix processinea**, búcsús pohók.
- Phalena bombix salicis**, füzi gyaponecz.
- Phalena geometra brumata**, téli gyaponecz.
- Phalena geometra piniaria**, fenyves gyaponecz.
- Phalena noctua piniperda**, fenyves gurdacs.
- Phalena noctua valligera**, mezőngy.
- Phalena tinea bergiella**, rügmoly.
- Phalena tinea laricinella**, fenyűmoly.
- Phalena tortrix pomonana**, alma tokász.
- Phalena tortrix viridana**, zöld iloncza.
- Phanerogamae**, virágos növények.
- Philadelphus coronarius**, kórna jézsament.
- Phleum arenarium**, homokos komócsin.
- Phisikalisch haubar**, természetileg vágható.
- Pili**, szőrök.
- Pilote**, czölöp.
- Pilotage**, czölöpzet.
- Pilontenschuh**, czölöpsarú.
- Pilotiren**, czölöpözni.
- Pimpernuss-gemeine**, mogoró hólyagfa.
- Pinus abies v. pectinata**, jegenye fenyű.
- Pinus austriaca**, fekete fenyű.
- Pinus cembra**, czirbolya fenyű.
- Pinus larix, larix europea**, vörös fenyű.
- Pinus picea, abies excelsa**, luczfenyű.
- Pinus pumilio**, henye fenyű.
- Pinus strobus**, sima fenyű.
- Pinus sylvestris**, erdei fenyű.
- Pirus amelanchier**, kövi körte.
- Pirus v. sorbus aria**, lisztes barkócza.
- Pirus v. sorbus aucuparia**, veres berekenye.
- Pirus cidonia**, birsalma v. körte.
- Pirus communis**, vadkörte.
- Pirus malus**, vadalma.
- Pirus, v. sorbus torminalis**, barkócza galagonya.
- Pissodes notatus**, jegyes szurkocs.
- Pissodes piceae**, jegenye szurkocs.
- Plänterbetrieb**, s. Hemmelbetrieb.
- Plänterhau**, szállaló vágat.
- Plänterhieb**, s. Auszugshieb.
- Pläntern**, s. Hemmeln.
- Plänterwald**, s. Hemmelwald.
- Plänterwaldbetrieb**, s. Plänterbetrieb.

- Plänterwirthschaft**, s. Hem wirthschaft.
- Plätzesaat**, foltvetés.
- Plaggenhaue**, pázsoló kapa.
- Plaggen**, s. Abplaggen.
- Planken**, burkonyok.
- Plantae cellulares**, sejtes növények.
- Plantae vasculares**, edényes növények.
- Plasma**, sejtkepzeny, képzény.
- Platane-abendländische**, virginiai boglárfa.
- Platane - Morgenländische**, juharlevelű boglárfa.
- Platanus occidentalis**, virginiai boglárfa.
- Platanus orientalis**, juharlevelű boglárfa.
- Platthieb**, s. Kohlhieb.
- Plattenkultur**, foltvetés.
- Plattensaat**, foltvetés.
- Poa nemoralis**, ligeti perje.
- Poa sudetica**, sziléziai perje.
- Pochwerk**, **Stampfwerk**, zúzda.
- Polhöhe**, s. Geographische Breite.
- Polipodium v. aspitium felixmas**, erdei páfrány.
- Polipodium vulgare**, édes gyökerű páfrány.
- Polydelphia** többfalkások.
- Polygamia** felemás növények.
- Polytrichum comune**, közönséges páfrány.
- Pontia** s. *Papilio crategi*.
- Populus alba**, fehér nyárfa.
- Populus canadensis**, kanadai nyárfa.
- Populus canescens**, szürke nyárfa.
- Populus italica**, jegenye nyárfa.
- Populus nigra**, fekete nyárfa.
- Populus tremula**, rezgő nyárfa.
- Pottasche**, hamuzsir, szalajka
- Potashensiederei**, hamuzsir főzés
- Prachtkäfer-schädlicher**, ártó pompály.
- Prachtkäfer**, **vierpunktirter- Kiefern-**, négy pontos pompály.
- Präliminar**, elősitvény.
- Preiselbeere**, vörös áfonya.
- Preistarif**, árjegyzék.
- Presstorf**, sajtolt tőzeg.
- Primordialschlauch**, nyákhártya.
- Privatforstwirthschaft**, magánerdőgazdaság.
- Probebaum**, próba- minta-fa.
- Probefläche**, mintatér, próbatér.
- Probejoch**, s. Probefläche.
- Probennen**, próbát venni.
- Probestamm**, próbatörzs.
- Probestoss**, próbarakat.
- Processionsspinner**, bűcsús pohók.
- Production**, termelés.
- Produktionsfähigkeit**, termőképesség.
- Produktionskosten**, termelési költség.
- Produktionskraft des Bodens**, termő erő.
- Produktionslos**, terméketlen.
- Proportionaltheilung**, arányos felosztás.
- Proportionalschlag**, arányos vágás.

Prosenchyma, rostos sejtszövet.
Protoplasma s. *Plasma*
Prügelholz, Rengelholz, do-
 rongfa.
Prügelweg, s. Holzweg.
Prunus avium, cseresznye megy.
Prunus cerasus, borizü megy.
Prunus domestica, kerti szilva.
Prunus insititia, közép szilva.
Prunus mahaleb, saj megy.
Prunus padus, zelnice megy.
Prunus spinosa, kökény szilva.
Pteris aquilina, ölyü repő.
Pulverholz, Rhrannus frangula,
 kutya benge.
Putzen, s. Ausscheidenl.

Q.

Quadratfuss, négyzetláb.
Quadratklafter, négyzetöl.
Quadratisch, négyzetes.
Quadratverband, négyzetkö-
 tés.
Quadrat Zoll, négyzethüvelyk.
Quandel, bogsaközép.
Quandelkohlen, aprószen.
Quandelpfahl, bogsakaró.
Quandelschaft, s. Anzünd-
 schaft.
Quandelstange, s. Quandel-
 pfahl.
Quecke, Acker- tarack-búza.
Quercus aegylops, keleti tölgy.
Quercus cerris, csertölgy.
Quercus pedunculata, csupkás
 tölgy, mocsártölgy.
Quercus pubescens, szőrösödő
 tölgy, magyaltölgy.
Quercus robur, kocsántalan
 tölgy, csupkátlan tölgy.

Quercus sessiliflora, s. *Quercus*
robur
Quercus suber, dugasztölgy.
Querschnitt, harántmetszet.
Quirl, köröny.
Quirlständig, körönyösen.
Quitte, bírsalma.

R.

Raa, vitorlarud.
Rachige Blüthe, tátó párta.
**Radarm, Eindbindholz, Rin-
 gel**, keresztfa.
Radfelgen, s. Felgen.
Radförmige Blüthe, kerék-
 alakú párta.
Radius, s. Halbmesser.
Radix, gyökér, gyök.
Radkranz, kerékfal, kerék-
 talp.
Radstube, kerékház.
Radschaufel, keréklapát.
Radwelle, gerendely.
Räumde, ritkás.
Räume, gözük.
Räumung der Schläge, kita-
 karítása a vágásoknak.
Raffholz, s. Abfallholz.
Rah, s. Raa.
Rahme, keret.
Rahmholz, szelemfa.
Rahmschenkel, kötfá.
Raidel, Raitel, Reitel, ka-
 roncz.
Rain, mesgye.
Rainweide-gemeine- ves sző-
 fagyal.
Raitel, karoncz.
Randbäume, szélső fák.

- Ranken**, kacsok.
- Rasen**, gyep.
- Rasenasche**, gyephamu.
- Rasenschelhacke**, gyephántó.
- Rasenstechen**, gyephántás.
- Rasenstück**, gyephant.
- Rasentorf**, gyeptözeg.
- Rasiren den Wald, Kahlabtreiben**, tarlasztás.
- Raubfliege**, vadgyelme.
- Rauhbehauen**, s. Abschroppen.
- Rauhdach**, lombtakaró.
- Rauhdecke**, s. Rauhdach.
- Rauh frost**, s. Duftanfang.
- Rauhwecken**, s. Bewaldrechten.
- Raubreif, Duftanhang**, zuzmara.
- Rauminhalt**, ürtartalom.
- Raumklaffer**, ür öl.
- Raupenfrass**, hernyófalás.
- Raupengraben**, hernyó sánczok.
- Raupenzwinger**, hernyóverem.
- Räume**, ritkás.
- Räume**, gőzük.
- Räumung der Schläge**, kítakarítása a vágásoknak.
- Reambulation der Gränze**, határjárás.
- Rechen**, uszagátor, gereblye.
- Rechenkohlung**, rakparti szénhely.
- Rechtstreu**, geralom.
- Rectifikation der Instrumente**, igazítás.
- Reduktionszahl**, s. Formzahl.
- Regelmässiger Bestand**, szabályos állab.
- Regelmässige Blüthe**, szabályos virág.
- Regie, Aufwand**, kezelési költség.
- Regiekosten**, s. Regie Aufwand.
- Region**, táj.
- Register**, s. Ráme.
- Regulärer Bestand, regelmässiger Bestand**, szabályos állab.
- Reidel**, karonez.
- Reidelholz**, karonezos.
- Reif**, dér.
- Reifstäbe, Bandhölzer**, abroncsfa.
- Reifstangen**, s. Bandhölzer.
- Reifstöcke**, abroncsrudak.
- Reihenpflanzung**, sorültetés.
- Reiner Restand**, elegyetlen állab.
- Reinertrag, Nettoertrag**, tiszta jövedelem.
- Reinigen, Ausscheiden**, leágallik.
- Reinigungen (der Schläge)**, kítakarítása a vágásoknak.
- Reinigungen der Triftbäche**, uszapatak tisztítás.
- Reinigungshieb, Ausjätung**, tisztító vágás.
- Reisbund**, rözsenyláb.
- Reisholz**, rözsefa.
- Reissen**, s. Anlaachen.
- Reitel**, karonez.
- Remise**, csenderes.
- Renthierflechte**, iramzuzmó.
- Reparatur**, javítás.
- Reproduktionsvermögen**, ujjahajtóképesség.
- Reserve**, tartalék.
- Resonanzboden**, zengfenék, hangfenék.

- Reuthake, Reithaue**, irtókapa.
Reutgrund, Rottgrund, irtás.
Rewier, pagony.
Rewierförster, erdész pagonyász.
Rewision, átvizsgálás.
Rhamnus catharticus, tövisbenge, varju tövis.
Rhamnus frangula, kutya benge.
Rhus coriaria, sárga szömörce.
Rhus cotinus, eczet szömörce.
Rhus toxicodendron, méreg szömörce.
Rhus typhinum, virginiai szömörce.
Rhynchites betuleti, nyírligeti eszelény.
Ribes alpinum, s. Alpenjohannisbeere.
Ribes grossularium, köszméte ribiszke.
Ribes nigrum, fekete ribiszke.
Ribes rubrum, vörös ribiszke.
Richtbrettchen, s. Kreuzscheibe.
Richthöhe, iránymagasság.
Richten (des Meilers), összerakása a bogsának.
Riedgrass-Sand- homok sás.
Riefensaat, barázda vetés.
Riefenweise, barázdasan.
Riegel, keresztfa, kötfa.
Riegelholz, kötfa.
Riese, csuszorna.
Riesenfach, csuszorna fiók.
Riesenstangen, csuszorna szálak.
Riesenstümmel, s. Auswurfstümmel.
Rille, s. Furche.
- Rinde**, kéreg.
Rindenschachtel, s. Harzmeste.
Rindenschälen, kéreghántás.
Rindelschäleisen, kéreghántó.
Ringeln, gyűrűzni.
Ringelspinner, gyűrűs pohók.
Ringgefässe, gyűrűs edények.
Rinnensaat, s. Riesensat.
Rinnsaal, meder.
Riolen, megforgatni.
Rispe, buga.
Rispenhain *Poa nemoralis*, ligeti perje.
Rispengras-schlesisches, sziléziai perje.
Robinia hispida, rózsás akác.
Robinia pseudoacacia, fehér akác.
Robinia viscosa, mezgés akác.
Rodehaka, ortó kapa.
Roden, ortani.
Rodeland, irtvány.
Rodemaschine, irtógép.
Rodung, irtás, ortás.
Rödern, ortolni.
Röderwald, ortott erdő.
Röderwirthschaft, s. Ackerbau im Walde.
Röhrenholz, csőfa.
Röhrige Blüthe, csökés pártá.
Rohertrag, öszjövedelem.
Rollenholz, Knüppelholz, dongfa.
Rollstange, görfa.
Rollwagen, s. Blokswagen.
Rosa alpina, árva rózsa.
Rosa arvensis, parlagi rózsa.
Rosa canina, csipke rózsa.
Rosa rubiginosa, rozsdás rózsa.
Rose-Alpen- árva rozsa.
Rose-Feld- parlagi rózsa.

- Rose-Hunds-** csipke rózsá.
Rose-Wein- *Rosa rubiginosa*,
 rozsdás rózsá.
Rost, rács.
Rostbalken, rácsgerenda.
Rostholz, pörkfa.
Rostpfahl, rácszölöp.
Rostpilz, üszög.
Roskastanie-gemeine- vad-
 gesztenye.
Rothbuche, bükk.
Rothkohle, félszén.
Rothfäule, vörös redv.
Rotte, szakasz.
Rottgrund, s. Rodung.
Rotthake, ortó kapa.
Rottland, Rodeland, irtvány.
Rottmeister, szakaszmester.
Rottung, s. Rodung.
Rubus caesius, s. Ackerbrom-
 beere.
Rubus fruticosus, seregély sze-
 der.
Rubus idaeus, málna szeder.
Ruder, evező.
Ruderstangen, evező rudak.
Rücken, s. Ausrücken.
Rüsselkäfer-Erlen, éger csőr-
 rej.
**Rüsselkäfer, grosser brau-
 ner,** fenyő szurkocs
Rüsselkäfer, kleiner, jegyes
 szurkocs.
Rüsselkäfer, schwarzer, fe-
 kete fogor.
Rüsselkäfer, Tannen, jege-
 nye szurkocs.
Rüstbok, bak.
Rüster, gemeine Feldulme,
 közönséges szil.
Rüsterfalter, róka szöglencz.
- Rüstung** (des Meilers), ajázat.
Rummen, s. Räume.
Rundholz, gömbölyüfa
Rundsäge, s. Mondsäge.
Rundliches Blatt, kerékdéd
 levél.
Russ, korom.
Russhütte, koromtorony.
Russschwellen, koromégetés.
Rutsche, s. Riese.
Rutschbahn, s. Riese.
- S.**
- Saat, Holzsaat,** vetés, favetés.
Saatbeet, Beet, vetéságy.
Saathammer, vető kalapács.
Saatkamp, erdőkert.
Saatzeit, vetési idő.
Safthieb, nedvben vágás.
Saldo, egyenleg.
Salix alba, fehér fűz.
Salix aurita, zsálya fűz.
Salix caprea kecske fűz.
Salix cynerea, hamvas fűz.
Salix fragilis, csőrege fűz.
Salix helix, szívós fűz.
Salix repens, terjedő fűz.
Salix rosmarinifolia, rozmarin
 fűz.
Salix viminalis, kötő fűz.
Salix vitellina, sár fűz.
Sambucus ebula, s. Attich.
Sambucus nigra, gyepű fűz.
Sambucus racemosa, fürtös fűz.
Samé, mag, szem.
Samenabfall, maghullás.
Samenbäume, magfák.
Samendarre, Darrstube,
 magpergető.
Samenertrag, magtermés.

- Samenflug, Ausflug des Samens**, magröpülés.
Samengehäuse, magrejtő.
Samengewinnung, magnyerés.
Samenhau, s. Behauungshieb.
Samenhülle, magbur.
Samenjahr, magtermő év.
Samenlappen, szikek.
Samenpflanzen, magnövények, magcsemeték.
Samenprobe, megkémlés.
Samenschlag, s. Besamungschlag.
Samenwald, szálerdő.
Sandbau, homokkötés.
Sandhaargras, fővényeczimbor.
Sanddorn, benge hipófa.
Sandhügel, s. Dünnen.
Sandkäfer, erdei szigoláncz.
Sandschollenbau, s Sandbau.
Sanicula europea, hegyi gomb-ernyő.
Saperda carcharias, karházi nyikor.
Saperda linearis, mogyoró czinczér.
Saperda populnea, nyár czinczér.
Sapin, gajhó, szapin.
Sattelbäume, nyeregfák.
Sauerdorn, sóska borbolya.
Sauerkirsche, borizú megy.
Saum, Waldsaum, erdőszél.
Säge, fűrész.
Sägeblatt, fűrészpenge.
Sägeblock, s. Block.
Sägebloch, s. Bloch.
Sägegatter, fűrész keret.
Sägemühle, fűrész malom.
Sägerahmen, s. Sägegatter.
Sägeschlitten, s. Blockwagen.
Sägeschrank, terpesz.
Sägespäne, fűrészpor.
Sägewaaren, s. Bortwaaren.
Sägezahn, fűrész fog.
Sämling, magonc.
Säumen, Besäumen, szegélyezni.
Scapus, tőkocsán.
Scarpiren, lejtékezni.
Schachtelhalm-echter kanamosó, zsurló.
Schadenabschätzung, kárbecslés.
Schadenersatz, kártérítés.
Schäftig, nyulánk.
Schälhake, s. Rasenschälhake.
Schälwaldbetrieb, eserüzem.
Schätzung, becslés.
Schätzungsergebniss, becslési eredmény.
Schätzungsverfahren, becslési eljárás.
Schaft, Baumschaft, fatörzs.
Schaftform, törzsalak.
Schaftformzahl, törzsalakszám.
Schaftholz, törzsfá.
Schalkantig, s. Bewaldrechtet.
Scharren, s. Reile.
Schattenliebend, árnyigényes.
Scheinfrucht, álgymölcs.
Scheite, hasábok.
Scheitel, s. Gipfel.
Scheitelholz, hasábfa.
Scheitelholzriese, s. Feuerholzriese.
Scheitlänge, hasábhossz.
Schichten des Meilers, összerakása a bogsának.

- Schichter**, napszámos.
Schiebzkarren, taliga.
Schiebstange, tolórúd.
Schiebzeug, (der Sägemühle),
 tolómű.
Schiffbauholz, hajófa.
Schiff ahrth ajózás.
Schiffsnägel, hajószegek.
Schiffsplanken. hajó burko-
 nyok.
Schiffstransport, hajó szállí-
 tás.
Schildlaus-Fichten, gerezdes
 pirék.
Schindel, s. Dachschindel.
Schindeleisen, zszindely hor-
 nyoló.
Schindelmacher, zszindely ké-
 szítő.
Schindelmaschine, zszindely
 gép.
Schirling gefleker, bűdös bű-
 rök.
Schirm, der Bäume, ernyő.
Schirmfläche, ernyőtér.
Schlag, **Holzschlag**, **Hau**,
Gehau, vágat, vágás.
Schlagauszeichnung, vágás
 jelölés.
Schlagbar, **Haubar**, vágható.
Schlageintheilung, s. Flächen-
 eintheilung.
Schlagen, **Holzschlagen**,
Holzfällen, fát vágni.
Schlagen (der Krausthøre) ki-
 csapni.
Schlagfläche, vágástér.
Schlagfolge, vágásrend.
Schlagfront, vágás homlokzat.
Schlagholz, **Ausschlagholz**,
 sarjfa.
- Schlagholzbestand**, **Aus-
 schlagbestand**- sarjfaállab.
Schlagholzbetrieb, **Aus-
 schlagbetrieb**, sarjerdő-
 üzem.
Schlagklause, **Thorklause**,
 kapus uszagát.
Schlaglinie, vágásvonal.
Schlagordnung, s. Schlagfol-
 ge.
Schlagthor, (bei Klausen) csa-
 pó kapu.
Schlagwirthschaft, s. Aus-
 schlagsbetrieb.
Schlamtorf, s. Baggertorf.
Schlauchfrucht, szülyő.
Schlehenbaum, kökényszilva.
Schlehendorn, kökény szilva.
Schleifen (das Holz), vontatás.
Schleusse, zsilip.
Schlichten, s. Aufbeugen.
Schliessfrucht, zärttermés.
Schlitten, szán.
Schlittkufen, szántalpak.
Schlittweg, szánút.
Schlucht, hegyzug.
Schluss, **Bestockung**, **Be-
 standesgüte**, zárlat.
Schmiedekohle, kovács szén
Schmiele, **Bogen**, s. *Aira flex-
 nosa forficata*.
Schmierwege, nyári utak.
Schneeball-gemeiner- kánya
 bangita.
Schneeball-wolliger, ostor-
 mén bangita.
Schnebruch, hótörés.
Schneedruck, s. Schnebruch.
Schneidelbetrieb, **Schneidel-
 holzbetrieb**- nyeselő üzem.
Schneidelholz, nyesfa.

- Schneidelholzbetrieb**, nyeselőüzem.
- Schneidelholzwirtschaft**, nyeselőüzem.
- Schneidelholzmesser**, nyeselőkés.
- Schneideln**, nyesölés, ágnyesölés.
- Schneiden der Kopfhölzer**, botolni.
- Schneidemühle**, s. Sägemühle.
- Schneusse**, nyiladék.
- Schnittmaterialien, Bortwaren**-fürészárak.
- Schon**, tilalmazni.
- Schonort**, tilalmas.
- Schonung**, s. Gehege.
- Schonungsgränze**, **Hegegränze**, tilhatár.
- Schonungsgraben**, s. Hegegraben.
- Schonungstafel**, tiltábla.
- Schonzeit**, tilidő.
- Schote**, becző.
- Schrank**, s. Sägeschrank.
- Schranken**, farakások.
- Schrenken**, terpeszteni.
- Schrott**, hajk.
- Schrottaxt**, s. Fällaxt.
- Schrotten**, átvágni.
- Schrotthake**, s. Fällaxt.
- Schrottsäge**, s. Baumsäge.
- Schubkarren**, targoncza.
- Schuh**, s. Fuss.
- Schürgasse**, szítórés.
- Schürkanal**, s. Schürgasse.
- Schütten der Kiefer**, tüvesztés.
- Schütten des Meilers**, szétvetődés.
- Schütze**, **Aufzugschleusse**, tiltó.
- Schuppen**, pikkelyek.
- Schutzbestand**, védállab.
- Schutzbezirk**, járás, örkerület.
- Schutz der Forste**, **Forstschutz**, erdővédelem.
- Schutzgräben**, védárok.
- Schutzmantel**, **Windmantel**-szélfogó.
- Schutzpersonal**, ör, védszemélyzet.
- Schutzstreifen**, s. Schutzmantel.
- Schutzwald**, s. Bannwald.
- Schwärzen**, s. Einschwärzen des Meilers.
- Schwalbenschwanzförmig**, fecskefarkú.
- Schwammspinner**, közönyösgyapocsz.
- Schwarte**, széldeszka.
- Schwärtling**, s. Schwarte.
- Schwärzen**, s. Einschwärzen des Meilers.
- Schwarzpappel**, fekete nyárfa.
- Schwellungen**, s. Klausen.
- Schwemmbach**, **Triftbach**, uszapatak.
- Schwemmen**, usztatni.
- Schwemmgebäude**, uszaépületek.
- Schwemmholz**, **Triftholz**, uszafa.
- Schwemmkaló**, **Kaló**, uszapadék.
- Schwemmkanal**, **Triftkanal**, usza csatorna.
- Schwemmschwendung**, s. Kaló.

- Schwemnteich**, csapós úszagát, csapós úszató.
- Schwemmwasser, Triftwasser**, uszavíz.
- Schwendung**, s. Kalo.
- Schwinden des Holzes**, aszás.
- Schwindmaass, Übermaass**, s. Darrschichte.
- Schwingel-rother**, piros csenkesz.
- Schwingel-Schaf**, juh csenkesz.
- Schwungrad**, egyenző kerék.
- Scolopendra forficata**, ollós rinya.
- Sektioniren**, osztagozaeni.
- Segel**, s. Ort, (bei liegenden Meilern).
- Segregation**, elkülönítés.
- Seidelbast**, farkas boroszlán.
- Seif**, s. Blösse.
- Seil**, s. Strick.
- Seilen**, kötelen ergetni.
- Seilhaken**, kajmacs.
- Seitenknospen**, oldalrügyek.
- Sektion**, osztag.
- Sektionsbildung**, osztagozás.
- Sektionslinie**, osztagvonal.
- Selbstbach, Triftbach**, uszapatak.
- Selbstbesaamung, natürliche Besaamung**, vetülés.
- Selbstverjüngung**, erdősülés.
- Senecio sylvaticus**, erdei üszögör.
- Senker**, s. Ableger.
- Senkholz**, sülyedfa.
- Senklinge**, s. Senkholz.
- Sequester**, birói zár.
- Sequestricurator**, zárgondnok.
- Servitut, Berechtigung, Dienstbarkeitsrecht**, szolgáalom, szolgálmány.
- Servitutsablösung**, s. Entlastung.
- Servitutsberechtigter**, szolgálmár.
- Sesiaapiformis**, méhalakúszitkár.
- Setae, Borsten**, serték.
- Setzhaken**, s. Sapin.
- Setzlinge**, dugványok.
- Setzreifer**, s. Sapin.
- Setzstangen**, dugványbotok.
- Sichelgräserei**, füsarlozás.
- Sichelzins**, sarlóbér.
- Siedpfanne**, s. Laugpfanne.
- Silpha quadripunctata**, négyettyes peszér.
- Sirex juvencus**, közönségestörözs.
- Sirex spectrum**, fekete törözs.
- Sektionskarte**, térkép.
- Situationsplan**, térkép.
- Sitzendes Blatt**, ülő levél.
- Skarpiren**, lejtékezni
- Skizziren**, vázolni.
- Slavischer Meiler**, tót bogsa.
- Slavische Verkohlung**, tót szenítés.
- Solide Holzmasse**, s. Derbholzmasse.
- Solider Inhalt**, tömtartalom.
- Sommerfällung**, nyári vágás.
- Sommergrün**, nyáronzöld.
- Sommerlinde**, s. Frühlinde.
- Sommerseite**, déli oldal.
- Sommertrieb**, s. Johannistrieb.
- Sonnendarre**, s. Buberte, Holzsaamendarre.
- Sonnenseite**, s. Sommerseite.
- Sonnenwendig**, tekerceses.

- Sorbus aria**, lisztes berekenye.
Sorbus aucuparia, vörös berekenye.
Sorbus domestica, s. Aschützenbaum.
Sorbus torminalis, barkóca galagonya.
Sortiment, választék.
Sortiren, szétválogatni.
Späne, s. Spanholz.
Spätfrost, késő fagy.
Spaltaxt, hasító fejsze.
Spaltbarkeit, hasadékonyság.
Spalten, hasogatni.
Spaltfrucht, hasadt termés.
Spalthake, hasító fejsze.
Spaltholz, hasogatott fa.
Spaltkeil, s. Keil.
Spaltnmesser, hasító kés.
Spaltnutzholz, hasított szerzámfa.
Spaltöffnungen, szájadékok.
Spaltsäge, s. Bodensäge.
Spanholz, szilánkfa.
Spanische Fliege, hólyaghúzó izgoncz, kőrishogár.
Spanhölzer, bókonyfák.
Spannkraft, feszerő.
Spannrückig, völgyelges.
Spant, bókony.
Sparren, s. Dachsparren.
Sparreng Holz, s. Dachsparren.
Spartium scoparium, seprő jeneszter.
Speichen, küllök.
Sperma, s. Saamen.
Spermatophyta, s. Samenpflanzen.
Sperhaken, zárkamó.
Sperrkegel, zárkúp.
- Sperrad**, fogas kerék.
Spezieller Nutzungsplan, s. Hauungsplan.
Sphinx apiformis s. *Sesia apiformis*, **Sphinx pinastri**, fenyő szeder.
Spiegelfasern, bélsugarak. }
Spiegel Hypsometer, tükrös fa-mérő.
Spiegelrinde, s. Glanzlohe, Glanzrinde.
Spindel, gerincez.
Spindelbaum-gemeiner, csikos kecskerágó.
Spindelbaum-warziger, bibircsos kecskerágó.
Spiralgefässe, csavaros edények.
Spirstaude-weidenblättrige, füzlevelű bajnóca.
Spitziges Blatt, hegyes levél.
Schleissen der Kohle, kiszédése a szénnek.
Spint, szijács.
Splintholz, szijácsfa.
Sporae, csirmagvak.
Sporn, csirmagvak.
Sporenpflanzen, csirmagnövények.
Sporophyta, s. Sporenpflanzen.
Sprakholz s. Abfallholz.
Sprengmast, szórványos makk.
Springschlag, ugró-váltóvágás.
Spuntpfähle, Nutzfähle, szádkarók.
Staatsforste, államerdők.
Stabhölzer, s. Böttcher-Daubholz.
Stachel, tüskék.

- Stachelbeere-gemeine**, pöszméte ribiszke.
- Stachelegge**, túske vagy tövis borona.
- Stärkeklasse**, s. Stammklasse.
- Stärkemessung der Bäume**, csötörtözés.
- Stärkenwuchs**, csötörnövés.
- Stamm**, törzs.
- Stammanalyse**, törzs elemzés.
- Stammende**, tövég.
- Stammgrundfläche**, törzsalap, törzssíklap.
- Stammgrundflächenantheil**, s. Grundflächenantheil.
- Stammgrundflächensumme**, s. Grundflächensumme.
- Stammholz**, törzsfá.
- Stammhöhe**, törzshosz.
- Stammklasse**, törzssosztály.
- Stammkreisflächensumme**, s. Grundflächensumme.
- Stammscheibe**, törzskorong.
- Stammtrocken, Abwelken**, fonyasztott.
- Stammweiseauszählung**, s. Auszählung.
- Stammzahl**, törzsszám.
- Stampfwerk**, s. Pochwerk.
- Standort**, termőhely.
- Standortsklasse**, termőhelyosztály.
- Standortsgüte**, s. Standortsklasse.
- Standortsverhältniss**, termőhelyi viszonyok.
- Standraum**, nő-tér.
- Stangen**, rudak.
- Stangenholz**, rudas erdő.
- Stangenriesen**, s. Riesen.
- Stangenzirkel**, rúd körző.
- Staphilea pinnata**, mogyorós hályóg.
- Staphylinus oleus**, bűdös hólyva.
- Statik**, nyugtan.
- Stativ**, állvány.
- Staubbeutel**, porhon. portok.
- Staubblüthe**, porodás virág, himvirág.
- Staubfaden**, szálcsa.
- Staude**, bige.
- Staufkohlen**, s. Lesekohlen.
- Stechpalme-gemeine**, téli magyal.
- Stechtorf**, ásható tőzeg.
- Steckeisen**, lyukszuró.
- Steckholz**, lyukszűrő.
- Steklinge**, dugványok.
- Stekreiser**, dugványok.
- Stekstangen**, s. Setzstangen.
- Stehende Meiler**, álló bogsák.
- Steigeisen**, csúszóvas.
- Steigung**, emelkedés.
- Steinbruch**, kőbánya.
- Steinkirsche**, saj meggy.
- Steinfrucht**, csontár.
- Stellfalle**, tiltó.
- Stellmacherholz**, kerékgyártófa.
- Stellwege**, nyiladék.
- Stempelblüthe**, termés virág, nővirág.
- Stempelholz**, oszlopfa.
- Stempelumfassendes Blatt**, szárórelő levél.
- Sterben, Eingehen**, kiveszni.
- Sterilität**, terméketlenség.
- Stiel**, nyél.
- Stift**, szegecs.

- Stiftungswaldungen**, s. fondsforste.
- Stimuli**, csipök.
- Stirnfläche des Holzes**, homloklap.
- Stock**, tuskó.
- Stockausschläge**, **Stockloden**, tő sarjak.
- Stockende**, tő vég.
- Stockhöhe**, tusak magasság.
- Stokholz**, tusakfa.
- Stokloden**, tősarjak.
- Stoklodenertrag**, tusakfahozam.
- Stoklodengewinnung**, tusaknyerés.
- Stokig**, rökönyös.
- Stokigwerden**, rökönyödés.
- Stokroden**, tuskóirtás.
- Stokrodmaschine** irtógép.
- Stockung**, s. Stokroden.
- Stoktrieb**, tősarj, tőhajtás.
- Stokzins**, tőár.
- Stören des Meilers**, bogsa bontás.
- Stollen**, alag.
- Stomae**, s. Spaltöffnungen.
- Storchschnabel**, s. Pantograph.
- Stoss**, s. Arche.
- Strassbäume**, pályafák.
- Strauch**, cserje.
- Strauchegge**, túskeborona.
- Strebe**, támasz.
- Streichholz**, csaptatófa.
- Streichrippen**, dörzsbordák.
- Streifen**, pászta.
- Streu**, alom.
- Streugerechtsame**, alomszedési szolgálat.
- Streunutzung**, alomhasználat.
- Streuservitut**, s. Streuge-rechtsame.
- Strunk**, tönk.
- Stufig**, zömök.
- Stufig**, **gewachsen**, zömök.
- Stufiger Wuchs**, zömöknövés.
- Stübe**, s. Lösche.
- Stümmel**, s. Stummel.
- Stummel**, csonk, ágcsonk.
- Stummelpflanze**, csonkcesmete.
- Stumpfen**, tuskó.
- Stumpfes Blatt**, tompa levél.
- Sturmschaden**, **Windbruch**, széltörés.
- Sturztram**, födenygerenda.
- Summarische Klafter**, szabványöl.
- Südseite**, déloldal.
- Süsskirschenbaum**, cseresznyefa.
- Sumpfboden**, mocsáros talaj.
- Sumpfig**, mocsáros.
- Surrogat**, pótszer.
- Syngenesya**, csőporodások.
- Syringa persica**, perzsai lila.
- Syringa vulgaris**, orgona lila.

T.

- Tabelle**, tábla.
- Tachina fera**, vadgyelme.
- Tachina larvarum**, alakgyelme.
- Taglöhner**, napszámos.
- Tamarica germinica**, átán, tizhimes.
- Tanne**, s. *abies pectinata*.
- Tantieme**, részilleték.
- Tarif**, s. Preistarif.

- Tauber Saame**, meddő mag.
- Taumerkerber**, bódító baraboly.
- Tausendfuss-gemeiner**, földibenge.
- Taxation**, s. Abschätzung.
- Taxationscontrole**, becsellenőrzés.
- Taxationsinstruktion**, becslési utasítás.
- Taxationsmethode**, becslési mód.
- Taxationsrevision**, becslési vizsgálat.
- Taxationswissenschaft**, becsléstan.
- Taxator**, becselő.
- Taxiren**, megbecsülni, becsülni.
- Taxus baccata**, tiszafa.
- Technisches Hilfspersonal**, műszaki, kezelési, segédszemélyzet.
- Technisch haubar**, műszakilag vágható.
- Technologie**, iparüzlettan.
- Teich**, gát, tó.
- Teichdamm**, s. Damm.
- Teichhof**, s. Klaushof.
- Teichsohle**, tófenék.
- Teichwellen**, s. Faschinen.
- Tellerförmige Blüthe**, tányér alakú párta.
- Teuthredo (Iophyrus) pini**, fenyő zöhér.
- Terminalknospe**, csúcsrügy.
- Terpentin**, terpentin.
- Terrainkarte**, térkép.
- Tetradynamia**, négyfőbb porodások.
- Textur des Holzes**, faszövet.
- Thalschlucht**, hegyzug.
- Theer**, kátrány.
- Theerbrennen**, **Theerschwellen**, kátrányfőzés.
- Theerofen**, kátránykemence.
- Theerschwellen**, kátrányfőzés.
- Theilungslinie**, osztó vonal.
- Thorklause**, kapus uszagát, uszató.
- Tifgründig**, mély talajú.
- Tilia alba**, fehér hárs.
- Tilia grandifolia**, nagylevelű hárs.
- Tilia parvifolia**, kislevelű hárs.
- Tinea laricenella**, fenyő moly.
- Tipula fagi**, bükktipoly.
- Tipula pini**, fenyűtipoly.
- Tochterzelle**, leánysejt.
- Todtengräber**, négy pettyes pezsér.
- Toisiren**, ölezési számolás.
- Tollkirsche**, maszlagos nadragulya.
- Torf**, tőzeg.
- Torflager**, tőzegtelep.
- Torfmoor**, tőzegláp.
- Torfpresen**, tőzecsajtolás.
- Torfstich**, tőzegásás.
- Tortrix viridana**, zöld iloncza.
- Totalertrag**, s. Bruttoertrag.
- Trachea piniperda**, fenyvesgurdacs.
- Träger**, s. Balken.
- Tragfähigkeit**, birerő.
- Transport**, szállítás.
- Transportanstalten**, szállítási közületek.
- Transportart**, s. Bringungsart.
- Transportkosten**, szállítási költségek.
- Traube**, fürt.

Traubenkirsche, zelnicze
megy.

Traubäume, s. Randbäume.

Treiben des Meilers, s. Jagen
des Feuers.

Treppengefässe, lépcsős edé-
nyek.

Trichterförmige Blüthe, töl-
cséralakú edények.

Trift, usztatás.

Triftanstalten, usztatásiintéze-
tek.

Triftbetrieb, usztatás.

Triftbach, uszapatak.

Triftbar, uszalmas.

Triften, úsztatni.

Trifter, usztató.

Triftkalo, uszapadék.

Triftholz, uszafa.

Triftkanal, uszacsatorna.

Triftknecht, usztató.

Triftkosten, uszaköltségek.

Triftrecht, uszajog.

Triftstrasse, uszaút.

Triftung, usztatás.

Triftwasser, uszaviz, uszapa-
tak.

Trilling, s. Drilling.

Triticum repens, taraczk búza.

Trocken Riese, s. Riese.

Trockene Frucht, száraz ter-
més.

Trog, teknyő, vályu.

Trugdolde, bogernyő.

Tuber, s. Knollen.

Tüpfel Gefässe, pettyes edé-
nyek.

Turnus, fordá.

U.

Überfallschütze, buktiltó.

Überfallswehr, bukógát.

Übergehalten, meghagyott.

Überhauen, **vorgreifen**, túl-
használni.

Überhalten, s. Übergehalten.

Überholzen, túlhasználni.

Überkehren, s. Abriesen des
Holzes.

Übermachung, **Beurbarung**,
termővítés.

Übermass, s. Darschichte.

Übernahme, s. Abnahme.

Übernehmen, s. Abnehmen.

Übernutzung, s. Überhauen.

Überschirmung, árnyékolás.

Überschulen, átültetni.

Übersichtskarte, átnézeti tér-
kép.

Überständler, túlél.

Überständig, túlél.

Übertretung, kihágás.

Überwallung, beforadás.

Ulme-gemeine oder Feld- si-
ma szil.

Ulme-Stiel, virágos szil.

Ulme-Kork, kérges szil.

Ulmus americana, amerikai szil.
Ulmus campestris, sima szil.
Ulmus effusa, virágos szil.
Ulmus suberosa, kérges szil.
Umfang, körület.
Umtrieb, forda.
Umtriebsalter, forda kor.
Umtriebszeit, forda idő.
Umwandlung der Bestände, állabváltoztatás.
Unbedingter Waldgrund, föltétlen erdőtalaj.
Unfruchtbar, terméketlen.
Unregelmässiger Bestand, szabálytalan állab.
Unterabtheilung, *Section*, osztag.
Unterbusch, **Unterholz**, alfa.
Unterdrückungsabgang, elnyomási apadék.
Unterdrückt, elnyomott.
Unterförster, alerdész.
Untergeordnet, alárendelt.
Untergrund, s *Bodenunterlage*.
Unterholz, s. *Unterbusch*.
Untermengen, közbeelegyíteni.
Unterrüsten, alpolcz.
Unterschlächtig, alólcsapott.
Unterwuchs, alfa.
Unterständiger Fruchtknoten, almaghon.
Unvollkommen, tökéletlen.
Unvollkommene Blüthe, tökéletlen virág.
Urbarmachung, termősítés.
Urwald, őserdő.
Usnea barbata, s. *Bartflechte*.

V.

Vaccinium myrtillus, fekete áfonya.
Vaccinium vitis idea, vörös áfonya.
Valeriana officinalis, s. *Baldrian*.
Vanessa polychloros, róka szöglencz.
Vasa, edények.
Verangert, s. *Beschwült*.
Verähnlichung, áthasonítás.
Verband der Pflanzen, kötés.
Verbeissen, megrágni.
Verbluten, elvérzeni.
Verbreitung, elterjedés.
Verbrennungsprozess, elégési folyamat.
Verbüttet, elcsenyevészedett.
Verdämmt, s. *unterdrückt*.
Verdikungsschichten, vastagító rétegek.
Verdünstung, elpárolgás.
Verfilzung, begyepesedés.
Verflössen, s. *Abflössen*.
Verharschen, behegedni.
Verhältnisszahl, s. *Formzahl*.
Verheerung, pusztítás.
Verhegen, s. *einhegen*.
Verhegung, s. *Einhegung*.
Verholzung, megfásodás.
Verjüngen, újbólitni.
Verjüngter Maassstab, kisebbített mérték.
Verjüngung, s. *Verjüngen*.
Verjüngungsdauer, újbólitás tartama.

- Verjüngungsschlag**, újbóli-tó vágás.
- Versüngungsverfahren**, újbólitási eljárás.
- Verjüngungszeitraum**, s. Verjüngungsdauer.
- Verkalfatiren**, eszkábálni.
- Verkehrteiförmiges Blatt**, vizsás tojásdad levél.
- Verkleidung**, borítás.
- Verkohlung**, szénítés.
- Verkohlung in liegenden Meilern**- máglya szénítés.
- Verkohlungsplatz**, szénhely.
- Verkohlungsprozess**, szénítési folyamat.
- Verkommen**, s. Eingehen der Pflanzen.
- Verkrüppeln**. eltörpülni.
- Verkümmern**, elsatnyulni.
- Vermessen**, fölmérni.
- Vermessung**, fölmérés.
- Vermessungsregister**, fölmérési lajstrom.
- Vermischung**, s. Mischung.
- Verpflanzung**, elültetés.
- Verrasung**, begyepesedés.
- Verrucae**, szömölcsök.
- Versandet**, előntötte a homok.
- Verschalung**, **Verkleidung**, borítás.
- Versilbern**, értekesíteni.
- Vertilgen**, s. Ausrotten.
- Vertilgung**, kürtás.
- Verwalter**, s. Forstverwalter.
- Verwaltung**, s. Forstverwaltung.
- Verwaltungslehre**, s. Forstverwaltungslehre.
- Verwaltungskunde**, s. Forstverwaltungskunde.
- Verwerthen**, s. versilbern.
- Verwitterung**, elmálás.
- Verwüsten**, s. Aböden.
- Verwüsten**, **Waldverwüstung**, pusztítás.
- Verzeichniss**, s. *Consignation*.
- Viburnum opulus**, kánya bangita.
- Viburnum lantana**, ostormén bangita.
- Vietriebsservitut**, csapási szolgálat.
- Vierpflanzung**. négyes ültetés.
- Vierverband**, négyes kötés.
- Viscum album**, elődi fagyöngy.
- Visiren**, irányozni.
- Visirlinie**, irányvonal.
- Visur**, irányzat.
- Vogelbeerbaum**, vörös berkenye.
- Vogelkirsche**, cseresznye megy.
- Vollbestand**, **Vollkommener Bestand**, tökéletes állab.
- Vollbestokt**, teljzárlatu.
- Volle Mast**, teljes makktermés.
- Vollholz**ig, vaskos.
- Vollholzigkeit**, vaskosság.
- Vollholzigkeitskoeffizient**, alakszám a hengerre vonatkozva.
- Vollkommene Blüthe**, tökéletes virág.
- Vollkommener Bestand**, tökéletes állab.
- Vollsaat**, teljvetés.
- Vollständige Blüthe**, teljes virág.
- Volumen**, ürtartalom.
- Vorausschlag**, elővágát.
- Vorgedunger**, s. Meisterknecht.

Vorgreifen, túlhasználni.
Vorherrschend dominirende Holzarten — uralkodó.
Vorhieb, elővágás.
Vorknecht, kormányos.
Vorkultur, előértés.
Vormeister, s. Meisterknecht.
Vorrath, készlet.
Vorrathsbestimmung, készlet kipuhatólása.
Vorrathsgrösse, s. Vorrath.
Vorrathsmangel, készlet hiány,
Vorrathsmasse, s. Vorrath.
Vorrathsmehrung, készlet szaporodás.
Vorrathsminderung, készlet apadás.
Vorrathsüberfluss, készlet fölösleg.
Vorwasser, elővíz.
Vorwuchs, előserdény.

W.

Wachholde r-gemeiner, gyalog boróka.
Wachholder-Stink, nehézszagú boróka.
Wachholder - wirginischer, virginiai boróka.
Wachsraum, s. Standraum.
Wachsthüm, növés.
Wachsthümsgang, növés menet.
Wachsthümsgesetz, növéstörvény.
Wachsthümstafel, s. Bestandestafel.

Waddel-Wäddel oder Waddelzeit, s. Hartmonate.
Waelzen des Holzes, hengergetés.
Wagen, s. Blokswagen.
Wagendeichsel od.- Stange, szekérrúd.
Wagenleiterbaum, szekérodalfa, lajtorjafa.
Wagenwinde, emeltyű.
Wagnerholz, s. Stellmacherholz.
Wald, erdő.
Waldabtrieb, s. Abtrieb des Waldes.
Waldamt, s. Forstamt.
Waldanfocher, s. Forstrath.
Waldbau, erdőmivelés.
Waldbaum, s. Forstbaum.
Waldbehandlung, erdőbátlás.
Waldbenützung, s. Forstbenützung.
Waldtriebsart, üzemmód.
Waldbereiter, főerdész.
Waldbestand, s. Bestand.
Waldbestandeskarten, s. Bestandestafel.
Waldbestandestafel, s. Bestandestafel.
Waldblösse, s. Egartenblösse.
Waldboden, erdőtalaj.
Waldbodenbonifirung, s. Bonifirung.
Waldbrand, erdőégés.
Walddewastation, s. Dewastation.
Waldeigenthum, erdőtulajdon.
Waldeintheilung, erdőbeosztás.
Wald'ertrag, s. Ertrag.
Wald'ertragsregulirung, s. Ertragsregulirung.

- Walderziehung**, s. Waldbau.
Waldexcess, s. Forstfrevel.
Waldfeldbau, s. Ackerbau im Walde.
Waldfeldwirthschaft, s. Feldholzzucht.
Waldfläche, erdőter.
Waldfrevel, s. Forstfrevel.
Waldfrevler, erdei kihágó.
Waldgerechtsame, s. Forstservitut.
Waldgrab, erdei fű.
Waldgräserei, erdei fűhasználat.
Waldhammer, fa bélyeg.
Waldheger, s. Forstwart.
Waldhüter, s. Forstwart.
Waldkomplex, s. Komplex.
Waldköhlerei, erdeiszénégetés.
Waldkörper, erdő test.
Waldkultur, **Holzanbau**, erítés.
Waldmantel, szélfogó.
Waldmast, s. Baummast.
Waldmeister, s. Forstmeister.
Waldnebenprodukte, s. Nebenprodukt.
Waldordnung, s. Forstgesetz.
Waldpreis, s. Stokzins.
Waldprodukte, s. Forstprodukte.
Waldbrand, erdő szél.
Waldrebe, szalag bérese.
Waldregie, s. Regiekosten.
Waldrodung, s. Forstrodung.
Waldsaum, erdőszél.
Waldschäden, erdei károk.
Waldschadenersatz, s. Schadenersatz.
Waldschadenverzeichnis, erdőkárijegyzék.
Waldschluss, s. Bestandesgüte.
Waldschutz, s. Forstschutz.
Waldservitut, s. Forstservitut.
Waldsporn, fa sarkantyú.
Waldstrafdrittel, s. Denunziantendritiel.
Waldstrafprotokoll, s. Waldschadenverzeichnis.
Waldstrafsitzung, erdőszék.
Waldstreu, erdei alom.
Waldtag, s. Holztag.
Waldtaxation, s. Taxation.
Waldverhegung, s. Verhegung.
Waldverwaltung, s. Verwaltung.
Waldverwüstung, erdőpusztítás.
Waldwächter, s. Forstwart.
Waldweg, erdő út.
Waldwegbau, erdei útépités.
Waldweide, erdei legelő.
Waldwerth, erdő érték.
Waldwerthberechnung, erdő értékszámítás.
Waldwerthschätzung, erdő értékbecslés.
Waldwirthschaftsbetrieb, s. Betrieb.
Waldzeichen, s. Baumstempel.
Waldzucht, s. Waldbau.
Waldzustand, erdő állapot.
Wallnussbaum-gemeiner, pompás diófa.
Walze, s. Cylinder.
Wälzen, hengergetés.
Wälzen des Bodens, gerlése a földnek.

- Wandrahme, Pfette**, szelemen.
- Warnungszeichen**, s. Hegezeichen.
- Warzen**, szemölcsök.
- Wasenholz**, s. Bürtelholz.
- Wasenstechen**, s. Rasenstechen.
- Wasserabzugsgräben**, s. Abzugsgräben.
- Wasserbau**, vízépítés.
- Wasserbauholz**, vízépületifa.
- Wasserbaukunst**, vízépítészet.
- Wasserfluder, Fluder**, csatorna.
- Wassergraben**, vízárok.
- Wasserkraft**, vízerő.
- Wasserriesen**, úszacsatorna, vízesuszorna.
- Wasserstrassen**, vízutak.
- Wasserstuben**, kis uszató.
- Wassertransport**, vízszállítás.
- Wechselschlag**, s. Springerschlag.
- Wechselständig**, váltogató.
- Wegbau**, útépités.
- Wehre**, gát.
- Wehsand**, s. Flugsand.
- Wedelzeit**, s. Hartmonate.
- Weiches Holz**, lágy fa.
- Weide-Aschen oder mittlere Werft**, hamvas fűz.
- Weide-Band oder Korb köttő fűz**.
- Weide-Bruch**, csörege fűz.
- Weide-Dotter**, sár fűz.
- Weide-gemeine oder Silber**, fehérfűz.
- Weide-geöhrte oder kleine Werft**, zsályafűz.
- Weide-kriechende**, terjedő fűz.
- Weide - Saal oder grosse Werft**, kecske fűz.
- Weidenbohrer**, fűzi farág.
- Weidenutzung**, legelő használat.
- Weiderecht, Weideservitut**, legeltetési szolgálat.
- Weidenruthe**, csigolya.
- Weiderösschen-schmalblättriges**, keskeny csöviries.
- Weideröschen, Eberich**, hegyi csöviries.
- Weideservitut**, legeltetési szolgálat.
- Weidewerth**, legelő érték.
- Weinpfähle**, szőlő karók.
- Weisstanne**, s. *Abies pectinata*.
- Weissdorn-gemeiner**, cseres galagonya.
- Weissdornheke**, galagonya sövény.
- Weissling-Baum**, galagonya özöndék.
- Welle**, s. Radwelle.
- Wellbaum**, gerendelyfa.
- Wellen**, rözsenyalábok.
- Werk**, s. Haufen oder liegender Meiler.
- Werkholz, Geräthholz**, szerzőszámfa.
- Werthzuwachs**, érték növekvés.
- Wetterklüftig**, s. Eisklüftig.
- Wiede**, gúzs.
- Wiederausschlag**, s. Ausschlag.

- Wiederbelaubung**, s. Belaubung.
- Wiederbewaldung**, újra erdősités.
- Wiederverjüngung**, s. Verjüngung.
- Wiederwuchs**, sarjadék.
- Wiedbaum**, s. Bindebaum.
- Wildbach**, uszapatak.
- Wildlinge**, vadonczok.
- Windbruch**, széltörés.
- Windfall**, vészfa.
- Windhalm**, s. *Agrostis spicaventi*.
- Windhalm-Hunds**, s. *Agrostiscanina*.
- Windisch**, csaváros.
- Windmantel**, s. Waldmantel.
- Windschauer**, szélfogó.
- Windschief**, s. Windisch.
- Windwurf**, vészfa.
- Winterdarre**, magpergető.
- Winterfällung**, téli vágás.
- Wintergrüne Hölzer**, mindigzöldfák.
- Wipfel**, Gipfel, sudár.
- Wipfeldünne**, Gipfeldünne, sudárvég, sudártető.
- Wipfelfeuer**, Flugfeuer, sudártűz.
- Wirtel**, s. Quirl.
- Wirtschaftsbetrieb**, s. Betrieb.
- Wirtschaftsbezirk**, s. Revier.
- Wirtschaftscomplex**, s. Revier.
- Wirtschaftseinrichtung**, s. Betriebseinrichtung.
- Wirtschaftsfiguren**, szabályozott osztagok.
- Wirtschaftsführung**, s. Bewirtschaftung.
- Wirtschaftsganzes**, erdőtest.
- Wirtschaftspersonal**, kezelő személyzet.
- Wirtschaftsplan**, s. Betriebsplan.
- Wirtschaftssystem**, kezelési rendszer.
- Wirtschaftsumwandlung**, s. Betriebsumwandlung.
- Wirtschaftsvorschrift**, kezelési szabály.
- Wisch**, Hegewisch, csóva.
- Wiscum album**, élődi fagyöngy.
- Wohlbestanden**, s. Wohlbestokt.
- Wuchs**, növés.
- Wunder Boden**, nyílt talaj.
- Wurfweite** (bei Riesen), löktáv.
- Wurmfrass**, s. Bohrlöcher.
- Wurmstichig**, szúette.
- Wurmtrockniss**, szúaszály.
- Wurzel**, gyök, gyökér.
- Wurzelausbreitung**, gyökterjedés.
- Wurzelausschlag**, gyöksarj.
- Wurzelbrut**, s. Wurzelausschlag.
- Wurzelhaube**, gyökpaizs.
- Wurzelholz**, gyökfa.
- Wurzellode**, s. Wurzelbrut.
- Wurzelrost**, gyök rozsdá.
- Wurzelstock**, gyök törzs.
- Wurzelfasern**, gyökfanok.

Z.

Zahnrad, fogas kerék.

Zain, s. Holzstoss.

Zapfen, toboz.

Zapfenbäume, tobozos fák.

Zapfenfrucht, toboz.

Zapfenhaus, csapház.

Zapfenklause, csapós uszagát,
csapós uszató.

Zapfenlager, csapágy.

Zappin oder Zappel, s. *Sapin*.

Zaupfähle, sövény karók.

Zaunstangen, sövény rudak.

Zähigkeit, szívósság.

Zelle, sejt,

Zellfamilie, sejtgyarmat.

Zellenkern, sejtmag.

Zellflüssigkeit, sejt nedv.

Zellgewebe, sejt szövet.

Zellmembran, sejt bórék.

Zellpflanzen, sejtes növények.

Zellwand, s. Zellmembran.

Zerschnittenes Blatt, metszett
szélű levél.

Ziegelbrennerei, téglavető,
tégláégetés.

Ziegelei, teglaszin, téglavető.

Ziegelhütte, s. Ziegelei.

Zimmerdarre, s. Winterdarre.

Zimmerholz, ácsfa.

Zinsfuss, kamatláb.

Zinseszins, kamatoskamat.

Zierbelkiefere, s. Arve.

Zitterpappel, **Aspe**, **Espe**,
Flatterpappel — rezgő
nyárfa.

Zone, földöv.

Zopf, s. Gipfel, Wipfel.

Zopfende, s. Wipfelende.

Zopfholtz, s. Gipfel.

Zopftrockniss, s. Gipfeldürre.

Zündgasse, s. Zündkanal.

Zündkanal, s. Anzündkanal.

Zündschacht, s. Quandel-
schacht.

Zürgelbaum, déli czeltisz.

Zugloch, s. Register.

Zugraumen, s. Zugloch.

Zugutemachen, s. Aufarbeiten.

Zunder, tapló.

Zungenförmige Blüthe,
nyelvalaku pártá.

Zusammengesetzte Achre,
összetett füzér.

Zuschlag, s. Hegung.

Zustutzen, s. Bestutzen, meg-
nyesni.

Zuwachs, növekvés, növedék.

Zuwachsberechnung, növe-
dékszámítás.

Zuwachsermittlung, növedék
kipuhatólás.

Zuwachsgang, növés menet.

Zuwachsgesetz, növés tör-
vény.

Zuwachsgrösse, s. Zuwachs.

Zuwachsprocent, növedéki
százalék.

Zuwachssteigerung, növedék
gyarapodás.

Zuwachstafel, s. Bestandes-
Ertragstafel.

Zuwachsverminderung, nö-
vedék apadás.

Zuwachsverlust, növedék
veszteség.

Zweiholtz, s. Reisholtz.

Zweihäusige Pflanzen, kétlaki növények.

Zweisaamenlappige, kétszi-
küek.

Zwergbüsche, s. Kollerbusch.

Zwetschenbaum, szilvafa.

Zwiebel, hagyma.

Zwiefelig gewachsen, villás.

Zwischennützung, közteshasz-
nálát.

Zwitterblüthe, s. Vollkomme-
ne Blüthe.

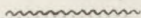
Sajtó hibák.

I.

Magyar-német rész.

E könyv használata előtt a következő sajtóhibák kijavitása kéretik:

12. lap	bal felől	alólról	12. sor	kör	helyett	köz
23.	jobb	„	4.	„ Rhychites	„	Rhynchites
25.	„	„	21.	„ Forst	„	Horst
27.	bal	„	10.	„ a bizonyos	„	a fa bizonyos
29.	jobb	„ felülről	1.	„ Gejecke	„	Fejecke
36.	„	„	20.	„ Harzgrinsen	„	Harzgriefen
42.	„	„ alólról	16.	„ Curculis	„	Curculio
45.	„	„	17.	„ „Kreutzverband“	e szó kihagyandó.	
45.	bal	„	8.	„ Raideholz	helyett	Raidelholz
50.	„	„	2.	„ Sesseratum	„	Tesseratum
50.	„	„	2.	„ Mayekäfer	„	Nagekäfer
50.	jobb	„ felülről	1.	„ Mayekäfer	„	Nagekäfer
54.	„	„	1.	„ Lepázsolni =	abplaggen	
55.	„	„	1.	„ Blattknüppel	helyett	Lattenknüppel
55.	„	„ alólról	6.	„ Hyperticum	„	Hypericum
56.	„	„ felülről	16.	„ Luzala	„	Luzula
57.	„	„	9.	„ Magergető	„	Magpergető
58.	bal	„	15.	„ Walmast	„	Waldmast
60.	jobb	„	15.	„ nobina	„	noctua
61.	„	„	7.	„ Chaossee	„	Chaussée
61.	bal	„ alólról	5.	„ cynanchia	„	cinanchica
63.	jobb	„ felülről	12.	„ szőke	„	szürke
68.	bal	„	5.	„ comosus	„	mosus
71.	„	„	9.	„ sarjkétség	„	sarjképesség
72.	„	„	10.	„ selejtés	„	selejtes
72.	jobb	„	2.	„ lycoetinum	„	lycoetinum
76.	bal	„	6.	„ Bringungsverrichtungen	helyett	Bringungs- vorrichtungen
78.	„	„	5.	„ „Kohlenbau, Kohlenhieb“	e szavak kiha- gyandók.	
78.	„	„ alólról	19.	„ Kohlenmasse	helyett	Kohlenmaase
79.	„	„	10.	„ szitérés	„	szitörös
80.	„	„	21.	„ tinus	„	riaria
84.	„	„ felülről	2.	„ kimaradott e szótág „ter“		
84.	jobb	„	12.	„ Tengelicz	helyett	Tengelyiz
86.	„	„	13.	„ Timmegés	„	Timmedés
88.	„	„ alólról	14.	„ kimaradott e szó „Massengehalt“		
89.	bal	„ felülről	9.	„ Törpely	helyett	Törpély
91.	„	„ alólról	10.	„ kimaradott e szó „Forstbetriebs-Einrich- tungszeit.“		

II.

Német-magyar rész.

3. lap bal felől	alólról	21. sor	Apfelrüssl	helyett	Aepfelrüssler
3. " " "	;"	13. 15, 16 és 17 sor	Agnostis	"	Agrostis
6. " jobb " "	"	16. sor	Auswucht	"	Auswuchs
8. " bal " "	"	8. "	erdőbántás	"	Erdőbánlás
10. " jobb " "	"	1. "	Blumenkorne	"	Blumenkrone
11. " " " felülről	"	13. "	Bodenwege	"	Bodenwege
11. " " " "	"	13. "	talajkoru	"	talajkőszta
12. " " " "	"	9. "	Badereitl	"	Ladereitl
13. " " " alólról	"	10. "	nigida	"	rigida
13. " " " "	"	19. "	saperd	"	saperda
15. " " " "	"	2. "	Drfraudation	"	Defraudation
16. " bal " felülről	"	2. "	Deichfelstange	"	Deichselstange
22. " " " "	"	10. "	Flechtgarten	"	Flechgerte
22. " jobb " alólról	"	18. "	usztatás	"	usztatás
22. " " " "	"	4. "	pusz	"	tisz
23. " " " "	"	19. "	norma	"	normalis
25. " bal " "	"	19. "	Forstrechtler, Eingeforsteter	=	szolgalmár
27. " " " felülről	"	6. "	tejlöll	helyett	tejlölt galaj
28. " jobb " alólról	"	15. "	Gestrübbe	"	Gestübbe
29. " " " felülről	"	2. "	lazula	"	luzula
30. " " " "	"	2. és 3. sor	melarius lacrymans	helyett	merulius lacrymans
31. " bal " alólról	"	22. sor	Heubraun	helyett	Heubaum
31. " " " "	"	22. "	Windebaum	"	Bindebaum
31. " jobb " felülről	"	1. "	Ceraria	"	Cervaria
36. " bal " alólról	"	21. "	önk	"	tönk
38. " jobb " felülről	"	8. "	bábravaló	"	bábrabló
38. " " " "	"	17. "	Landreidel	"	Bannreidel
42. " bal " alólról	"	5. "	Musca larvarum = alak	gyelme	
42. " jobb " felülről	"	4. "	anyagtuskó	helyett	anyatuskó
44. " " " "	"	18. "	Ortiorchynchus	"	otiorchynchus
45. " " " "	"	20. "	növénytna	"	növénytan
45. " " " alólról	"	15. "	suhang	"	suháng
48. " bal " felülről	"	13. "	Pleteris	"	Pteris
48. " " " "	"	4. "	kimaradott e szó Polczhasáb	"	Querunterlagsscheit =
48. " jobb " alólról	"	4. "	vessző	helyett	vesszős
49. " " " felülről	"	6. "	Räme	"	Räume
50. " " " "	"	8. "	Rinnensaat	"	Rinnensaat
50. " " " "	"	8. "	Riesensaat	"	Riefensaat
53. " bal " " "	"	3. "	Schiebkarren	"	Schiebkarren
53. " " " "	"	7. "	Schiffahrt = hajózás		
59. " " " alólról	"	9. "	Teuthredo	helyett	Tenthredo
63. " jobb " felülről	"	1. "	Wa	"	We
64. " bal " " "	"	10. "	Forster	"	Forstser

